

Luiza Carol

Lilia Nikolova

LITERATURA VIVO

The logo for 'LITERATURA VIVO' features the word 'LITERATURA' in a dark green, serif font above the word 'VIVO' in a larger, bold, dark green font. The 'V' in 'VIVO' contains a yellow flower with a black center. The first 'I' has a small green leaf. The 'V' has a larger green leaf. The 'O' has a green leaf. Below the text is a stylized illustration of an open book with green pages and a brown cover.

Numero 013

Julio 2026

www.literaturavivo.com

Enhavlisto

Alklakante la koncernan bluan titolon, oni povas salti al ĝia responda paĝo.

Titolo	Ĝenro	Aŭtoro / Tradukinto	Paĝoj
Vortoj por niaj legantoj	redakcia	Erika Godó / John Huang	5-6
Intervjuo al Luiza Carol	intervjuo	Erika Godó / Luiza Carol	7-13
Amikeco	kanto	Luiza Carol	14
Intervjuo al Lilia Nikolova	intervjuo	Erika Godó / Lilia Nikolova	15-19
Poemoj de Lilia Nikolova	poemo	Lilia Nikolova	20-21
Omaĝo al Valentin Melnikov	eseo	Erika Godó	22
Valentin Melnikov – poeto kaj tradukisto	eseo	Elena Popova	23-25
Donaco	mikronovelo	Valentin Melnikov	26
Limerikoj	poezio	Valentin Melnikov	27-28
Leterfragmento	prozo	Valentin Melnikov	29-32
Esperanto-poeto	poezio	Yohanes Manhitu	33
Jaga (13)	fantasta romano	Maksim Bočkarev / Sergei Isakov	34-37
Vento orienta - Vento okcidenta (12)	romano	Pearl S. Buck / Detlef Karthaus	38-45
La burĝonaĝo de fraŭlino Johana Brodi (6)	romano	Muriel Spark / Detlef Karthaus	46-53
Silento	poezio	Ángel Arquillos	54
Ne konsiderante iliajn misfarojn, sed nur ilian suferon	eseo	Roland Platteau	55
Brave ĉirkaŭbrakumu vin reciproke, kiel ni kutimiĝadis fari	eseo	Roland Platteau	56-57
La Celo de Peĉjo	rakonto	Charles Germany	58
Se la vivo...	poemo	Aleksandr Puŝkin / Andrej Peĉenkin	59
Bonvolu doni al mi brakumon	novelo	Yin Jiaxin	60-69
La Ĝardeno sen Muroj	poezio	Anna Vart	70
Ah, ho mastrino mia!	poezio	Arjana Fetahu Gaba / Bardhyl Adem Selimi	71
Mi estas la kafo kun kajmako	poezio	Arjana Fetahu Gaba / Bardhyl Adem Selimi	72
Bela Sonĝo	rakonto	Julian Modest	73-75
Literatura Vivo Eldonejo: Nova voĉo en esperanta literaturo	eseo	Erika Godó	76-79
La Sagao de la Eterna Spiralo. La Legendo de Tanu III	romano	Lázaro Noel Coto	80-93

Titolo	Ĝenro	Aŭtoro / Tradukinto	Paĝoj
Memore al s-ro Vejdo	poezio	Jadranka Mirič	94
Panjo	prozpoemo	Barbara Kisiel / Ryszarda Kwiatkowska	95
Patrino	rakonto	Julian Modest	96-98
Poemoj de Maria Nazaré Laroca	poezio	Maria Nazaré Laroca	99-100
Rakontoj de Elena Popova	rakonto	Elena Popova	101-104
Inter rozo kaj bluo	poezio	Stanislao M Esposito	105
Majo ne frapas	poezio	Jacek Piekara / Ryszarda Kwiatkowska	106
Beno, malbeno	prozo	Adrienne Pasztor	107-109
Leteroj el la kosmo (3)	romano	Elena Popova	110-112
La verda stelo	rakonto	Fábio Silva	113-114
Suspiro	poezio	Judit Estók	115
KRONOS'-KAIROS'	poezio	Paulo Nascentes	116-117
El Dorado	poezio	Edgar Allan Poe / Cristina Bollini	118
Stranga homo	rakonto	Laimundas Abromas	119-121
La mondo estas teatro, kaj la teatro estas la mondo de la aŭtenteco	prozo	Kiryl Shukh	122
La blua birdo de feliĉo el papero – kiam origamio renkontas literaturon	eseo	Erika Godó	123-124
Kontinua Pluvo Ĉesis	poemo	Zhou Bangyan / Ardo	125
Infankanto	infankanto	Li Weilun	126
Literatura prezento de libroj de Leonardo Sciascia kaj Luigi Pirandello	eseo	Erika Godó	127-129
Drakboata Venk'	poemo	Lu Zhao / John Huang	130
Ni levu du remilojn	kanto	Qiao Yu / John Huang	131
Ansero	poemo	Luo Binwang / John Huang	132
La Patro	kanto	Zhao Wenying / John Huang	133
Rozoj	prozo	Hagiko Kato	134-135
Rezultoj de "D-ro Ivan Kirĉev"	anonco		136
Librorekomendo	prozo	Erika Godó	137
Arto kaj Literaturo: La Kreiva Verk-semajno	prozo	Erika Godó	138-139
Poemoj de Yi Qiao	poezio	Yi Qiao	140-142
Hajkoj pri Pentekosto	poezio	Yi Qiao	143
Se vi havas	poezio	Yi Qiao	144
Hajkoj pri la Ĝardeno de l' Giganto	poezio	Yi Qiao	145-146

Titolo	Ĝenro	Aŭtoro / Tradukinto	Paĝoj
Esperoj en ĉiutago	poemo	Gajo	147
Post Pluvo	poemo	Viktoria	148
Feniksafloroj	poemo	Viktoria	149
Fabela Ponto	poemo	Ĉiamĝoja	150
Prospera Kampo	poemo	Ĉiamĝoja	150
Mistero de l' Aŭtuno	poemo	Ĉiamĝoja	150
La Ĝojo Post Laboro	poemo	Ĉiamĝoja	151
Espero Venas	poemo	Ĉiamĝoja	151
Neesprimebla Sapiro	kanto	Huoda / Batalanto	152-153
Kordolora Ruĝfloro	kanto	Zhang Shen / Batalanto	154
Momenteto	rememoro	Luo Shuigen	155-158
Al esperantistoj	poemo	Kelly Muteke	159
La kampo de laboro kaj mallonga kanto	poezio	Bibon Justin	160
Esperanto, la ponto	poezio	Héritier Barasebanya	161
Lingvo de espero	poezio	Celestine Fanjasoa	162
Taglibro de Pipi	taglibra prozo	Pipi	163-166
Fotografia rubriko	fotografia rubriko	Liu Shimin / John Huang	167-168
Alvoko por kontribuoj al Literatura Vivo	anonco	Redakcio de Literatura Vivo	169

Vortoj por niaj legantoj

Erika Godo kaj John Huang

Karaj legantoj de Literatura Vivo,

Kun granda ĝojo kaj fiero, ni bonvenigas vin al la dek-tria numero de nia revuo, eldonita en la varma kaj floranta julio de 2026. Ĉi tiu eldono denove pruvas la mirindan diversecon, riĉecon kaj senliman kreemon de la Esperanta literatura mondo. En ĉi tiu numero, ni havas la specialan honoron prezenti du profunde inspirajn intervjuojn. Unue, ni konatiĝos kun la talenta verkistino Luiza Carol, kiu rakontas pri sia infanaĝo en Bukareŝto, sia amo por muziko, kaj kiel Esperanto donis al ŝi novan voĉon kiam ŝi eklernis ĝin je la aĝo de 58 jaroj. Due, la elstara bulgara poetino Lilia Nikolova dividas sian vivovoĉon: kiel ŝi superis la defiojn de infana cerebrala paralizo kaj trovis spiritan renaskiĝon kaj liberecon per la poezio kaj Esperanto.

Bedaŭrinde, ĉi tiu numero ankaŭ portas pezan funebron pro la forpaso de la granda rusa poeto, tradukisto de *Eŭgeno Onegin*, kaj membro de la Akademio de Esperanto, Valentin Melnikov, kiu forlasis nin la 23-an de majo 2026. Ni omaĝas lian neforgeseblan memoron per publikigo de lia biografio, liaj spritaj limerikoj, kaj la emociaj pecoj "Leterfragmento" kaj "Donaco".

Nia proza sekcio estas precipe abunda kaj kortuŝa. Yin Jiabin prezentas la korŝiran rakonton "Bonvolu doni al mi brakumon", kiu sekvas la vivon kaj oferon de la servistino San Min trans jardekoj da silenta amo. La majstro Julian Modest riĉigas nin per du rakontoj, "Bela sonĝo" kaj "Patrino", delikate esplorante la fadenojn de homaj rilatoj kaj adopto. Laimundas Abromas profunde kortuŝas nin per "Stranga homo", rakonto pri iama aviadisto perdinta sian voĉon post familia tragedio. Por niaj pli junaj (kaj juna-koraj) legantoj, Fábio Silva alportas la magian rakonton "La verda stelo", kie eta knabo nomata Miguel malkovras la lingvon de paco en la subtegmento de sia avo. Krome, vi trovos pripensigajn pecojn kiel "La Celo de Peĉjo" de Charles Germany, filozofian eseon de Kiryl Shukh pri la mondo kiel teatro, kaj mikronovelojn de Elena Popova.

Kompreneble, ni daŭrigas viajn ŝatatajn felietonojn: la fantazian "Jaga (13)" de Maksim Boĉkarev, la klasikaĵon "Vento orienta - Vento okcidenta (13)" de Pearl S. Buck, "La burĝonaĝo de fraŭlino Johana Brodi (6)" de Muriel Spark, kaj la eposan "La Sagao de la Eterna Spiralo" de Lázaro Noel Coto.

La poezia ĝardeno de ĉi tiu numero plenas de koloroj kaj melodioj. Ni fieras publikigi la delikatajn versojn de Maria Nazaré Laroca. Vi ankaŭ ĝuos la klasikajn sonetojn kaj hajkojn de Yi Qiao, kaj la paco-tekstitajn poemojn de Anna Vart. Ĉinaj klasikaj kaj modernaj perloj brilegas danke al la tradukoj de John Huang kaj Batalanto. Aliaj tre elstaraj poetoj, kiel Adrienne Pásztor, Judit Estók, Gajo, Viktoria, kaj Ĉiamĝoja, aldonas siajn unikajn voĉojn al nia kolekto.

En niaj eseaj kaj recenzaj paĝoj, Roland Platteau pensigas nin per siaj analizoj de *Don Quijote* kaj *Kroniko de la Paserostrato*. Erika Godó lerte enkondukas nin en la mondon de la italaj gigantoj Luigi Pirandello kaj Leonardo Sciascia, kaj ankaŭ kondukas nin tra la krea verk-semajno de *Bobelarto* kaj la arto de origamio. Ni ankaŭ ĝojas daŭrigi la nostalgiajn rememorojn de Luo Shuigen kaj la spritajn meditojn en la "Taglibro de Pipi".

Ni estas precipe fieraj anonci gravan mejloŝtonon: la naskiĝon de "Literatura Vivo Eldonejo" en Kanado, kiu jam lanĉis siajn unuajn tri librojn ("Spuroj de la Animo" de Erika Godó, "Ponto Super Baro-Rivero" de Yin Jiabin, kaj "Himnoj de Asteora" de Kiryl Shukh) por pliriĉigi nian movadon. Ni ankaŭ gratulas la gajnintojn de la internacia poezia kaj humura konkurso EKRA-26 en Bulgario. Fine, la fotarto de Liu Shimin, kun siaj majestaj vidoj de la Qilian-montaro kaj Zhuo'er-Monto, provizas perfektan vidan ripozon.

Ni tutkore esperas, ke ĉi tiu 13-a numero alportos al vi profundan legoprezuron, inspiron, kaj spirititan reŝargiĝon.

Viaj redaktoroj,

Erika Godó kaj John Huang

Deklaro pri aŭtorrajtoj por ĉiuj kontribuantoj

Ĉiu persono, kiu sendas al *Literatura Vivo* originalan verkon, tradukon, recenzon, eseon, bildon aŭ alian materialon por eventuala publikigo aŭ por partopreno en konkurso, estas konsiderata kiel konfirmanta, ke la sendita materialo estas lia aŭ ŝia propra verko, aŭ ke li aŭ ŝi laŭleĝe disponas pri ĉiuj necesaj rajtoj por ĝin sendi, traduki, publikigi kaj disvastigi; se temas pri traduko, la kontribuanto garantias, ke la originala verko jam apartenas al la publika havaĵo aŭ ke li aŭ ŝi ricevis la necesan permeson de la rajtoposedanto, kaj la redakcio rajtas peti pruvon pri tia permeso; se la kontribuo enhavas fotojn, ilustraĵojn, bildojn, teksterojn, tabelojn, kantotekstojn aŭ aliajn materialojn devenantajn de triaj personoj, la kontribuanto garantias, ke li aŭ ŝi akiris la necesajn permesojn por ilia uzo; la kontribuanto mem respondecas pri ĉiuj juraj sekvoj rezultantaj el malobservo de aŭtoraj rajtoj, tradukrajtoj, portretrajtoj, privatecaj aŭ aliaj rilataj rajtoj, kaj *Literatura Vivo* kaj ĝia redakcio ne respondecas pri malveraj aŭ nekompletaj deklaroj faritaj de la kontribuanto; la redakcio rezervas al si la rajton peti pliajn informojn, pruvmaterialojn aŭ permesojn, kaj laŭbezzone rifuzi, prokrasti, forigi aŭ retiri materialon, se aperas dubo aŭ disputo pri la rajta stato de la kontribuo; la samaj reguloj validas ankaŭ por kontribuoj senditaj al konkursoj organizataj aŭ kunorganizataj de *Literatura Vivo*, kaj se kontribuo montriĝas rajte problema, la organizantoj rajtas nuligi ĝian akcepton, forigi ĝin el la konkurso aŭ, se necese, nuligi premion; per sendo de materialo al *Literatura Vivo*, la kontribuanto estas konsiderata kiel plene leginta, kompreninta kaj akceptinta ĉi tiun deklaron.

Redakcio de Literatura Vivo

Intervjuo al Luiza Carol

Erika Godó

1, Kio instigis vin interesiĝi pri literaturo?

La vivo mem instigis min. Mi naskiĝis du jarojn post la fino de la dua mondmilito, en la ankoraŭ traŭmatita urbo Bukareŝto, kie ludiloj kaj libroj ankoraŭ malmultis kaj multekostis. Sed eblis pruntepreni librojn el senpagaj bibliotekoj kun porinfanaj legaĵoj.

Ekzistis ankaŭ malmultekostaj brokantaĵoj en la rumana kaj en aliaj lingvoj. Oni edukis la infanojn ne difekti la legaĵojn, kiuj devis cirkuli inter multaj familioj. Mi estis soleca infano, ĉar ne havis gefratojn kaj oni ne sendis min al infanĝardeno.

Televidiloj, komputiloj kaj poŝtelefonoj ankoraŭ ne ekzistis dum mia infanaĝo. Dum multege da tempo mi ludadis sola, parolante kun la pupoj en mia ĉambro, aŭ kun la katoj en la balkono. Tiutempe, la plej granda ĝojo de mia vivo estis ricevi porinfanajn revuojn kaj librojn kun belaj ilustraĵoj.

Atendante ke iu voĉlegu al mi la rakontojn (en la rumana kaj kelkfoje en la franca), mi trafolumis tiujn fascinajn fenestrojn al imagaj mondoj. Laŭ la ilustraĵoj, mi provis krei mense miajn proprajn fabelojn, antaŭ ol iu plenkreskulo trovis tempon por voĉlegi la tekstojn.

Mi sentis mian malkapablon legi kiel teruran handikapon, kaj mi insistis ke oni instruu min legi kiel eble pli frue. Kiam mi eniris la unuan klason de lernejo, mi jam scipovis legi malrapide sed relative flue en la rumana, post ne longe ankaŭ en la franca.

Kaj la tempo pasis... Esperanton mi eklernis je la aĝo de 58, kaj la scivolo pri la Esperanta literaturo estis la ĉefa kialo kiu igis min eklerni tiun lingvon.

2, En viaj poemoj "De kie venas" kaj "Kien forflugas la nuboj?" (aperis en numero 012 de Literatura Vivo), la demandoj mem havas preskaŭ muzikan ritmon. Ĉu vi jam pensis pri melodio dum verkado de la poemoj, aŭ ĉu la muziko naskiĝis nur poste?

Tiujn verkojn mi konsideras kantojn, ĉar ili venis en la menson samtempe kun la melodio. Sed vi pravas konsiderante ilin ankaŭ poemoj, ĉar oni ja povas aŭskulti ilin nur pere de la lingva melodio mem.

3, Kio estas la fonto de via inspiro por verki ?

Tiu demando kvazaŭ eĥas mian verson "De kie venas la vortoj", el la kanto menciita de vi supre. Mi sentas, ke la inspiro fontas el sonĝoj kaj revoj, kaj tiuj ĉi fontas el konkretaj okazaĵoj de la vivo. Sed de kie venas la okazaĵoj de la vivo?

Nu... de la Senkorpa Mistero, kiun eblas nomi Dio, aŭ Sorto, aŭ Naturo... Plej facile estas eĉ ne nomi Ĝin, sed simple emociiĝi kiam oni sentas Ĝin, kontemplantante la miraklojn ĉirkaŭantajn nin... Kaj vortoj estas inter la plej misteraj mirakloj de la vivo, ĉu ne?

Sed nun mi respondu pli konkrete, fokusiĝante nur al miaj libroj en Esperanto.

"Rakontoj por ĉiuj aĝoj" (2009) enhavas rakontojn inspiritajn de Esperantaj proverboj. Mi verkis ilin plenumante la taskojn de la perfektiga koresponda kurso de Boris Kolker.

"Tikiriki Tok el strobilo" (2017) enhavas fabelojn inspiritajn plejparte de la pentraĵoj de mia filino, la grafikistino Luch Ofer.

"Novaj pordoj malfermiĝas" (2023) enhavas plejparte fabelojn pri aliplanedanoj, inspiritaj de diversaj legaĵoj kaj fotoj. Ĝi inkluzivas iun mini-epopeon en prozo (kvazaŭ ludil-epopeon) titolitan "La naŭ instruistinoj de Parnaso".

Tiu ĉi baziĝas sur la greka mitologio, sed la ĝenerala strukturo estas inspirita de la sciencifika epopeo "Poemo de Utnoa", la majstroverko de Abel Montagut.

La lastatempa libro nomiĝas "Omaĝo al Verdi kaj Puccini" kaj espereble eldoniĝos ĉi-jare. Ĝi konsistas el ok dramoj inspiritaj de operlibretoj, sed havas ankaŭ multajn aliajn fontojn de inspiro.

Inter tiuj ĉi, mi mencias la baladon "Minstrelo kun ĉongurio" (el la kolekto "Ĉielarko") de Julio Baghy, kiu iel influis min por verki "Balado pri la grafo Trobadoro". Mi mencias ankaŭ la historian romanon "La ŝtona urbo" de Anna Löwenstein, kiu revenas ofte en mian memoron.

Tiu romano kortuŝe esploras la vivon de antikva laktopatrino, kaj inspiris min elekti du laktofratojn kiel protagonistojn de mia historia dramo "La eskapo".

La dramon "Trans la nebulo" mi legis dum legosalono de Bobelarto, kaj la interesaj komentoj kiujn mi aŭdis tie igis min reverki la teatraĵon, espereble plibonigante ĝin.

4, Ĉu vi povas rakonti al legantoj pri vi mem?

En ĉiuj miaj verkoj mi rakontas pri mi mem... aŭ pri tiu kiu mi volus esti... aŭ pri tiu kiu mi tute ne volus esti...

5, Ĉu vi havas specialajn temojn, kiujn vi amas esplori?

Jes. Ili estas: patrina amo, amikeco, solidareco, kunlaboro, klopodo kompreni aliulon eĉ se ties personeco malsimilas al ni, edukado de la infanoj por paco...

6. Kiel Esperanto ŝanĝis vian vivon?

Ĝia rolo en mia vivo estas tiom grava, ke malfacilas resumi ĝin sufiĉe koncize por tiu ĉi intervjuo. Sed via demando incitas min verki eseon pri tiu temo, kiun mi espereble sendos post kelkaj monatoj al Literatura Vivo.

Por tiu ĉi numero, mi planas aldoni al la intervjuo mian kanton "Amikec' nia", kiu esprimas en du strofoj la kapablon de Esperanto plibonigi la vivojn de ĉiuj esperantistoj. Tium verkon kantis Chantal Allen dum la Festivalo de Esperantaj Kantoj en Vroclavo 2021, kaj Miora Raveloharison dum la UK en Brno 2025.

7. Kial vi aparte ŝatas verki por infanoj kaj "eksaj infanoj"?

Ĉar mi verkas unue kaj precipe por mi mem. Kaj mi neniam sentas min apartenanta al unu sola tutcerta aĝo. Nur post kiam iu verko estas finita, kaj nur en la kazo ke mi decidus publikigi ĝin, mi demandas min, ĉu ĝi estintus enuiga por mi, kiam mi estis infano.

Se mi opinias ke jes, mi sendas la verkon al iu revuo por plenkreskuloj. Se mi supozas ke eble ne, mi sendas ĝin al Juna Amiko. Sed mi supozas, ke mi neniam verkis ion, kio povus traŭmati infanon, se tiu hazarde scivolus legi ĝin. Do, sur miaj verkoj ne necesas skribi "malpermesate al infanoj"! 😊

8. Kiel naskiĝas viaj rakontoj aŭ poemoj?

Ili naskiĝas el mia klopodo kuraĝigi min mem, doni al mi la esperon, ke mondo pli justa kaj bela estas realigebla. Verkado estas iuflanke egocentra agado (ĉar mense mi verkas nur por mi), sed kiam mi decidas kundividi miajn sentojn skribe, mi ŝatas esperi, ke ankaŭ iuj legantoj povus ĝui tiun verkon.

9. Kiam vi mem komponas melodion por viaj poemoj, kio estas plej grava por vi: konservi la signifon de la vortoj, sekvi la naturan ritmon de Esperanto, aŭ esprimi la emocian etoson de la poemo?

Mi verkas sen analizi mian kreaan psikologion. Mi verkas samkiel mi sonĝas, revas, nostalgias, amas, timas, bedaŭras, ĝojas... Mi verkas por liberigi iujn vortojn, kiuj tro forte premus mian koron, se mi ne esprimus ilin.

Kelkfoje venas nur vortoj, kelkfoje nur melodioj, kelkfoje vortoj kune kun melodioj... Ili venas el la vivo...

10. Ĉu vi unue pensas pri la mesaĝo aŭ pri la rakonto mem?

Unue venas la rakonto mem. Kelkfoje mi havas strangan sonĝon, kiu ŝajnas havi neniun rilaton kun mia vivo. Sed kiam mi pensas pri ĝi, tiu iom post iom akiras simbolan sencon. Ĝi ŝajnas mesaĝo sendita de iu anĝelo, kiu admonas min fari aŭ ne fari ion. Mi loĝas apud la maro.

Ofte mi kontemplas la nubojn dum la sunsubiro. Kaj iom post iom la formoj de la nuboj ŝajnas vizaĝoj aŭ simboloj portantaj mesaĝojn. Ankaŭ la beletraĵoj kiujn mi verkas, en la komenco estas senmesaĝaj, sed poste ili akiras mesaĝon iom post iom.

Tamen, kelkfoje mi lasas la verkon sen klare esprimita mesaĝo, por ke la leganto trovu mem sian propran, samkiel ĉiu homo havas sian propran perspektivon koncerne la formojn de la samaj nuboj.

11. Kiuj temoj plej ofte aperas en viaj verkoj?

Temoj ligitaj al homa maturiĝo. Mi pensas, ke homo povas kaj devas maturiĝi ĝis la fino de sia vivo.

12. Ĉu vi havas plej ŝatatan propran verkon?

Jes. Mi ĉiam havas plej ŝatatan propran verkon, kaj tiu ĉiam estas la lastatempa. Kiam mi finas verkon mi estas tre (eble tro) kontenta pri ĝi, ĉar mi sentas kvazaŭ mi deprenis iun pezaĵon de mia koro. Sed pasas jaroj, kaj post longa tempo mi ofte bedaŭras ke mi publikigis ĝin, ĉar intertempe mi ŝanĝiĝas.

Ankaŭ nun, mia plej ŝatata propra verko estas la lastatempa. Ĝi estas filmscenaro, kiu nomiĝas "Mi estas Beni Pínkerton". Mi inkluzivis ĝin en la libron "Omaĝo al Verdi kaj Puccini". Ĝi estas la sola filmscenaro kiun mi verkis, kvankam mi ne aŭdacas esperi, ke oni realigus filmon bazitan sur ĝi.

Sed oni povas facile legi ĝin kiel mallongan romanon, imagante la sinsekvajn kadrojn kiujn mi priskribis. Mi prilaboris tiun filmscenaron dum ĉirkaŭ unu kaj duona jaroj, dum malfacila tempo de terura milito kaj internaj konfliktoj en mia lando. Mi verkis ĝin kun la timo, ke eble mi ne ĝisvivos por fini ĝin.

Mi konsideras ĝin kiel pledon por paco, solidareco, kunlaboro inter homoj apartenantaj al malsimilaj etnaj tradicioj. La protagonisto estas principe la sama de iu malnova teatraĵo mia (verkita en 2009), sed nun mi bedaŭras, ke mi publikigis tiun.

Antaŭ 17 jaroj, mia protagonisto nur drinkis kaj plendadis sursceneje pri sia sorto, kaj nun mi ne plu havas paciencon eĉ pensi pri liaj tiamaj lamentoj. Intertempe, en la nuna scenaro li maturiĝis, sukcesis trovi ekvilibron en sia vivo

13. Kio inspiras vin verki teatraĵojn?

La samaj fontoj povas inspiri verkojn diversĝenrajn. Fakte, lingvoinstruistoj ofte proponas al lernantoj aliformi dialogojn en rakontojn aŭ inverse. Abundas filmscenaroj bazitaj sur romanoj. Nek la fontojn de inspiro nek la ĝenrojn de miaj verkoj mi elektas konscie.

Mi supozas, ke ĉiuj verkistoj faras tiajn elektojn laŭinstinkte.

14. Kio estas la diferenco inter verkado de poemo kaj verkado de dramo?

Kutime, dramo venas kiam mi dilemas kaj kontraŭdiras min mem en mia menso, kverelas kun mi mem, eventuale eĉ ekkoleras kontraŭ mi mem. Tiam, la divido de miaj opinioj al pluraj roluloj malstreĉigas la tension kiu kumuliĝis inter mi kaj mi.

Sed dramo povas aperi ankaŭ, kiam mi uzas mian imagpovon por kompreni tute malsaman vidpunkton pri la vivo, do mi provas meti min en la situacion de tute malsimila persono. Ni ĉiuj estas homoj, do mi provas trovi en mi mem kelkajn komunajn elementojn, sur kiujn mi konstruu ponton de kompreno.

Kvankam poemo estas kutime speco de lirisma monologo, okazas ofte, ke ankaŭ en poemoj mi dialogas kun mi aŭ kun aliulo. Pri iuj verkoj mi ne certas al kiu ĝenro ili apartenas, sed tio ne ŝajnas al mi interesa problemo.

Povas esti, ke mi konsideras iun mian verkon kiel monologon, sed la leganto konsideras ĝin kiel poemon aŭ inverse.

15. Ĉu vi verkas ĉiutage?

En la menso, jes. Sed ĉe la komputilo, mi ne verkas ĉiutage. Kelkfoje mi ne havas tempon, alifoje mi devas atendi longe ĝis la ideoj kristaliĝas en la menso. Kaj ili kristaliĝas dum promeno en parko, dum dompurigado, kuirado, naĝado, ofte eĉ pere de noktaj sonĝoj.

Nur etan parton el miaj mensaj fabeloj aŭ poemoj mi decidas skribi, kaj el tiuj ĉi nur etan parton mi konsideras indaj por publikado. Nur kiam mi pensas, ke eble miaj verkoj povus eventuale plezurigi ankaŭ aliulojn, mi decidas publikigi ilin. Kaj ofte okazas, ke post kelkaj jaroj mi bedaŭras mian haston...

16. Kiel muziko influas vian literaturan laboron?

Malstreĉiga muziko incitas mian imagpovon: baletmuziko de Ĉajkovski aŭ Delibes, valsoj de Ŝopino, muziko por Zen-meditado kaj aliaj.

17. Ĉu instruado de piano helpis vin kompreni infanojn?

Ne. Mi ne sentas, ke instruado (de piano aŭ de la angla) helpis min kompreni infanojn. Cetere, mi ne povas fieri, ke mi ĉiam komprenas bone infanojn. Kiam mi pensas pri mi mem kiel knabino, eĉ min mem mi ne plu komprenas bone.

Malgraŭ tio, mi kutime interrilatas bone kun infanoj antaŭ la aĝo de dek, ĉar tiuj estas malpli mensogemaj ol plenkreskuloj, aŭ almenaŭ mensogas malpli lerte. Mi tre aprezas sincerecon, kaj ankaŭ infanoj kutimas aprezi sincerecon en rilatoj kun pliaĝuloj. Verŝajne pro tio ni kutime interrilatas bone.

18. Kion vi plej ŝatis en via laboro kiel instruistino?

Mi ŝategis ludi. Mi instruis la anglan je ĉiuj niveloj kaj ĉiuj aĝoj, en infanĝardeno, elementa lernejo, mezlernejo, gimnazio, universitato, kulturdomoj por mezaĝuloj kaj maljunuloj.

El ĉiuj miaj spertoj kiel instruistino, mi plej ŝatis ludi kun infanoj en infanĝardeno kaj en la unuaj klasoj de elementa lernejo. En la infanĝardeno troviĝis grandaj ŝrankoj plenaj je ludiloj, kaj mi organizadis tie ludojn anglalingve, uzante pupojn, pluŝbestojn, kubojn ktp.

En elementa lernejo, mi uzadis ankaŭ bele ilustritajn librojn, organizadis anglalingvajn pusppektaklojn kaj korusojn. Ankaŭ pianon mi instruis al lernantoj diversaĝaj, sed precipe al infanoj. El mia vidpunkto, piano estas la plej magia ludilo per kiu infano povus ludi!

En Esperanto la verbo "ludi" povas signifi ĉu muziki (ludi muzikilon) ĉu distri sin pere de ludilo (ekzemple ludi per pluŝbesto). Por infano, ludi pianon kaj ludi per piano estas pli-malpli la sama afero. Mi pensas, ke ĝuste tiel devas esti por vere ĝui muzikon.

19. Kiel aperis la ideo por "Mir, la pluŝ-anasido"?

Ekde kiam miaj genepoj estas plenkreskaj, mi ne plu havas por kiu aĉeti ludilojn en la familio. Pro nostalgio, mi aĉetadas ludilojn por la infanoj de najbaroj kaj geamikoj. Intertempe, ankaŭ mia kolekto de pluŝbestoj kaj pupoj kreskas.

Eble iam mi donacos miajn ludilojn al pragenepoj, se mi ĝisvivos por ekkoni ilin. Mi kutimas admiri montrofenestrojn de ludilvendejoj, kun la sama emocio kaj scivolo kun kiu mi admiras skulptaĵojn en ekspozicioj pri arto.

Mi parolas pri simplaj nemultekostaj ludiloj, kiujn infanoj povas faligi, malpurigi aŭ rompi, sed kiujn patrinoj aŭ avinoj povas plezure purigi aŭ ripari. Tiaspecaj ludiloj altiras mian nostalgion. Okaze de tia vizito, mi malkovris la etan anasidon kaj tuj ekamis ĝin. Ĝi estas pli malgranda ol mia manplato.

Oni vendis ĝin kune kun ligna vazo, en kiun eblis enmeti kraĵonojn. La vazo estis gluita al eta ligna tabulo, kaj ankaŭ la piedetoj de la pluŝbesteto estis algluitaj tie apude. La kapo de la anasido estis kudrita tiel, ke ĝi ŝajnis turnita flanken, en la direkton de la vazo. Ne eblis aĉeti la anasidon solan; mi devis aĉeti ĝin kune kun la surtabulita vazo. Kaj tiel aperis la ideo de la rakonto. Nun, la anasido Mir havas degluitajn piedetojn. Li loĝas en mia libroŝranko samkiel aliaj pluŝbestetoj, kun kiuj mi renkontiĝas ĉiufoje kiam mi bezonas libron, do kutime plurfoje tage.

20, Kial vi elektis anasidon kiel ĉefrolulon?

Ĝis nun, mi neniam pensis pri la kialo. Tiu anasido malsimilas al aliaj pluŝbestoj, kiuj ŝajnas rigardi rekte antaŭen. Pro tiu malsimileco, oni konsideris ĝin senvalora per si mem, kaj oni vendis ĝin nur kune kun la vazo.

Verŝajne laŭinstinkte, mi kondukis kun la nekutima pluŝbesto samkiel mi kondukis kun nekutima infano, kiu bezonas pli da amo kaj kuraĝigo de la familio kaj de la instruistoj.

21, Kio inspiris "Tempo rabita" pri Lidja Zamenhof?

Mia tre kara amikino Martha Otto, kiu laboris dum dek jaroj en la Bahaa Centro de Hajfo, ofte parolis al mi pri Lidja Zamenhof. Ŝi donacis al mi libron pri la vivo de Lidja kaj materialojn pri la Bahaa kredo.

Laŭ mia kompreno, la Bahaa kredo ne estas nur religio, sed ankaŭ socia movado celanta pacon kaj solidarecon inter ĉiuj homoj. Mi legis la tutan originalan verkaron de Lidja publikitan de la eldonejo de FEL.

Profunde impresis min ankaŭ la libro "La Zamenhof-strato" (biografio de Ludoviko-Kristoforo Zaleski-Zamenhof, verkita de Roman Dobrzyński).

En tiu ĉi libro (kompilita pere de intervjuoj kun la protagonisto), aperas tre emociige la etoso de la geto de Varsovio, tiel kiel priskribis ĝin la supervivanta protagonisto, kiu estis la nevo de Lidja Zamenhof. Liaj memoroj pri sia onklino Lidja tre kortuŝis min.

La saman terurigan etoson de la geto en Varsovio mi trovis en la teatraĵo "Ni vivos" de Julian Modest, kies ĝenerala strukturo donis al mi inspiron, por prezenti surscenee kuraĝon eĉ dum plej malfacilaj cirkonstancoj.

22, Ĉu estis emocie malfacile verki pri tia temo?

Jes. Estis malfacile. Dum la dua mondmilito, miaj geavoj de la patrina flanko estis inter la malmultaj supervivantoj de la juda koncentrejo, kiu troviĝis apud la rivero Dnestro.

Estis dolorige por mi identiĝi mense kun Lidja, la travivinto de similaj cirkonstancoj, sciante ke ŝi, malsimile al miaj geavoj, bedaŭrinde ne povis supervivi. Sed estintus eĉ pli malfacile ne verki pri tiu temo. Mia koro sentis ian devon verki tiun teatraĵon.

23, Kiun mesaĝon vi volis transdoni per "Esperantismo kaj vegetarismo"?

Mi volis substreki la fakton, ke ambaŭ movadoj fontas el la ĉiama homa deziro plibonigi la vivon sur la tero. Ambaŭ movadoj estis kaj daŭre estas konsiderataj de multaj personoj kiel naivaj utopioj neniam realigotaj. Mi verkis tiun eseon antaŭ multaj jaroj, sed ĝi ŝajnas al mi aktuala.

Antaŭ nur kelkaj tagoj, mi legis artikolon pri teknikaj rimedoj, por bremsi la rapidan klimatan ŝanĝon. La artikolo baziĝis sur la premiso, ke estas absolute nerealistice imagi, ke eblos konvinki la tutan homaron vegetaraniĝi, ŝanĝante tradiciojn de jarmiloj. Tiu premiso legeblis en la unua alineo.

La resto de la artikolo prezentis longan "realisman" liston de ege multekostaj teknikaj rimedoj, realigeblaj iom post iom dum kelkaj jardekoj kaj nepre postulantaj la apogon de politikistoj. La aŭtoro tute ne menciis la grandajn progresojn lastatempajn pri laboratoria viando.

Li ankaŭ ne menciis la vegetaranajn alternativojn kiuj evoluas rapidege kaj bonege (tion mi diras laŭ propraj spertoj). Eble poioma ŝanĝo de manĝokutimoj ne estas tiom naiva hipotezo, des pli ke dum la pasinteco, la homaro ja ŝanĝis ofte tradiciajn kutimojn.

Ekzemple la maizo, la kafo, la ĉokolado kaj multaj aliaj tradicioj de la nuntempa Eŭropo komenciĝis antaŭ nur kelkaj jarcentoj. Simila estas la nuna situacio pri Esperanto. Lastatempe multaj homoj supozas, ke pontolingvo jam ne bezonatas dum nia epoko, ĉar aŭtomataj tradukiloj pliboniĝas rapidege.

Tamen, kvankam komunikado pere de tradukiloj ja oportunas por komercaj interŝanĝoj, ĝi estas malpli taŭga por amikaj sociaj eventoj ol la uzo de Esperanto. Do ni povas esperi, ke teknologio ne anstataŭigos Esperanton, sed eble eĉ plifortigos ĝin.

24. Ĉu viaj verkoj enhavas personajn spertojn?

Ili enhavas nur personajn spertojn. Precipe la fantaziaj verkoj enhavas personajn spertojn. Tiuj ĉi baziĝas sur sonĝoj kaj revoj kiujn mi spertis, kaj tiuj fontas el la subkonscio. Do miaj fabeloj malkaŝas miajn plej profundajn sentojn, pri kiuj eĉ mi mem ne konscias plene.

25. Ĉu vi pensas, ke infana literaturo estu sufiĉe grava en Esperantujo?

Mi pensas, ke porinfana literaturo gravas en ĉiuj lingvoj kaj kulturoj. Ĝi estas grava faktoro, kiu kontribuas al la formado de homaj personecoj.

26. Kiaj estas viaj estontaj planoj rilate al via verkado?

Je mia aĝo (79+) mi ne povas havi multajn planojn. Mi klopodas ordigi kaj revizii malnovajn projektojn, kiujn mi komencis kaj ne finis.

27. Kion vi ŝatus diri al la legantoj de Literatura Vivo?

Dankon ke vi ekzistas. Mia vivo ŝajnus al mi preskaŭ sensenca sen aŭtoroj kies verkojn mi legas, sed ankaŭ sen legantoj por kiuj mi skribas. Dankon Erika pro tiu intervjuo. Ĝi igis min malkovri pri mi mem aferojn, pri kiuj mi ne pensis antaŭe. ♦

AMIKECO

Luiza Carol

[REFRENO:]

*Amikec' nia
internacia
esperantista
esperkantista*

*Amikec' nia
internacia
samideana
kaj samrevana*

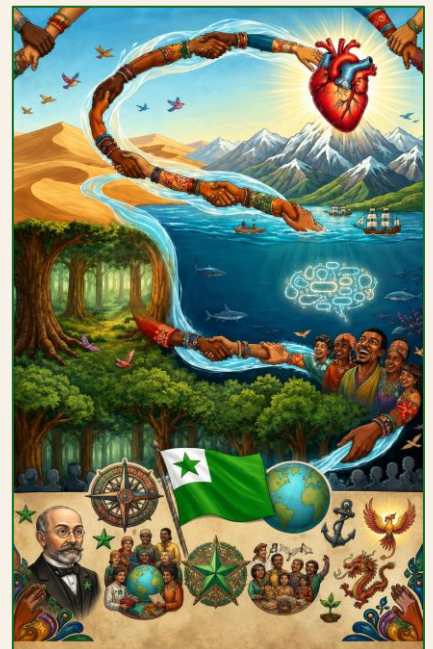
AMIKECO

Vortoj kaj melodio: Luiza CAROL

Ĝi transpasas/ ĝi transpasas kaj dezertojn kaj arbarojn,
 ĝi transpasas/ ĝi transpasas oceanojn kaj montarojn
 Ĝi ignoras/ ĝi ignoras kalumniojn kaj konfliktojn,
 ĝi ignoras/ ĝi ignoras antaŭjuĝojn kaj militojn,
 [REFRENO]

Landolimojn/ landolimojn ĝi transpasas kiel birdo,
 lingvolimojn/ lingvolimojn ĝi transpasas kiel rido,
 Ĝi fariĝas/ ĝi fariĝas nia kara kor-trezoro,
 ĝi fariĝas/ ĝi fariĝas la miraklo de la koro.
 [REFRENO]

Kiam venas en la mondon nigraj nuboj de envio,
 nia kara amikeco supervivas malgraŭ ĉio.
 Kiam venas en la mondon nigraj nuboj de malamo,
 nia kara amikeco supervivas kiel flamo.
 [REFRENO]

Intervjuo al Lilia Nikolova

Erika Godó

1, Kio instigis vin interesiĝi pri literaturo?

Mi interesiĝis pri literaturo ĉar mi devenas el Bulgario — lando, kie la vorto estas sankta heredaĵo. Ĉe ni literaturo ne estas nur estetika ĝuo, sed parto de la nacia memkonscio. Mi kreskis kun popolaj kantoj, kun la voĉoj de poetoj, kun la sento, ke ĉiu verso portas memoron pri generacioj.

La 24-a de majo, la festo de la alfabetoj kaj kulturo, ĉiam memorigis min, ke literoj estas evoluo, ke lingvo estas digno, kaj ke kulturo estas io, kion oni transdonas kun amo.

Tial mia intereso pri literaturo ne estis elekto, sed natura daŭrigo de tio, kion mi ricevis de mia lando, mia familio kaj la popola tradicio.

2, Kio estas la fonto de via inspiro por verki?

La ĉefa fonto de mia inspiro estas la forto de la homa spirito kaj la beleco de la Naturo.

Mi ĉiam estas fascinita de tio, kiel homo povas leviĝi post sufero, kiel espero retrovas signifon eĉ en silento, kaj kiel interna digno utilas eĉ en la plej malfacilaj momentoj.

Samtempe la Naturo estas por mi instruisto — silenta, brava, senpretenda. Ĝi montras, ke ĉio vivas laŭ sia ritmo, ke ĉiu sezono havas sencon, kaj ke beleco ne bezonas bruon por ekzisti.

Kiam mi verkas, mi provas kapti tiun duoblan pulson: la internan forton de la homo kaj la trankvilan saĝon de la mondo ĉirkaŭ ni. Tie, en tiu interspaco inter la bruo kaj la silento, naskiĝas mia inspiro.

3, Ĉu vi povas rakonti al legantoj pri vi mem?

Mi naskiĝis pene - kvazaŭ la vivo hezitis ĉu ĝi bezonas min, sekvis infana cerebrala paralizo kaj mia vivo komenciĝis ne per facila apero, sed per rezisto de la mondo akcepti min. Dum multaj jaroj aliaj vidis en mi limojn, kiujn mi mem ne sentis.

Ili ofte miskomprenis min, foje eĉ supozis, ke mi ne aŭdas aŭ ne komprenas — sed mi ĉiam aŭdis pli profunde ol oni imagis, ĉar mi aŭskultas ankaŭ per la koro. La malfacila komenco ne rompis min; ĝi formis min.

Ĝi instruis min vidi la mondon kun pli granda sentemo, percepti nuancojn, kapti silentojn, kiujn aliaj preterpasas. Mi lernis, ke la vivo ne ĉiam tuj akceptas nin — sed se ni persistas, ĝi fine malfermas la pordon.

Mia vojo ne estis rekta, sed ĝi estis mia, kaj ĝi donis al mi la forton rigardi la mondon kun klareco, kun kompato kaj kun profunda respekto al ĉiu homa spirito, kiu luktaŭ por sia loko sub la suno.

4, Ĉu vi havas specialajn temojn, kiujn vi amas esplori?

Unu el ili estas la demando, kio vere servas al Esperanto: ĉu la flua parolado mem, aŭ la konstruaj interrilatoj. Mi kredas, ke lingvo ne vivas nur en gramatiko aŭ vortoj, sed en la rilatoj, kiujn ĝi ebligas. Tial mi ofte esploras la homan komunikadon: kiel ni aŭskultas unu la alian, kiel ni komprenas aŭ miskomprenas, kiel ni pontas diferencojn.

5, Kiel Esperanto ŝanĝis vian vivon?

Esperanto ŝanĝis mian vivon en momento, kiam mi estis plej senvoja. Ĝi fariĝis mia spirita lingvo, la loko kie mi povis spiri, rekonstrui min, kaj retrovi la parton de mi, kiun la vivo preskaŭ forprenis. Al mi ofte ŝajnas, ke Zamenhof kreis Esperanton speciale por mi.

La lingvo trafis min ĝuste tiam, kiam mi sopiris justajn egalrajtojn, ordon, klarecon kaj homan varmon. Dume miaj samsortanoj batalas por trairebla, urba medio, mi dank' al Esperanto povas atingi ĉiun anguleton de la mondo. La lingvo donis al mi liberecon, kiun mia korpo ne ĉiam permesas: liberecon komuniki, liberecon krei, liberecon esti vidata ne tra limoj, sed tra vortoj. Esperanto ne nur ŝanĝis mian vivon — ĝi spirite renaskigis min. Ĝi sugestis al mi konvinkon, ke mi apartenas al io pli vasta ol mi mem.

6. Kiom da esperanto-poemaroj vi eldonis?

Mi havas eldonitajn tri etajn poemarojn: "Spirito kontraŭ sorto", "Familio sava", "La libero ami" kaj du hajkarojn: "Rudimentaj momentoj", "Fortoj, fotoj, vortoj".

7. Kiel la naturo aperas en viaj poemoj?

Mi jam menciis pri la silentaj lecionoj de la Naturo — ekzemple la arbaro instruas al mi kunlaboron, reciprokan subtenon, kaj la ekzemplon, ke neniu arbo estas sola kaj sendefenda. Mi vidas la Naturon kiel vivan metaforon de la homa mondo: la radikoj memorigas nin pri deveno, la branĉoj pri niaj streboj, la sezonoj pri nia interna transformo.

8. Kial hajko estas taŭga formo por esprimi emociojn?

Hajko estas taŭga por mi ĉar mi ne ŝatas multvortecon aŭ longan priskribadon. Mi preferas koncentritan etoson, unu klaran bildon, unu spiron da vero. Mi ne ĉiam sentas min elokventa en longa formo, sed hajko donas al mi la liberecon esprimi min mallonge, pure, sen troaj ornamaĵoj.

En hajko la emocio ne estas klarigita — ĝi estas sentata. La formo mem instruas min trovi la esencon, la kernon, la momenton, kiu valoras. Ĝi estas sistemo, kie unu bildo povas enhavi tutan vivon.

9. Kiel la tekstoj montras la internan forton de Lilia?

Mi ne emas paroli pri mia interna forto, ĉar tio ŝajnas al mi malmodesta. Sed eble miaj tekstoj montras ĝin ne per fanfarado, sed per la temoj, kiujn mi elektas: la persistemo de la homa spirito, la lecionoj de la Naturo, la scipovo trovi vojon eĉ en malfacilaĵoj.

Se en miaj tekstoj aperas forto, ĝi ne estas deklarita, sed silenta ĉeesto: en la maniero, kiel mi rigardas homojn, en la maniero, kiel mi serĉas solvon, kaj en la maniero, kiel mi transformas spertojn en vortojn.

10. En Literatura Vivo n-ro 3, viaj poemoj La libero ami kaj Juveloj montras grandegan emocian kontraston: unu estas fortege pasia kiel fajra birdo, dum la alia estas delikate tenera pri familia amo. Kiel poeto, kiel vi lerte ŝanĝas viajn emociajn statojn dum la verkado por precize kapti ambaŭ ekstremojn?

Mi ne certas, ĉu mi vere "lerte kaj precize" kaptas ĉiujn emociojn — mi ofte dubas pri tio.

Fakte, miaj duboj estas parto de mia verkado: ili igas min singarda, ili bremsas min, por ke mi ne produkti ion tro rapide aŭ tro malprofunde t. e. literaturan rubaĵon. Mi ne ŝanĝas emociojn laŭ ordono — mi simple sekvas tion, kion la teksto mem postulas.

Se la legantoj vidas kontraston, tio signifas, ke la vivo mem enskribis ĝin en min.

11. En n-ro 12. via eseo La vojo de nevenkebla homo omaĝas al Etsuo Miyoshi kaj eĉ citas vian propran kanton pri li. Kiel tenacaj homoj en la reala vivo inspiras vian literaturan kaj muzikan kreadon? Laŭ vi, kian specialan forton havas la kombino de muziko kaj eseo por transdoni la mesaĝon; transformi obstaklojn en vojojn?

Kelkaj homoj estas tiel grandaj, ke unu ĝenro ne sufiĉas por ampleksi ilin. Etsuo Miyoshi estas tia. La eseo portas lian vojon, la muziko portas lian animon. Kaj el ili naskiĝas la pruvo: ke "kie estas volo, tie estas vojo".

12. Kiu hajko plej plaĉas al vi? Kial?

Ne eblas superlativa prefero, sed jen unu:

Abie verdaj
dum defiaj sezonoj,
semantaj bonon.

13. Ĉu vi pensas, ke malfacilaĵoj povas fortigi homon?

Jes, mi pensas, ke malfacilaĵoj povas fortigi homon — sed ne aŭtomate, ne magie. Famas kaj pravas la sentenco, ke "tio, kio ne murdas nin, faras nin pli fortaj", sed mi kredas, ke la fortiĝo venas ne el la sufero mem, sed el la kuraĝo, kiel ni respondas al ĝi. Malfacilaĵoj estas kiel ŝtonoj sur la vojo.

Ili povas haltigi nin — aŭ fariĝi la ŝtupoj, kiujn ni supreniras. La forto ne venas el la ŝtono, sed el la paŝo.

14. Kial dankemo estas grava eco?

Por mi dankemo estas grava eco ĉar ĝi spegulas la gradon de nobleco, kiun homo havas por emfazi virton. Dankemo ne estas nur ĝentila reago — ĝi estas inklino rekoni la bonon, eĉ kiam ĝi estas malgranda, eĉ kiam ĝi venas en malfacila tempo. Homo, kiu dankas, ne perdas sin en postuloj aŭ atendadoj.

Li vidas la kontribuon de tio, kion la vivo donas, kaj li respektas la penon, la helpon, la ĉeeston de aliaj.

15. Kiel arto aŭ poezio povas helpi dum malfacilaj tempoj?

Arto kaj poezio povas helpi dum malfacilaj tempoj ĉar ili donas al ni novan memsenton, kiam la realo ŝajnas tro peza. Mi mem vidis tion en mia lando: dum periodo de seniluziigo kaj socia laceco, la venko en Eŭrovizio subite donis al homoj ion, kion ili longe ne ĝuis — fieron, voĉon, momenton de komuna digno.

Oni senĉese ripetadis, ke Bulgario estas inter la plej malriĉaj en Eŭropo, kaj tiu ripeto fariĝis kvazaŭ ombro super la membildo.

Sed unu arta venko ŝanĝis la refrenon: ĝi montris, ke talento, kreemo kaj spirita forto ne dependas de statistikoj. Tial mi kredas, ke arto — ĉu muziko, ĉu poezio, ĉu filmo — povas fari ion tre gravan: ĝi transformas la pesimismon de "ni ne povas" en la kredon de "ni ja povas". Arto ne solvas ĉiujn problemojn, sed ĝi donas al ni la energion, la memfidon kaj la internan potencon por alfronti ilin.

16. Kiajn temojn vi mem elektas por verki hajkon?

Impresoj spontanee nur ĝermas aŭ disfloras en hajkoj – amo, admiro, dankemo, doloro.

17. Kiel Esperanto helpas al poetoj esprimi sin internacie?

Esperanto helpas al poetoj esprimi sin internacie ĉar ĝi donas al ili neŭtralan, komunan spacon, kie neniu estas "fremdulo". Multaj verkistoj elektas verki rekte en Esperanto anstataŭ en sia gepatra lingvo, ĉar la lingvo permesas al ili esti komprenataj tutmonde, sen la perdoj, kiuj ofte okazas en tradukoj.

Ĉiu traduko pli-malpli prirabas la originalon — ne pro malbona volo, sed ĉar emocio, ritmo kaj kultura nuanco ne ĉiam transiras perfekte. Kiam oni verkas rekte en Esperanto, la teksto naskiĝas jam en formo, kiu estas komuna al legantoj el ĉiuj kontinentoj. Tial Esperanto estas potenca ilo por poetoj:

ĝi ne nur malfermas pordojn, sed forigas la murojn inter kulturoj, kaj ebligas, ke unu sola verso vojaĝu pli malproksimen ol la verkinto mem.

18. Kiaj estas viaj estontaj planoj rilate al via verkado?

La vivo estas neprognozebla scenaristo, kaj mi povas nur sekvi ĝin.

Mi ne faras grandajn planojn pri mia verkado, ĉar mi scias, ke kreado ne obeas al planoj, ambicioj aŭ intencoj. En mia kazo la emocioj naskas ĉion: poemon, eseon, hajkon, kanton, tradukon. Mi verkas nur kiam la interna stimulo venas — ne antaŭe, ne poste.

Mi ofte pensas pri la fama diraĵo de nia klasikulo Nikolaj Hajtov: "Unu afero estas voli, alia estas povi, tria kaj kvara estas efektive fari."

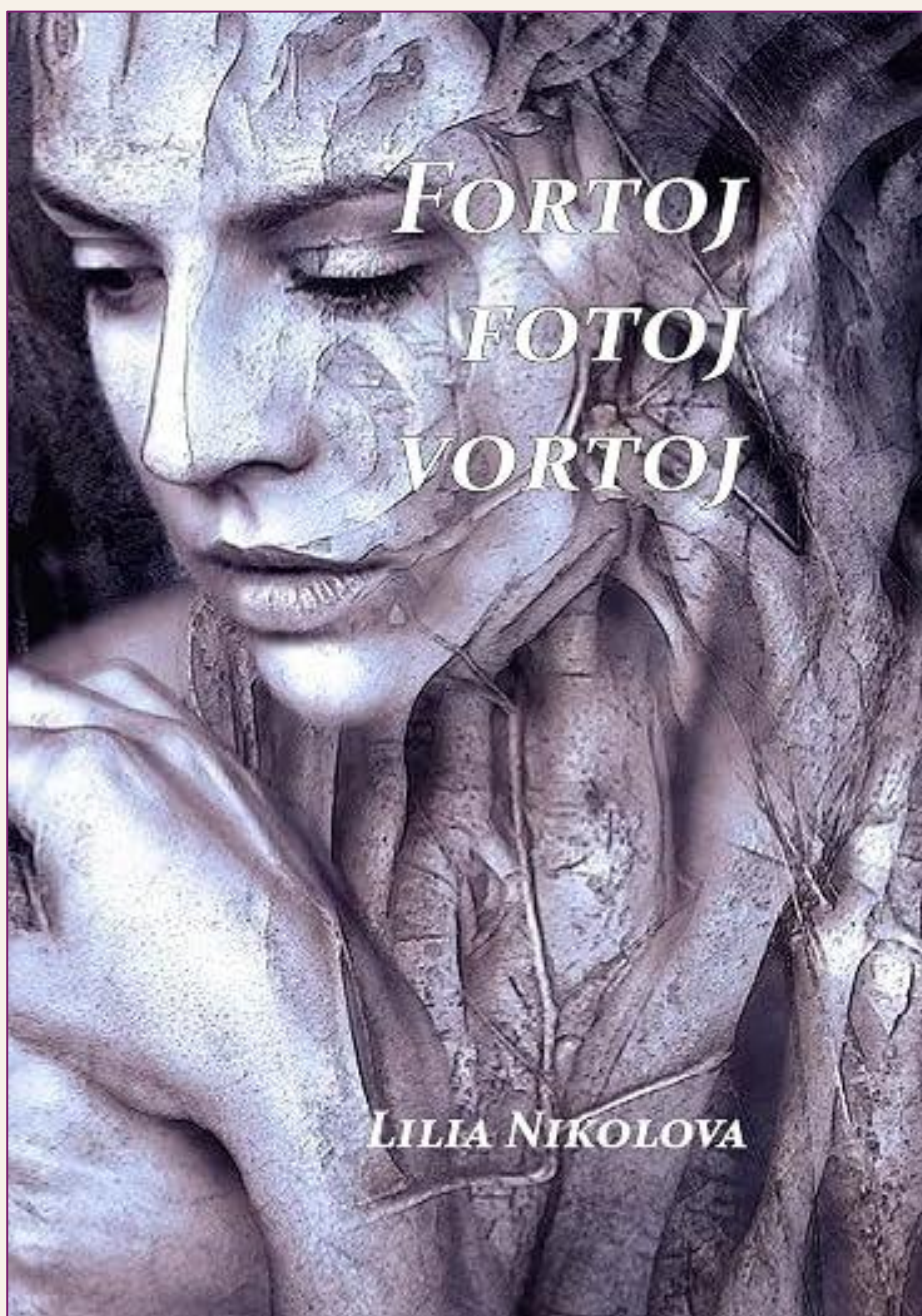
Tial miaj estontaj planoj estas tre simplaj: daŭrigi aŭskulti la vivon, kaj verki tion, kion ĝi mem alportas al mi. Se venos nova poemo, mi akceptos ĝin; se venos silento, mi respektos ĝin. Mi ne antaŭdiras la vojon — mi iras ĝin.

19. Kion vi ŝatus diri al la legantoj de Literatura Vivo?

Antaŭ ĉio mi volas kun sincera danko aprezi la fervoran laboron de la sindonaj redaktoroj Erika Godó kaj John Huang, kaj ankaŭ ilian afablan atenton al mi mem. Ilia dediĉo faras "Literatura Vivo"-n ne nur revuo, sed komunumo de koro kaj kulturo.

Al la legantoj mi deziras la kapablon ĝui kaj profiti tiun ĉi eksterordinaran donacon: la eblecon renkonti novajn voĉojn, novajn mondojn, novajn sentojn.

Mi esperas, ke ĉiu numero inspiros vin, trankviligos vin, aŭ simple donos al vi momenton de beleco — ĉar literaturo estas unu el la plej puraj formoj de homa interligo. ♦

Poemoj de Lilia Nikolova

NUR MANSIMILAJ

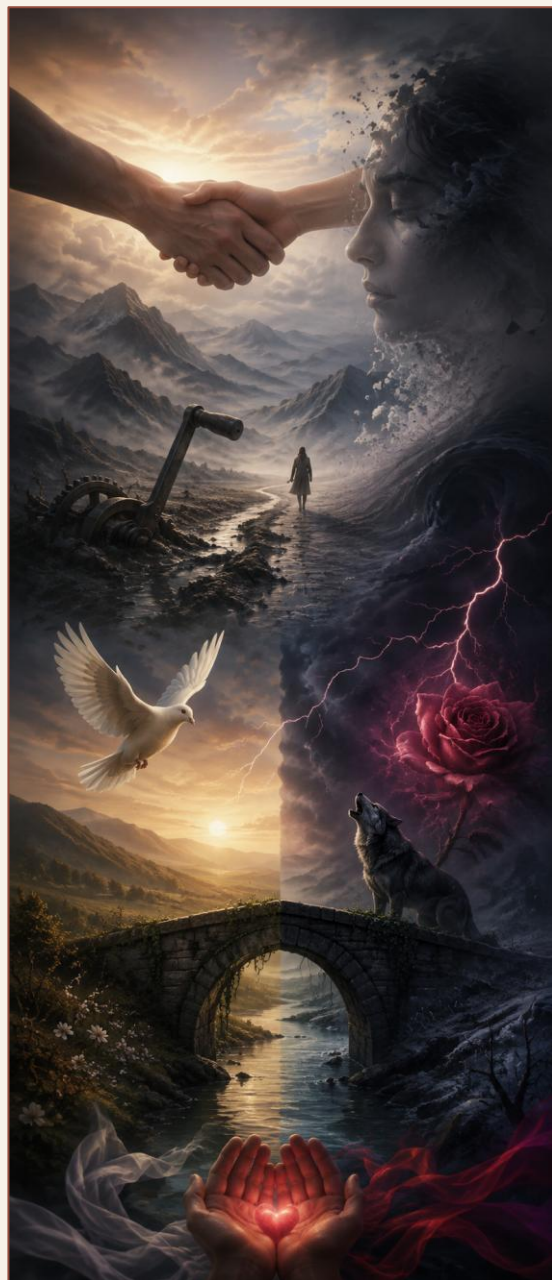
Du vivaj manoj, premis sin komforte
 pro rara sanktaneco de saluto,
 sed koroj ne perceptis sortan forton
 kaj simileco dronis sen aludo.
 Ne estas manoj vivaj konduktiloj,
 se sentoj en fremdmontoj jam situas
 kaj tial puŝas ŝlime la krankvilo
 bonsancon fojon kaj nenian duan.

KAPABLO MIA EKSA

Restu en la plej preventa spaco
 kiam vi superpasis dignon vian.
 Ne al mi mem humiligo plaĉas-
 ĝi ne pardoneblas, drastas, fias.
 Amas mi kviete kaj prudente,
 sed malamo mia fulmroza
 havas ĝi venĝemajn lupajn dentojn.
 Pri pasinto zorgu serioze.

HAVI MALHAVANTON

Mi –
 tre monda,
 drope,
 morta,
 dioble
 viva,
 sindone
 via.

AL BARELIEFO EN RAZGRAD

Lilia Nikolova

*'Forte staras muroj de miljaroj,
inter la popoloj dividitaj,'
L. L. Zamenhof.*

Pacon ne renkontos vi bareliefe,
ĉar milito jam profitas ĉielon –
ĝin flugiloj sen bar' kaj barbare levas
kaj ruinoj ruinigas noblajn celojn.

Sango malhonoras finon de jarmilo,
paco kaj milito sekvas ĝenan rondon –
genheredec' saltas virtojn aŭ armilojn
kaj pacamon de Zamenhof suferonta.

Ne minacas labirinta heredeco
Esperanton, aperintan en utero
de futuro, por ke pace klera deco
la popolojn lingve ligu sur la Tero!

Omaĝo al Valentin Melnikov

Erika Godó

La 23-an de majo 2026, la literatura mondo perdis valoran voĉon kun la forpaso de Valentin Melnikov en Moskvo, post nelonga malsano. Li estis ne nur poeto kaj tradukisto, sed ankaŭ intelektulo, kies verkaro lasis neforgeseblan spuron en la literaturo.

Naskita la 18-an de julio 1957, Melnikov komencis sian karieron en la literaturo en la 1980-aj jaroj. Lia poezio, publikigita en la revuo *Literatura Vivo*, kontribuis al la kultura dialogo de sia tempo, reflektante profundan pensadon kaj sentemon.

Lia verkaro inkluzivas originalajn verkojn en Esperanto, kiuj aperis en pluraj kolektoj, kaj li estis kunaŭtoro de multaj libroj, inter kiuj troviĝas *La birdo Gamajun* (1989) kaj *Moskvaj sonoriloj* (2007).

Melnikov estis ankaŭ konata pro siaj akre satiraj poemcikloj, kiel *Socia moralo kaj Observoj de biletkontrolisto*, same kiel liaj lirikaj *Sonetoj al mia Muzo*. Lia traduko de la maldeca poemo *Kojonov Luĉjo* (1995) furoris en literaturaj rondoj.

En 2021, lia poemaro *Ni vivas malgraŭ ĉio* aperis ĉe la eldonejo *Impeto*, kaj lia mikronovelo *Bonmesaĝo* estis inkludita en la kolekto *Ĉiuj steloj etas nokte*.

Kiel tradukisto, Melnikov faris la plej plenan kaj precizan tradukon de la versromano *Eŭgeno Onegin* de Aleksandr Puŝkin, publikigita en 2005. Li ankaŭ tradukis verkojn de famaj rusaj verkistoj, inkluzive Anton Ĉeĥov kaj Lev Tolstoj.

En la kampo de ĵurnalismo, li verkis grandan artikolon pri Esperanto en la multvoluma ruslingva *Porinfana enciklopedio* (1998), kiu estis laŭdita de fakuloj. Li estis redaktoro de pluraj revuoj, inkluzive *La Ondo de Esperanto* ekde 1991, kaj kontribuis al multaj aliaj publikaĵoj.

Melnikov ricevis honoran mencion en *Belartaj konkursoj* de UEA en 2016 kaj 2018, kaj en 2019 li estis elektita kiel membro de la Akademio de Esperanto. Krom sia literatura kariero, li ankaŭ estis konata en la medio de intelektaj ludoj, gajnante la titolon de ĉampiono de Rusio en la ludo *Kio? Kie? Kiam?* en 2006.

Liaj poemoj estis publikigitaj en la revuo *Literatura Vivo*, kie li kontribuis al la kultura dialogo de sia tempo.

Valentin Melnikov restas en la memoro de ĉiuj, kiuj estis tuŝitaj de lia talento kaj pasio por literaturo. Pacon al lia animo! ♦

Valentin Melnikov – poeto kaj tradukisto

Elena Popova

Valentin Viktoroviĉ MELNIKOV (ruse Валентин Викторович Мельников) estas rusa poeto, tradukisto el la rusa kaj aliaj lingvoj, ĵurnalisto, recenzisto kaj esperantisto ekde 1982. Laŭ diplomo li estas inĝeniero-kemiisto.

La esperantisto Valentin Melnikov komencis lerni Esperanton ekde 1982 kaj estas diplomita instruisto de Esperanto.

Valentin verkis grandan artikolon pri Esperanto en multvoluma ruslingva "Porinfana enciklopedio" (1998, suma eldonkvanto 150 000 ekz. + postaj reeldonoj) – kelkaj fakuloj nomis ĝin la plej bona ruslingva enciklopedia artikolo pri Esperanto.

Redakciano de "La Ondo de Esperanto" ekde ties (re)apero en 1991 kaj de Ruslanda Esperantisto, Moskva Gazeto kaj Survoje.

Redaktoro de literatura bulteno "Cerbe kaj Kore" (1998–2000). Kontribuis al BA1, BA7, BA8, BA12, BA17, BA19, BA24, BA32, BA39, BA44, BA50. Konstante kunlaboris en „La Karavelo“. Liaj verkoj (ĉefe poemoj kaj recenzoj) aperis ankaŭ en Esperanto (UEA), Hungara Vivo, Literatura Foiro, Litova Stelo, Monato, Sezonoj, Esperantista Tribuno kaj aliaj.

En 2016 kaj 2018 ricevis honoran mencion en Belartaj konkursoj de UEA.

Li partoprenis kaj multfoje ricevis premiojn en la Internacia literatura konkurso „Ekra“ en urbo Razgrad, Bulgario.

Li estis ĉampiono de Rusio (2006) kaj 3-a premiito en la Mondĉampionado (2003) en la sporta versio de la populara rusa televida intelekta ludo "Kio? Kie? Kiam?" (sportturniro ChGK). 18 fojojn li partoprenis en ruslingva televida „Propra ludo“ (analogo de anglalingva ludo „Jeopardy!“) – lia artikolo pri tiu ludo aperis en la revuo „Monato“, oktobro 2024.

Liaj originalaj verkoj en Esperanto (poezio kaj prozo) estis publikigitaj en pluraj kolektoj.

Li estas kunaŭtoro de la libroj "La birdo Gamajun" (1989), "Moskvaro" (1998), "Lena..." (1998), "Mondoj" (2001), "Moskvaj sonoriloj" (2007), "El ombro" (2008). Atentindas liaj akre satiraj poemcikloj "Socia moralo" kaj "Observoj de biletkontrolisto", ankaŭ lirika "Sonetoj al mia Muzo". Furoris lia traduko de maldeca poemo Kojonov Luĉjo (1995).

En 2021 ĉe la eldonejo Impeto aperis lia poemaro "Ni vivas malgraŭ ĉio". Lia mikronovelo "Bonmesaĝo" aperis en la kolekto "Ĉiuj steloj estas nokte" (ĉe eldonejo Mondial, 2021).

Li tradukis kelkajn novelojn de Anton Ĉeĥov kaj Lev Tolstoj. Faris la plej plenan kaj precizan tradukon de la versromano "Eŭgeno Onegin" de Aleksandr Puŝkin (eldonita de 'Sezonoj', 2005). En 2007–2015 li tradukis elektitajn verkojn de rusaj poetoj de 18–19-a jarcento, la materialoj por estonta Rusa Antologio regule aperis en "La Ondo de Esperanto".

****Kiu estas viaj instruistoj? Ĉu vi diros bonajn vortojn pri viaj gekolegoj esperantistoj, kun kiuj vi laboris kaj laboras?***

Mi lernis laŭ la fama lernolibro de Boris Kolker, koresponde kun li mem. Do li estas mia instruisto, kaj foje li diris, ke mi estas la plej brila el liaj lernintoj. Mi fieras pro tiu takso.

****Ĉu estas ankoraŭ viaj libroj? Kion novan ni atendu?***

Fakte, supre listigitaj estas pli-malpli ĉiuj. Mi estis kelkfoje premiita en la konkurso EKRA en Bulgario, tial kelkaj miaj poemoj aperis en „Abritus“ (2016); same post la konkurso „Poezio el ĉiuj ĉieloj“ (Italio) miaj premiitaj poemoj aperis en la volumoj de 2017, 2019 kaj 2021. Post la honora mencio en Belartaj Konkursoj de UEA miaj „Ironiaj hajkoj“ aperis en Belarta rikolto 2016.

Mi verkis prefacojn por kelkaj libroj de M. Bronŝtejn.

... Tamen unuafoje mi estas literatura kritikisto, recenzisto. Dum pli ol 35 jaroj aperis centoj de miaj recenzoj en diversaj revuoj. Oni konas min kiel „senkompatan“, tamen justan recenziston. Mi malofte laŭdas, tamen se mi laŭdas iun libron – tio multon valoras.

Mi indikas mankojn – kaj montras la eblajn vojojn por korekti tion. Do saĝaj aŭtoroj volonte petas miajn konsilojn. Iam miaj recenzoj povis esti drastaj kaj akraj, nun multe pli kvietaj – ĉar dum jardekoj mi perfekte eksciis, kiu kion kapablas en nia literaturo, kion atendi de tiu aŭ alia aŭtoro. Do malbonan libron mi simple ne prenos por recenzo...

Mi vere ne scias, ĉu mi plu-verkos ion kiel lirika poeto. Oni diras, ke por verki brilan poezion, la poeto devas esti malfeliĉa en amo. Tia mi estis en 1990aj jaroj, kiam aperis miaj plej sukcesaj poemoj. Iom ankaŭ poste, ĝis 2016. Sed nun mi finfine trovis mian feliĉon...

****En via poemo „Evoluo“ vi skribis:****

Ni vivas pli oportune,
pli komforte
ol niaj prauloj,
tamen,
ĉu ni estas pli talentaj ol ili?
Ĉu pli feliĉaj?

****Ĝi estis publikigita dum 2017. Kion vi pensas nun?*****

Fakte la samon. Dum kelkaj pasintaj jaroj la mondo ŝanĝiĝis ne multe, kaj ĉiakaze – ne pliboniĝis.

****Mi deziras al Melnikov sanon kaj novajn sukcesojn!*****

***(Januaro 2025)*♦**

DONACO

Valentin Melnikov

Li havas naskiĝtagon. Venas gastoj kun donacoj. Ankaŭ ŝi venis – sed diris, ke sian donacon enmanigos poste.

Gaja vespero. Festeneto, dancado, ŝercoj... Ŝi ĝojis kun ĉiuj.

Post kelkaj horoj la gastoj komencas disiri.

Ŝi helpis al li lavi manĝilaron, ordigi la loĝejon post diboĉeta festo. Akurate, nerapide...

Ĉiuj gastoj foriris. Jen ŝi staras antaŭ li.

– Nun, prenu do mian donacon.

– Dankon. Sed kie ĝi estas?

– Ja ĉi tie. Antaŭ vi. Malpaku... ♦

Limerikoj

Valentin Melnikov

Scienco pri biografio
malsamas ol geografio:
unua – pri kapoj,
alia – pri mapoj.
Jen tia distinga defio!

Enigma person' el Kairo
neniam nudiĝis; jen diro:
"pro granda hontem'
ne scias mi mem –
ĉu ino mi estas aŭ viro?"

Post longa kaj akra kverelo
pentriston forlasis modelo,
ĉar li malmodeste
ŝin pentris senveste,
nur restis sur ŝi la ĉapelo.

"Mi havas la revon!" – konfesas
La ul': – "ĉesi drinki". – «Impresas!
Faru do! Simplas jen!» –
"Sed ne povas mi sen
Revo vivi! Do tial ne ĉesas."

Respektinda sinjor' el Irlando
jen replikis al rekta demando:
"Estas mia sekreto –
Ekvilibra dieto:
Ĉiumane po glaso da brando!"

Junulin' foje diris: "Liberon!
Mi ne ŝatas sufokan aeron!
Ŝvitas dum ĉi-somer' mi,
indas ion malfermi." –
«Konsentite! Ĉu vinon? bieron?»

Programisto el Timișoar'
volis prunti mil eŭrojn, sed ĉar
precizemis la ulo –
do por glata kalkulo
prunteprenis li 1024.

unua premio de EKRA-2015

Dediĉita al Olga Kiseljova (1968-2018). Premiita kiel la plej bona poemo verkita en Esperanto en la 4-a konkurso "Poesia da tutti i cieli / Poezio el ĉiuj ĉieloj" (Venafro, Italio, 2017)

Anglo pensas, ke "ĉio bonordas".
 pensas ni pri cifer' – tri plus kvin,
 kaj por mi la animon agordas
 tiu simpla literokombin'.

Antaŭdorme min hantas imago,
 de profundaj impresoj la gam':
 via ĉarma rideto sur lago,
 akvo, suno... kaj revo pri am'.

Koron premas soleca vegeto.
 Vi mesaĝas, sed plu restas for.
 Mi sopiras pri via rideto
 kaj varmigas min nur rememor'.

Ĉirkaŭprenu min arde, tutkore,
 kisu longe, kun rava tener'!
 En la mondo ekzistu porhore
 vi kaj mi, kaj ne gravas ceter'!

Leterfragmento

Valentin Melnikov

... Tamen pli kaj pli, ĉiam denove obsedas min la fantazio pri nia renkonto, nia kunesto. Pardonu, ke mi imagas ĝin iom aliel ol vi: ĉiuj homoj estas diversaj, kaj la mondpercepto de viroj principe diferencas disde tiu de virinoj.

Probable mi estas neordinara anime, tamen korpe mi ja estas sama kiel ĉiuj, kaj "esto determinas konscion". Mi estas absolute sincera kaj esperas je via komprenemo kaj kunsentemo... Mi ŝatus ke vi trasentu ĉion, kion mi priskribas kaj ekvolu travivi tion ankaŭ en realo.

Do bonvolu legi tre malrapide, eĉ ripete, provu vive imagi tian ĉi fluon de eventoj, memorante, ke por mi ĉiam pleje gravas fari bonon kaj agrablon por vi: tro bone mi konscias, ke en via vivo ege maloftis ĝojoj... Probable al vi ĝis nun neniam bonŝancis renkonti vere indan viron:

por multaj la ĉefa enhavo de la vivo estas drinkado, tre multaj pensas nur pri si mem kaj ne estimas virinon kiel homon. Iuj "faras monon" kaj ĉiam pensas nur pri mono.

Pluraj pro diversaj kaŭzoj simple ne ĝisvivas la konvenan aĝon... Eble al vi malhelpis ankaŭ la devige truditaj kondutreguloj, ja en negranda urbo oni tre ŝatas atenti kaj komenti vivon de najbaroj, pro tio multaj homoj timas fari ion "malaprobindan" – kaj perdas sian ŝancon je feliĉo.

Tamen ja la naturo pli fortas kaj saĝas ol ajnaj homoj – do ne eblas kaj ne indas rezisti al ĝi, ĝi tutegale venkos kaj punos la rezistantojn.

Ambaŭ ni estas homoj maturaj, multon spertintaj en la vivo kaj jam multon komprenantaj, do povas paroli pri ĉio absolute libere, sincere kaj senĝene... Ne ĉion en la mondo ni povas ŝanĝi, tamen ja ni povas ĝojigi unu la alian, nenium damaĝante – do pligrandigi la kvanton de ĝojo kaj bono en la mondo.

Saĝuloj diras: preferindas fari kaj eble poste bedaŭreti, ol ne fari kaj bedaŭregi. Kial rezigni, senigante nin ambaŭ je ĝojoj – kiuj ja tiom raras en nuna peza vivo?! La naturaj sentoj kaj deziroj estas pleje homaj kaj absolute sencencas pro tio honti.

Principe ĉio dependas nur de ni, ni havas ŝancon por plibonigi nian vivon, ekmovi ĝin de la stagna punkto – do indas provi, aliel ĉio restos por ĉiam same griza kaj morna kiel ĝis nun.

Tiel aŭ aliel, ĉiu homo de temp' al tempo bezonas malstreĉiĝi kaj forgesi pri "plumba aĉeco de la vivo" – por ne freneziĝi, ne perdi la deziron vivi... Bona poeto Gafur Gazizi skribis siatempe:

Kie estas romantiko?

Eble en la Rom-antikvo,

aŭ en iu roman-tiklo –

tion scias neniam'...

Mi revas, ke nia renkonto iĝu la plej ĝua kaj impresplena evento de tuta via vivo, aŭ almenaŭ – de la lasta jardeko, ke vi rememoru (vi tion preskaŭ tute forgesis en ĉiutagaj zorgoj) kaj klare konsciu: vi estas Virino, inda je admiro kaj adoro.

Certe, vi svage memoras tion, sed nur teorie, ja pli frue neniu rilatis al vi tiom atente kaj sentoplene, kiom vi meritas... Kaj nun nia renkontiĝo instigos vin rigardi la mondon "per aliaj okuloj", rimarki en ĉio unuavice la bonon. Vi vidis, ke la mondo estas bunta, plena de impresoj kaj ĝojoj;

ke homoj estas bonkoraj, sinceraj kaj helpemaj; ke ĉiu nigra nokto iam finiĝas kaj eĉ tre longa obskura tunelo nepre eliras al lumo. Vivi indas, vivi estas interese!

Vi iam skribis pri via fantazio – kiel ni dancas en luksa kaj pompa balo. Belege, romantike... Tamen, ĉu la homo povas esti tute sincera kaj senĝena, libere fluigi siajn sentojn, ne surhavi maskon de hipokrita monduma deco – meze de granda homamaso, kun laŭta muziko kaj akra lumo?

La societo ĉiam ŝatas konformistojn kaj kondamnas la homojn, kiuj iel diferencas disde la plebo (certe, temas ne pri riĉeco aŭ nobla deveno, sed pri intelekto, talento kaj animaj kvalitoj – ja eĉ senriproĉe edukita aristokrato ofte havas tute primitivan menson kaj malican karakteron), mokas la honeston kaj sinceremon.

Por esprimi siajn korinklinojn, oni ĉiam prefere serĉas kvietan izolitan lokon, for de fremdaj scivolemaj okuloj kaj klaĉemaj langoj. Do restu ni duope.

Vespero... Ni trinkas teon en negranda ĉambreto (aŭ kuirejo, ne gravas). Sur la tablo – diversaj dolĉaĵoj, simplaj sed bongustaj (mi jam diris, ke mi ŝatas havi por teo samtempe plurajn specojn de dolĉaĵoj, do vi povos elekti tion, kio pleje plaĉas al vi.

Esperable vi ne estas ligita per ia dieto kaj povas manĝi ĉion, kion ŝatas?..), meze – florbukedo (kiaspecajn florojn vi preferas?). Duonlumo... Ekstere povas esti vento kaj pluvo, sed ni estas en varmo kaj komforto. Softe tiktakas horloĝo, sed la tempo tute ne gravas, ni ne bezonas ien rapidi.

Ni mallaŭte interparolas, pri ĉio kaj pri nenio, aŭ silentas – ja tiom multe jam estas dirita en leteroj, ke ni povas kompreni unu la alian sen vortoj. Via mano kviete ripozas en la miaj, kaj ni ambaŭ sentas, ke tiel formiĝis plia kanalo por senvorta interkompreno, rekte de l' animo al la animo.

Estas ĉirkaŭ noktomezo. Ni sidas sur mola divano – tiom proksime, ke facile aŭdas spiron unu de la alia.

Mi sentas al vi plej subtilan teneron, eĉ ne esprimeblan per vortoj – nur kiso povas esprimi ĝin... Mi kisas vin kaj sentas ke tio por vi agrablas, vi ne retiriĝas, do mi komencas kisi viajn manojn – ĉiun fingron aparte, poste la pojnjon, brakon, delikate, malrapide moviĝante supren.

Vi estas, verŝajne, en leĝera bluzo, prefere senmanika – ja en la ĉambro varmas kaj vi ne bezonas surhavi superflujajn vestaĵojn... Same tenere kaj delikate mi kisas viajn vangojn, kolon, la ĉeno de miaj kisoj glitas de la kolo al la ŝultro kaj reen – do, por ke tiu ĉeno ne interrompiĝu, mi akurate, diskrete malfiksas la supran butonon de via bluzo, poste la sekvan, demovas la leĝeran ŝtofon.

Vi eĉ ne rimarkas tion, vi nur ĝuas la kisojn kaj karesojn. Vi jam nenion atentigas, nenion diras, ne moviĝas – vi malstreĉiĝas en plej oportuna pozo, kaj la tuta mondo ĉirkaŭe, ŝajne, degelas kaj ĉesas ekzisti.

Vi ĝuas miajn karesojn, kaj mi, tre-tre malrapide malfiksante la butonojn kaj formovante la ŝtofon, kovras per kisoj ĉion, kio iom-post-iom aperas el sub ĝi. Samtempe mi karesas vin per manoj, jen per apenaŭaj tuŝetoj de fingropintoj, jen per facil-delikata masaĝo. Via bluzo jam delonge estas for.

Mi karesas viajn mamojn, molajn kaj elastajn, kaj sentas, kiel streĉe rigidiĝas iliaj pintoj. Mi malagrafas vian mamzonon – certe ankaŭ tion vi ne kontraŭas, ja nun jam nenio malhelpas al vi spiri absolute libere, pli kaj pli profunde, kaj pli bone senti miajn tuŝojn.

Mi kisadas vian bruston, longe kaj tenere karesas la mampintojn per miaj lipoj kaj lango.

Kiom da tempo pasas tiamaniere – ne eblas ekscii, la tempo kvazaŭ haltis. La feliĉuloj horloĝojn ne observas, kaj certe mi estas feliĉa apud vi, mia rava, mia senkompara! Nun mi staras antaŭ vi surgenue kaj en pia adoro kisas viajn genuojn, poste poiomete moviĝas supren laŭ la gamboj.

Jes ja, en la ĉambro varmas kaj komfortas, vi ne bezonas hejme surhavi ŝtrumpojn, do mi povas senobstakle ĝui kaj ĝuigi vin, tuŝante kaj kisante viajn femurojn. Se via jupo estas mola kaj larĝa, mi nerapide, preskaŭ nerimarkeble levas ĝian randon, por kisadi viajn femurojn pli kaj pli supre.

Se ĝi striktas, vi baldaŭ mem ekdeziras liberiĝi de ĝi, ke nenio katenu vin, nenio baru la karesojn kaj ĝuojn. Vi denove iomete ŝanĝas la pozon, por trovi la plej oportunan – nun vi kuŝas en plena malstreĉiĝo kaj langvoro.

Mi plu kisadas kaj karesas vin, ĉiuloke kaj ĉiuflanke, mia mano facile glitas laŭ via brusto kaj ventro, kaj mi sentas sub la maldika ŝtofo mildan susureton de viaj haroj – tiuj ĉiam kaŝitaj, plej sekretaj... Kaj en tiu momento vi profunde ekspiras kaj ekstremetas per tuta korpo, antaŭĝuante la plej superbajn plezurojn.

Mi brakumas vin, ĉirkaŭprenas vian talion, kaj miaj manoj glitas suben, liberigante vin de la lasta vestoparto.

Do jen fine vi aperas antaŭ mi en plena, absoluta, perfekta beleco, per nenio ŝirmata, preta abunde frandi miajn kisojn tutkorpe. En la ĉambro mallumas, nur kelkaj radioj de stratlanternoj kaj eble de la luno penetras tra kurtenoj, tamen tio sufiĉas por mi – mi admire rigardas vian ravan belon:

la konturojn kaj reliefojn, la tenere helan haŭton... Sed preskaŭ kontraŭvole miajn okulojn altiras la sola ombro sur la hela fono, la ĉarma trianguleto. Mi tenere alpremiĝas al ĝi per vango, kisas ĝin.

Via pozo denove ŝanĝiĝas, apenaŭ rimarkeble, kaj jen antaŭ mi estas la delikata falteto de viaj alternativaj lipoj... Dume mi ne scias precize, kiaj ili estas – sed certe molaj, humidaj, sentivaj, sopirantaj je kareso... Ili kvazaŭ sorĉas min, mi ne povas flankenigi la rigardon, kaj al mi ŝajnas, ke ankaŭ per ili vi al mi ridetas.

Niaj lipoj kuniĝas en longa kiso... Iu povus malkonsenti, sed mi certas, ke tia kiso multe pli agrablas – por ambaŭ! – ol ordinara kiso inter buŝoj.

Ja lipoj de buŝo povas esti sekaj, aspraj, iam povas malhelpi la dentoj ktp, kaj respondi al tia kiso oni povas nur konscie, kaj nur per lipoj kaj lango – sed la amorlipoj estas ĉiam molaj kaj teneraj, kaj al la plej intima kiso vi reagos ekster konscio, tutkorpe, arde, mi sentos tion kaj ĝojos ke sukcesis plezurigi vin.

Mia lango glitas laŭ viaj lipoj, disigas ilin, vibras interne, tiklas la etan burĝonon... La fragile delikataj petaloj ŝveletas, malfermiĝas, pli kaj pli soifas karesojn, ne povante satiĝi – kaj vi ĝuegas, ĝemas en volupta ekstazo!

Eble vi petas ripozon kaj ni kuŝas apude trankvile, mi nur milde brakumas vin. Sed baldaŭ denove kreskas la deziro kaj mi denove kisadas vin tutan, nenion preterlasante: viajn vangojn, kolon, ŝultrojn, brakojn; poste bruston, ventron;

Poste mi drivas suben, kisadas viajn femurojn – laŭlonge, ĉiuflanke, ekstere kaj interne – kaj denove revenas al la rava, mirakla trianguleto. Viaj gamboj kuŝas sur miaj ŝultroj... Mi ne vidas tiumomente vian vizaĝon, sed scias kaj sentas, ke ĝin nun lumigas serena feliĉa rideto.

Jen vi denove poiomete ekscitiĝas, denove ĝemetas pro plezuro – sed mi tion preskaŭ ne aŭdas, ĉar viaj femuroj alpremiĝas al miaj oreloj... Se vi deziras, vi reciprokas miajn karesojn, tamen mi ne insistas: se vi preferas nur ĝui mem – estu tiel! Estu ĉio laŭ via elekto, gravas, ke al vi estu bone.

Eble vi havas proprajn preferojn – do mi volonte plenumos ĉiujn viajn dezirojn. Por mi grandega ĝojo kaj feliĉo estas jam la konscio, ke mi donacas al vi la plezurojn, kiajn vi spertis neniam antaŭe, kvankam ĝuste vi, kun via delikata kaj sentiva animo, meritas tiujn plezurojn pli ol iu ajn.

Denove longa, longa kiso inter la lipoj de mia buŝo kaj de via trianguleto, denove vi spasmetas kaj ĝemetas pro plezuro. Mi dankegas la sorton pro tiu reĝa donaco – la ebleco ĝuigi vin, tio perfekte sufiĉas por povi diri: mi scias, kio estas feliĉo.

Tamen eble (ne nepre, sed mi esperas, kvankam tute ne insistas...) vi ekdeziros absolute plenan, perfektan kuniĝon ne nur de niaj animoj, sed ankaŭ de niaj korpoj.

Certe, sen via deziro mi tion ne faros... Eble vi flustretas unusolan vorton, kvankam mi facile komprenas vin tute sen vortoj kaj sentas viajn emociojn samkiel miajn proprajn.

Kaj jen ni komencas, kiel diris la poeto, danci la plej bonan en la mondo dancon – sen lumo, muziko kaj robo... Vi larĝe disigas la gambojn, firme brakumas min, kaj ni kunfandiĝas en unu tuton.

Malaperas limo inter mi kaj vi, malaperas la ĉirkaŭo, restas nur nia komuna korpo, en kies centro arde pulsas, triumfas la vivo!.. Mi klare sentas, ke mi havas flugilojn – tio estas viaj gamboj, krucitaj sur mia dorso.

Nin balancas varma maro, tuta oceano de amoro – jen per grandaj malakutaj kaj malrapidaj hul-ondoj, jen la ondoj plifortiĝas, alvenas ŝtormo... kaj fine ni trovas nin sur la bordo de kvietaj golfeto – tute senfortaj, sed feliĉegaj! ♦

ESPERANTO-POETO

Ripozu en paco, kara poeto Valentin Melnikov.

Yohanes Manhitu

Esperantlingve vi verkas poemojn
por mondo nomiĝanta Esperantujo,
kie la lingvo ja estas Esperanto—
ilo mirinda por interkompreno.

Esperantlingve vi sentas kaj pensas
laŭ la ordo de via poeta universo,
kie eĉ artefaritaĵo havas belecon,
kiun havas Esperanto ekde la komenco.

Kefa, Indonezio, januare 2010

*) Valentin Viktoroviĉ MELNIKOV (ruse Валентин Викторович Мельников; naskiĝis la 18-an de julio 1957, mortis la 23-an de majo 2026) estis rusa poeto, tradukisto el la rusa kaj aliaj lingvoj, ĵurnalisto, recenzisto kaj esperantisto ekde 1982. Laŭ diplomo li estis inĝeniero-kemiisto. Li estis ĉampiono (2006) en la sporta versio de la populara rusa televida ludo "Kio? Kie? Kiam?" (sportturniro ChGK). (Fonto: https://eo.wikipedia.org/wiki/Valentin_Melnikov)

Jaga (13)

Daŭrigante la enhavon de numero 011.

Maksim Bočkarev / elrusigis Sergei Isakov / fantasta romano

Maksim Bočkarev

Sergei Isakov

Sub la nuboj

Jam flugante super la pintoj de la arboj, Provid komprenis, ke li forgesis klarigi kiel turniĝi kaj, se necese, ŝanĝi la direkton de flugo. De ĉi tiu penso, lia korpo ekmoviĝis en malsamaj direktoj, kaj lia flugo komencis zigzagi. Provid tuj komprenis tion kaj komencis eksperimenti, kliniĝante unue maldekstren, poste dekstren. Nun ne estis demandoj kun turno. Restis kompreni kiel reguligi la rapidecon kaj altecon de la flugo. Sed li eltrovis tion eĉ pli rapide, konsciante, ke ĝi estas influita de la kliniĝo de la torso.

La mirinda arbaro restis malproksime. Provid flugis orienten, la stepoj kuregis sub lin, kaj la montetoj komencis aperi. Li iom konfuziĝis kun la direkto kaj decidis navigi laŭ la suno. Komprenante, ke li iras malproksimen orienten de la teroj de sia popolo, Provid decidis teni iom okcidenten. Laŭ liaj taksoj, la estaĵoj estis viditaj ie en ĉi tiuj partoj. Kaj li decidis fidi sian intuicion.

De la longa flugo liaj kruroj estis nekredible lacaj kaj sensentaj, kaj jam komencis tremi. Provid decidis ripozi kaj praktiki la surteriĝon samtempe. Elektinte pli-malpli platan pecon de surfaco, li laŭeble malrapidiĝis kaj laŭte kriis: "Staru!" La botoj milde malaltigis lin al la tero, kaj post kelkaj sekundoj la rimenoj malstreĉis sin, permesante al la "piloto" eliri el ili. Post kiam Provid demetis siajn botojn kaj paŝis sur la teron, liaj kruroj cedis kaj li falis kvazaŭ falĉita. La sento, kiun li spertis, povas esti malproksime komprenata de homo, kiu rajdis en la selo dum pluraj tagoj sinsekve.

Provid provis leviĝi, sed sukcesis nur sidiĝi. Eta tremo trakuris liajn krurojn kaj tutan korpon. Lasinte sin ripozi, li faris alian provon, kiu estis pli sukcesa. Ĉirkaŭrigardante, Provid rimarkis, ke la ŝelo de la raraj arboj ĉirkaŭantaj lin ŝajnis bruligita. Tiu ĉi fakto interesis lin eksterordinare. Li prenis la miraklobotojn sub la brakon kaj, ŝancelante, decidis esplori la ĉirkaŭaĵon. Ĉirkaŭ ducent paŝoj de la "alteriĝoloko" li malkovris karbigitajn ostojn. Ili klare iam apartenis al ĉevalo.

"Kiel bonŝanca mi estas!" - pensis Provid. Nu, mirakle, mi tuj trafis sur la spuron! Li marŝis iom plu. La tuta tero estis kovrita de nekutimaj spuroj. Unue, li ne tuj rimarkis, ke ĉi tiuj estas spuroj. Li pensis, ke ĝi estas nur la tero, ĉio kovrita de grandegaj truoj. Kaj tiam ekkomprenis lin. Li saltis en siajn miraklobotojn kaj leviĝis super la tero. Ĝuste! Tiuj ĉi truoj estis grandegaj trifingraj piedsignoj. Li sentis sin maltrankvila. Kian grandecon havas la estaĵo? En kies spuroj li simple perdiĝis, kiel en tranĉeo?

Ree alteriĝinte, Provid decidis ripozi kaj kolekti siajn pensojn. Li sidiĝis en la ombro de arbo, apoginte la dorson al maldika trunko, fermis la okulojn kaj ekpensis. La eventoj de la lastaj tagoj simple ne konvenis al lia kapo.

Iam li vagis, trivante siajn botojn tra la densejoj kaj arbaroj, kaj nun li povas ŝvebi kaj flugi laŭplaĉe. Sed tio, sincere, ne estis tio, kio okupis liajn pensojn. Ŝia bildo staris antaŭ liaj okuloj. Antaŭ renkonti Jagan, Provid ne sciis kio estas amo. Kaj eĉ nun li ne klare komprenis, kio okazas al li. Li sidis sub arbo kun fermitaj okuloj, kaj en siaj pensoj li ŝvebis super la tero. Kaj antaŭ liaj okuloj estis ŝi. Rigardante antaŭen, mi diros, ke Provid vivos tre longan vivon. Li estos respektata kiel unu el la plej saĝaj el lia popolo. Estos eterna vico por konsiloj de li. Li havos multajn infanojn kaj eĉ pli da genepoj kaj pranepoj. La familio de Provid portos lian nomon dum multaj jarcentoj, ĝis ŝanĝiĝos la lando, en kiu loĝas liaj posteuloj. Sed ĉio ĉi okazos poste. Kaj nun li sidis kun fermitaj okuloj kaj vidis ŝin. Reveninte hejmen, li plurfoje provos trovi la vojon al la Sorĉita Arbaro, sed ĉi tiu vojo estos fermita al li por ĉiam. Ĉar nur la Plejaltulo donas la vojon kaj al la homo kaj al la spirito. Kaj nur ŝia bildo estos kun li ĝis la fino de liaj tagoj.

Ripozinte kaj eĉ iomete dorminte, Provid surmetis siajn miraklobotojn denove. Nu, sidu ne sidu, endas fari aferojn. Kaj nun li denove ŝvebas super la tero, denove moviĝas super la stepoj kaj malgrandaj boskoj. Subite, antaŭe, ĝuste en lia direkto, li aŭdis muĝon. Jes, ĝuste la muĝadon. Ne estis alia maniero priskribi ĉi tiun sonon. Provid klinis sin antaŭen, akcelante siajn botojn ĝis nekredibla rapideco. Antaŭe, el la direkto de la terura muĝado, aperis punkto. Ĝi komencis akre pliiĝi, kaj li devis malrapidiĝi. La haroj staris surpinte sur la kapo de Provid. Li ekvidis grandegan estaĵon de terura aspekto, kiu, malgraŭ sia monstra grandeco, povis flugi kaj en la momento faris abruptan turnon, alproksimiĝante al la alteriĝo, akre bremsante per grandegaj membranecaj flugiloj kaj balancante longan voston pikitan de grandegaj dornoj. La kompleteco de la terura bildo estis aldonita de tri malbelaj dornkovritaj kapoj situantaj sur tri koloj sendependaj unu de la alia.

Rekonsciiĝinte post la unua ŝoko, Provid vidis, ke la estaĵo atakas malgrandan gregon da sovaĝaj kaproj, kiuj ne havis saĝon por rapidi en ĉiuj direktoj. La bestoj freneziĝis pro timo kaj kunpremiĝis, kion profitis la reptilio. Ĝi kaptis la kompatindajn bestojn per ĉiuj tri buŝoj. Ĝi ĵetis la kapojn supren, lasante la viktimon fali tute en ĝiajn longajn gorĝojn, kaj denove kaptis novan viktimon.

Diri, ke Provid timis, estas diri nenion. Li sentis, ke lia tuta korpo estas laŭvorte sensenta pro hororo. Rimarkinte, ke li urĝe bezonas profiti la duan miraklon de Jaga, li ne povis levi eĉ fingron. Kaj liaj botoj malrapide sed certe proksimigis lin al la festenejo de la terura estaĵo. Kolektante sian tutan volon en pugnon, li unue klinis sin iomete por ĉesigi la flugon, kaj poste tre, tre malrapide atingis sian sinon. Kaj, kiel montriĝis, ĝustatempe, la estaĵo komencis flari per unu el la eksteraj kapoj, provante determini la fonton de la nova odoro. Kaj en tiu momento, kiam ĉi tiu sama kapo trovis la rigardon de Provid kaj fikse rigardis en liajn okulojn, li sukcesis surmeti miraklan bereton. Samtempe, li korŝire kriegis, konsciante, ke la reptilio komencis transpreni lian volon. Li povis peni, iomete klini sin malantaŭen, kaj ankoraŭ flugis malantaŭen, korŝire kriante.

La estaĵo turnis la atenton de ĉiuj tri kapoj al la fonto de la sono. Ĝi turnis ĉi tiujn kapojn tiel, ke estis nekompreneble, kiel ili ne estis ligitaj en komplikan nodon. La reptilio serĉis la fonton de la sono kaj odoro. Ĝi estis senkuraĝigita. Estis nur unu genetika kodo en ĝia sango: mortigi kaj manĝi ĉion, kio moviĝas. Kaj ĉi tiu mondo, kie ĝi bonŝancis eloviĝi el ovo, tre konvenis al ĝi. Ĝi klare estis ĉe la supro de la nutroĉeno.

Provid malrapide komencis rekonsciiĝi. Li vidis, ke la estaĵo ne povas trovi lin per sia rigardo, kaj mense, la milan fojon, li dankis la sorton pro la renkonto de Jaga.

Kaj la estaĵo, dume, levante nubon de seka herbo kaj folioj, ekflugis de la tero. La spektaklo estis fascina. Malgraŭ ĉiuj ĝiaj grandecoj, ĝi sentis tre bone en la aero kaj memfide restis sur la flugilo. Ĝi flugis al la sono, sed la sono malaperis. La ebla viktimo ĉesis krie. Nun restis nur la odoro. Sed, ve, la vento blovis al la viktimo, kaj tre baldaŭ la estaĵo perdis ĉiujn siajn direktojn. Ĝi rondiris apud Provid kaj muĝis per ĉiuj tri gorgoj samtempe.

Provid faris ĉion eblan por memorifiksi kio kaj kiel. Li zorge ekzamenis la korpostrukturon de la estaĵo, provante trovi almenaŭ unu vundeblan punkton, sed li ne povis trovi ĝin. Kiam ĝi faris alian rondon apud li, Provid rimarkis unu trajton: sur la kolo de la reptilio, ĉe la bazo de ĝia kapo, la skvama kiraso estis preskaŭ forestanta. La haŭto ĉe la kuniĝo de la kapo kaj kolo estis preskaŭ malfermita kaj eĉ brila. Ĉi tiu trajto de la korpostrukturo permesis al la reptilio turni sian kapon kun preskaŭ neniuj restriktaj, kaj ankaŭ gluti enormajn pecojn de manĝaĵo. La estaĵo klare ne ŝatis maĉi manĝaĵojn. Rimarkinte ĉi tiun trajton, Provid rondiris iom proksime de la reptilio kaj komencis malproksimiĝi de ĝi. Sed ne nur tiel, sed por kontroli sian divenon. Ĉi tie oni devas diri, ke la reptilio, krom ĉiuj siaj "avantaĝoj", havis unu okulfrapan trajton: kiam ĝi spiras, ĝi fetoris nekredeble. Simple nekredeble! Mia kara leganto pardonu min pro tiaj malagrablaj detaloj.

Provid estis forlasonta la estaĵon, sed tiam venis al li penso: kiom longe ĉi tiu estaĵo povas esti sur la flugilo? Tio signifas, esti en stato de flugo. Kaj li komencis atendi. Lia supozo montriĝis ĝusta. Post kelkaj minutoj, la reptilio klare komencis elĉerpiĝi. Ĉi tio estis rimarkebla per la batado de ĝiaj flugiloj kaj ĝia spirado. La svingoj fariĝis pli kaj pli oftaj, kaj la spirado pli kaj pli abrupta. Nu, nature, la fiodoro el ĝi multe intensiĝis, kaj tio ankaŭ estis tre grava. Mense sin laŭdinte, Provid decidis observi la estaĵon de la tero. Eble ĝi ne estas sola? Eble estas tuta "familio" de ili ĉi tie? Li alteriĝis kaj komencis sekvi la estaĵon plu. Ĝi, laca pro la flugo, kuŝiĝis ĝuste kie ĝi sinkis sur la teron, kurbiĝis en tiel grandegan pilkon kaj ekdormis. Ĉiuj tri el ĝiaj kapoj estis sekure kaŝitaj sub ĝia flugilo.

Provid, demetante siajn miraklajn botojn, decidis proksimiĝi. La reptilio klare dormis. Satiga tagmanĝo de sovaĝaj kaproj kaj longa flugo faris la aferon. Provid prenis bastonon kuŝantan sur la tero kaj trafis sekan trunkon starantan proksime. La sono montriĝis sufiĉe laŭta kaj sufiĉe timigis la eksperimentanton mem. La reptilio ne reagis, ŝajne, ĝi finfine konvinkiĝis pri sia nevundebleco en ĉi tiu mondo. Nia heroo denove trafis la trunkon, ĝi fariĝis eĉ pli laŭta.

Li volis bati la reptilion mem, sed la instinkto de memkonservado venkis, kaj Provid flankenpaŝis. Unue, kompreneble, ĝi estis timiga, kaj due, la odoro de la estaĵo estis simple neeltenebla.

Kiom ajn Provid atendis, ke aliaj reptilioj aperos, ĉio estis vana. Lia novkonatulino klare vivis en grandioza izoliteco. Observinte la estaĵon ankoraŭ iom da tempo, Provid decidis, ke li plene plenumis sian devon, kaj decidis iri hejmen.

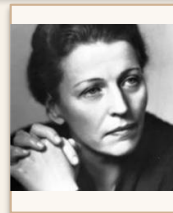
Li elektis direkton kaj ekflugis. Dum la tuta vojo li plenumis la ordonojn de Jaga, registrante en sia memoro ĉiujn lokojn, kie li flugis. Atinginte sian denaskan lokon, li anticipis sinkis teren por ne starigi nenecesajn demandojn kaj per tio ne rompi sian vorton al Jaga. Kiel li estis ordonita, li metis sian ĉapelon en unu el siaj botoj kaj diris laŭte sed malgaje: Mi lasas vin iri! La botoj abrupte leviĝis kaj rapide malaperis el la vido.

Nun okazos interparolo kun la princo. Necesis trovi vortojn, por ke ili kredu al li, kaj Provid sciis tion fari. Senigita de forto kaj bona sano, li plene kompensis tiujn mankojn per inteligenteco, elokventeco kaj scio pri homa konduto.

Pene, sed li sukcesis konvinki la princon pri la praveco de siaj vortoj. Tamen, li ne rompis sian promeson al Jaga. Ne unu animo eksciis pri ŝi de li kaj neniam scios. Provid estis vere nobla viro.

Lasinte la princon digesti tion, kion li aŭdis, Provid sidiĝis al unu el la plej gravaj verkoj de sia vivo: ellabori mapon de la orientaj landoj kun detala priskribo de la lokoj kaj pejzaĝo. Kaj, eble, estis li, kiu fariĝis la prapatro de kartografio de nia popolo. Li hastis. Li bezonis montri sian laboron al la princo kaj ricevi permeson foriri por longa tempo. La kialo - ellabori mapon - estis plej taŭga por tio. Provid revis revidi Jagan. Ekzistis eĉ ne unu nokto, kiam li ne revis pri ŝi. Kaj li laboris pri la mapo pli kaj pli rapide. Sed, ve! Kiel mi diris supre, li neniam estis destinita denove eniri la Sorĉitan Arbaron. La vojo tien fariĝis fermita por li. Kaj Provid desegnos multajn mapojn, vagante en malsukcesaj serĉoj. Ili alportos al li multe da gloro kaj honoro, sed de Jaga li havos nur bildon... ♦ *(daŭrigota)*

Vento orienta - Vento okcidenta (13)

Pearl S. Buck

Detlef Karthaus

ĈAPITRO 16 · *Daŭrigante la enhavon de numero 012.*

Pearl S. Buck · elangligis Detlef Karthaus

Vi estis for dum longa tempo, Fratinjo! Tridek tagojn? Jam pasis kvardek ekde kiam mi vidis vin – tutan lunciklon kaj pli! Ĉu la vojaĝo estis paca? Mi dankas la diojn, ke vi estas reveninta.

Jes, mia filo fartas bone. Li diras ĉion nun, kaj la sono de lia parolado fluas senĉese la tutan tagon kiel la fluo de roĵo. Li silentas nur kiam li dormas. Kia dolĉa parolado, Fratinjo! Liaj vortoj estas molaj kaj rompitaĵaj, kaj ili kaŭzas nin ridi, sed ni devas esti singardaj kaj eĉ ne rideti, ĉar se li vidas rideton li tuj koleriĝas kaj stamfas per siaj piedetoj. Li konsideras sin ne malpli ol viro. Vi devus vidi lin marŝi apud sia patro, streĉante siajn dikajn kruojn por konformi al la rapidaj paŝoj de sia patro.

Kion vi demandas? Ho – pri ŝi – la edzino de mia frato! Kaj mia respondo estas sopiro. Mia frato ne fartas bone. Jes, ili ankoraŭ estas ĉi tie, ankoraŭ atendas. Nenio estis decidita. Mia frato maltrankviliĝas pro tiuj pasantaj tagoj, sen sinokupo, kio ne kondukas al decido. Li lernis la malpaciencon de la Okcidento, kaj li postulas, ke liaj deziroj tuj plenumiĝu. Li jam forgesis, ke en nia lando tempo signifas nenion, kaj la sorto povas resti nedecidita eĉ kiam la morto estas jam sur la sojlo. Ĉi tie oni ne povas hastigi la tempon. Sed mi rakontos ĉion al vi.

Post kiam ili prezentiĝis al mia patrino, forpasis ciklo de tagoj – ok longaj tagoj. Ni atendis, sed venis neniu novaĵo. En la komenco mia frato atendis, ke ĉiuhore iu mesaĝo alvenu. Li ne permesis al la fremdulino malpaki siajn grandajn vojaĝskatolojn, dirante:

“Ne valoras la penon, ĉar estos nur tago aŭ du.”

Li estis nekonstanta en sia sinteno, ridante laŭte kaj rapide pro nenio, nun feliĉa, nun subite silenta, aŭdante nenion kiam oni alparolis lin. Li estis kiel iu kiu senĉese aŭskultas ian voĉon aŭ sonon kiun aliaj homoj en la ĉambro ne povas aŭdi.

Sed kiam pasis tago post tago sen mesaĝo, mia frato fariĝis kolerema kaj incitebla kaj li ĉesis ridi pri ĉio. Li komencis memori kaj revidi en sia menso la horon de prezentiĝo antaŭ sia patrino, kaj li paroladis pri tio ĉiam denove, nun kulpigante la fremdulinon, ĉar ŝi ne estis sufiĉe humila antaŭ lia patrino, kaj nun kulpigante lian patrinon pro ŝia aroganteco, deklarante ke lia edzino pravas, kaj ke estas stulte dum la nuntempa respubliko kaŭtaŭi antaŭ iu ajn. Tamen kiam mi aŭdis tion mi povis nur miri kaj diri:

“Ĉu do nia patrino ĉesis esti nia patrino nur ĉar ni nun havas respublikon?”

Sed li malpacienkis kaj iritiĝis pri ĉio kaj li aŭdis nenion diritan al li.

Tamen, mi devas esti justa al la fremdulino. Ŝi ne vere objctis al la kaŭtaŭo antaŭ lia patrino. Oni informis min, ke ŝi diris nur jene:

“Se tio estas via tradicio, kompreneble mi faros ĝin, kvankam mi opinias ke estas iomete absurda riverenci tiel al iu ajn!”

Ŝi estis trankvila, multe pli trankvila ol mia frato, kaj pli optimista pri la estonteco. Ŝi ĉiam pensis nur pri li kaj pri kiel ŝi povus refeliĉigi lin. Kelkfoje kiam ŝi vidis lin kolera, ŝi logis lin en la ĝardenon aŭ trans la pordegon.

Mi unufoje rigardis ilin el la fenestro, kaj mi vidis ilin tie en la ĝardeno. Ŝi serioze parolis al li, kaj finfine, kiam li ankoraŭ ne respondis sed daŭris melankolie rigardi la grundon, ŝi milde, per la mano, karesis lian vangon kaj rigardis lin duon-ridetante, duon-melankolie. Mi ne scias kion ŝi diris al li en tiuj momentoj kiam ili estis solaj, sed poste mia frato, dum iom da tempo, fartis pli bone kaj estis pli trankvila, kvankam la streĉiteco de atendado neniam forlasis lin.

Sed ŝi ne ĉiam tiel distris lin. Kelkfoje ŝi leĝere skuis la ŝultrojn en sia propra maniero kaj lasis lin sola. Nur ŝiaj okuloj sekvis lin kun profunda esprimo, kiun ili havis kiam ajn ŝi rigardis lin. Kaj se li tiam ne venis al ŝi, ŝi retiriĝis kaj pasis la tempon lernante nian lingvon kaj ludante kun mia filo, kiun ŝi amas, kaj al kiu ŝi parolas en vortoj, kiujn mi ne komprenas.

Ŝi eĉ komencis lerni de mi pri la muziko de la tradicia harpo, kaj baldaŭ ŝi progresis sufiĉe por akompani sian kantadon. Ŝia voĉo, kiam ŝi kantas, estas plena kaj emocia en sia malalto, kvankam al niaj oreloj, al kutimiĝintaj al la delikataj, altaj notoj de la homa voĉo, ĝi havas la kvaliton de dolĉa raŭkeco. Per sia kantado ŝi povas tuje ardigi la pasion de mia frato. Mi ne povas kompreni la kantojn, sed kiam mi aŭdas ŝin, mi sentas sombran, svagan doloron.

Finfine kiam neniu mesaĝo de mia patrino venis, ŝi ŝajne ĉesis pensi pri la situacio kaj turnis sian menson al aliaj aferoj. Ŝi tagtage promenadis – aŭ sola aŭ kun mia frato. Mi miris, ke mia frato permesis al ŝi eliri sola, ĉar tio certe ne estas deca por virino, sed li diris nenion, kaj ŝi revenis kaj multe rakontis pri la stratoj, kaj miris pri la vidindaĵoj, kiujn aliaj homoj ne eĉ rimarkus, kaj ŝi vidis belecon en strangaj lokoj. Mi memoras unu tagon kiam ŝi revenis ridetante per sia rapida rideto, kvazaŭ ŝi ĝuis internan amuzon nekonatan al aliaj homoj, kaj kiam mia frato demandis ŝin pri tio, ŝi respondis en sia propra lingvo kaj li poste ĝin diris al ni:

“Mi vidis la belecon de la tero kiam ĝi kreskigis grenon. En la grajnbutiko en la ĉefstrato oni vidas, en brunaj, vimenaj korbetoj, grajnoj de la plej brilaj buntaj koloroj; flavan maizon, ruĝajn fabojn, sekigitajn grizajn pizojn, eburajn sezamsemojn, palajn mielkolorajn sojfabojn, ruĝecan tritikon, verdajn fabojn, mi neniam povas preterpasi ilin rapide. Kian buntan paŝtelon mi povus fari el tiuj koloroj!”

Mi tute ne komprenis kion ŝi volis diri, sed tio estas ŝia maniero; ŝi vivas en mensa izoligo vidante belecon kie aliaj vidas nenion. Mi neniam antaŭe tiel pensis pri grajnbutiko. Certe la grajnoj tie estas multkoloraj, sed tio okazas nature. Neniu ŝanĝis la grajnoj. Nenio estas mirinda pri tio; ĉiam estis tiel. Laŭ nia vidpunkto grajnbutiko estis nur ejo por aĉeti manĝaĵon. Sed ŝi vidas ĉion per strangaj okuloj, kvankam ŝi malofte komentas pri io, sed ofte starigas demandojn kaj memoras la respondojn por nutri siajn pensojn.

Loĝante kun ŝi tagon post tago, mi komencis ŝati ŝin, kaj dum mi rigardas ŝin, mi foje vidas ion belan en ŝiaj strangaj aspektoj kaj manieroj. Certe ŝi havas ian fierecon. Ŝia sinteno estas tute senĝena kaj senafekta. Eĉ al mia frato, ŝia edzo, ŝi neniam montriĝas humila. Kio plej strangas estas, ke dum li neniam tolerus tion en ĉina virino, li trovas tion en ŝi kiel ĝojo kun piketo de doloro, tiel ke li enamiĝas eĉ pli. Kiam li vidas ŝin tro longe okupita per ŝia studo aŭ legado, aŭ eĉ per mia filo, li fariĝas maltrankvila kaj ekrigardas ŝin de tempo al tempo kaj alparolas ŝin, kaj finfine se ŝi ne atentis lin, li lasas sian cerbumadon kaj venas al ŝia flanko, kaj ŝi denove posedas lin. Mi neniam vidis ion tian, tiun amon inter ili.

Sed finfine venis tago, mi pensas ke ĝi estis la dudekdua post la sinprezento, kiam mia patrino venigis mian fraton, dezirante ke li venu sola. La tono de la letero estis afabla, eĉ ĝentila, kaj ni ĉiuj estis esperplenaj; mia frato iris tuj, kaj mi kun la fremdulino atendis lian revenon.

Li revenis post horo! Li paŝis tra la dompordo en la ĉambron kie ni sidis. Li estis kolera kaj lia vizaĝo estis malserena, kaj li daŭre ripetadis ke li disiĝos por ĉiam de siaj gepatroj. Unue ni komprenis nenion de lia konfuza parolado, sed poste kunmetante unu eron al alia, ni malkovris iom de la vero.

Li ŝajne prezentis sin plena de tenereco kaj pacigo antaŭ sia patrino. Sed li diris, ke tuj je la komenco ŝi nenion pretis koncedi. Ŝi komencis per substreko de ŝia malbona sanstato.

“Ne daŭros longe kaj la dioj movos min al alia cirklo de ekzisto”, ŝi diris, kaj li estis tuŝita.

“Ne diru tion, mia patrino!” li petegis ŝin. “Vi ankoraŭ havas vivotempon antaŭ vi pere de viaj nepoj.”

Tuj li bedaŭris doni al ŝi tiun ideon.

“Nepoj?” ŝi ripetis mallaŭte. “Ho mia filo, de kie venos miaj nepoj krom el viaj lumboj? Kaj la filino de Li, mia bofilino, ankoraŭ atendas estante virgulinol!”

Tiam sen pliaj ĝentilaj ĉirkaŭfrazoj ŝi parolis rekte kaj malkaŝe kaj urĝis lin edziĝi kun sia fianĉino kaj doni al ŝi nepon antaŭ ŝia morto. Li tiam diris, ke li jam estas edzo. Ŝi kolere respondis al tio, ke ŝi neniam akceptos la fremdulinon kiel lian edzinon.

Tiom ni deduktis el tio kion li diris. Mi ne scias pri kio pli okazis inter ili.

Sed Ŭang Da Ma, la fidela servantino diras, ke ŝi aŭskultis malantaŭ la kurteno, kaj ke fulmrapide fervoraj vortoj flugis tien kaj reen, malkonvenaj vortoj inter patrino kaj filo. Tio estis kiel rapida, ruliĝanta eksono de brua tondro tra la ĉielo. Ŝi diris, ke mia frato fakte montris paciencon ĝis mia patrino minacis senheredigi kaj eksigi lin el la familio; kaj tiam li diris amare:

“Kaj ĉu la dioj donos al vi alian filon, do, tiel ke vi povas elĵeti ĉi tiun? Ĉu ili denove fruktigos vian uteron je tia aĝo? Aŭ ĉu vi degnos akcepti filon de konkubino kiel vian propran filon?”

Malkonvenaj vortoj de filo, certe!

Li tiam ĵetis sin tra la pordejo kaj hastis tra la kortoj, malbenante siajn praulojn. Regis granda silento en la ĉambro de mia patrino, kiam Ŭang Da Ma aŭdis ĝemon. Estis mia patrino. Ŭang Da Ma haste eniris. Sed mia patrino tuj silentis, kaj mordante siajn lipojn ŝi feble petis la servantinon helpi ŝin enlitiĝi. Estas honto, ke mia frato tiel parolis al sia patrino! Mi neniel pardonas lin. Li devus konsideri ŝian aĝon kaj ŝian pozicion. Li pensas nur pri si mem.

Ho, foje mi malamas la fremdulino, ĉar ŝi firme tenas en sia manplato la koron de mia frato! Mi deziris tuj iri al mia patrino, sed mia frato petis min atendi ŝian alvokon. Ankaŭ mia edzo ordonis min atendi, ĉar se mi irus, tio ŝajnus kiel kontraŭago al mia frato, kaj nun ke li manĝas nian rizon, tio estus malĝentila. Tial mi ne havis alternativon krom pacienco, kiu malbone nutras timeman koron, Fratinjo!

Kaj tiel staras la aferoj ĉe ni.

Hieraŭ mi estis feliĉa kiam s-ino Liu vizitis nin. Ni pasigis malfacilan tagon, memorante la antaŭan tagon kiam mia patrino koleriĝis pri mia frato, tiel ke venis nenia frukto el tiu renkontiĝo krom seniluziigo. Mia frato restadis en la ĉambroj, apenaŭ parolante al iu ajn, rigardante tra la fenestro. Se li prenis libron por legi, li rapide ĵetis ĝin, kaj elektis alian, sed samrapide formetis tiun.

La fremdulino, observinte lin dum momento, retiriĝis en siajn pensojn pere de propra libro. Mi okupiĝis pri mia filo por eviti interagon kun ili. Sed tiel peza estis la seniluziigo en la domo, ke la gajeco de mia edzo, kiu venis hejmen je tagmezo por sia rizo, apenaŭ povis plibonigi la animstaton de mia frato, aŭ rompi la silenton de la fremdulino. Tial, la alveno de sinjorino Liu dum la posttagmezo estis kiel freŝa vento, kiu blovas tra la peza, malagrabra varmo de somera tago.

La fratedzino sidis kun ŝia libro enmane, tenis ĝin senzorge kvazaŭ ŝi estus duonsonganta pri ĝi. Ŝi iomete fikse rigardis s-inon Liu. Ni ne havis vizitantojn ekde la alveno de mia frato; niaj amikoj sciis pri nia malfacila situacio kaj ne venis pro delikateco, kaj ni invitis neniun, ĉar ni ne scias kiel prezenti la fremdulino. Ni nomas ŝin fratedzino pro ĝentileco al li, kvankam laŭleĝe ŝi havas neniun pozicion ĝis mia patro kaj mia patrino agnoskos ŝin.

Sed la situacio ne embarasis s-inon Liu. Ŝi ekprenis la manon de la fremdulino, kaj la duopo baldaŭ facile parolis kaj eĉ ridis. Mi ne scias, kion ili diris, ĉar ili parolis angle. Sed la fremdulino subite ŝajnis pli vigla, kaj mi observis ŝin, surprizita pri la ŝanĝo. Ŝi havas du naturojn, unu silentan, foran, eĉ iom sombran, kaj la alian gajecan, kiu ŝajnas tro intensa por esti ĝojo. Rigardante ilin, mi malŝatis s-inon Liu dum iom da tempo, ĉar ŝi ŝajnis netuŝita de nia malfacila pozicio. Sed kiam ŝi leviĝis por foriri, ŝi premis mian manon, kaj diris en nia lingvo:

“Mi bedaŭras. Estas malfacile por ĉiuj.”

Ŝi turnis sin kaj diris ion al la alia, ion pri kio ŝiaj malhelbluaj okuloj subite fariĝis arĝentaj pro larmoj. Ni staris kaj rigardis unu la alian, ni tri, kaj hezitis paroli, kiam sen averto la fremdulino turniĝis kaj rapide eliris el la ĉambro. S-ino Liu rigardis ŝin, kun vizaĝo plena je kvieta kompto.

“Estas malfacile por ĉiuj”, ŝi ripetis. “Ĉu la rilato inter la du estas feliĉa?” Pro tio ke ŝi parolas malkaŝe kiel mia edzo, mi respondis rekte:

“Estas amo inter mia frato kaj tiu, sed mia patrino estas mortanta pro ĉagreno. Vi scias kiel malforta ŝi estas, eĉ dum ŝiaj plej bonaj horoj, nun ke ŝi pliaĝiĝis.”

Ŝi sopiris kaj skuis la kapon.

“Mi scias – aĥ jes, mi vidas tion ofte nun. Tiuj estas senkompataj tagoj por maljunuloj. Kompromiso ne eblas inter olduloj kaj junuloj. Ili estas tiel akre dividitaj kvazaŭ nova tranĉilo disigis branĉon de arbo.”

“Tio estas malĝusta”, mi diris mallaŭte.

“Ne malĝusta”, ŝi respondis, “nur neevitebla. Kaj tio estas la plej trista afero en la mondo.”

Dum ni senhelpe atendis signon indikante kio farendas, mi ne povis forgesi mian patrinon. Mi pripensis la vortojn de s-ino Liu, ke maljunuloj nun travivas ĉagrenplenajn tagojn, kaj por trankviligi min, mi diris:

“Mi prenos mian filon por viziti la gepatrojn de lia patro. Ili ankaŭ estas maljunaj kaj sopiras je li.

Mia koro moliĝis pro ĉiuj, kiuj estas maljunaj. Mi tiam vestis mian filon per lia longa satena mantelo kiel tiu de lia patro. Je lia unua naskiĝtago ni aĉetis por li ĉapelon kiel tiu de viro farita el veluro, bone alĝustigita al lia kapo kun ruĝa butono je la supro. Tion mi metis sur lian kapon. Mi tuŝis lian mentonon, liajn vangojn, kaj lian frunton per peniko trempita en vermiljono. Kiam li estis preta, li estis tiel bela, ke mi timis, ke la dioj konsiderus lin tro bela por esti homa estaĵo kaj detruus lin.

Kaj lia avino samopiniis kiam ŝi vidis lin. Ŝi levis lin kontraŭ sin, kaj ŝiaj rondaj vangoj skuiĝis pro plezuro kaj ridado. Ŝi flaris lian bonodoran karnon, kaj ŝi ekstaze ripetadis:

“Ah, mia etulo, ah, filo de mia filo!”

Tuŝis min ŝia emocio, kaj mi riproĉis min pro tio ke mi ne pli ofte vizitis ŝin kun li. Mi ne bedaŭris, ke ni prenis la bebon por ni mem; tio estis parto de la neevitebleco pri kiu s-ino Liu parolis. Sed mi kompatis ĉiun, kiu devas maljuniĝi sen lia daŭra ĉeesto. Tial mi staris ridetante kiam ŝi adoris la infanon. Ŝi denove rigardis lin kaj per siaj manoj sur liaj vangoj ŝi turnis lian vizaĝon de unu flanko al la alia, kaj rapide diris:

“Sed kio estas tio? Vi faris nenion por protekti lin kontraŭ la dioj! Kia neglektado estas tio?” Turnante sin al la sklavoj ŝi kriis: “Alportu oran orelringon kaj nadlon!”

Mi pensis antaŭe, ke mi devus trapiki lian maldekstran orelon kaj meti en ĝi orelan ringon por trompi la diojn, pensigante ilin ke li estas nur knabino kaj senutila al ili. Tio estas tradicia artifiko kontraŭ frua morto de ununura filo. Sed vi scias, Fratinjo, kiel delikata estas lia haŭto; mi skuiĝas pro timo de doloro eĉ nun, tamen mi ne aŭdacis kontraŭi la saĝecon de mia bopatrino.

Sed kiam ŝi metis la nadlon kontraŭ la lobo de lia eta orelo li ekkriis, kaj liaj okuloj fariĝis grandaj pro timo, kaj li subentiris la buŝon, tiel ke lia avino, vidante tion, ne povis daŭrigi, kaj ŝi lasis fali la nadlon. Tiam ŝi murmurante konsolis lin, ŝi voke lasis alporti fadenon de ruĝa silko, per kiu ŝi ligis la oretringon al lia orelo sen trapiki la karnon. Tiam li ridetis, kaj lia rideto feliĉigis ĉiujn niajn korojn.

Vidante nun la signifon de mia filo al la avino, mi komprenis pli profunde la doloron de mia patrino. La frukto de ŝia vivo estas ŝia nepo, kiu ankoraŭ ne estas naskita.

Sed mi estas kontenta, ke mi feliĉigis la koron de la avino de mia filo, kaj tio malpezigis iomete mian ĉagrenon pensante pri la maljunuloj.

Fratinjo, plaĉas al la dioj ke mi estis gvidata per filia devo, kaj ke mi iris kun la infano al lia patra avino, ĉar ĉimatene venis mesaĝisto kun letero de mia patrino. Ĝi estis adresita al mia frato, kaj ĝi menciis nenion pri iliaj koleraĵoj; ĝi simple ordonis mian fraton veni hejmen. Ŝi diris ke ŝi ne akceptos plian respondecon pri la fremdulino. La afero estis tro granda por ŝi, kaj devas esti decidita de nia patro kaj la viraj ĉefoj de nia klano.

Sed intertempe, ŝi diris, ke mia frato povas kunvenigi ŝin, kaj ŝi povas loĝi en la ekstera korto. Ne estus deca, ke ŝi interagis kun la konkubinoj kaj la infanoj. Tiel finiĝis la letero.

Ni estis ĉiuj mirigitaj pri la opiniŝanĝo de mia patrino. Mia frato fariĝis tuj esperplena. Li ridete kriadis:

“Mi scias, ke ŝia firmdecido febliĝos finfine! Kaj ĝuste, ĉu mi ne estas ŝia ununura filo!”

Kiam mi memorigis lin, ke ŝi neniel akceptis la fremdulinon, li respondis:

“Kiam ŝi estos trapasinta la pordegon, ĉiu amos ŝin.”

Mi diris nenion tiam, ĉar mi ne volis malkuraĝigi lin. Sed en mia koro mi sciis, ke ni ĉinaj virinoj ne tiel facile amas unu la alian. Estas pli probable, ke la virinoj memoros la filinon de Li, kiu atendas la kompletigon de ŝia edziniĝo.

Mi sekrete pridemandis la mesaĝiston de mia patrino, kaj li respondis ke dum la antaŭa nokto mia patrino estis tre malsana, tiel ke ĉiuj timis je tiu momento, ke ŝi povus forpasi en la loĝejon de la mortintoj. Sed ili aranĝis recitadon de preĝoj kaj vokis sacerdotojn, kaj ŝi pliboniĝis, kaj ĝis la mateno ŝi mirakle resaniĝis sufiĉe por skribi leteron propramane.

Mi tuj komprenis, kio okazis. Ŝi vidis la alproksimiĝantan morton, kaj timis ke ŝia filo neniam revenos al sia hejmo kaj al sia devo; en tiu momento ŝi sanktpromesis ke ŝi venigus lin, se la dioj indulgus ŝin.

Mi sentis kordoloron pro ŝia humiliĝo, kaj mi deziregis tuj iri al ŝi, sed mia edzo diris:

“Atendu! Ŝi havas forton nur por trakti unu aferon post la alia. Por malfortulo, eĉ simpatio estas malfacile eltenebla.”

Mi tial detenis min, kaj helpis la fratedzinon paki siajn skatolojn. Se mi kapablus libere konversacii kun ŝi en nia lingvo mi dirus:

“Memoru ke ŝi estas maljuna kaj malsana, kaj vi forprenis de ŝi ĉion kion ŝi posedis.”

Sed mi povas nenion diri, ĉar nia interparolado estas fragmenta pro nekomprenataj vortoj.

Hodiaŭ mia frato kaj lia edzino translokiĝis al lia praula domo. Ili loĝos en la malnovaj apartamentoj, kie mia frato pasigis sian junaĝon. Ŝi ne rajtos dormi aŭ manĝi aŭ restadi en la virinaj apartamentoj. Tiel mia patrino ankoraŭ rifuzas agnoski ŝin.

Nun ke ili estas for, mi feliĉas esti sola kun mia edzo kaj mia infano, tamen per ilia foriro iom da vivo malaperis el la domo. Estas kvazaŭ la okcidenta vento ĉesis blovi je sunsubiro kaj postlasis trankvilecon kiel antaŭsignon de morto.

Pensante pri ili, mi imagas ilin en la malnovaj ĉambroj kune. Mi diris al mia edzo hieraŭ vespere.

“Kio estos la rezulto de ĉi tiuj problemoj?”

Li kapskue montris siajn dubojn. Tiam li diris:

“Kun tiuj du inoj sub unu tegmento, la maljuna kaj la juna, tio egalas al frapo de fero kontraŭ siliko. Kiu povas antaŭdiri kiu detruos kion?”

“Kaj kio rezultos el tio?”

“Rezultos ia fajro”, li respondis gravmiene. “Mi kompatas vian fraton. Neniu viro kapablas stari trankvile inter du fieraj virinoj, unu maljuna kaj la alia juna, ambaŭ amante lin altgrade.

Li prenis nian filon sur siajn genuojn kaj penseme rigardis la infanon. Mi ne scias pri kio li pensis. Sed la infano naive levis buklon super sia orelo kaj fiere montris la ringon, kiun lia avino ligis tie, kaj kriis:

“Vidu, Pa-pa!

Tuj ni forgesis mian fraton kaj lian edzinon. Mia edzo suspekto rigardis min riproĉplene.

“Kŭei Lan, kion signifas tio?” li demandis. “Mi pensis, ke ni jam seniĝis de tiu superstiĉa sensencaĵo!”

“Via patrino metis ĝin tie”, mi balbutis, “kaj mi ne kuraĝis...”

“Sensencaĵo!” li kriis. “Ni devas unue pensi pri la infano! Ni ne povas permesi, ke oni donu al li tiajn ideojn.”

Kaj prenante el sia poŝo tranĉileton, li zorge tranĉis la silkan fadenon kiu tenis la orelingon. Tiam, kliniĝinte, li ĵetis ĉion el la fenestro en la suban ĝardenon. Kiam la infano faris plorontan mienon, li diris ridante:

“Vi estas viro kiel mi! Vidu, mi ne portas ringon en la orelo kiel virino. Ni estas viroj. Ni ne timas diojn!”

Kaj la infano ridetis pro liaj gajaj vortoj.

Sed en la mallumo de la nokto, mi pensis pri tio duon-timigite. Ĉu maljunuloj ĉiam malpravas? Kaj se dioj ja ekzistas...? Mi volas nenion preterlasi por mia filo. Ho, kiel mi nun komprenas mian patriron! ♦

daŭrigota

La burĝonaĝo de fraŭlino Johana Brodi (6)

Daŭrigante la enhavon de numero 012

Verkis: Muriel Spark

Tradukis: Detlef Karthaus

Nun ke s-ro Lloyd montris bildon de Madono kun infano, la ago de f-ino Brodi estis des pli bonvena, ĉar neniu en la klaso sentus sin komforta kun atako de subridado dum la montrilo de s-ro Lloyd sekvus la konturojn de ĉi tiu sankta objekto. Fakte ili estis nemalmulte ŝokitaj ke estis nenia tonoŝanĝo en la raŭka voĉo de s-ro Lloyd por ĉi tiu okazantaĵo; li simple deklaris kion la pentristo estis farinta per sia peniko. Li estis preskaŭ defia en sia metodo sekvi la konturojn ĉie sur la Patrino kaj la Filo. Sandra kaptis lian ekrigardon al f-ino Brodi, kvazaŭ serĉante ŝian aprobon por lia tre artista sinteno, kaj Sandra vidis ŝin respondi per rideto kvazaŭ diino kun supera kompreno ridetas al fora dio sur montopinto.

Nelonge poste Monika Douglas, kiu poste famiĝis pro matematiko kaj kolero, asertis ke ŝi vidis kiam s-ro Lloyd estis kisanta fraŭlinon Brodi. Ŝi faris tre ekzaktan raporton al la aliaj kvin membroj de la Brodiaro. Pro ĝenerala eksciteco oni spertis malfacilaĵon kredi ŝin.

‘Kiam?’

‘Kie?’

‘En la artklaso hieraŭ post la lecionoj.’

‘Kion vi faris en la artklasĉambro?’ diris Sandra, kiu arogis al si la rolon de kontraŭekzamenisto.

‘Mi iris por akiri novan skizblokon.’

‘Kial? Vi ankoraŭ ne eluzis vian malnovan skizblokon.’

‘Certe mi eluzis ĝin,’ diris Monika.

‘Kiam vi eluzis vian malnovan skizblokon?’

‘Pasintan sabaton posttagmeze kiam vi ludis golfon kun f-ino Brodi.’

Estis vere ke Ĵenja kaj Sandra ludis naŭ truojn sur la golfejo de Braid Hills kun f-ino Brodi la pasintan sabaton, dum la cetero de la Brodiaro vagadis en la kampo por skizi.

‘Monika eluzis ĉiujn siajn skizblokojn. Ŝi skizis la arbareton el kvin anguloj,’ diris Roza Stanley kiel konfirmo.

‘En kiu parto de la klasĉambro ili staris?’ demandis Sandra.

‘Ĉe la fora flanko,’ Monika diris. ‘Mi scias ke li ĉirkaŭbrakis kaj kisis ŝin. Ili saltis dise kiam mi malfermis la pordon.’

‘Kiun brakon?’ Sandra esplordemandis.

‘La dekstran kompreneble, li ne havas maldekstran.’

‘Ĉu vi estis en aŭ ekster la ĉambro kiam vi vidis ilin?’ Sandra diris.

‘Nu, en kaj ekster. Mi ja vidis ilin, mi diras al vi.’

‘Kion ili diris?’ Ĵenja demandis.

‘Ili ne vidis min,’ diris Monika. ‘Mi turniĝis kaj forkuris.’

‘Ĉu estis longa kaj langvora kiso?’ Sandra demandis, dum Ĵenja pli proksimiĝis por aŭdi la respondon.

Monika strabe rigardis la plafonon kvazaŭ farante aritmetikon. Kiam ŝi finis kalkuli ŝi diris, ‘Jes, estis tiel.’

‘Kiel vi scias, se vi ne haltis por vidi kiom longe ĝi daŭris?’

Monika, koleriĝante diris, ‘Mi scias pro la parto, kiun mi vidis, Estis eta parto de de bona longa kiso, kion mi vidis; Mi certas ĉar lia brako ĉirkaŭis ŝin kaj —’

‘Mi kredas nenion de ĉi tio,’ diris Sandra per kvaka voĉo, ĉar ŝi estis ekscitita kaj urĝe volis demonstri la veron de la raporto per eliminado de duboj. ‘Vi sendube sonĝis,’ ŝi diris.

Monika, per la fingroj de ŝia dekstra mano, pikis la brakon de Sandra, kaj pinĉis ĝian haŭton per terura duon turno. Sandra ekkriis. Monika, kies vizaĝo ruĝiĝis, svingis la teknon, kiu entenis ŝiajn librojn, tiel ke ĝi frapis la knabinojn kiuj staris en la vojo, kaj devigis ilin retropaŝi.

‘Ŝi perdas sian bonhumoron,’ diris Eŭnike Gardiner, saltante.

‘Mi ne kredas, kion ŝi diras,’ diris Sandra, kiu malespere provis bildigi al si la scenon en la artĉambro kaj inciteti Monikan priskribi ŝian faktecan raporton kun adekvata emocio.

‘Mi kredas tion,’ diris Roza. ‘S-ro Lloyd estas artisto kaj f-ino Brodi ankaŭ inklinas al arto.’

Ĵenja demandis, ‘Ĉu ili ne vidis la pordon malfermantan?’

‘Jes,’ diris Monika, ‘ili saltis disiĝe dum mi malfermis la pordon.’

‘Kio indikis al vi, ke ili ne vidis vin?’ diris Sandra.

‘Mi sukcesis foriĝi antaŭ ol ili turniĝis. Ili staris ĉe la fora flanko de la ĉambro apud la aĵpentraĵo kun kurteno.¹ Ŝi iris al la klasĉambra pordo kaj demonstris ŝian rapidan eskapon.

1. Aĵpentraĵo aŭ neanimita pentraĵo estas pentraĵo de objektoj. Ĉi tie versaĵne temas pri pentraĵo de Paul Cézanne *Nature morte au rideau* (1898)

Tio ne estis dramece kontentiga al Sandra kiu eliris la klasĉambbron, malfermis la pordon, rigardis, malfermis la okulojn en surprizita maniero, spiregis, kaj fulmrapide revenis. Ŝi ŝajnis esti kontenta kun sia eksperimenta dramekzerco, sed tio tiel plaĉis al ŝiaj amikoj ke ŝi ripetis ĝin. Fraŭlino Brodi alproksimiĝis malantaŭ ŝi je la kvara prezento, kiu jam atingis evoluantan staton.

‘Kion vi faras, Sandra?’ diris f-ino Brodi.

‘Mi nur ludas,’ diris Sandra, enfokusigante tiun novan fraŭlinon Brodi per siaj okuletoj.

‘La demando ĉu f-ino Brodi fakte kapablis kisi kaj esti kisata okupis la Brodiaron ĝis Kristnasko. Ĉar la dummilita amafero en ŝia vivo prezentis al ili ian f-inon Brodi kiu apenaŭ konsistis el karno kaj sango, ĉar tiu pli juna f-ino Brodi apartenis al la prahistorio antaŭ ilia naskiĝo. Al la knabinoj sidantaj sub la ulmo lastan aŭtunon, la rakonto de f-ino Brodi pri ‘kiam mi estis knabino’ ŝajnis malpli reala, tamen pli kredebla ol ĉi tiu raporto de Monika Douglas. La Brodiaro decidis silenti pri tiu okazintaĵo, ĉar se ĝi disvastiĝus al la ceteraj klasanoj, ĝi disvastiĝus eĉ pli larĝe al ies oreloj kio kaŭzus problemojn por Monika Douglas.

Ne estis nur pro tio ke Sandra kaj Ĵenja nun mense konceptis ŝin sed ili provis imagi ŝin kiel iu nomata ‘Johana’. Estis vera ŝanĝo en ŝi. Ŝi portis pli novajn vestaĵojn, kaj kun tio, brilan sukcesan kolĉenon faritan el tia vera sukceso, kiel ŝi unufoje demonstris al ili, ke ĝi havis magnetan econ kiam oni frotis kaj proksimigis ĝin al peco de papero.

La ŝanĝo en f-ino Brodi fariĝis plej perceptebla en komparo kun la aliaj instruistinoj en la elementa lernejo. Kiam oni rigardis ilin kaj poste rigardis al f-ino Brodi, fariĝis pli ebla imagi ŝin cedi al kisado. Ĵenja kaj Sandra scivolis ĉu s-ro Lloyd kaj f-ino Brodi faris paŝon plu en tiu tago en la artklasĉambro, kaj ĉu ili estis fortiritaj per pasio. Ili observadis la stomakon de f-ino Brodi por certigi ĉu okazas ekŝvelaĵo. Iufoje, se ili tediĝis, ili decidis, ke ĝi ekŝvelis. Sed je la tagoj kiam la lecionoj de fraŭlinoj Brodi estis distraj ili trovis ŝian stomakon glata kiel ĉiam kaj eĉ interkonsentis ke Monika Douglas estis mensoginta. La aliaj elementlernejaj instruistoj diris bonan matenon al f-ino Brodi, lastatempe en pli akcentita ol la kutima Edinburga maniero, kio signifas ke ĝi estis sufiĉe afabla, kaj neniu preterlasis la matenan saluton, sed Sandra, kiu atingis la aĝon de dek unu, perceptis ke la tono de ‘matenon’ en bonan matenon ŝajnis intence rimi kun ‘ĉagrenon,’ tiel ke la koleginoj de f-ino Brodi

povintus diri, ‘Mi deziras al vi ĉagrenon,’ anstataŭ bonan matenon. Fraŭlino Brodi respondis en pli angleca, pli ĝusta akĉento ol kutime. ‘Bonan matenon,’ ŝi respondis, en la koridoroj, platigante ilian malestimon sub la ĉaraj radoj de ŝia supereco, kaj turnante sian kapon al ili ne pli ol malestimon duon colon. Ŝi tenis la kapon rekte, dum ŝi marŝis, kaj ofte, kiam ŝi atingis kaj eniris sian propran klasĉambbron, ŝi permesis al si dankeme sinki kontraŭ la pordon dum momento. Ŝi ne frekventis la komunan instruistaran ĉambbron dum la liberaj instruhoroj kiam ŝia klaso ricevis lecionojn pri kantado aŭ kudrado, sed akompanis ilin.

Nu, la du instruistinoj pri kudrado staris aparte de la cetera instruistaro kaj oni ne prenis ilin serioze. Ili estis la du pli junaj fratinoj de tria, mortinta, pli aĝa fratino kies gvida rolo en ilia vivo estis neniam anstataŭigita. Iliaj nomoj estis f-ino Ellen kaj f-ino Alison Kerr; ili estis tute nekapablaj transdoni ajnan informon pro nervoza distriteco; ili havis lanugecan elstarantan hararon, sekan blugrizan haŭton kaj birdokulojn; anstataŭ instrui kudradon ili prenis la prilaborataĵon de ĉiu knabino, unu post la alia, kaj faris la laboron por ŝi.

En la plej gravaj okazaĵoj ili malfaris la jam faritan, referante ĝin kaj dirante, ‘Tio ne taŭgas,’ aŭ, ‘Tio ne estas fortika kunkudro.’ La kudrantaj fratinoj ankoraŭ ne sentis kaŭzojn por kritiki fraŭlinon Brodi, ĉar ili nature akceptis la kredon, ke iliaj lernejoj kolegoj staris super ĉia kritiko. Tial rezultis ke la kudrolecionoj provizis grandan malstreĉon al ĉiuj, kaj f-ino Brodi en la antaŭkristnaska tempo uzis la kudradan lecionhoron ĉiu semajne por laŭtlegi *Jane Eyre*² al la knabinoj, kiuj aŭskultante pikis sian dikfingron tiom kiom estis eltenebla, tiel ke interesaj punktetoj de sango aperis sur la kudraĵoj, kaj eĉ eblis fari dezajnon de sangopunktetoj.

La lecionoj pri kantado estis tre malsamaj. Kelkajn semajnojn post la raporto pri ŝia kiso en la artĉambro, evidentiĝis iom post iom ke f-ino Brodi estis ekscitita antaŭ, dum, kaj post la leciono de kantado. Ŝi portis siajn plej novajn vestaĵojn dum la kantotagoj.

Sandra diris al Monika Douglas, ‘Ĉu vi certas ke estis s-ro Lloyd kiu kisis ŝin?’ ‘Ĉu vi certas, ke ne estis s-ro Lowther?’

‘Estis s-ro Lloyd,’ diris Monika, ‘kaj tio okazis en la artĉambro, ne la muzikĉambro. Kial s-ro Lowther troviĝus en la artĉambro?’

‘Ili aspektas simile, s-ro Lloyd kaj s-ro Lowther,’ diris Sandra.

Kolero ruĝigis la vizaĝon de Monika. ‘Estis s-ro Lloyd kun unu brako ĉirkaŭ ŝi,’ ŝi diris. ‘Mi vidis ilin. Mi ja bedaŭras, ke mi menciis tion al vi. Roza estas la sola persono kiu kredas min.’

Roza Stanley kredis ŝin, sed nur ĉar la afero estis indiferenta por ŝi. Ŝi estis la lasta de la Brodiaro kiu povus ekscitiĝi pro la amafero de f-ino Brodi, aŭ pro ajna seksrilato. Kaj tio ĉiam devis resti same. Poste, kiam ŝi estis fama por sekso, ŝia superba kvalito kuŝis en la fakto ke ŝi havis nenian scivolemon pri sekso kaj ŝi neniam cerbumis pri tio. Kiel f-ino Brodi estis dironta, ŝi havis instinkton.

‘Roza estas la ununura persono kiu kredas min,’ diris Monika Douglas.

Kiam ŝi vizitis Sandran ĉe la monaĥinejo en la malfruaj mil-naŭcent-kvindekaj jaroj, Monika diris, ‘Mi vere vidis Teddy Lloyd kisi fraŭlinon Brodi en la artĉambro unu tagon.’

‘Mi scias, ke vi vidis tion,’ diris Sandra.

Ŝi sciis tion eĉ antaŭ ol f-ino Brodi rakontis tion al ŝi iutage post la fino de la milito, kiam ili sidis en la hotelo Braid Hills manĝante sandviĉojn kaj trinkante teon al kio la racioj en la hejmo de f-ino Brodi ne sufiĉis. Fraŭlino Brodi aspektis ŝrumpita kaj perfidita en ŝia domaĝita, malhela ondrata mantelo. Ŝi jam pensiiĝis antaŭtempe. Ŝi diris, ‘Mi preterpasis mian burĝontempon.’

‘Estis bona burĝontempo,’ diris Sandra.

Ili trarigardis la larĝegan fenestron al la rivereto Braid Burn, kiu fluetis tra la kampoj kaj la pli foraj montetoj, kiuj tronis tiel simple kaj sobre, ke eĉ la milito ne kapablis rabi ion de ilia beleco.

‘Teddy Lloyd tre enamiĝis en min, kiel vi scias,’ diris f-ino Brodi, ‘kaj mi en lin. Ĝi estis granda amo. Iutage en la artĉambro li kisis min. Ni neniam fariĝis amantoj, eĉ post kiam vi forlasis Edinburgon, kiam la tento plej fortis.’

2. *Jane Eyre* romano verkita de la angla verkistino [Charlotte Brontë](#), ĝi aperis en 1847, esperantigita en 1931 de Hendrik Bulthuis.

Sandra, tra siaj okuletoj, fiksrigardis la montetojn.

‘Sed mi rezignis lin,’ diris f-ino Brodi, ‘Li estis viro edziĝinta. Mi rezignis la grandan amon de mia burĝonaĝo. Ni havis ĉion komunan, la artistan naturon.’

Laŭ ŝia plano ŝia burĝonaĝo daŭrus ĝis ŝi atingus sesdek jarojn. Sed ĉi tiu jaro, la jaro post la milito estis la lasta kaj kvindek-sesa jaro de f-ino Brodi. Ŝi aspektis pli aĝa ol tio, kaj ŝi suferis de interna kreskaĵo. Ĉi tiu estis ŝia lasta jaro en la mondo, kaj en alia senco ankaŭ por Sandra.

Fraŭlino Brodi sidis malvenkita kaj diris, ‘En la malfrua aŭtuno de mil naŭcent tridek unu – ĉu vi aŭskultas, Sandra?’

Sandra turnis la okulojn for de la montetoj.

En la malfrua aŭtuno de mil naŭcent tridek unu f-ino Brodi estis for de la lernejo dum du semajnoj. Onidire ŝi malsanis. La Brodiaro alvenis al ŝia loĝejo post la lecionoj, kun floroj por viziti sed trovis ke neniu estis hejme. Kiam, en la venonta tago ili demandis pri tio en la lernejo, oni diris al ili, ke ŝi estis irinta al la kamparo por resti kun amikoj ĝis ŝia resaniĝo.

Dumtempe la lernejoj de f-ino Brodi estis disdividitaj kaj truditaj al la klasoj de ŝiaj kolegoj. La Brodiaro restis kune kaj estis metitaj en klaso de magra virino, certa f-ino Gaunt de la Okcidentaj Insuloj, kiu portis ĝisgenuan jupon faritan el ŝtofo, kiu aspektis kiel griza lanokovrilo; tio neniam estis moderna eĉ en la tempo kiam oni portis ĝisgenuajn vestaĵojn; Roza Stanley diris ke ĝi estis mallongigita pro ŝparemo. Ŝia kapo estis tre granda kaj osteca. Ŝia brusto konsistis el eta ŝvelaĵo platigita per korsaĵo, kaj ŝia jaketo estis de malagrabla malhela verdo. Ŝi tute ne ŝatis la Brodiaron, kiuj sentis sin frapitaj per la abrupta ŝanĝo al diligenta lernado kaj tre ĝenitaj pro la terura malmildecio de f-ino Gaunt kaj ŝia strikta insisto pri silento dum la tago.

‘Ho ve,’ laŭte diris Roza iutage kiam ili jam konatiĝis kun verkado de eseoj. ‘Mi ne povas memori kiel oni literumas “*possession*.” Ĉu kun duobla so aŭ ———?’

‘Kopiu cent liniojn de *Marmion*,’³ agesis f-ino Gaunt.

Je la fino de la unua semajno, la nomoj de la Brodiaro troviĝis multfoje en la riproĉlibro kies enhavo estis fine spegulita en la poentokajero je semestrofino. Krom ke por tio ŝi devis demandi iliajn nomojn, f-ino Gaunt ne penis memori ilin. ‘Vi, knabino,’ ŝi kutimis diris al ĉiu Brodia vizaĝo. La Brodiaj knabinoj estis tiel konfuzitaj ke ili ne notis la neokazigon en tiu semajno de la kantoleciono, kiu devis okazi je merkredo.

Je ĵaŭdo, frue en la posttagmezo, oni kondukis ilin al la kudroĉambro. La du instruistinoj pri kudrado, f-ino Alison kaj f-ino Ellen Kerr, ŝajnis timigitaj de la magra f-ino Gaunt, kaj rapide okupiĝis pri la kudromaŝinoj, pri kies funkciado ili instruis la knabinojn. La kudrilo, moviĝanta surprren-malsupren, kutime kaŭzis subridadon en Sandra kaj Ĵenja, ĉar tiutempe ĉio kiu povus havi ajnan seksan signifon estis tuj komprenata tiel. Sed la malĉeesto de f-ino Brodi kaj la ĉeesto de f-ino Gaunt havis klaran minusan efekton rilate la seksan signifon de ĉio, kaj la konsterniĝo de la du kudrantaj fratinoj kontribuis al la efekto de severa realismo.

3 *Marmion*: versaĵo de Sir Walter Scott pri la batalo de Flodden Field.

Fariĝis evidente ke f-ino Gaunt iris al preĝejo en la sama paroĥo kiel la Kerr fratinoj, kiujn ŝi alparolis de tempo al tempo dum ŝi brodis pletotuketon.

‘Mia frrato...’ ŝi diradis, ‘mia frrato diras...’

Riveliĝis ke la frato de f-ino Gaunt estis pastro de la paroĥo, kio klarigis la aldonan zorgemon de f-ino Alison kaj f-ino Ellen pri ilia laboro hodiaŭ, kio rezultis en multe da fuŝkudrado.

‘Mia frrato leviĝas matene je la kvina kaj duono... Mia frrato organizas...’

Sandra estis pensanta pri la venonta parto de *Jane Eyre*, kiun f-ino Brodi kutime laŭtleĝis por vigligi tiun horon. Sandra ne plu interesiĝis pri Alan Breck kaj nun komencis rilati kun Sinjoro Rochester⁴, kun kiu ŝi nun sidis en la ĝardeno.

‘Vi timas min, fraŭlino Sandra,’

‘Vi parolas kiel la sfinkso, sinjoro, sed mi ne timas.’

‘Vi havas tian seriozan, trankvilan manieron, fraŭlino Sandra— ĉu vi iros?’

‘Sonis la naŭa horo, sinjoro.’

Unu frazo de f-ino Gaunt trudis sin en la ĝardenan scenon: ‘s-ro Lowther ne estas en la lernejo ĉi-semajne.’

‘Tion mi aŭdis,’ diris f-ino Alison.

‘Laŭŝajne li restos for dum almenaŭ plia semajno.’

‘Ĉu li malsanas?’

‘Jes, laŭ mia kompreno, bedaŭrinde,’ diris f-ino Gaunt.

‘Fraŭlino Brodi ankaŭ malsanas,’ diris f-ino Ellen.

‘Jes,’ diris f-ino Gaunt. ‘Oni atendas ke ankaŭ ŝi restos for dum plia semajno.’

‘Kio misas?’

‘Tion mi ne povas diri,’ respondis f-ino Gaunt. Ŝi plurfoje pikis la kudrilon en kaj el la brodaĵo. Tiam ŝi levis la okulojn al la fratinoj. ‘Povas esti ke f-ino Brodi havas la samajn simptomojn kiel s-ro Lowther,’ ŝi diris. Al Sandra la vizaĝo de f-ino Gaunt aspektis kiel tiu de la mastrumistino en *Jane Eyre*, kiun ŝi observis atente kaj konscie dum ŝi malfrue eniris la domon el la ĝardeno, kie ŝi estis sidinta kun s-ro Rochester.

‘Eble f-ino Brodi havas amrilaton kun s-ro Lowther,’ diris Sandra al Ĵenja, nur por rompi la senseksan mornan etoson kiu ĉirkaŭis ilin.

‘Sed estis s-ro Lloyd kiu kisis ŝin. Ŝi devas ami s-ron Lloyd aŭ ŝi ne estus permesinta al li kisi ŝin.’

4 S-ro Rochester estas rolulo en la romano *Jane Eyre*.

‘Eble ŝi mildigas sian urĝon pere de s-ro Lowther. S-ro Lowther ne estas edziĝinta.’ Tio estis fantazia ellaborita inter ili, en kontraŭstaro de f-ino Gaunt kaj ŝia malsimpatia frato, kaj tiel ĝi estis komprenata. Sed Sandra, memorinte la mienon de f-ino Gaunt dum ŝi rimarkis, ‘Povas esti ke f-ino Brodi havas la samajn simptomojn kiel s-ro Lowther,’ subite ne plu certis pri la vereco de tiu supozo. Tial ŝi estis pli hezitema ol Ĵenja pri la detaloj de la imagita amafero. Ĵenja flustris, ‘Ili enlitiĝas. Tiam li malŝaltas la lumon. Tiam iliaj piedfingroj sin reciproke tuŝas. Kaj tiam f-ino Brodi...f-ino Brodi...’ Ŝi ekridetis.

‘Fraŭlino Brodi oscedas,’ diris Sandra por restarigi decon, nun ke ŝi suspektis ke ĉio estas vera.

‘Ne, f-ino Brodi diras "Karulo." Ŝi diras ———’

‘Silentu,’ flustris Sandra, ‘Eŭnike venas.’

Eŭnike Gardiner alproksimiĝas al la tablo, kie sidis Ĵenja kaj Sandra, ekprenis la tondilojn kaj foriris. Eŭnike lastatempe fariĝis pli religiema kaj ne toleris paroladon pri sekso en sia ĉeesto. Ŝi ĉesis hopi kaj salti. La fazo ne daŭris longe, sed dum ĝi daŭris ŝi estis malagrabra kaj nefidinda. Kiam ŝi estis sufiĉe malproksime, Ĵenja daŭrigis:

‘La kruroj de s-ro Lowther malpli longas ol tiuj de f-ino Brodi, do mi supozas ke ŝi metas siajn ĉirkaŭ liajn, kaj ———’

‘Kie loĝas s-ro Lowther, ĉu vi scias?’ diris Sandra.

‘Ĉe Cramond⁵. Li havas grandan domon kaj mastrumistinon.’

En tiu jaro post la milito kiam Sandra sidis kun f-ino Brodi ĉe la fenestro de la Hotelo Braid Hills, kaj deturnis siajn okulojn de la montetoj por montri ke ŝi estas aŭskultanta, f-ino Brodi diris:

‘Mi rezignis je Teddy Lloyd. Sed mi decidis komenci amaferon; tio estis la sola resanigilo. Mia amo por Teddy estis obsedo, li estis la amo de mia burĝonaĝo. Sed en la aŭtuno de mil naŭcent tridek unu mi komencis amaferon kun Gordon Lowther; li estis fraŭlo kaj tio estis pli deca. Tio estas la vero kaj nenio plu estas direnda. Ĉu vi aŭskultas, Sandra?’

‘Jes, mi aŭskultas.’

‘Vi aspektas kvazaŭ vi pensis pri io alia, karulino. Nu, kiel mi diris, tio estas la tuta historio.’

Sandra estis pensanta pri io alia. Ŝi pensis, ke tio ne estis la tuta historio.

‘Kompreneble oni suspektis kaŝitan rilaton. Eble vi knabinoj sciis pri ĝi. Vi Sandra havis etan suspekteton ... sed neniu povis pruvi kio estis inter Gordon Lowther kaj mi. Nenio estis pruvita. Ne estis tial, ke mi estis perfidita. Mi ŝatus scii kiu perfidis min. Estas nekredeble ke min perfidis unu el miaj propraj knabinoj. Mi ofte cerbumas, ĉu estis la kompatinda Mary. Eble mi devintus esti pli afabla al Mary. Nu, tio estis tragedio pri Mary; mi bildigas al mi tiun incendion, tiun kompatindulinon. Tamen mi ne komprenas kiel Mary estus povinta perfidi min.’

5 Cramond – vilaĝo kaj antaŭurbo de Edinburgo

‘Ŝi ne havis kontakton kun la lernejo post ŝia foriro,’ diris Sandra.

‘Mi scivolas, ĉu estis Roza kiu perfidis min?’

La plorplendo en ŝia voĉo — ‘...perfidis min, perfidis min’ — tedis kaj afliktis Sandran. Jam pasis sep jaroj, pensis Sandra, ekde mia perfido de tiu laciga virino. Kion ŝi signifas per ‘perfidi’? Ŝi rigardis la montetojn kvazaŭ serĉante la unuan kaj neperfideblan fraŭlinon Brodi, kiu estis same indiferenta al ajna kritiko kiel rokego. ♦

daŭrigota

Silento

Ángel Arquillos

Strandoj bruladas honore al
Sankta Johano.
Homoj dancadas kaj ĝuas
la novan sezonon.
Maljunuloj reiras hejmen,
gejunuloj ekdormos sur
giganta sabla matraco.
Vento de tero alvenos
por partopreni la feston
kaj okazos orgioj kaj elĉeniĝoj...
La tero ofertas danĝeran amuziĝon
al ĉiuj aŭdaculoj.
La maro malkvietiĝos, kaj...
post brua vento venos silento.

Ne konsiderante iliajn misfarojn, sed nur ilian suferon

Roland Platteau

La du fragmentoj de La Inĝenia hidalgo Don Quijote de la Mancha de Cervantes, kiujn mi preferas kaj plej alte taksas — tiu libro havas 600 paĝojn! En la 2a parto, ĉapitro 12 la amikeco inter la ĉevalo de Don Kiĥoto, Rocinante kaj la azeno de Sancho Panca :

La amikeco inter ambaŭ bestoj estis eksterordinara kaj intima, ĝis tia grado, ke, laŭ famo transdirata de patroj al filoj, la aŭtoro de ĉi tiu historio verkis pri la menciita amikeco kelke da ĉapitroj; tamen, por teni sin konsekvenca al la deco kaj noblo propraj al ĉi heroo historia, li decidis ne inserti la ĉapitrojn, kvankam kelkfoje li forgesas sian intencon por diri al ni, ke, tuj kiam la du bestoj kuniĝis, ili gratis unu la alian kontente kaj ĝislace; poste, sur la kolon de la azeno Rocinante krucis la sian, tiel, ke duona ulno da ĝi elstaris transe; kaj ambaŭ bestoj, atente rigardante la grundon, kutime teniĝis tiamaniere dum tri tagoj aŭ, almenaŭ, tiel longe kiel oni permesis al ili, aŭ ĝis la malsato movis ilin serĉi manĝon. Mi diras, ke, laŭdire, la aŭtoro komparis ilian amikecon kun la amikeco ekzistanta inter Niso kaj Eŭrialo, aŭ inter Pilado kaj Oresto; kaj, se efektive tiel, tio pruvas, kiel profunda devis esti la amikeco inter ĉi du pacaj bestoj, kapabla veki ĝeneralan admiron kaj ankaŭ honton inter la homoj, kiuj tiel malmulte scias amikiĝi inter si.

Kaj en la 1a parto, ĉapitro 30 la respondo, kiun donis Don Kiĥoto al tiuj, kiuj mokis kaj kritikis lin pro esti liberiginta banditojn kondukitaĵn al galeroj :

—Idioto! —interrompis lin don Quijote—. Ne estas devo aŭ koncerno de vaganta kavaliro esplori, ĉu la homoj afliktitaj, kaptitaj kaj ĉenitaj, kiujn li trovas sur la vojo, vidiĝas tiel pro iliaj krimoj aŭ pro iliaj misfortunoj; lia sola tasko konsistas en tio, helpi ilin, konsiderante ne iliajn misfarojn, sed nur ilian suferon. Mi renkontis veran rozarion da viroj mornaj kaj mizeraj kaj kondutis al ili, kiel mia religio preskribas. Ĉio cetera ne gravas.

Brave ĉirkaŭbrakumu vin reciproke, kiel ni kutimiĝadis fari

Roland Platteau

titolo : Bravi abbracciatevi come eravamo abituati a fare*

Tiu romano ne estas vere majstroverko, sed ĝi indas tamen esti legita, kaj distras iomete : Kroniko de la Paserostrato, de la germana 19-jarcenta verkisto Wilhelm Raabe. Mi ne scias, ĉu ĝi estas plu tia, sed ĝi estis klasikaĵo en la germana literaturo de la 19-a jarcento, kaj ĝi estis klasikaĵo en la lernolibroj por lernantoj de la germana lingvo.

Por doni ideon pri ĝi, oni povas meti ĝin inter Dickens kaj Washington Irving, germanstile, sed tio, kion ĝi plej elvokas estas Erkman-Chatrian « l'Amiko Fritz » . Ĝia mondo estas iom la Biedermeier-a Germanujo de la gravuraĵoj de Ludwig Richter kaj de Spitzweg.

Tio sentas la 19an jarcenton, kaj ties konvenaĵoj, sed estas en ĝi originaleco kaj sentemeco, tio estas iom naiva, kaj agrabla, kaj kortuŝa, kaj malĝoja, ĉar ties trankvila akcepto de la homa kondiĉo estas plej funebra, deprimiga kaj forloga.

Kaj tiu Germanio estis ema al libereco kaj petolemo (sed sen tro da graveco) .

Sed estas alia aspekto, kie tiu libro kondukas la nunan leganton al pripensoj, kaj pri tio mi volas paroli : Tio estas kiam oni komparas la mondon, kiun ĝi priskribas kun nia nuna kaj, ha ! Eĉ antaŭ ol malfermi la libron, jam la titolo estas unu el tiuj DETALOJ, kiujn mi ŝatas rimarki kaj rimarkigi, ĉar, se oni ne preteratentas ĝin, ĝi igas onin enprofundiĝi en pripensojn : en tiu epoko la urboj de Eŭropo plenplenis je paseroj : tiu « invadema specio », kiel diras nun niaj ksenofobiaj ekologiistoj, kiu devenas de la regionoj de rokriĉaj dezertoj de Okcidentazio, kie ili nestas en la truoj de la klifoj, kaj kiuj estis trovintaj en la domoj de la homoj surogatajn klifojn truplenajn ! Sed jen, nun la modernaj konstruaĵoj estas tiom « pureordigitaj », kiel diras la svisoj, ke ne estas plu da truoj por la paseroj, do tiuj estas malaperintaj el niaj urboj, komencante per la kvartaloj plej riĉaj, kiel rimarkis la statistikoj.

Do, ni malfermu la libron, kaj malkovru :

1° Tio estas urbo kie oni povas esti lumigata de la (nura) lunlumo.

[ekzemplo : « La luno reaperas super la tegmentoj, kaj miksas sian laktecan lumon al la malforta brileto de mia lampo ; ĝiaj helaj radioj enŝteliĝas tra la maljuna hedero, plu verda, veninta el la arbaro de Ulfelden, kaj projekcias sur la plankon kaj murojn strangajn ombrojn. »]

Tion ni perdis !

2° Jes do sur la fasado de lia domo la rakontanto estis hedero plantinta, kaj kreski lasinta, eĉ se tiu filtradis la lumon antaŭ liaj fenestroj.

Tio ne tro estas plu en la moroj nunaj ! Hodiaŭtempe oni ne elportas tiaĵojn, kaj tranĉas ! Tranĉas, mortigas, forigas, detruas - « pro kialoj de sekureco » ĉu ne ? - Kunloĝi kun io vivanta, eĉ arboj aŭ hederoj estas afero, kiun la homoj nun ne plu scias fari !

3° Tio estas civilizo kie oni dancas. Ofte. Kaj en la urbo, ne en « diskotejoj » multekostaj kaj fermegitaj. Kaj oni dancas pare, kaj ne ĉiu sole kiel nun. Kaj kompreneble oni invitas sin

reciproke, inter malsamaj seksoj, sen ĝeno, sen timo esti kondamnata pri « seksa sintrudo », kiel kutima maniero, natura, sen timo nek de la policanoj nek de la virinismanoj, kun simpla inklinado al feliĉo, al rido kaj al festo. Ĉiuj tiuj plezuroj kaj sociaj virtoj estas perditaj.

4° Oni vidas infanojn (kiuj, parenteze, vivadas en la strato, normale, kiel la plenkreskuloj, kaj tie ludas) promenantaj kun florbukedoj en la manoj.

Finita por niaj malserenaj infanoj.

5° En unu momento unu el la viraj roluloj invitas la alian kuniri promeni. Tiam li prenas sian promenbastonon, kaj ili iras, tenantaj sin reciproke per la brako. Afero en tiu epoko tute kutima kaj natura inter du personoj ne tro fremdaj.

En niaj malserenaj tagoj, kiu plu aŭdacus proponi sian brakon al virino, tiu estus tuj rigardata kiel « masklisma porko », kaj lia ago estus rigardata kiel ia « perforto ». Kaj du viroj eĉ malpli aŭdacus tion fari, oni nepre rigardus ilin kiel samseksemulojn !

« Ree trovu la varmon, kiun oni sentas, kiam oni estas homaj estaĵoj, faru amumojn unu al la alia, donu la manon unu al la alia. Mallonge, faru aferojn, kiuj efikas al vi senti bone » (Jean-Jacques Crèvecoeur)

« Okcidento estas mortaĉonta pro ne plu intertuŝi sin. » (<http://www.rougelerenard.com/2010/04/lecran-tactile-contre-laffection.html>)

« La hodiaŭaj vivantoj povos atesti, ke ili vivis finon de la mondo. Apokalipso ‘stas planedskala. Ĉiuj landoj ĉirkaŭbaras sin. Ĉiuj landlimoj fermas sin. Aviadiloj forlasitas sur asfalto. Popoloj kaŝas sin en siajn ternestojn. Ekonomioj paralizigas. La teatroj, la operejoj, la kinejoj, la kabaredoj, subboltiĝas. La muzeoj, la arĥeologiaj lokoj bitiĝas virtualen. La unuopuloj aktivulas antaŭ siaj komputiloj, sen alia malfermo ol iliaj likvokristalaj ekranoj. » (Mustafa Saha)

Resume, plian fojon la remalkovro de la pasinta vivo igas nin ekkonscii pri ĉio, kion ni estas perdintaj.

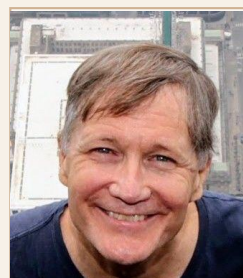
Kaj je kia grado la nuno estas malpli civilizita kaj malpli homa. ♦

•Jes ja! La titolo estas en la itala (« brave ĉirkaŭbrakumu vin reciproke, kiel ni kutimis fari ») Nu kial ne ? La esperantistoj estas internaciistaj lingvoamantoj ĉu ne ?

La Celo de Peĉjo

Charles Germany

Inter la reala kaj la inventata naturo estas granda, sed malgranda distanco.

Orfiŝo rigardas eksteren sian domon. La domo estas plasta taso de akvo kun tre brila lumglobeto kaj sablo ene. En ĉi tiu momento la taso strange troviĝas ĉe la marbordo sur sablo kaj ne malproksime de la moviĝantaj ondoj.

Liaj posedantoj kunportis lin dum lia vojaĝo al la strando kaj lasis lin tien .

Kial la kompatinda orfiŝo loĝas nun ĉe la plaĝo en plasta taso preter la maro?

Ni devas starigi tiun demandon al ni mem. Kial ni nuntempe celas vivi pere de artefaritaj realecoj en sociaj retoj kaj alie? Kial ni facile povas kredi la ne realajn moviĝantajn bildojn faritajn de komputilaj kalkuladoj?

Unu respondo povas esti, ke ni homoj volas krei la realecon, kiu mankas al ni. Kaj tio estas pli facila kaj agrable ol vere trovi la realecon interne ni mem.

ZORGU ORFIŜON! La aŭto preskaŭ detruis vian malgrandan hejmon kaj preskaŭ mortigis vin. Nun la taso estas duone rompita, ĉar la aŭto surveturis ĝin. Nun la hejmo staras kurbigita kun la supra parto fronte al maro.

Aŭskultu ni la vortojn de la orfiŝo.

"Saluton! Mi nomiĝas Orĉjo. Mi loĝas en artefarita realeco kreata de homo. Bonvolu helpi min fuĝi al la realeco". ♦

Se la vivo...

Verkis:
Aleksandr Puŝkin

Tradukis:
Andrej Peĉenkin

Если жизнь тебя обманет...

Если жизнь тебя обманет,
Не печалься, не сердись!
В день уныния смиришь:
День веселья, верь, настанет.

Сердце в будущем живет;
Настоящее уныло:
Все мгновенно, все пройдет;
Что пройдет, то будет мило.

Se la vivo vin venenos,
Triste droni en rankor'
Ne rapidu via kor',
La regajo nepre venos.

L' koro en futuro vivas;
Ĉio nuna nur moroz' –
Efemere preteriras,
Poste ŝajnos inda koz'.

Bonvolu doni al mi brakumon

Yin Jiaxin

San Min bone memoris, ke la printempo de 1990 venis aparte frue. Ĝuste kiam ekburĝonis la persikfloroj ĉe la enirejo de ŝia vilaĝo, ŝi, deksepjara, jam veturis per longdistanca aŭtobuso al la urbo Vuhano. Ŝi havas du pliaĝajn fratinojn kaj unu pli junan fraton. Ĝenerale la sortoj de knabinoj en komparo estas samaj kiel paperoj elpresitaj el kopimaŝino: edziniĝi, naski infanojn, kultivi la kampon... Sed en tiu jaro hotelo de Vuhano avizis pri dungado de servistinoj. Ŝi sin anoncis kaj elektiĝis, tial ŝi forlasis la hejmlokon.

La hotelo staris en vigla ĉefstrato. La konstruaĵo estis grizblanka, kun la larĝa vestiblo kovrita per helruĝa tapiŝo, kaj la pordego rotacianta senbrue. Kiam San Min unuafoje staris malantaŭ la servotablo de la kvara etaĝo, neklarigebla fiero leviĝis en ŝia koro. En la helblua uniformo, kun la hararo kaptita en harreto kaj nomŝildo sur la brusto, ŝi sentis, ke ŝi ne multe diferencas de la urba knabino en televido. La koridoro estis longa, kovrita per dika tapiŝo. Ŝia tasko estis simpla: purigi ĉambrojn, ŝanĝi littukojn, aldoni necesajojn, malŝlosi la ĉambran pordon por gastoj.

Estis diversaj gastoj en la hotelo: severaspektaj oficistoj, kiuj, kun teko sub la brako, eliris matene kaj revenis vespere; rapidemaj komizoj de kompanioj portantaj ledajn valizojn; privataj komercistoj kun ora ĉeno ĉirkaŭ la kolo, kiuj parolis tiel laŭte, ke la voĉo aŭdiĝis tra la tuta etaĝo; ŝoforoj de kamionoj, kiuj estis atendantaj varojn. Dum la tago la ŝoforoj ludis kartojn en ĉambro, bruante kaj fumante. Kelkaj ŝoforoj ŝatis babili per trivialaj vortoj kun servistino ĉe la servotablo. San Min ruĝiĝis je tio kaj ignoris ilin. Tamen iuj havis bronzan frunton, tiel ke ju pli vi ilin ignoras, des pli ili alproksimiĝas al vi.

“Ĉarma knabineto, kiom vi aĝas?”

“Ĉu vi havas koramikon?”

“Tiel bela, vi indas esti stelulino!”

San Min kliniĝis super la registra kajero senvorte. Baldaŭ post kiam la demandantoj foriris, venis la plej abomena juna ŝoforo. Ĉiufoje kiam li preterpasis la servotablon, li haltis por rigardi San Min, kaj faris “z-zed” per la lango, kvazaŭ li taksus varon. Kun la vizaĝo ruĝiĝinta de ebrio, li rekte etendis la manon trans la servotablo por palpi ŝian vizaĝon, dirante: “Ho, la vizaĝeto, blanka kaj delikata kiel suda tofuo...”

San Min retiriĝis, tute ruĝiĝinte. Timigite kaj ne sciante kiel reagi, ŝi aŭdis voĉon de la neproksimo: “Kion vi faras?” La voĉo estis ne laŭta, sed firma kaj solida.

San Min levis la rigardon kaj vidis la frekventulon Don Delin de Vudana Eksterkomerca Kompanio. Ŝi memoris, en kiu ĉambro li loĝas, memoris la informojn de lia identigilo, kaj memoris, ke li preferas Puer-teon al verda teo. Ne nur San Min, sed ankaŭ ĉiuj servistinoj de la kvara etaĝo lin memoris kaj vokis lin “fratego Don”. Don Delin estis dudekokjara, kun blanka haŭto, larĝaj brovoj, grandaj okuloj, kaj densa hararo ĉiam zorge kombita, en eŭropa kostumo pura kaj glata kravato, aspektante kiel universitata profesoro.

Malsimile al la ŝoforoj kaj komercistoj, li parolis mallaŭte kaj ĝentile. Enirante, li diris “saluton”, kaj elirante, “dankon”. Li neniam estis tro postulema. Kiam la servistinoj inter si parolis pri tio, al kia viro ili volas edziniĝi, iliaj opinioj mirinde kongruis: “Ĝuste tian, kiel sinjoro Don.”

La ŝoforo ĵetis straban rigardon al Don Delin, retiris la manon kaj forŝanceliĝis, ion murmurante. Don Delin venis al la servotablo, kaj ridete diris: “Saluton, San Min. Bonvolu malfermi mian pordon.”

“Bone, fratego Don,” respondis San Min kaj rapidis malfermi la pordon. Turnante sin, ŝi diris: “Fratego Don, dankon pro la ĵusa helpo!”

“Ne gravas,” Don Delin svingis la manon senzorge. “Tiaspeca homo ĉikanas nur la malfortulon. Ne timu lin. Se li refoje faros tiel, rekte voku la sekurgardistojn.”

San Min kapjesis kun varma sento en la koro, kvazaŭ ŝi trinkus varman supon en vintro. La postan tagon posttagmeze, tiu ŝoforo revenis denove. Ĉi-foje li ne estis ebria, sed estis eĉ pli aŭdaca ol antaŭe. Li sin apogis sur la servotablo kaj diris diversajn maldecaĵojn: “Bela fratino, mi ŝatas vin”, “Vespere iru kanti kun mi, ĉu bone?”, “Tia etbelulino kia vi, estas domaĝe ne amuziĝi kun viroj.” San Min kuntiris la brovojn sen paroli, kaj tio lin instigis pli. Li etendis la manon por pinĉi ŝian vangon. Kiam liaj oleaj fingroj preskaŭ tuŝis ŝian vangon, ŝia korpo anserhaŭtiĝis. Ŝi terurite retiriĝis, kaj la seĝo frapis la muron kun mallaŭta bruo. La ŝoforo sin trudis ĉirkaŭ la servotablon al San Min kaj intencis ŝin brakumi. Ĝuste kiam ŝi ekkriis, pordo malfermiĝis. Don Delin eliris el sia ĉambro, kun valizo en la mano. Li hazarde vidis la scenon kaj riproĉis: “Ĉesu!”

Don Delin rapide paŝis antaŭen kaj fortiris la ŝoforon. Li, duonon da kapo pli alta ol la ŝoforo, staris antaŭ la servotablo kiel muro. La ŝoforo preskaŭ falis. Reekvilibriginte, li rekonis Don Delin kaj moke ekmurmuris: “Kio rilatas al vi? Kiu vi estas?”

“Ĉu mi povas ignori tian obscenan agon?” La voĉo de Don Delin estis laŭta kaj klara.

“Ĉu mi ne rajtas ŝerceti kun ŝi?” La ŝoforo malmole tenis sian kolon, kun la vizaĝo ruĝa de kolero: “Kiu vi estas? For!”

“Vi, tuj foriru de ĉi tie,” indigne ordonis Don Delin.

“Kaj se mi ne foriras?”

Don Delin ne plu parolis, fikse rigardante la ŝoforon. Tiu ĉi sentis sin malkomforta, sed por ne perdi la vizaĝon, li plu insultis. Abrupte li forte puŝis Don Delin. Kaj tiu ĉi frapiĝis al la muro, kaj falis unu butono de lia kostumo. La ŝoforo, profitante la sukceson, saltis sur lin, kaj la du interbatiĝis. San Min haste kaptis la telefonon kaj vokis al la ĉefa servotablo, kun trema voĉo: “En la kvara etaĝo... en la kvara etaĝo oni batas! Rapidu voki la gardistojn!”

La sekurgardistoj venis rapide. La ŝoforo insultante estis forkondukita de du gardistoj. Don Delin anhelis ĉe la servotablo, kun la kostumo sulkigita, la kravato deflankigita kaj la hararo iom malordigita. San Min transdonis buŝtukon al li, dirante per tenera voĉo: “Fratego Don, vundiĝis via buŝangulo.”

Don Delin viŝis la sangon ĉe la buŝo kaj ridetis al ŝi: “Ne gravas, nur haŭta vundo.”

“Mi tre bedaŭras, ĉio estas pro mi...” La okuloj de San Min ruĝiĝis, kaj larmoj ruliĝis en la okuloj.

“Ne diru tiel.” Don Delin milde frapetis ŝin sur la ŝultro, kvazaŭ li frapetus sian pli junan fratino: “Vi estas juna knabino malproksime de hejmo. Vivo ne estas facila. Estu singarda poste. Renkontinte tian aferon, simple voku la sekurgardistojn.”

Dirinte tion, li reiris al sia ĉambro por ŝanĝi vestojn, kaj San Min ne povis sin deteni de larmoj. Tiujare ŝi estis dekokjara.

Kion signifas enamiĝo por dekokjara knabino? Ĝi signifas, ke ŝi komencas atenti ĉiun detalon de sia ŝatato: kian koloron de ĉemizo li hodiaŭ surhavas; je kioma horo li eliras kaj revenas; kiom da fojoj li ridetis al ŝi hodiaŭ; ĉu estas polvo sur liaj ledŝuoj; kaj ŝi memoras ĉiun vorton, kiun li diris. San Min komencis atendi lian aperon ĉe la lifto, kaj ŝia koro batis ĉiam pli rapide, kiam li alproksimiĝis al la servotablo.

De tiam inter San Min kaj Don Delin fariĝis ia neesprimebla proksimeco. Ne estis amo aŭ flirto, sed ĝuste tia prizorgado, kian pli aĝa frato donus al pli juna fratino. Ifoje kiam Don Delin ekloĝis en la hotelo, li alportis al San Min nevaloran donacon, kaj ŝi konservis ĝin kiel trezoron. Unufoje kiam ŝi legis libron ĉe la servotablo, Don Delin demandis ŝin: “Kion vi legas?”

Ŝi montris al li la kovrilon de «Elektitaj Poemoj de Puŝkin», kaj Don Delin scivoleme demandis: “Ĉu vi ŝatas Puŝkin?”

“Jes, sed ĵus legis iomete.” San Min ridetis honteme, pensante, ke ŝi, kiu finis nur la mezlernejon, legas tian libron kiel elementa lernanto legus universitatan lernolibron.

“Se la viv’ per trompo ĝenos,” Don Delin komencis deklami malrapide, kun voĉo trankvila kiel legante famili-leteron:

“Ne malgaju pro la plag’!

Ekobeu al la tag’:

Tag’ de gajo, kedu, venos....”

Li senerare recitis la tutan poemon, kaj San Min longe gapis al li, kaj admire diris: “Fratego Don, vi estas vere mirinda!”

Tiu ĉi ridis: “Ankaŭ mi ŝatas liajn poemojn. Mi sciis parkere iom antaŭe, sed nun jam forgesis multe.” Li paŭzis, kaj daŭrigis: “Se vi ŝatas poemojn, mi alportos al vi tiajn librojn venontfoje.”

Vere en la sekva oficovojaĝo al Vuhano, li portis al ŝi du librojn «Tricent Poemoj el la Tang-Dinastio» kaj «Tricent Ci-poemoj el la Song-Dinastio». Kiam San Min transprenis ilin, ŝiaj fingroj tuŝis liajn. Sentante sin kvazaŭ trafita de elektro, ŝi tuj retiris la manon, kaj ŝia vizaĝo subite ruĝiĝis. Don Delin tamen ne atentis tion, li daŭre klarigis, kiuj ci-poemoj estas bone verkitaj kaj kiuj poemoj indas memori. Kiam li parolis pri tiuj temoj, lumo radiis el liaj okuloj, kaj lia aspekto tute malsimilis al tiu de komercisto.

San Min aŭskultis lian klarigon, kiun ŝi duone komprenis, kaj ŝian koron plenigis neesprimebla ĝojo. Ŝi intence serĉis okazojn por babili kun li, demandante, kien li vojaĝis kaj kiel aspektas fremdaj landoj. Unufoje, kiam li diris, ke li ĵus revenis el Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj, ŝi insiste petis lin rakonti pri la araba mondo. Don Delin gestante priskribis la altajn konstruaĵojn en Dubajo, la kamelojn en la dezerto kaj tiel plu. Li rakontis vive kaj entuziasme, eĉ elpoŝigis malgrandan albumon por montri al ŝi fotojn. Unu foto estis farita ĉe sunsubiro: li staras en ora sunlumo, kun la fono de la vasta dezerto kaj la kolosa moskeo.

“Fratego Don, ĉu mi rajtas havi ĉi tiun foton?” petis San Min mallaŭte, kun la koro batanta rapide.

Don Delin kapjesis: “Se ĝi plaĉas al vi, prenu ĝin.”

San Min zorge metis la foton inter paĝoj de «Elektitaj Poemoj de Puŝkin» kaj premis la libron sub sian kusenon. Ĉiun vesperon antaŭ dormo, ŝi elprenis la foton, kaj softe diris al ĝi “bonan nokton”. Ŝi sciis, ke estas ne ĝuste ami lin, ĉar li havas edzinon kaj infanon. Ŝi ankaŭ sciis, ke ŝi mem, simpla hotel-servistino, eĉ ne devus havi tian ideon. Ŝi estimis lin kiel sian propran fraton, kaj ĉiujn superflujajn pensojn ŝi kaŝis malantaŭ la foto sub la kuseno. Ŝi kredis, ke ŝi bone kaŝis ilin.

En la somero de 1995, Don Delin venis al Vuhano kun sia edzino kaj filo por distriĝo. San Min speciale petis forpermeson por unu tago, surmetis floran jupon kaj frue atendis en la vestiblo. Lia edzino, instruistino de elementa lernejo, nomiĝis Lin Danĉin. Ŝi, gracia kaj bela, parolis dolĉe kaj ridis varme. Ilia filo nomiĝis Don Lele, kvarjara, kun tigreto-simila kapo, la grandaj okuloj kaj densaj brovoj kiel tiuj de la patro.

Komence San Min estis iomete nervoza, timante ke mem ne plaĉos al Lin Danĉin. Sed tiu ĉi tuj premis ŝian manon, dirante: “Do vi estas San Min! Don Delin ofte parolis pri vi, dirante ke el la servistinoj, vi estas la plej zorgema kaj lernema.” Ŝiaj vortoj varmigis San Min.

Tiun tagon ili pasumis en Zhongshan-parko. Don Lele estis tiel energia kiel malgranda simio: jen li petolis sur la herbejo, jen kuradis ĉirkaŭ la rokaĵo. San Min akompanadis lin, aĉetis al li bombonon, kaj marŝis kun li sur la ŝtona trotuaro. Kiam ili paŭzis sur benko, San Min viŝis ŝviton sur lia kapo per buŝtuko. Don Lele ridis gaje kaj subite ĉirkaŭprenis ŝian brakon, infanvoĉe dirante: “Eta onklino, vi estas tre afabla.”

Lin Danĉin tenis San Min per la mano, dirante: “Min, vi estas bona knabino. Mi serĉos, kiu junulo indas je vi, ĉu bone?”

“Dankon, franjo Lin. Mi estas nur dudekjara, ankoraŭ juna,” San Min tuj mansvingis, ridante iomete nenature: “Mi ne volas serĉi koramikon tiel frue.”

Dirante tion, ŝia flanka rigardo kaptis Don Delin, kiu estis spektanta fiŝojn ĉe la lageto kun la filo. La vento blovis la baskon de lia ĉemizo. San Min retiris la rigardon, kliniĝis por renodi la ŝulaĉojn.

Ŝi intence trovis mil kialojn por ne pensi pri Don Delin. Sed mil kialoj ne povis haltigi unu personon: ŝi volis trovi koramikon similan al li, iun same varman, dignan, kleran, kapablan, kiu povas deklami tutan poemon de Puŝkin. Sed kie? Ĉiufoje kiam ŝi reiris al sia hejmloko en Jiangxi por la Printempa Festo, oni venis svati ŝin. Kiam ŝi komparis la junulon kun fratego Don, la diferenco estis grandega.

En somero de 1996, San Min volis lerni naĝadon, kaj petis frategon Don instrui al ŝi. Tiu ĉi konsentis. En la malprofunda parto de la naĝejo, li paciencie instruis al ŝi, tenante ŝian manon, dume, kiom ŝi deziris, ke li brakumu ŝin, eĉ nur unu fojon! Sed Don Delin restis ĝentila, kaj evitis tuŝi ŝian korpon, ĉiam subtenante ŝian brakon aŭ puŝante la naĝoringon. Post la instruado li instigis ŝin: “Bone trejnita hodiaŭ.” Kaj ŝi pensis en si, ke ŝi verŝajne neniam renkontos pli noblan viron ol li.

La tempo estas senkompata sago, kaj nerimarkite San Min jam aĝis dudek kvin jarojn. En kamparo, tia aĝa knabino estas konsiderata maljuna fraŭlino, kiun svatistinoj ne volas saluti. Ŝiaj du pli aĝaj fratinoj jam edziniĝis, unu en Hunan, la alia en Zhejiang. Ŝia pli juna frato jam havis koramikon en la urbo. En la Printempa Festo, la patrino anxie demandis al ŝi: “Kian viron vi efektive volas? Diru la normon!” Ŝi ne respondis panjon pri la normo, kiun eĉ ŝi mem ne povas esprimi klare.

La hotelo ĉiam bezonis junajn servistojn. Baldaŭ eksvalidiĝos la labor-kontrakto inter la hotelo kaj San Min. Ŝi sciis, ke ŝi ne povos resti longe en ĉi tiu urbo. La unuan fojon ŝi sentis panikon, ne pro perdo de laboro, sed pro timo, ke forlasinte ĉi tiun lokon, ŝi neniam revidos tiun viron. Post longa pripenso, ŝi kuraĝe petis Don Delin: “Fratego Don, mia kontrakto eksvalidiĝos baldaŭ. Ĉu vi povus helpe trovi laboron por mi en Vudan?”

Don Delin respondis: “Mi provos.”

Ne longe poste Don Delin trovis por ŝi laboron ĉe la vestiblo-akceptejo en Hotelo Vudan. Pli surprize, li eĉ transigis ŝian civilan staton al Vudan. Ŝi, kampara knabino, estis jam registrita loĝanto en la urbo! Tio estas grandega favoro, kiun Don Delin donis al ŝi. Kiam ŝi ricevis la loĝantoregistran kajeron, ŝi foliumis ĝin plurfoje, ne kredante al siaj okuloj. Ŝi sciis, ke por akiri la kajeron, Don Delin sendube penis trovi multajn rimedojn.

La tagon kiam ŝi transloĝiĝis al Vudan, Don Delin kaj la edzino kune renkontis ŝin en la fervoja stacio kaj regalis ŝin hejme. Ilia loĝejo estis granda kaj pura kun tri ĉambroj kaj unu salono. Kelkaj potplantoj staris sur la balkono, kaj sur la muro de la salono pendis familia foto. Don Lele ĝoje tiris la manon de sia eta onklino, petante: “Eta onklino, manĝinte, ni petolu ekstere, ĉu ne?” San Min jesis, karesante lin sur la kapo kaj ŝultro.

De tiam ŝia vivo akiris stabilan ritmon. Labortage ŝi laboris en la hotelo, en libertempo ŝi helpis al Lin Danĉin purigi la domon, aĉeti legomojn kaj kuiri manĝon. Certe, Don Lele tre ĝojis vidi lian etan onklinon. Lia staturo altiĝis rapide, kaj la aspekto fariĝis simila al tiu de lia patro, sed la karaktero similis al tiu de lia patrino, prudenta kaj simpatia. Ĉiufoje kiam li per klara kaj dolĉa voĉo vokis ŝin “eta onklino”, ŝia koro fariĝis miela. San Min komprenis, ke la familio rigardas ŝin kiel unu anon.

En 1999, bankrotis la kompanio de Don Delin. Li restis hejme dum du monatoj, malgaja kaj silentema, ĉiutage fumante sur la balkono. Vidinte tion, San Min maltrankviliĝis, sed ne sciis kiel konsoli sian frategon Don. Poste lia amiko rekomendis lin al eksterkomerca kompanio en Shenzhen, kun la salajro pli bona ol lia antaŭa. Ĉe lia foriro, Lin Danĉin akompanis lin ĝis la pordego de la loĝkvartalo. La vento taŭzis ŝiajn harojn. En la momento Don Delin trovis, ke ŝi malgrasiĝis multe. Li pensis, ke la edzino estas eble melankolia pri lia laborperdo; feliĉe li estas jam dungita. Don Lele tiam jam frekventis elementan lernejon. Li brakumis la kruron de sia patro kaj ne volis lasi lin foriri, plorante abunde. Don Delin karesis la kapon de sia filo, dirante: “Paĉjo iras lukri monon, mi revenos antaŭ la Printempa Festo.”

Ekster atendo, Lin Danĉin pli kaj pli malgrasiĝis, kaj ĉiam sentis sin laca kaj senforta. Ŝi vizitis la malsanulejon plurfoje, sed oni ne povis trovi klaran kaŭzon, nur diris, ke temas pri problemo de la imuna sistemo. San Min ofte helpis al Lin Danĉin lavi vestojn, kuiri manĝojn, akompanis ŝin al la malsanulejo, kaj boligis por ŝi kuracherbojn. Lin Danĉin diris dankajn esprimojn, kaj San Min tenere konsolis: “Ne dankinde, franjo Lin! Vi resaniĝu trankvile. Mi estas eta onklino de Lele, do la hejmon mi prizorgos.”

Enirinte mezlernejon, Don Lele loĝis en la lernejo kaj revenis hejmen ĉiun duan semajnon. Tiam la sano de Lin Danĉin pli kaj pli malboniĝis. Ŝi komencis amase perdi harojn, fariĝis tiel malgrasa kiel nur ostoj kovritaj per haŭto, kaj eĉ por promeni ŝi bezonis helpon. Don Delin revenis el Shenzhen, sed li povis fari nenion alian ol akompani la edzinon kelkajn tagojn. Tiun tagon kiam li sin returnis al Shenzhen, San Min akompanis lin ĝis la fervoja stacidomo. Ĉe la enirejo li turniĝis kaj rigardis ŝin, dankeme dirante: “Min, vi multe suferis por mia hejmo dum jaroj.”

“Ne gravas, fratego Don, mi faras ĉion tion tute volonte.” Dirinte tion, San Min subite sentis ian emociion, kvazaŭ ŝi emis plori. Kiom ŝi deziris diri “fratego Don, bonvolu doni al mi brakumon, nur unu fojon!” Sed ŝi ne elbuŝigis la vortojn. Starante ekster la flava sekureca linio, ŝi rigardis, ke li trapasis la turnobarilon, turnis sin kaj mansvingis al ŝi. Ŝi ankaŭ mansvingis ĝis lia silueto tute malaperis en la homamaso. Ŝi ne sciis, kiam ŝi fine ricevos lian brakumon.

En la jaro, kiam Don Lele sukcese eniris universitaton, Lin Danĉin jam tute ne povis leviĝi de la lito. San Min rezignis sian funkcion en la hotelo kaj eklaboris kiel horlaboristo, por ke ŝi povu prizorgi Lin Danĉin iam ajn. Ŝi sola faris flegadon pene. Kvankam ĉiutage ŝi sentis sin tre laca, tamen ŝi ankoraŭ vartis Lin Danĉin sindoneme, sen plendo. Poste, Don Lele finis la universitaton kaj okupiĝis en Vudan, tiel ke li povis helpi iom. Tamen, estas ja ne oportune, ke filo flegas sian patrinon. Do San Min faris plejparton da la vartado.

Iun tagon en vintro de 2010, subite draste malboniĝis la stato de Lin Danĉin. Ŝi apenaŭ povis paroli klare. San Min kaj Don Lele tujtuj enhospitaligis ŝin, kaj Don Delin haste revenis. Li larmadis, tenante la manon de la edzino.

En agonio, Lin Danĉin iomete malfermis la okulojn, kaj malrapide etendis sian manon al San Min, kiu tuj antaŭenpaŝis. Ŝi kunmetis la manojn de Don Delin kaj San Min, kaj tra ŝiaj lipoj eliĝis ekstreme malforta sono: “Vi...ambaŭ... unu famili...”

La larmoj de Don Delin gutadis sur la litkovrilon. Li firme tenis la manon de sia edzino, kaj lia voĉo estis tiel raŭka, ke ĝi apenaŭ aŭdiĝis: “Ne havu tiajn pensojn, trankvile resaniĝu, vi fartos pli bone.”

Lin Danĉin ignoris lin, ŝia rigardo turniĝis al ŝia filo, kaj tiu ĉi jam ĵetis sin antaŭ la liton. Ŝi per sia lasta forto montris al San Min, kaj ŝiaj lipoj tremis: “Post... mia morto... vi... rekonu ŝin... kiel... patrino...”

Don Lele forte kapjesis kun larmoj en la okuloj.

Malrapide fermiĝis la okuloj de Lin Danĉin. Ŝiaj buŝanguloj leviĝis iomete, kvazaŭ ŝi ridetus aŭ kvazaŭ ŝi finfine deprenus de si pezan ŝarĝon. Longa silento regis en la ĉambro. San Min aŭdis Don Delin ploreti mallaŭte, kaj Don Lele krie: “Panjo, Panjo”. La sono ŝajnis veni de tre, tre malproksime, trans miloj da montoj kaj riveroj.

Estis tempo por Don Delin reiri al Shenzhen. Denove San Min akompanis lin ĝis la fervoja stacio. Neniu menciis la lastajn vortojn de Lin Danĉin, kvazaŭ ili neniam ekzistintus. Kaj ŝi ne havis humoron atendi lian brakumon.

San Min relaboris en Hotelo Vudan kaj loĝis en la amasloĝejo. Kiel antaŭe, ŝi ofte kontaktis kun Don Delin kaj Don Lele per QQ apo. Surprize al ŝi, Don Lele ŝanĝis la formon de alparolo kaj vokis ŝin “eta panjo” per QQ. Rigardante la du vortojn sur la ekrano, San Min longe gapis, ĝis larmoj gutis unu post unu sur la klavaron.

Iun tagon, Don Delin sendis al ŝi mesaĝon: “Min, mi komprenas la lastajn vortojn de mia edzino. Mi ne scias, ĉu ankaŭ vi ilin komprenas?”

La fingroj de San Min pendis super la klavaro momenton. Fine ŝi emocie tajpis: “Kompreneble mi povas kompreni. Mi volas!”

Sekvis longa paŭzo. San Min pensis, ke li eble okupiĝis pri io alia. Ŝia koro iom post iom peziĝis, kvazaŭ ŝtono ĵetita en profundan akvon kun “plong”. Post proksimume kvin minutoj, la respondo venis: “Mia koro ankoraŭ ne povas forlasi mian edzinon. Ĉu vi povas doni al mi iom da tempo?”

San Min ekploris kaj tajpis unu vorton: “Bone.” Ne gravas kiom longe, ŝi volas atendi.

Finfine, en ŝia koro ekbrilis iom da videbla lumo. Kvankam la lumo eble estis malproksima, kiel lumturo vidata de nokta ŝipo, iom nebula, tamen oni scias, ke ĝi estas tie. Tio sufiĉis.

Vintre de 2011, Don Delin diris per QQ-video, ke post la Printempa Festo, li prenos ŝin al Shenzhen. Li diris tion per senemocia tono, kvazaŭ li parolus pri io ordinara. Sed San Min longe rigardis la ekranon, ŝia koro batis ekscitite tiel, ke ŝia korpo tremetis. Ŝi kuris al la balkono. La vento frapis ŝian vizaĝon kiel tranĉilo, sed ŝi tute ne sentis malvarmon. Ŝi ridis laŭte al la griza ĉielo, kaj la rido estis forblovita de la vento, disiĝante en la aero.

Ŝi atendis dudek unu jarojn, kaj finfine la esperŝipo albordiĝos baldaŭ. Tiun vesperon ŝi ne povis endormiĝi. Ŝi turniĝadis, pensante pri tio, kion ŝi faros en Shenzhen, pri tio, kian laboron ŝi povos trovi, kaj ke ŝi povos ĉiutage kuiri bongustaĵojn por li, iom grasigi lin, ĉar li multe malgrasiĝis dum la lastaj jaroj. Ŝi prenis el la eluzita libro «Elektitaj Poemoj de Puŝkin» la foton, kiu jam flaviĝis. Ŝi premis la foton al sia brusto, fermis la okulojn, kaj rideto ekludis ĉe la buŝanguloj.

La sekvan frumatemon, kiam San Min ellitiĝis, la telefono sonoris. Estis ŝia pli juna frato: “La patro ekmortis pro subita malsano. Rapide revenu!”

Kiam ŝi atingis la hejmon, la kadavro de la patro jam estis metita en la ĉerkon. La patrino sidis en la salono, kun la hararo tute blankiĝinta, kaj la okuloj ŝvelintaj de plorado. Vidinte San Min, ŝi ekploregis. San Min brakumis la patrinon firme. La patrino korpo tremis en ŝiaj brakoj, malpeza kiel aŭtuna falinta folio.

Fakte malbone statis ŝia patrino, suferante de podagro: la artikoj de la fingroj ŝvelis kiel karotoj, la maleoloj ŝvelis tiel, ke ŝi ne povis enmeti la piedojn en ŝuojn, kaj ŝi paŝis lamante. La rilato inter la bofratino kaj la patrino estis tre malbona, do ne eblis, ke la patrino vivu ĉe la frata familio. San Min staris ĉe la pordo de la malnova domo, rigardante la pampelmusujon en la korto, kiun la patro plantis. La pampelmusoj estis orflavaj sur la branĉoj, sed neniu ilin kolektis. Ŝi faris decidon kaj sendis mesaĝon al Don Delin: “Fratego Don, mi ne iros al Shenzhen, ĉar mi ne povas forlasi la kadukan kaj solan patrinon.”

La respondo venis rapide: “Komprenite. Prizorgu vian patrinon bone, kaj vi ankaŭ atentu vian sanon.” Leginte la mesaĝon San Min larmetis, poste enspiris profunde, kaj eniris la kuirejon.

La tagoj pasis malrapide kiel heliko, sed samtempe rapide kiel foliumo de libro. Paĝo post paĝo turniĝis, printempo fariĝis somero, somero fariĝis aŭtuno, aŭtuno fariĝis vintro. Efektive, Don Delin amis San Min. Antaŭe li ne kuraĝis transpaŝi la limojn de moralo, sed nuntempe bedaŭrinde, ili estis malproksime apartigitaj. Ilia babilado transiris de QQ al WeChat, kaj ili ankoraŭ uzis videovokojn por mildigi la sopiron en sia koro.

En aŭtuno de 2018, forpasis la patrino de San Min. Post la sepulto, ŝi devis observi almenaŭ unu jaron de funebro. Dum la periodo, ŝi kutime babilis kun Don Delin per WeChat. Ekde oni ne scias kiam, Don Delin ne plu akceptis ŝiajn videovokojn, nek sendis sian propran al ŝi, nek babilis voĉe. Kiam San Min demandis lin kial, li ĉiam respondis: “Bone estas babili vorte.”

Post kiam finiĝis la periodo de funebro, San Min sendis al Don Delin mesaĝon, prove demandante: “Fratego Don, ĉu mi povas iri al Shenzhen?”

Don Delin respondis: “Mi returniĝis al Vudan en la pasinta jaro.”

“Kio okazis? Retiriĝis anticipe?”

“Jes. Lele havas koramikinon, mi pensis, ke li edziĝos en iu tago, do mi retiriĝis anticipe.”

“Ĉu vi ankoraŭ loĝas en la antaŭa domo?”

“Jes.”

“Mi deziras iri al Vudan. Ĉu vi volas min akcepti?” San Min malstreĉiĝis, ke ŝi mem proponis la postulon. Sed la respondo de Don Delin senluziigis ŝin multe: “Min, mi serioze konsideris longan tempon. Ŝajnas, ke mi ne plu sentas deziron edziĝi refoje. Estus pli bone, se ni restus kiel frato kaj fratino.”

San Min legis la mesaĝon foj-refoje. Ĉiun vorton ŝi konis, sed kune ili formis problemon, kiun ŝi tute ne povis solvi. Kion ĝi signifas? Dudek ok jarojn! Ŝi atendis lin dudek ok jarojn! De knabino ĝis mezaĝulino, ŝi vetis je sia juneco, sia tuta vivo. Tio, kion ŝi deziris, de la komenco ĝis la nuno, nur estis brakumo de la viro, kiu protektis ŝin en la koridoro de la hotelo. Tiam ŝi estis dekokjara, rigardante supren al li, kiel al stelo neatingebla. Nun ŝi havas kvardek sep jarojn. La stelo estas ankoraŭ la sama stelo, kaj ŝi ankoraŭ ne povas tuŝi ĝin.

San Min demandis Don Delin, kial li tamen ne akceptas ŝin. Li respondis: “Pardonu”, “Estas mia kulpo”, “Vi meritas pli bonan homon”... Ju pli da tiaj vortoj li diris, des pli malvarmiĝis la koro de San Min. “Mi ne plu sentas deziron denove edziĝi.” Ŝi sciis, ke tio ne estas lia vera ideo. Eble estas tio, ke ŝi ne estas sufiĉe klera, eble tio, ke ŝi devenas el kampara familio. Ĉio bona, kion li donis al ŝi, estis nur el bonkoreco, el dankemo, el la edukiteco de homo deca. Eble li neniam vere amis ŝin. Ĉi tiuj pensoj kiel pingloj pikis la plej molan lokon de ŝia koro. Ŝi demandis per WeChat Don Lele pri la vera ideo de lia patro. La junulo, kiu vokis ŝin “eta panjo” kaj ekspedis al ŝi donacojn en festoj, diris ke li ne scias la patran ideon.

Aŭtune de 2022, San Min aŭdis, ke la ŝtato havas la “40-50-politikon”, por doni pensian subvencion al maldungitoj viraj super kvindek kaj inaj super kvardek jaroj. Ŝi devis iri al Vudan por plenumi la necesajn formalajojn, ĉar ŝia loĝantoregistro estis tie.

Estis nube, kiam San Min elvagoniĝis en Vudan. Grizaj nuboj ondadis malalte. La pordon malfermis Don Lele. Li pli malgrasis ol antaŭe, barboj aperis sur lia mentono, kaj sub la okuloj troviĝis profundaj malhelaj rondoj.

“Eta Panjo,” li vokis per iom rauka voĉo kaj flankenpaŝis por enlasi ŝin.

San Min ŝanĝis la ŝuojn kaj eniris la salonon. La kurtenoj estis duone fermitaj, la lumo estis malforta, en la aero flareblis medikamentoj. Ŝia rigardo tuj fiksiĝis sur la rulseĝon ĉe angulo. Sur la rulseĝo sidis viro en blua lanmantelo, kun la vangostoj elstaraj kaj griza hararo senorda. Li sidis tie, kiel seka arbo, kiun la vento elradikigis kaj ĵetis flanken. Rigardante ŝin, kun la lipoj tremantaj, li eligis neklaran kaj malfortan voĉon: “Min...”

San Min rekonis la grandan paron da okuloj, kiun ŝi ĉizis en sian cerbon. Ŝi ŝtoniĝis surloke, kun la kruroj kvazaŭ alnajlitaj al la planko. Don Lele diris apude: “Eta Panjo, apopleksio trafis paĉjon en aŭtuno 2018. Li ne permesis al mi sciigi vin, ĉar li timis, ke vi vidos lin tia...”

San Min kovris sian buŝon per la mano, sed tra la fingroj tamen eliris la sono de premata, preskaŭ raŭka plorego, kvazaŭ io en ŝi disrompiĝus, kaj akraj fragmentoj elfluus unu post alia el ŝia gorĝo. Ŝi kaŭre ĉeis la rulseĝon, kaj levis la vizaĝon por rigardi lin. La vizaĝo maljuniĝis, malbeliĝis, terure malgrasiĝis, kaj ŝi vidis larmojn brilantajn en la malklaraj okuloj. Ŝi batetis lian ŝultron per la pugno, unufoje, duan fojon, trian... plorkriante: “Kiel vi estis tiel kruela! Kial vi ne sciigis min, ke vi malsanas! Mi povus vin flegi! Ĉu vi scias, kiom da jaroj mi atendis vin? Ĉu vi scias?”

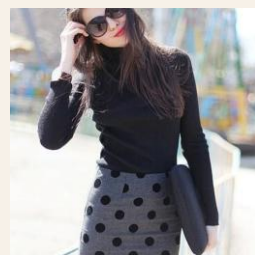
Larmoj kovris ŝian vizaĝon, kaj nazmuko fluis al ŝia buŝo. Ŝi ploradis kiel infano, kiu suferis grandan maljustaĵon. La lipoj de Don Delin tremis daŭre, kaj fine li eligis iom da sono: “Pardon...”

San Min forte skuis la kapon. Ŝi ne volas aŭdi “pardonon”, ĉar ŝi jam aŭdis tro da “pardonon” de li en la pasinteco. Ŝi etendis la manojn kaj milde lin brakumis. Lia korpo estis tiom rigida kiom seka branĉo. Ŝi ekmemoris, ke antaŭ dudek ok jaroj, en la hotelo li staris antaŭ ŝi por ŝirmi ŝin kontraŭ la ŝoforo. Tiam ŝi pensis: “Kiel bone estus, se li donus al mi brakumon”. Post la longega atendado, efektive estis ŝi, kiu donis al li brakumon.

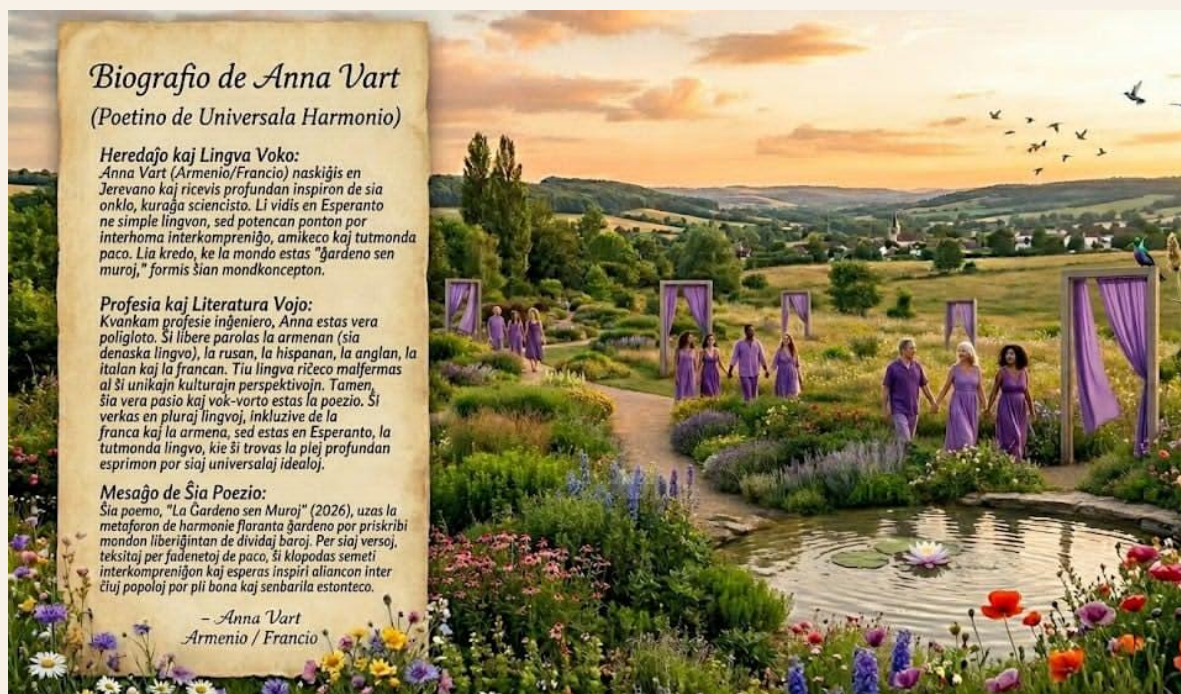
Ekstere ekpluvegis. Ŝi flustris ion en lian orelon. La pluvego estis tro brua por la apudulo aŭdi kion ŝi diris. ◆

La Ĝardeno sen Muroj

En lando forgesita de la tempo-muroj,
 kie la suno kisis la teron sen hont',
 dancis la homoj en oraj purpuroj,
 trinkante la brilon el pura font'.
 Ne estis tie seruroj sur la pordoj,
 ĉar la fido estis la sola tegment',
 ne sonis en aero la militaj kordoj,
 nur la flustro de l' libera vent'.
 La koro estis domo kun fenestroj larĝaj,
 kie la fremdulo trovis ĉiam panon,
 for de la tagoj de l' egoo ŝarĝaj,
 ĉiu tenis de la proksimulo manon.
 La birdoj kantis lingvon de neniu lando,
 sed ĉiu komprenis la gajan mesaĝon,
 ne ekzistis limo, nek sklava komando,
 por hanti la puran, homan vizaĝon.
 Sed nun ni sidas malantaŭ kradoj de timo,
 revante pri tiu perdiĝinta val',
 serĉante en la nokto la vojon al la limo,
 kie la vivo estis senfina festival'.

Anna Vart

Ah, ho mastrino mia!

Ah, ho mastrino mia!

Vi surkape metas tukon,
 ĉirkaŭ la kribrilo moviĝas,
 farunon super la pleton.
 Vi maldikigas burekon
 kiel rozfolion mildan,
 ho, vi kun brovoj desegnitaj,
 kun voĉo de najtingalo.
 Kiam vi sternas la pecojn,
 ho, vi kun brodita antaŭtuko,
 vi ŝajnas al mi kiel floro,
 el la kampo ornamita.
 Vi similas al patrino mia,
 butero, peto post peto,
 sub la saĉo kun ardaĵoj
 la bureko krakas varme.
 Kion mi atendu pli unue,
 la burekon aŭ vin?
 Ambaŭ ruĝiĝintaj
 rigardas min per okuloj.
 Ŝajne mi havis bonŝancon,
 mi prenis vin senmakulan,
 ke viaj manoj estas mielaj,
 tion mi ĉiam sciis.
 Feliĉa tiu, kiu vin kreskigis,
 feliĉa ankaŭ tiu, kiu vin havas!
 Kiu ne sukcesis vin akiri,
 forte batis sian piedon.

Verkis: *Arjana Fetahu Gaba*

Tradukis: *Bardhyl Adem Selimi*

Mi estas la kafo kun kajmako

Verkis: *Arjana Fetahu Gaba*

Tradukis: *Bardhyl Adem Selimi*

Kiam vi diros: "mi estas bela",
Mi respondos: "ne zorgu ja",
Diru tion sen hezito hela,
Mi estas la kafo kun kajmako.

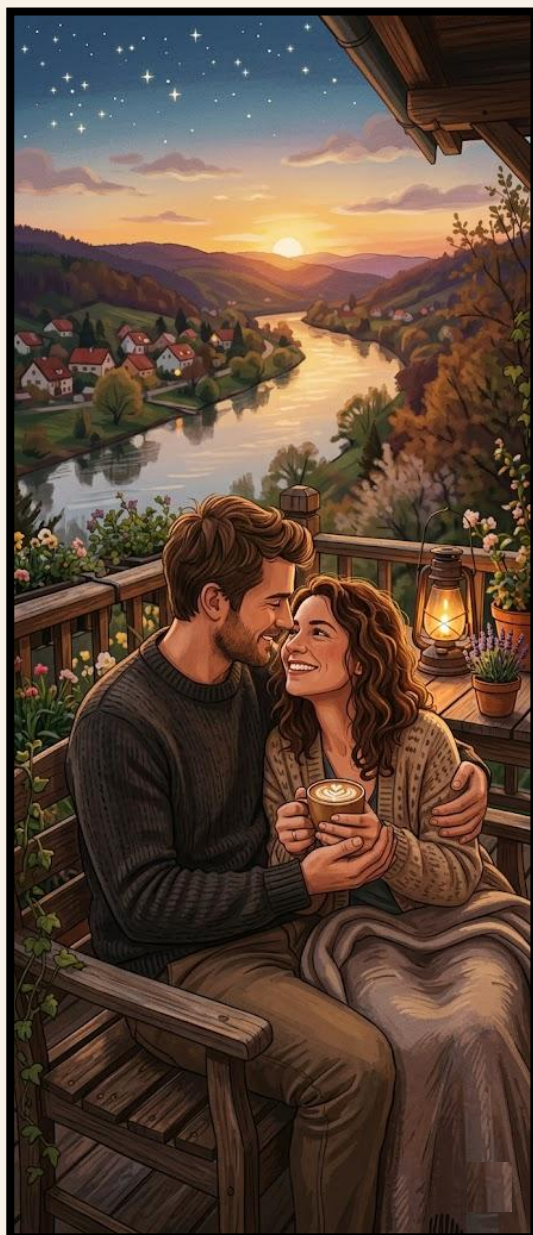
Kiam vi diros, kiom vi amas,
Mi respondos: "ne zorgu jam",
Ne levu okulojn al la ĉielo,
Rigardu min, kiam brulas flam'.

Kiam vi diros: "vi estas vivo",
Forĵetu tuj tiun zorgon for,
Mi, karulino, ne dormas trankvile,
Mia animo por vi estas tro malgranda.

Flamo brulanta sen fumo leviĝas,
Mi atendis vian vorton hodiaŭ,
Vi donas vivon kaj donas spiron,
La amon al vi mi kaŝi ne povas.

Do ne restu tiel pripensante,
Kiam vi staras antaŭ miaj okuloj,
Mia koro batas kaj diras: "ĝi amas vin",
Sep printempoj estas por vi.

Mi scias, ke vi amas min multe,
Inciteti vin estas mia zorg',
Mi fariĝas fajro super rivero,
Kiu ekbruligas la animon iom post iom.

BELA SONĜO

Julian Modest

Oni telefonis al Kristina, ke hispana familio deziras adopti knabon kaj petis ŝin aranĝi la jurajn formalajojn. Tio ne estis nova por Kristina. advokato ŝi plurfoje aranĝis similajn adoptojn. La hispana familio foje jam estis en Bulgario kaj elektis la knabon.

Kiam Kristina venis en la orfejon en urbo, ŝi tre miris. Ivano – la knabo estis sepjara, frekventis lernejon kaj ne similis al cigano, la pluraj infanoj en la orfejo. Li estis malalta kun grandaj kapreolaj okuloj kaj palpebroj cejanoj. Li rigardis Kristinan malamike kolerigita hundeto.

La gepatroj forlasis Ivanon kiam li estis bebo kaj ĝis nun neniu deziris adopti lin, eble pro lia balbuto, aŭ eble oni konsideris lin cigano.

Post du semajnoj la hispana familio devis veni por Ivano.

- Mi ne deziras en His-pa-nion – balbutis Ivano kaj tio estis la unua frazo, kiun Kristina aŭdis de li.

- Kial? – demandis ŝi. – Vi havos panjon, paĉjon, vi loĝos en bela lando, vi ellernos hispanan lingvon.

- Mi ne de-zi-ras loĝi en His-pa-nio – sulkigis frunton Ivano kaj alrigardis ŝin kolere sub la kuntiritaj brovoj.

Kristina petis la direktoron de la orfejo, ke li permesu al ŝi preni Ivanon dum kelkaj tagoj, ĝis la alveno de la hispana familio. Eble tiel li alkiutimiĝos al la hejmaj cirkonstancoj. Tio ne estis kutima, sed la direktoro permesis al Kristina.

Ŝi prenis Ivanon per sia aŭto kaj veturigis lin al sia loĝejo en Sofio. Dek jarojn Kristina loĝis sola. Dum mallonga tempo ŝi estis edzinita, sed kun Ljudmil ŝi ne povis kunvivi. ne havis infanon kaj la familio disfalis. Ankaŭ poste Kristina ne havis ŝancon kun la viroj.

Ŝi ne plaĉis al tiuj, kiuj plaĉis al ŝi kaj inverse. Fin-fine ŝi plu ne pensis pri edziniĝo.

Kristina aĉetis por Ivano pijamon, pantoflojn, dentbroson. Al li ŝi disponigis la dormĉambron kaj ŝi okupis la kanapon en la gastĉambro. Matene, kiam Kristina eniris en la dormĉambron, ŝi trovis Ivanon dormi sur la planko. Li demetis de la lito la kusenon, la littukon kaj ekkuŝis sur la tapiŝo.

Kristina diris nenion.

matenmanĝis kaj ekiris al la zoologia ĝardeno. Kiam Kristina kaj Ivano eliris el la domo, du najbarinoj mire kaj scivoleme alrigardis ilin. Verŝajne ili ne kredis al siaj okuloj, ke ili vidas Kristinan kun infano.

Interese kion ili supozis, sed eble post semajno ili demandos ŝin interalie kiu estis la infano kun ŝi.

Dum la vojo al la zoologia ĝardeno Ivano silentis kaj rigardis Kristinan malamike kaj suspekteme. Tio ŝin amuzis. Ĝis nun Kristina ne okupiĝis pri infano. Ŝi ankoraŭ ne povis kompreni ŝi decidis preni Ivanon por kelkaj tagoj. Kristina ne havis fraton, nek fratino.

Ŝiaj gepatroj, jam maljunaj, ambaŭ juristoj, loĝis malproksime, en Kotelo, la naska urbo de Kristina.

Kristina tre amuziĝis. Ivano vagis de kaĝo al kaĝo liberigita besteto, liaj lipoj moviĝis, sed ne aŭdiĝis sono. Li kelkfoje turnis sin al ŝi, serĉis ŝian manon kaj demandis ŝin:

- Kial la best-oj estas ŝlositaj?

Kristina ne povis tuj respondi kaj nur diris:

- Ĉar tio estas zoologia ĝardeno.

Ŝia respondo sonis iom stulte, sed nenion alian ŝi povis elpensi, tamen ŝi promesis al si mem, ke venontfoje, kiam Ivano demandos ion, ŝi pli logike kaj pli saĝe respondos al li.

- Ni same estis ŝlositaj tie – diris Ivano.

"Tie" signifis la orfejo. Kristina silentis. Ŝi ne sciis kion diri.

Post la zoologia ĝardeno ili iris en restoracion por tagmanĝi. Eble Ivano estis tre malsata, ĉar li tuj formanĝis du farĉbuletojn.

- Ĉu vi deziras ankoraŭ? –demandis Kristina.

Li neis kape kaj ŝi rimarkis, ke la glacio en liaj kapreolaj okuloj komencis degeliĝi.

Vespere ili eksidis antaŭ la televidilo. Kristina bedaŭris, ke ŝi ne havas videoaparaton por projekcii al li ian infanan bildfilmon. Ŝi malofte spektis televizion. Kutime ŝi malfrue vespere revenis hejmen kaj preferis tuj enlitiĝi kaj forgesi ĉion, kio okazis dum la tago.

La okuloj de Ivano komencis fermiĝi kaj lia kapo ŝanceliĝis peza tritika spiko. Li apogis sian kapon al ŝia ŝultro kaj Kristina aŭdis lian malpezan ritman spiron. Lia eta kapo varmigiĝis ŝian ŝultron. Atente Kristina ekstaris ĉirkaŭbrakis lin kaj portis lin en la dormĉambron.

Ŝi paŝis ege lante, por ke ŝi ne stumblu. Unuan fojon en la vivo ŝi manportis infanon. Ivano dormis premante sin al ŝia brusto. Liaj malmolaj pinaj pikiloj haroj, odoris je mento kaj falĉita herbo pro la sapŝaŭmo, per kiu ŝi banis lin matene.

Tio narkotis ŝin, ŝia koro kuntiriĝis kaj ŝiaj piedoj iĝis molaj kvazaŭ ili estis el kaŭĉuko. Neniam ŝi supozis, ke iu dormanta knabo povus tiel emocii ŝin. Malrapide Kristina eniris la ĉambron. Atente ŝi metis lin en la liton kaj kovris lin per la dormkovrilo.

Kelkajn sekundojn ŝi staris super li, rigardante lian belan infanan vizaĝon. Liaj nigraj bukloj falis sur la frunton hirunda flugilo. Li ne vekigiĝis, sed en la dormo, li kvazaŭ ridetis kaj tiu ĉi lia rideto estis sunradio en malluma ĉambro.

Dum la tuta nokto Kristina ne ekdormis. Ŝi plurfoje staris, trinkis akvon kaj atente malfermis la pordon por vidi ĉu Ivano dormas. Li dormis tiel, ŝi metis lin en la lito.

Ŝi rigardis lin, poste fermis la pordon, apogis dorson al la muro kaj kvazaŭ ŝi ankoraŭ sentis la mentan kaj herban aromojn de lia hararo.

Nesentoble Kristina ekdormis ĉe mateniĝo. Subite ŝi vekigiĝis, saltis de la lito kaj kuris al la dormĉambro. Ŝi supozis, ke Ivano ne estas tie. Rapide ŝi malfermis la pordon kaj kurante eniris la ĉambron, preskaŭ ŝi ne stumblis.

La lito estis malplena, sed Ivano staris ĉe la fenestro kaj rigardis eksteren. La fruaj sunradioj lumigis lian vizaĝon kaj liaj okuloj nun brilis lavendo. Kristina haltis ĉe la pordo konfuzita. Ŝi ne sciis kion diri. Eĉ ŝi forgesis diri "Bonan matenon".

Ivano eble delonge estis vekita, sed li restis en la ĉambro silente por ne veki ŝin.

Kristina preparis la matenmanĝon kaj ambaŭ sidis matenmanĝi. ne konversaciis, sed Kristina sentis, ke Ivano atente observas ŝin. Li ŝmiris la panpecon per butero ĝuste ŝi kaj atente li prenis per la forko la olivojn. Ŝi deziris demandi lin li dormis aŭ kion li sonĝis, sed ŝi ne kuraĝis.

Li estis infano kaj eble li ne memoris siajn songojn. Kaj ŝi, kion ŝi songis? Ian arbaron. Ŝi vagis tra ĝi. Jam ŝi ne memoris ĉu ŝi eliris el la arbaro aŭ restis en ĝi, inter la arboj kaj arbustoj. Stranga songo. Ŝi malofte songis. Turmentis ŝin tio, ke ŝi ne scias konversacii kun infano.

Pri kio Ivano meditas? Ŝi tre scivolis ekcii kion li deziras, li deziras iri hodiaŭ? Ivano daŭre observis ŝin suspekteme kaj timeme leporo, metita sur la tapiŝo en la centro de la ĉambro.

Post la matenmanĝo Kristina devis iom labori. sidis unu apud la alia antaŭ la komputilo. Ŝi klarigis al Ivano, ke ŝi havas laboron kaj morgaŭ ŝi montros al li funkcias la komputilo. Por li ŝi aĉetos komputilludojn kaj klarigos al li ludi per la komputilo.

- Nun mi devas labori – diris ŝi.

- Ki-on vi laboras? – mire alrigardis li ŝin.

klarigi, ke ŝi estas advokato, li ne komprenos ŝin.

- Mi legas kaj skribas – diris Kristina. – Poste mi renkontiĝas kun onkloj kaj onkloj kaj mi donas al ili tion, kion mi skribis.

- Ĉu tiujn ĉi librojn vi legas? – kaj li montris la leĝvolumojn, kiuj amasiĝis sur la skribotablo.

- Jes.

- estas grande-gaj.

Ivano alrigardis ŝin suspekteme, sed nenion li plu demandis. Kristina komencis labori kaj li senmova sidis apud ŝi, eble pli ol duon horo. Ŝi demandis lin, ĉu li ne deziras spekti televidon, sed li respondis, ke li deziras rigardi ŝin ŝi laboras. Por Kristina estis agrable, ke li sidas ĉe ŝi.

Posttagmeze ili iris en dolĉaĵejon por manĝi torton. Kiam ili revenis la telefono eksonoris. Oni telefonis de la orfejo. La konversacio estis mallonga. Oni informis Kristinan, ke la hispana familio rezignis adopti Ivanon.

Kristina remetis la telefonaŭskultilon. Ivano proksimiĝis al ŝi. De la telefonkonversacio li komprenis, ke temas pri li.

- Mi ne deziras iri en His-pa-nion – flustris li kaj ĉirkaŭbrakis ŝin.

- Vi restos ĉe mi – diris ŝi.

Li alrigardis ŝin per larĝe malfermitaj okuloj.

- Jes, – ripetis Kristina – vi restos ĉe mi. Por ĉiam!

Dum tiuj ĉi du aŭ tri sekundoj ŝi decidis adopti lin. ♦

Literatura Vivo Eldonejo: Nova voĉo en esperanta literaturo

Erika Godó

Literatura Vivo Eldonejo estas nova kaj vigla eldonejo, kiu aperis en la esperanta-literaturo, kun la celo subteni verkistojn, poetojn kaj tradukistojn. Ligita al la kultura projekto Literatura Vivo, la eldonejo situas en Mississauga, Kanado, ĉe la bela bordo de Lago Ontario.

Kun internacia spirito kaj profunda amo al literaturo, Literatura Vivo Eldonejo celas prezenti al legantoj freŝajn, pensigajn kaj altvalorajn verkojn en Esperanto. La eldonejo ne nur fokusiĝas al la publikigo de libroj, sed ankaŭ laboras por konstrui ponton inter verkistoj kaj legantoj en la tuta mondo.

Kvankam juna, Literatura Vivo Eldonejo jam montras klaran celon: riĉigi la nuntempan Esperantan literaturon kaj doni novan vivon al la internacia lingvo. La eldonejo celas produkti belajn, sincerajn kaj memorindajn librojn, kiuj ne nur allogas legantojn, sed ankaŭ inspiras ilin.

Ĝis nun, la eldonejo lanĉis tri novajn librojn, kiuj alportas novajn perspektivojn al la Esperanta literatura mondo. Ĉi tiuj verkoj ne nur riĉigas la literaturan pejzaĝon, sed ankaŭ ofertas interesan legaĵon por la internacia legantaro.

Unu el la apartaj aspektoj de ĉi tiuj libroj estas la antaŭparolo verkita de John Huang, kiu donas valoran enkondukon al la enhavo de ĉiu libro. Lia kontribuo helpas legantojn pli bone kompreni la signifon kaj nuancojn de la verko.

La novaj libroj de Literatura Vivo Eldonejo jam estas disponeblaj por ĉiuj interesatoj, kiuj deziras malkovri freŝajn verkojn en la internacia lingvo. Ĉi tiu eldonejo ne nur promesas kvaliton, sed ankaŭ la eblecon por legantoj eniri la riĉan mondon de esperanta-literaturo.

"**Spuroj de la Animo**" ne estas nur poezia kolekto, sed ankaŭ profunda esplorado de la homa emocio kaj la interna mondo de la poeto, Erika Godó. La libro malfermiĝas per la potenca aserto, ke poezio estas spuro de la animo.

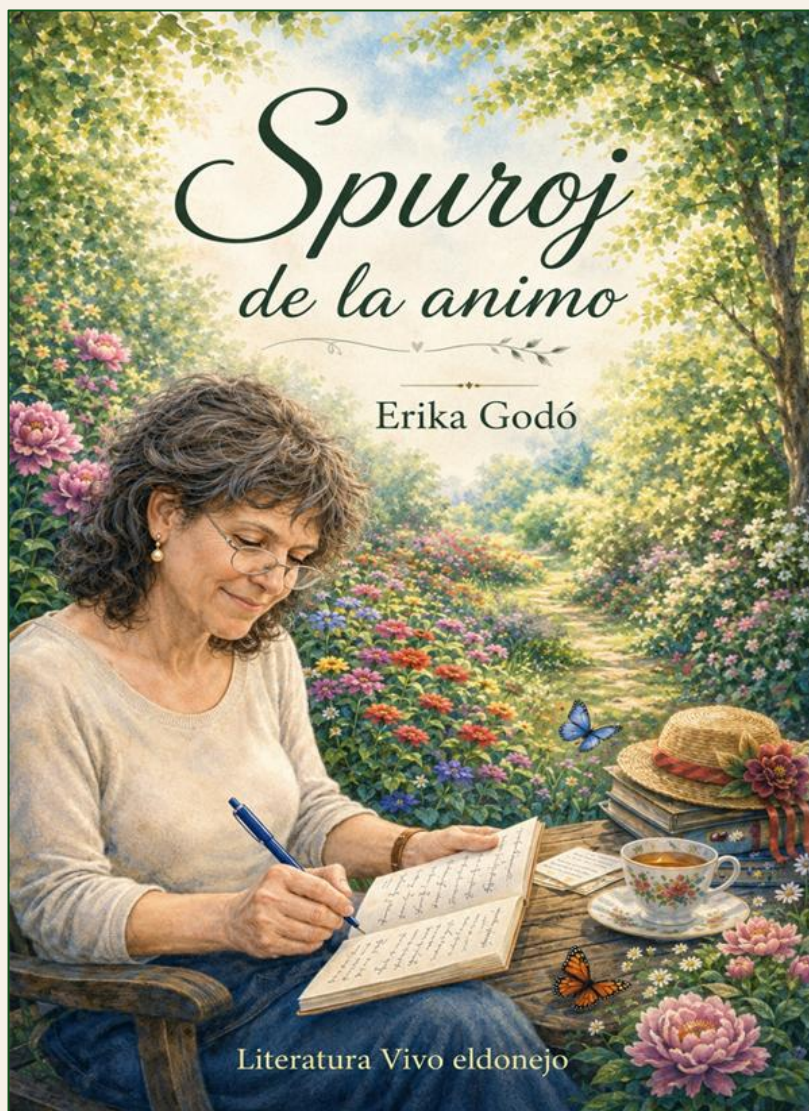
La poemaro estas dividita en kvin ĉapitrojn ĉiu el kiuj gvidas la leganton tra malsamaj aspektoj de la vivo kaj la krea procezo. De la "krea komenco" ĝis la "meditado pri la vivo", ŝi priskribas la vojaĝon de la poeto kun mirinda klareco. La unua ĉapitro, La Anatomio de la Poeto, esploras la magion de la lingvo kaj la emocian profundon de la krea procezo, ofertante al ni bildon de poeto, kies sango fluas en inko.

La dua kaj tria ĉapitroj, Sonato de la Naturaj Sezonoj kaj Dimensioj de Amo kaj Sopiropo, montras la delikatecon de ŝiaj emocioj. La ŝanĝiĝo de la sezonoj estas ne nur ekstera fenomeno, sed ankaŭ reflektado de la homa stato. La bildoj de la "blua violo" kaj "vintra nokto" estas vivaj kaj tuŝas la koron, „kondukante la leganton en profundan meditado“.

En la kvara kaj kvina ĉapitroj, Meditadoj sub la Nokta Ĉielo kaj Eĥoj de la Vivo kaj Futuro, ŝi montras sian filozofian profundon. Ŝiaj pensoj pri reenkarниĝo kaj la interagado inter homaro kaj teknologio estas pensigaj. La poemo La Artefarita Intelektulo estas aparte frapa, ĉar ĝi reflektas la limojn de moderna teknologio kaj la esencon de la homaro. La voĉo de maŝino, kiu pensas sed ne sentas, estas profunda metaforo por la nuna epoko.

En la kvara kaj kvina ĉapitroj, Meditadoj sub la Nokta Ĉielo kaj Eĥoj de la Vivo kaj Futuro, ŝi montras sian filozofian profundon. Ŝiaj pensoj pri reenkarigi kaj la interagado inter homaro kaj teknologio estas pensigaj. La poemo La Artefarita Intelektulo estas aparte frapa, ĉar ĝi reflektas la limojn de moderna teknologio kaj la esencon de la homaro. La voĉo de maŝino, kiu pensas sed ne sentas, estas profunda metaforo por la nuna epoko.

Kio faras ĉi tiun kolekton tiel speciala estas la kapablo de Erika Godó atingi la leganton sur persona nivelo. Ŝiaj vortoj ne nur esprimas ŝiajn proprajn sentojn, sed ankaŭ ebligas al ni rekoni niajn proprajn emociojn kaj spertojn. Ĉiu poemo estas invitado al introspekto, kaj la leganto ne povas helpi, sed senti la resonan eĥon de sia propra vivo en ŝiaj vortoj.

"Spuroj de la Animo" ne estas simpla poemaro; ĝi ne nur riĉigas la Esperantan literaturon, sed ankaŭ donas al la legantoj eblecon esplori siajn proprajn animojn. Se vi serĉas poezion, kiu tuŝas la koron kaj vekas pensojn, ĉi tiu kolekto estas nepre por vi. Erika Godó, per siaj profundaj poemoj, donas al ni ne nur poezion, sed ankaŭ lumon, kiu gvidas nin tra la misteroj de la vivo.

Ĉi tiu libro meritas lokon sur la breto de ĉiu amanto de poezio, ĉar ĝi gvidas la leganton en profundan esploron de la homa ekzisto.

Vi povas aĉeti la poemaron:

https://www.amazon.com/Spuroj-animo-Poemaro-Erika-Spanish/dp/1996927116/ref=tmm_pap_swatch_0

Vi povas aĉeti la poemaron kiel Kindle-elektronikan version:

https://www.amazon.com/Spuroj-animo-Poemaro-Erika-God%C3%B3-ebook/dp/B0H3PGHY13/ref=sr_1_1

En la vasta mondo de literaturo, malmultaj verkoj sukcesas samtempe reflekti la spiriton de sia epoko kaj tuŝi la eternajn demandojn de la homa ekzisto. Ponto super Baro-rivero de Yin Jiaxin estas ĝuste tia verko. Ĝi ne estas nur novelaro pri homoj kaj iliaj sortoj; ĝi estas profunda medito pri amo, respondeco, espero kaj la serĉado de homa digno meze de la ŝanĝiĝoj de historio kaj socio.

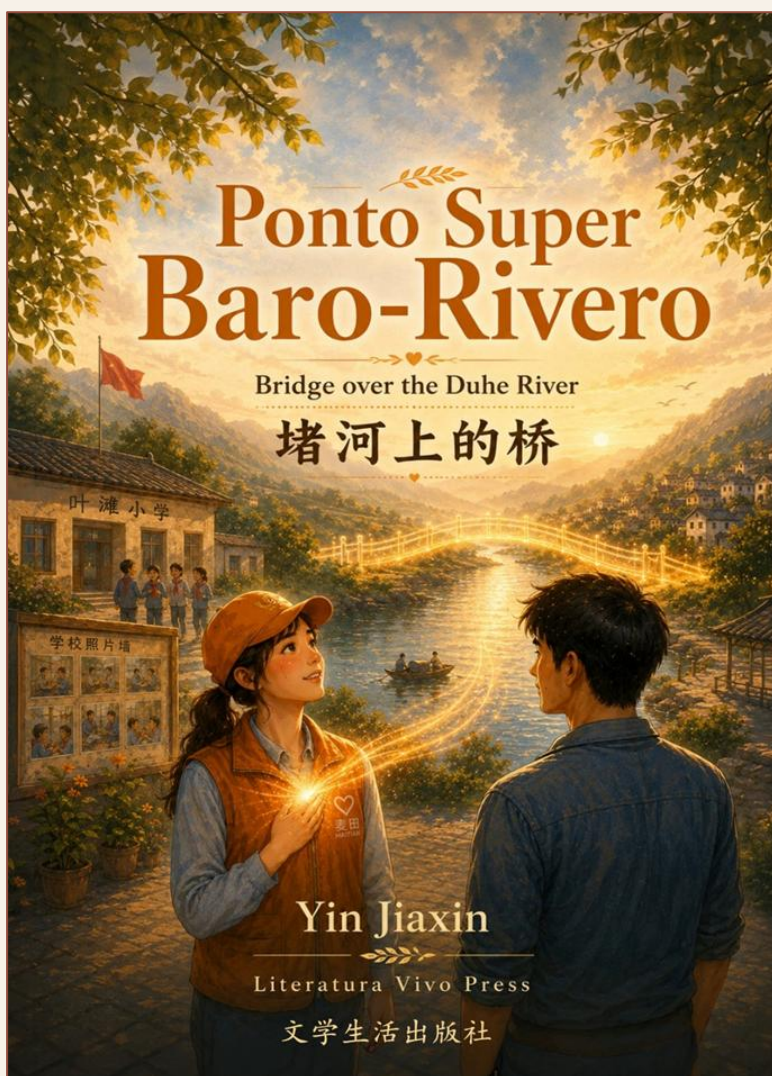
Jam de la unuaj paĝoj evidentiĝas la literatura matureco de la aŭtoro. Yin Jiaxin uzas lingvon solenan sed naturan, elegantan sed klaran. Lia stilo posedas rimarkindan ekvilibron inter racia precizeco kaj emocia sentemo. Li ne serĉas sensaciajn efikojn; anstataŭe li konstruas siajn scenojn per trankvila forto, per subtilaj priskriboj kaj psikologie konvinkaj karakteroj. Tial la emocioj en la novelaro aperas des pli aŭtentikaj kaj kortuŝaj.

La simbolo de la ponto okupas centran lokon en la verko. La ponto super la Baro-rivero ne estas nur inĝeniera konstruaĵo aŭ geografia elemento. Ĝi reprezentas la ligan inter homoj, inter pasinteco kaj estonteco, inter sonĝoj kaj realeco. Dum la rakonto evoluas, la ponto fariĝas simbolo de homa strebado venki disiĝojn kaj konfliktojn por atingi komprenon kaj kunlaboron.

La novelaro impresas ankaŭ per sia profunda kompreno de la homa naturo. La roluloj ne estas simplaj reprezentantoj de unuopaj ideoj aŭ sociaj grupoj; ili estas vivantaj homoj kun siaj propraj deziroj, timoj, duboj kaj idealoj. La aŭtoro atente observas iliajn internajn konfliktojn kaj prezentas la subtilajn emociajn ŝanĝiĝojn, kiuj formas iliajn decidojn kaj sortojn. Tiu psikologia profundo donas al la verko apartan literaturan valoron.

Kvankam la novelaro radikas en specifaj historiaj kaj sociaj cirkonstancoj, ĝia signifo estas universala. La demandoj pri devo kaj libero, persona feliĉo kaj socia respondeco, amo kaj ofero restas gravaj por legantoj de ĉiuj epokoj. Tial Ponto super Baro-rivero superas la limojn de sia historia fono kaj fariĝas verko kun daŭra homa signifo.

Ponto super Baro-rivero estas pli ol literatura verko. Ĝi estas ponto mem — ponto inter homoj, inter kulturoj, inter la realo de la ĉiutaga vivo kaj la idealoj, kiuj gvidas la homan spiriton. Per sia sentema rakontado kaj profunda homismo, Yin Jiaxin konstruas verkojn, kiuj meritas daŭran atenton de ĉiuj amantoj de bona literaturo.

Vi povas elŝuti PDF-n senpage:

<https://libro.ee/book.php?id=4490>

Vi povas aĉeti la novelaron:

<https://www.amazon.com/dp/B0H4XBM9SZ/ref>

Himnoj de Asteora: Volo de la Fatalo, verkita de Kiryl Shukh (kun antaŭparolo de John Huang), estas filozofia drama novelo situanta en la metafizika mondo de Asteoro. Ĝi estas verkita en Esperanto.

Dum jarmiloj, Imperiestrino Kalapsa la Forta konservis sanktan ordon, sed nun ŝi kadukiĝas pro magia mortmalbeno. Ligita de profetaĵo de la diino Destino, Kalapsa estas devigita elporti sian suferon por protekti la junan heredanton, Edmundo. Kiam demokratia ribelo gvidata de Generalo Dulion sieĝas ŝian kastelon, la Imperiestrino alfrontas la armeon tute sola. Pelite al siaj ekstremaj limoj, Kalapsa liberigas gigantan malhelan tornadon, kiu transformas la tutan batalkampon en cindron.

Elĉerpita kaj mortanta, ŝi transdonas la ruinigitan imperion al terurita Edmundo. Esplorante la premegan ŝarĝon de respondeco kaj kritikante la filozofion de Nietzsche pri la Superhomo (Übermensch), la libro kronikas la neeviteblan sangan kolapson de absoluta potenco, kio estas necesa por la renaskiĝo de nova epoko. Oni ankaŭ povus proponi publikigi sub tiu ĉi intervjuo mallongan eltiraĵon el la libro, por ke la legantoj povu eĉ pli profunde konatiĝi kun mi. Tia eltiraĵo povus servi kiel mia epigrafo "Limo de monumenteco":

„Ekde tempo nememorebla super la ŝanĝiĝema mondo altiĝis grandioza roko. Ĝia neŝanceblo inspiris timon kaj adoron. Malvarma kaj silenta, dum jarcentoj ĝi ombris la ĉielon per sia potenca dorso. Miriadoj da sunleviĝoj kaj sunsubiroj alternis antaŭ ĝia rigardo.”

„La fajra kolero de la ĉielo falis en la meman koron de la ŝtona giganto. La ĉirkaŭa mondo fariĝis polvo. La roko eltenis.”

„Eterneco estas promeso de falo. Aperintaj fendoj anoncis la finon. La granda roko baldaŭ kolapsos, sed per tio ĝi skuegos kaj transformos la „mondon”.

Kaj el ĝiaj fragmentoj leviĝos bastiono juna — fortikaĵo de ordo alia.

Vi povas aĉeti la libron:

<https://a.co/d/04mKQyjs>

<https://play.google.com/store/books/details?id=XpPWEQAAQBAJ> ♦

La Sagao de la Eterna Spiralo

La Legendo de Tanu III

Lázaro Noel Coto

Mita sagao kiu traktas pri hibrido naskita kiel frukto de la amo inter neandertala virino kaj Homo sapiens. Lia nomo Tanu iĝas la Sanktulo de la Eterna Spiralo.

La verko konsistas el 3 libroj:

- 1- La Sagao de la Eterna Spiralo.
- 2- La Ruinoj.
- 3- Sankta Milito.

La Sagao de la Eterna Spiralo. La Legendo de Tanu.

Ĉapitro III

La simbolo de la spiralo inter tri branĉoj, naskita el la vizio de Tanu sub la granda kverko, fariĝis nevidebla fadeno, kiu kunligis la nomadajn popolojn tra la epokoj.

En la unuaj generacioj post lia morto, la filoj de Tanu gravuris ĝin sur la haŭtoj de siaj tendoj kaj sur la ostoj de siaj ĉasiloj, memorigilo pri la unueco, kiu savis la klanon el la kruela vintro.

Ĝi ne estis nur desegno: ĝi reprezentis la komunan fajron, la ciklon de vivo, kiu turniĝas kaj disbranĉiĝas en komunumo. Kun la paso de la jaroj, la migradoj portis la simbolon trans la arbarojn.

Direkte suden, kie la riveroj larĝiĝis, branĉo de la genlinio de Tanu ekloĝis en fekundaj valoj. Ĉi tie komenciĝas la skismo kun la kredo de Naru-Shal.

Tie, dum la Granda Sekeco — kiam la suno bruligis la teron dum tri sinsekvaj someroj — maljunulino nomata Lira, pastrino de Naru-Shal, retrovis oston pendantan kun la spiralo, heredita de sia avino.

Ŝi uzis ĝin por kunvoki rivalajn klanojn ĉirkaŭ komunaj fajroj, ĉizante la simbolon en salikaj trunkoj por marki lokojn de interŝanĝo.

La teksistoj integrigis ĝin en lanajn kovrilojn tinkturitajn per ruĝaj beroj, kaj la forĝistoj de Vurdan enmetis ĝin en siajn armilojn, kirasojn kaj glavojn.

La infanoj lernis ĝin kiel ludon: desegni la spiralon per bastonoj en la sablo por invoki pluvon kaj harmonion. Jarcentojn poste, en la centraj ebenaĵoj skurĝitaj de ŝtormoj, la simbolo mutaciis en emblemon de rezisto, memorigante ke la spiralo kunligas malamikajn branĉojn en unu fluon.

Ili ne suspektis la kontraŭdirojn kiuj venos.

Kiam la militoj por akvo malpliigis la populaciojn, profetino nomata Eshka gravuris ĝin sur megalitoj starigitaj sur montetoj, lokoj kie la postvivintoj ĵuris fragilajn pacojn.

Ĉiutagaj iloj — argilaj bovloj, lignaj lancoj — portis ĝin de tendaro al tendaro, flustrate en kantadoj ĉirkaŭ la fajro: "La spiralo turniĝas, la branĉoj tuŝiĝas, la fajro ne mortas."

Fine, ĉe la tagiĝo de la Epoko de la Eterna Fajro, la disigitaj posteuloj konverĝis en valo ĉirkaŭita de fumantaj vulkanoj.

Estis la jaro de la Granda Konverĝo, kiam kometoj transiris la ĉielon kiel interplektitaj branĉoj. Vizia gvidanto, Kaelu — kies nomo signifas "tiu kiu unuigas la fajrerojn" — trovis antikvan ŝtonon kun la spiralo, duone entombigitan en vulkana cindro.

Li kunvenigis la elĉerpitajn klanojn, proponante urbon forĝitan el nigra ŝtono, kie centraj fajroj brulus tage kaj nokte por ĉiuj.

La masonistoj ĉizis la spiralon sur la muroj de Kaelu, La Urbo de la Komuna Fajro, kaj en la centraj placoj, kie la simbolo ripetiĝis en mozaikoj el obsidiano. Tiel, de Tanu ĝis Kaelu, la spiralo ne nur postvivis, sed ankaŭ ekflamigis civilizacion:

eterna memorigilo, ke komuna fajro venkas la kaoson.

En la urbo Kaelu, "la domo kie la fajro neniam estingiĝas", la Granda Eterna Flamo brulis en la koro de ĉio, neestingebla lumturo kiu gvidis la vivon de ĝiaj loĝantoj.

Sen reĝo nek tirano, la Konsilio de la Voĉoj — formita de la filoj kaj filinoj de la triboj — teksis la destinon de la urbo per fadenoj de konsento kaj flamo. La vivo komenciĝis antaŭ la tagiĝo, kiam la varmo de la komunaj fajroj vekis tutajn familiojn.

Virinoj muelis maizon en varmegaj ŝtonaj pistuoj, dum viroj flamigis braĝujo por forĝi brilajn obsidianajn ponardojn. Infanoj kuris inter adobaj kabanoj, lernante danci laŭ la ritmo de tamburoj kiuj imitis la pulson de la fajro.

Merkatoj vibris per la aromo de rostita viando kaj sekaj herboj, kie interŝanĝoj de feloj kontraŭ salo aŭ juveloj kontraŭ akvo fluis sen moneroj, nur promesoj sigelitaj per manpremo super la ardoj.

Tagmeze, sub brulanta suno, klanoj rotaciis laborojn: iuj gardis la akveduktojn kiuj serpentumis el malproksimaj fontoj; aliaj trejniĝis sur ardaĵ sabloj, ĵetante sagojn al celoj flosantaj super varmaj aerfluo.

La posttagmezoj alportis spontajn asembleojn, kie maljunuloj rakontis legendojn pri prapatroj kiuj malsovaĝigis la praflamon.

La nokto kulminis en ritoj: hipnotaj dancoj ĉirkaŭ la Granda Flamo, kantadoj kiuj invokis protekton kontraŭ ŝtormoj kaj bestoj, kaj festmanĝoj kie la fajro kuiris, lumigis kaj kunligis.

La Konsilio de la Voĉoj, naŭ gardantoj elektitaj laŭ tribaj meritoj, kunvenis en la Domo de la Voĉoj, ŝtona cirklo apud la centra fajro. Lira de Ruĝa Fajro, la militistino kun ferocaj okuloj, uzis la lancon por defendo; Toren de Griza Cindro, la sulkiĝinta rakontanto, teksis praulan saĝon;

Sira de Blua Flamo, la viziulino kun fumantaj plektaĵoj, resanigis per cindraĵ pocioj; Kael de Nigra Fumo, la ruza komercisto, malfermis komercajn vojojn; Mira de Ora Ardo, la profetino kun melodia voĉo, legis antaŭsignojn en la fajreroj.

Kvar junuloj — unu por ĉiu malgranda tribo — kompletigis la cirklon, rotacianta por konservi freŝan viklecon.

Kun cindraĵoj vergetoj en mano, ili diskutis sub la eterna brilo: ĉu ekspansii la limojn aŭ fortikigi la murojn? ĉu akcepti vojaĝantojn aŭ fermi la pordojn? Nur unuanimeco aŭ sankta plimulto decidis, memorigante ke Kaelu daŭras ne per forto, sed per la komuna fajro kiu neniam mortas.

La "cindro-skribo" markas la originon de frua proto-skriba kaj simbola scienco, antaŭulo de sistemoj de registrado kaj sistema scio.

La saĝuloj kopiis naturajn padronojn de cindroj kaj ardoj — speciale cirklaĵajn formojn inspiritajn de la spiralo de Tanu — uzante ruĝan pigmenton sur argilaj tabuloj.

Ĉi tiuj unuaj trakoj formas la unuajn literojn de la Lingvo de la Fajro, grafika ne-vorta sistemo (ĝi nur estas "tracata", ne parolata).

El ĉi tiu sistemo naskiĝas frua scienco de semiotiko kaj simbola registrado.

Observa empiria: Ili analizas kaosajn ŝablonojn de la fajro (cindroj sur ŝtonoj) por eltiri ripetigantajn formojn, kiel spiralojn, aplikante metodon de abstraktado kaj reproduktado.

Sistema kodado:

La cirklaĵaj markoj evoluas en alfabeton aŭ sakran logografion, ebligante registri sciojn (mitoj, sezonaj cikloj, ritoj).

Praktikaj aplikoj:

Ĝi faciligas proto-astronomian aŭ kalendaran sciencan (ligitan al tagiĝoj kaj la eterna fajro), bazajn matematikojn (geometrio de spiraloj) kaj kulturalan konservadon, starigante fundamentojn por kontado, historio kaj koditaj ritoj.

Ĉi tiu praktiko transformas la fajron el nura varmo en kognan ilon, simile al kiel paleolitikaj kavernoj uzis pigmentojn por proto-skribo.

Origino de la religio Naru-Shal. Multajn jarcentojn antaŭ la komenco de la Tanuismo.

Naru-Shal ("la spirado de ĉiuj") ne estas formala religio kun temploj, sed animisma kaj komunuma spiriteco centrata sur la centra fajro kiel vivokerno:

Rituala origino:

Ĝi naskiĝas el ĉiutagaj kunvenoj ĉe tagiĝo antaŭ la ŝtona putro konstante nutrata. La fajro simbolas kolektivan vivon — ĝia konstanta flamo evokas "komunan spiradon", kunligante la komunumon en eterna ciklo (naskiĝo kun la tagiĝo).

Kosmologio:

La ĉielo kiel "tegmento" implicas malferman panteismon; ne ekzistas enfermoj, ĉio estas cikla kaj alirebla.

La spiralo de Tanu fariĝas ebla diaĵo aŭ pra-forto, kiu inspiras ĝiajn formojn, kunfandante naturon kaj simbolon.

Religia evoluo:

El la komuna fajro naskiĝas la sankta arto (skribo), kiu sakraligas la scion.

Naru-Shal integras sciencan kaj kredon:

la Fajro-Lingvo estas "sankta", uzata nur por ritaj signoj, transformante la skriban agon en preĝon.

Esence, Naru-Shal estas religio de la viva fajro, kie scienco (observi ŝablonojn) kaj fido (kolektiva spirado) aperas kune el la sama fonto, antaŭenigante unuecon sen fermitaj hierarkioj.

Jarojn post la Granda Frakturo, Kaelu diseriĝis en disajn cindrojn, sed ĝiaj heredantoj forĝis interplektitajn destinojn ligitajn per rankoro kaj bezono.

La nordo, en la pintoj de la Montoj de Eterna Glacio, starigis la Fajron de Fero: fajro nutrata per rezinaj lignoj kaj mineralaj vejnoj, kiu brulis kun neŝanceblebla blua flamo.

Sub Elara kaj ŝiaj posteuloj, ili prosperis kiel forĝantaj militistoj; iliaj legendaj armiloj estis timataj en foraj landoj. Tamen, la avideco por resanigaj cindroj izoligis ilin;

la eternaj neĝoj frostigis iliajn kampojn, kaj malsatkatastrofoj malpliigis la malfortulojn, transformante ilian forton en paranojn.

En la sudo, en la vastaj Oraj Ebenajoj, Thorne fondis la Fajron de la Ombroj, dancantan braĝujon de oraj fajreroj kiu lumigis fekundecajn ritojn.

Liaj homoj floris en abundo: oraj rikoltoj kaj senfinaj gregoj benitaj per cindra polvo. Sed la kaprica flamo postulis konstantajn noktajn dancojn, elĉerpante junajn korpojn.

Rivalaj rabistoj — altiritaj de la lumo — sieĝis iliajn limojn, kaj norda rankoro filtris tra venenaj sudaj ventoj, velkigante vinberejojn.

En la oriento, la restantaj gardantoj prizorgis la Restan Fajron en la ruinoj de Kaelu, nutratan per densaj lignoj kiuj rezistis sed ne brilis.

Ilia ruĝa kaj stabila flamo altiris pilgrimantojn serĉantajn profetaĵojn en la ardoj, transformante ilin en influajn orakolojn. Spirita prospero, jes, sed fizika malabundo: sen aliancoj, ili mankis je rezina brulaĵo aŭ dancantaj branĉoj, kaj ilia fajro malfortiĝis sezonon post sezono.

Malsanoj sen kuraco — hereditaj el nepuraj cindroj — turmentis la infanojn, kaj vizioj avertis pri baldaŭa kataklismo.

La sekvoj teksis ironian tapiŝon. Sporadaj militoj inter la sekvantoj de Naru-Shal kaj la emerganta Tanuista religio eksplodis pro ŝtelitaj cindroj, malfortigante ĉiujn.

En la deka jaro post la disiĝo, kometo trairis la ĉielon — frato de la origina meteorito —, vekante komunajn viziojn en la tri fajroj: infano de miksita sango, naskita el malpermesitaj kuniĝoj inter vagantaj klanoj, portos la unuigan flamon. Ĉu ili unuiĝos, aŭ la eterna fajro estingiĝos por ĉiam?

La tagiĝo enfiltriĝis tra la kolonoj de la Sanktejo de Naru-Shal. La aero odoris je malnova cindro kaj brulanta rezino. En la centro de la kupolo, la sankta fajro — tiu sama fajro kiu, laŭ la antikvuloj, naskiĝis el la kanto de Tanu — tremetis kvazaŭ ĝi sciis, ke ĝia destino estas decidota.

Antaŭ ĝi staris du figuroj en silento.

Unuflanke, Maelar de la Ombroj, kun vizaĝo kovrita per malhela vualo kaj mano ripozanta sur lanco ornamita per obsidianaj runoj.

Aliflanke, Siriah el la Konsilio, la plej juna inter la Voĉoj, kiu tenis kantŝtonon — simbolon de komuneco — kiu milde tremis inter ŝiaj fingroj.

—La fajro ne apartenas al ni — diris Siriah, kaj ŝia voĉo eĥis tra la kurbaj muroj. — Se ni kaŝas ĝin, ni mortos en la mallumo.

Maelar apenaŭ klinis la kapon.

—La fajro ne estas dividenda kun tiuj kiuj ne komprenas ĝian pezon. Mi protektos ĝin, eĉ kontraŭ vi.

Tiam la murmuro de la ĉeestantoj fariĝis muĝado. La ombroj de la sanktejo ekmovis; la obsidianaj lancoj leviĝis. Aliflanke, la portantoj de ŝtono kantis la Kanton de Vekiĝo, alvokante la malnovan harmonion por reteni la konflikton.

Sed la fajro, tiu fajro kiu devis unuigi ilin, ekflamis per forto kaj ĵetis luman langon kiu disigis ambaŭ flankojn.

Tiel komenciĝis la Disiĝo de la Tagiĝo, la unua batalo inter tiuj kiuj volis konservi la fajron kaj tiuj kiuj ĵuris dividi ĝin.

La fajra ĉambro estis preskaŭ malplena. Restis nur la ŝaltitaj torĉoj kaj la profunda muĝo de la Naru-Shal. La lumo ardis en kupraj ekbriloj sur la muroj gravuritaj per antikvaj ĵuroj.

Siriah estis tie, sen sia sekvantaro, kun malfermitaj manoj al la flamo. Maelar eniris sen anonco, liaj paŝoj resonis kiel tamburbatoj.

—Vi kunvokis la Konsilion sen permeso de la Ordo — diris Maelar, kun retenita voĉo. — Ĉu vi serĉas defii la ĵuron?

Siriah malrapide turniĝis. La reflektado de la fajro desegnis ruĝajn liniojn sur ŝia vango.

—Mi ne defias la ĵuron — ŝi respondis. — Mi rememorigas ĝin.

"La fajro ne estas posedaĵo, sed ponto."

—Tiu vortoj mortis kun la antikvuloj — Maelar proksimiĝis unu paŝon. — Nun la fajro devas esti gardata, aŭ ni ĉiuj falos en la kaoson de la fremduloj.

Siriah ridis, mallonge, amare.

—Vi parolas kvazaŭ la fajro povus foriri. Vi ne komprenas... dum vi enfermas ĝin, ĝi velkas. La povo ne vivas en la ombroj, Maelar.

La streĉo estis densa, kiel la varmo eliranta el la braĝujo.

Li mallevis la kapon, kaj dum momento, dubo transiris lian rigardon. Sed ĝi daŭris malpli ol palpebrumo.

—La fajro parolis al mi — li flustris. — Ĝi petas silenton, purecon. Ĝi petas obeon.

—Ne — ŝi flustris, paŝante antaŭen. — Estis vi kiu parolis al la fajro, ne inverse.

La sono de ŝtalo ŝiris la aeron. La obsidiana lanco eliris el ŝia dorso per malvarma ekbrilo. Siriah levis siajn manojn, kaj la kantŝtono komencis elsendi profundan tonon kiu vibris tra la aero.

Ili ambaŭ staris unu kontraŭ la alia, kun la flamo de Naru-Shal tremanta inter ili.

—Vi estas mia fratino en la flamo — diris Maelar—. Sed la ekvilibro postulas oferon.

—Kaj vi — respondis ŝi — pretas oferi ĉion, eĉ la sanktan.

La kanto rompiĝis kiam la unua bato falis. La fajro muĝis, disvastiĝante laŭ la muroj dum la ĉho de la kolizio de metalo kaj ŝtono miksiĝis kun krioj.

En demando de sekundoj, la gardantoj de la Ordeno enrumpis. La Voĉoj kuris por defendi Siriah. La sanktejo fariĝis brulanta foso. La Naru-Shal brilis kun tia intenseco, ke neniu ombro postvivis ĝian lumon.

La sanktejo estis torento de lumo kaj sango. La marmorkolumnoj fendiĝis sub la varmo, kaj la ombroj dancis per violento sur la muroj. La ĉantoj de la Konsilio interplektiĝis kun la krioj de la Ordeno, rompita simfonio, kiun nur la fajro ŝajnis kompreni.

Siriah retiriĝis al la altaro, ŝia spirado intermitis. La kantŝtono tremis, apenaŭ tenante sian lumon. Antaŭ ŝi, Maelar avancis, kun la lanco gutanta malhelan fluon kiu ekbriletis kiam ĝi tuŝis la varman teron.

—Rigardu ĝin, Maelar —ŝi diris per preskaŭ estingiĝinta voĉo—. Ĝi mortas. La fajro ne plu brulas pure.

—Ĝi ne mortas —li grumblis—. Ĝi puriĝas.

Kolapso interrompis liajn vortojn. Parto de la tegmento disiĝis, kaj pluvo de ardoj kovris la senmovajn korpojn. Inter ili, la Naru-Shal eksplodis en blanka flamego kiu blindigis ĉiujn. La krio de Siriah perdiĝis inter la muĝo de la brulado.

Kiam la lumo malaperis, duono de la sanktejo estis forigita. La aero odoris je fero kaj brulinta ŝtono. Maelar estis genue, la lanco rompita, lia mantelo karbigita. Antaŭ li restis nur la kantŝtono de Siriah, disigita en du, ankoraŭ varmeta.

Li etendis la manon, sed tuŝinte ĝin, la fajro reaktiviĝis en perfekta cirklo ĉirkaŭ li. La flamoj formis antikvajn simbolojn sur la grundo, la arkaikajn ĵurojn kiuj iam ilin kunigis.

Kaj en tiu brilo, dum momento, li kredis vidi la vizaĝon de Siriah, serena, fandiĝanta kun la flamo.

—Pardonu min... —li flustris.

Sed la fajro ne respondis. Ĝi nur muĝis, postulante tion, kio restis de la sanktejo, tion, kio restis de ambaŭ flankoj.

Ekstere, la tuta nokto brilis kvazaŭ la ĉielo mem estus brulinta kun ili.

Kaj tiel komenciĝis la Epoko de la Fumo.

La vento portis cindrojn tra la valo.

Maelar avancis inter la ruinoj de la Sanktejo, kun la korpo kovrita de polvo kaj la rigardo malplena. Ĉiu paŝo levis kavan eĥon, kvazaŭ la ŝtonoj mem memorus la estingiĝintajn ĉantojn.

La fajro de Naru-Shal ankoraŭ brulis post li, sed ĝia lumo estis malpura, malsana. Ĝi ne kantis. Ĝi fajfis.

Li portis ligita al sia brusto la duonon de la kantŝtono de Siriah. La fragmento pulsas, apenaŭ perceptebla, kiel mortanta koro. Foje li kredis aŭdi ŝian voĉon en flustroj: Ne estis la fajro... vi estis.

Kaj ĉiufoje kiam li aŭdis ĝin, li premis la ŝnuron pli forte ĝis li tranĉis sian haŭton.

El la valo leviĝis kolonoj de fumo. La proksimaj vilaĝoj sentis la ŝokon, kaj la postvivantoj komencis alveni al la sanktejo serĉante respondojn, iliaj okuloj larĝe malfermitaj pro hororo.

Maelar observis ilin de malproksime, kaŝita inter ruboj. Li ne povis prezenti sin kiel gvidanto... nek kiel savanto.

—La fajro estas gardata —li flustris, kvankam neniu aŭskultis.

—Neniu plu tuŝos ĝin.

Sed interne, li sciis, ke li mensogas.

La Naru-Shal vokis lin. Li sentis ĝin pulsi, postulante, insistante daŭrigi la ciklon. Kiam li turniĝis, la fajro denove ekestis, ne el la altaro, sed el lia propra ombro. Malvarmaj, malhelaj flamoj kiuj ne donis lumon sed englutis la restantan.

Maelar falis genue. La flamoj ĉirkaŭvolvis lian brakon, suprenirante ĝis lia brusto, kaj en siaj flustroj li aŭdis la voĉon de la fajro:

Vi min gardis. Nun mi gardos vin.

Tiel komenciĝis lia ekzilo.

De tiu tago, kie ajn Maelar marŝis, la fajro sekvis lin; silenta, malsata, obeema. Kaj la mondo, kun la tempo, ĉesis memori lian nomon, sed ne la noktan brilon kiu markis lian vojon.

Pasis jardekoj ekde la Disiĝo de la Tagiĝo. La Sanktejo de Naru-Shal, iam la koro de la popolo de Tanu, fariĝis malferma vundo en la tero: loko kie la ombroj brulis kaj la vento ĝemis kvazaŭ rememorante la perditajn ĉantojn.

El la ruinoj de tiu tago naskiĝis du vojoj. La disĉiploj de Maelar, kiuj sekvis lin en lia ekzilo, nomis sin La Gardantoj de la Silento. Ili portis kirasojn nigritajn per fulgo kaj markis sian haŭton per fajraj sigeloj, ĵurante konservi la purecon de la flamo eĉ dum iliaj korpoj konsumiĝus en ĝi.

Ilia fido estis firma, ilia celo absoluta: "Enhavi la fajron aŭ peregi kun ĝi."

Aliflanke, la postvivantoj kiuj konservis la instruojn de Siriah fondis La Cirklo de la Kanto.

Ili lernis alvoki la resonancon de la ŝtonoj kaj veki fajrerojn de vivo kie nur cindroj restis. Por ili, la Naru-Shal ne estis relikvo, sed neplenumita promeso. "Dividi la fajron estas resanigi la mondon", ili diris.

Ambaŭ flankoj kreskis en sekreto, transdonante sian kredon per mitoj kaj ritoj. Sed la fajro ne forgesas.

Unu nokton sen luno, brilo aperis el la ruinoj de la Sanktejo: griza, ŝanceliĝanta fajro, kiu brulis sen konsumi. Ĝi estis la atendata signo. La Gardantoj nomis ĝin la Vekiĝo de la Gardisto; la Cirklo, la Lamento de Siriah.

Kaj tiel, sub kontraŭaj interpretoj de la sama antaŭsigno, ambaŭ armeoj marŝis al Naru-Shal.

Dum semajnoj, la vojoj de la sudo pleniĝis de kolonoj de fumo kaj standardoj. La montoj resonis per la tamburoj de la Ordeno kaj la ĉantoj de la Voĉoj.

Ĉe la randoj de la valo ardis fajroj kiuj ne donis varmon — fajro de gardantoj, benita de la ombro — kaj fajroj kiuj floris per bluaj kaj oraj tonoj — fajro de kanto, nutrata de harmonio.

En la centro de ĉio, la Sanktejo atendis. La aero tie estis densa, elektra, kaj la spektreca fajro leviĝis el la antikva altaro, dividante sin en du kontraŭajn langojn.

Kiam ambaŭ armeoj ekvidis unu la alian, estis silento. Ne paco, sed la momento antaŭ ŝtormo. Tiam la sonoriloj de la Cirklo resonis. La ĉantoj de Siriah trapasis la valon, responditaj de la tamburoj de Maelar.

Kaj kiam la unua radio de tagiĝo tuŝis la rompitan kupolon de la Sanktejo, ambaŭ flamoj — la dividita kaj la gardata — ardis samtempe. La Granda Batalo por Naru-Shal komenciĝis.

La tagiĝo falis ruĝa sur la valo.

La aero estis ŝarĝita je cindro kaj krioj. De supre de la ruinoj, Maelar observis la marŝon de la Cirklo de la Kanto, rivero de oraj standardoj kaj bluaj vestoj kiuj descendis en ordigita formacio. Ĉiu militisto portis resonancon ŝtonon ĉirkaŭ la kolo; kune, iliaj vibroj formis profundan tonon kiu tremigis la teron.

Li respondis levante sian obsidianan lancon. Ĉirkaŭ li, la Gardantoj de la Silento frapis siajn ŝildojn laŭ malhela ritmo de tamburoj. Neniu homa voĉo rompis ilian silenton, nur la muĝo de la nigraj flamoj kiuj ilin ĉirkaŭis.

—Ne forgesu tion, kion ni protektas —flustris Maelar.

—La fajro ne estas transdonata... ĝi estas honorata per sango.

Je la signalo, la linioj de la Ordeno malfermiĝis, rivelante katapultojn de ardanta ŝtono. Per unu gesto, Maelar ŝaltis la meĉojn per sia propra mano envolvita en ombra fajro. La ŝtonoj transflugis la ĉielon kiel fragmentoj de nokto kaj eksplodis meze de la kontraŭa armeo.

La Cirklo ne retiriĝis. Siriah, ĉe la fronto, levis sian bastonon kun la duono de sia resta kantŝtono. La melodio de centoj da voĉoj respondis al la gesto, modulante sonondon kiu deviigis la projektilojn kaj igis ilin ardi en neniam viditaj koloroj.

Kie ili falis, floroj de blua fajro elkreskis.

—Ke la kanto veku la dormantan —ŝi deklaris.

Kaj per movo, ŝi ordonis la atakon.

Iliaj vicoj disiĝis en spiraloj — la strategio de la Ĉirkaŭbrako de Siriah — dum la Gardantoj avancis kiel muro el fero kaj nigra fajro, uzante sian formacion Klingo de la Eklipso.

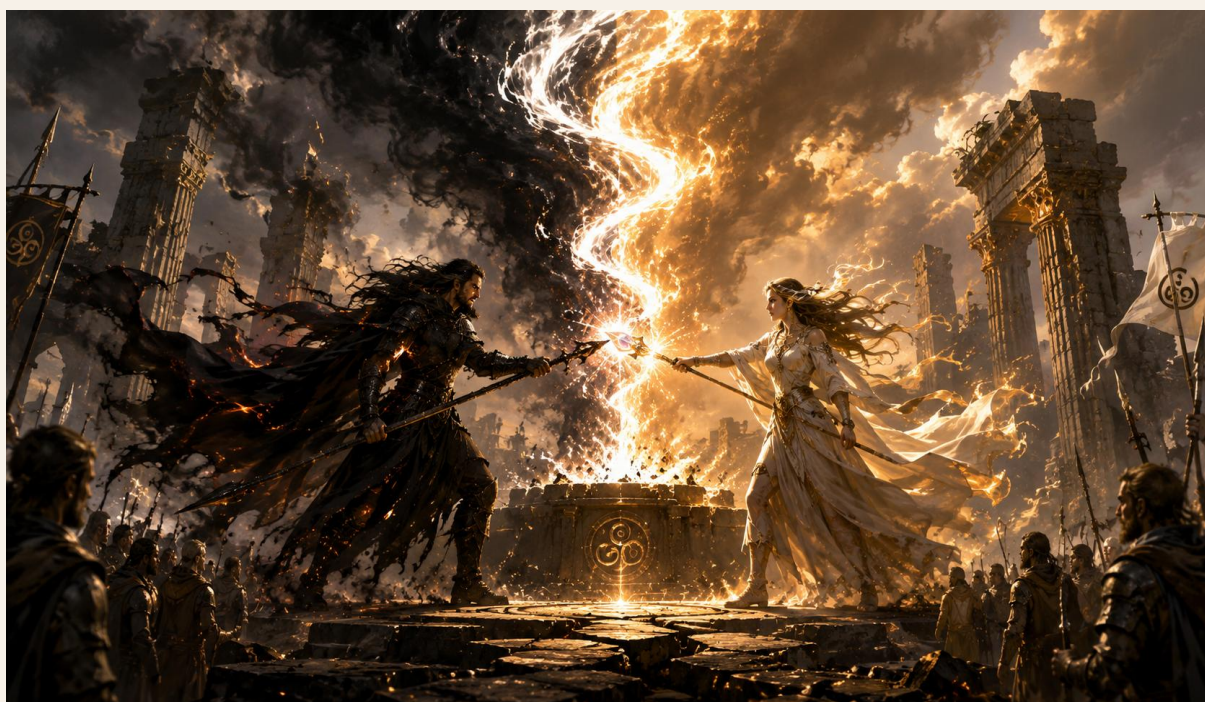
La du fortoj koliziis en la centro de la valo kun muĝo kiu fendis la teron. La kampo fariĝis infero. Ruĝaj kaj bluaj flamoj miksiĝis, la kanto kaj la silento sin voris reciproke.

La resonancaj ŝtonoj eksplodis en la manoj de siaj portantoj, kaj la obsidianaj lancoj elverŝis likvan fajron dum ili rompiĝis. La aero ardis tiel intense ke homoj mortis antaŭ ol krii.

Meze de la kaoso, Maelar avancis kun firma paŝo, trairante flamojn kaj fumon ĝis li ekvidis Siriah malsuprenigante la centran altaron. Ŝi lin atendis.

-Ĉiam vi kredis, ke vi povas konservi la fajron - ŝi diris, levante sian bastonon.

-Kaj vi ankoraŭ kredas, ke vi povas ĝin dresi - respondis Maelar, turnante sian rompitan lancon. - Neniu el ni komprenis la fajron. Ĝi nur obeas min.

Iliaj rigardoj kruciĝis. Tiam la mondo reduktiĝis al nur ili du. La unua kolizio de iliaj armiloj igis la ruinojn tremi.

La lanco de Maelar lasis spurojn de cindro, la bastono de Siriah desegnis arkojn el pura lumo. Ĉiu bato liberigis ondon de energio, kiu forpuŝis la apudajn batalantojn.

La kantŝtono elsendis malharmoniajn melodiojn kiam ĝi frontis la ombran fajron; la duelo estis ankaŭ kanto, preĝo kaj lamento.

Siriah evitis unu el la batoj, turniĝante kun la lerteco de eĥo. La fajro de Maelar trafis ŝian ŝultron, sed ŝi ne haltis. Ŝi alproksimiĝis sufiĉe por meti sian manon sur la bruston de la malamiko.

-Naru-Shal ne estas via. Ĝi neniam estis. -Tiam lasu min esti konsumata - murmuris li.

La fajro leviĝis, envolvante ilin ambaŭ. Sed en la centro de la brilo, la melodio de Siriah altiĝis. La kantŝtono eksplodis en mil brilajn fragmentojn. Ĉiu el ili enprofundiĝis en la bruston de Maelar, formante la praulan simbolon de la dividita fajro. Li falis sur la genuojn.

Liaj flamoj malrapide estingiĝis, transformiĝante en polvon, kiun la vento levis en orajn spiralojn.

Siriah tenis lin dum kelkaj sekundoj, dum la murmuro de la batalkampo malaperis ĉirkaŭe.

-Nun la fajro kantas por ambaŭ - ŝi flustris. Kaj Maelar ridetis, por la unua fojo post jaroj, antaŭ ol malaperi inter la sparkoj.

La sekva silento estis totala. La du fortoj, vidante siajn gvidantojn unuiĝintaj per la fina flamo, mallevis siajn armilojn.

El la Sanktejo leviĝis ununura kolono de blanka fajro, pura, kiu supreniris al la ĉielo kaj dividis la nubojn.

Tiel finiĝis la Granda Batalo por Naru-Shal. Tiel naskiĝis la promeso de nova fajro, nek konservita nek transdonita, sed komprenata.

La batalkampo fariĝis abismo de lumo kaj ombro. Inter la ruinoj de la altaro, la fajro de Naru-Shal brulis duone dividita: unu duono malhela kiel la nokto, la alia klara kaj pulsa kiel mateno. En la centro, antaŭ la dividita fajro, staris Maelar kaj Siriah. Ambaŭ estis elĉerpitaj.

La fumo ĉirkaŭis ilin, kaj la tero sub iliaj piedoj vibris pro la kantado kaj krioj de la milito. Nur la tremanta brilo de la fajro apartigis ilin, reflektiĝante en iliaj vizaĝoj plenaj je cindro kaj ŝvito.

-Kial vi daŭrigas? - demandis Siriah, mallevante la bastonon. - Vi perdis ĉion, Maelar.

-Mi ne perdis ĝin - li respondis per rompita voĉo, subtenata de fiero. - Mi ĝin retenas. Kiel mi ĉiam devus.

Li levis la lancon el obsidiano, nun fendita, kaj la malhela fajro serpentumis laŭ lia brako ĝis ĝi tute envolvis lin.

Siriah profunde spiris. Ŝia kantŝtono flosis antaŭ ŝi, turniĝante, elradiante brilon, kiu respondis al la notoj de ŝia voĉo. Ŝi komencis kanti malaltan tonon, resonan, tiel antikvan, ke la flamoj kliniĝis antaŭ ĝi.

Maelar sin ĵetis antaŭen, rompante la aeron per bato, kiu povus disigi monton. Siriah blokis la atakon; la kolizio sonis kiel tondro.

La tero brulis sub iliaj piedoj, kaj ambaŭ estis repuŝitaj malantaŭen. Maelar muĝis, denove sin ĵetante antaŭen; lia fajro leviĝis kiel ombraj flugiloj. Kun ĉiu atako, la lanco tranĉis pecojn el lumo, ĉiam pli proksime al ŝia brusto.

Siriah sentis la tuŝon de la klingo. Momente, timo trapenetris ŝin. Sed profunde en la fajro ŝi vidis ion: la vizaĝon de la knabo, kiu iam estis Maelar, kantanta kune kun ŝi sub la ŝtonaj kolonoj. Tiu memoro haltigis ŝin.

Poste la doloro devigis ŝin agi.

-Pardonu min... - ŝi flustris.

Ŝi turniĝis kaj, per pura movo, enpikis la bastonon en la abdomenon de Maelar. La kantŝtono eksplodis, liberigante fluon de lumo, kiu trairis lian korpon. La malhela fajro streĉiĝis, rezistis momenton... poste cedis.

Blanka, pura flamo elkreskis el la brusto de la gardanto, suprenirante al la ĉielo. Maelar tremis.

La lanco falis el liaj fingroj, kaj la fajro, kiu ĉirkaŭis lin, malaperis malrapide, kiel polvo flosanta ĉe tagiĝo.

Siriah tenis lin antaŭ ol li falis, kaj flustris:

-La fajro ne estas konservata, Maelar... ĝi estas dividata. Li rigardis ŝin lastan fojon, kun malforta rideto. Liaj lipoj moviĝis por respondi, sed nur spuro de lumo eliris el lia buŝo antaŭ ol li malaperis.

Kiam lia korpo tuŝis la teron, la fajro de Naru-Shal unuiĝis en unu solan flamon, kiu kantis per homa voĉo, profunda, kvazaŭ ambaŭ - Maelar kaj Siriah - restus fanditaj en ĝia centro.

La sekva silento estis totala. En tiu momento la milito finiĝis. Kaj super la ruinoj de la sanktejo, la fajro de la mondo denove fariĝis unu sola.

La sekva mateno venis silente. Tie, kie antaŭe brulis la batalkampo, restis nur cindroj, kiuj malrapide spiris, kvazaŭ la mondo provus rememori kiel denove esti trankvila.

En la centro de la valo, inter korpoj kaj cindroj, Siriah staris antaŭ la altaro de Naru-Shal, kiu nun brilis per konstanta kaj profunda lumo - nek blanka, nek nigra, sed or-ambro, la meza koloro de vivtenata vivo. Ŝiaj manoj ankoraŭ tremis.

En ili ripozis la restaĵoj de la rompita bastono kaj nigriĝinta fragmento de la lanco de Maelar.

Ĉirkaŭ ŝi, la postvivintaj militistoj - voĉaj aŭ silentaj - ĉirkaŭis ŝin, ne sciante ĉu kliniĝi, fuĝi aŭ levi la armilojn denove. Sed ne estis ordono nek kanto. Nur gesto: Siriah kliniĝis antaŭ la flamo kaj metis ambaŭ fragmentojn en ĝin. La fajro ne ilin konsumis. Ĝi ilin kunigis.

El la cindroj elkreskis nova spiralo, gravurita per varmego sur la ŝtona grundo. Ĝi turniĝis en kontinua trajektorio, simbolo de la du fluoj de la fajro, kiuj jam ne kontraŭstaris, sed interplektiĝis.

Ĉirkaŭe, la aero vibris per milda kanto - nek la Cirklo nek la Ordeno povis postuli ĝin, nur aŭskulti kaj kompreni.

Siriah parolis, ŝia voĉo apenaŭ flustro:

-La fajro elektis sian vojon. Nek konservita nek transdonita. Dividita... kaj gardata.

Tiam ŝi retiris sian kapuĉon kaj lasis la brilon ŝin envolvi. Ŝiaj okuloj brulis, ne pro malĝojo sed pro klareco.

-La Naru-Shal apartenas al ĉiuj vivantoj. Kaj ĝi estos gardata de tiu, kiu memoras ambaŭ ĵurojn.

Dum la sekvaj tagoj, la supervivaĵaj gvidantoj de ambaŭ flankoj - la filoj de la Gardantoj kaj la posteuloj de la Voĉoj - kampadis kune inter la ruinoj.

La konversacioj estis streĉaj, plenaj je cikatroj kaj malfido. Sed Siriah ne plu parolis; ŝi nur desegnis sur la tero duoblan spiralon per sia propra sango kaj cindro.

Post sep tagoj, ambaŭ flankoj akceptis tiun simbolon kiel sian komunan markon. Ĝi estis nomata La Pakto de la Spiralo.

Ĝiaj tri promesoj estis gravuritaj en ŝtono:

La fajro estos dividata, sed ne misuzata.

La kanto estos libera, sed memoros la silenton.

Neniu levos sian flamon kontraŭ sian propran spegulon.

Kun la tempo, la Sanktejo estis rekonstruita, ne kiel templo nek fortikaĵo, sed kiel malferma sanktejo al la vento. En ĝia centro brulis malgranda flamo, nutrata ĉiujare per la fajro de ambaŭ genlinioj.

Kaj super la volbo leviĝis la spirala simbolo, duone ora, duone nigra, turniĝanta eterne en la direkto de ekvilibro.

Tiel finiĝis la epoko de konflikto, kaj komenciĝis la Epoko de Interkonsento, kie la Voĉoj kaj la Gardantoj rekonis sin ne kiel malamikojn, sed kiel partojn de unu sama fajro.

Pasis tridek vintroj ekde la Granda Batalo. La Sanktejo de Naru-Shal brilis nokte kiel fiksa stelo super la valo, kaj la fajro, kiu antaŭe furiozis per perforto, nun brulis serene, nutrata laŭvice kaj egale de la Voĉoj kaj la Gardantoj.

En la koro de tiu ekvilibro vivis Siriah la Reakordiganto, jam maljuna, sed ankoraŭ kun klara rigardo kaj firmaj manoj. Ŝi sciis, ke la fajro ne retenos ŝin longe plu.

Unu posttagmezon, kiam la suda vento blovis kunodoro de rezino, Siriah supreniris sola la ŝtupojn ĝis la altaro. Tie atendis ŝiaj disĉiploj kaj la tuta popolo, kunveninta por celebri la datrevenon de la Pakto de la Spiralo.

La brilo de Naru-Shal lumigis ŝian vizaĝon. Ŝi parolis per trankvila voĉo, sed ĉiu vorto ŝajnis enhavi jarcentojn da memoro.

-La fajro, kiun ni dividas, vivis pli longe ol nia kolero. Ĝi plu vivu sen mi, sen mia voĉo. Ĝi kantu por tiu, kiu scias aŭskulti.

Apud li staris juna viro kun blanka tuniko kaj malhela hararo - Kael de la Voĉoj, ŝia heredanto laŭ sango kaj spirito - kiu observis ŝin kun okuloj plenaj je respekto plena timo.

Apud li estis Eran, filo de la linio de Maelar, lia iam malamiko, nun lia plej fidela amiko kaj nomumita kiel Mano de la Sanktejo.

Ambaŭ estis edukitaj kune, lernante la fajron el la du ekstremoj: la kanto kaj la silento. Siriah metis siajn manojn sur iliajn kapojn kaj diris la lastan instruon, kiu estus registrita en la tabuletoj de la Spiralo:

-La fajro ne bezonas gardantojn, sed atestantojn. Vi estos ambaŭ: kanto kaj ombro, komenco kaj ĉho.

Silento falis en la ĉambro. Ŝi faris paŝon direkte al la flamo, kiu malfermiĝis kvazaŭ ĝi ŝin rekonis. Ne estis krio nek timo.

Kiam ŝia haŭto tuŝis la brilon, la fajro fariĝis likva oro, kaj la figuro de Siriah malrapide dissolviĝis, transformiĝante en luman spiralon, kiu leviĝis super la altaro kaj restis flosanta en la aero kiel pulsanta koro.

Ekde tiam, la fajro de Naru-Shal ŝanĝiĝis por ĉiam: ĝi ne plu brulis en kolonoj, sed en brila spiralo, kiu dancis en eterna trankvilo.

Kael falis sur siajn genuojn. Eran helpis lin leviĝi kaj, laŭ tradicio, metis sur lian frunton la Sigelon de la Spiralo, duone nigran kaj duone oran. Poste li proklamis:

-Antaŭ la lumo de la Kanto kaj la ombro de la Silento, mi ĵuras fidelecon al la Heredanto de la Unuigita Fajro. Ke neniu nova ĵuro dividu tion, kion ŝi unuigis.

La amaso respondis unuvoĉe, ripetante la antikvajn vortojn:

"En ĉiu flamo, du voĉoj. En ĉiu ombro, unu kanto."

Siriah mortis, sed ŝi ne lasis vakuon. La fajro daŭrigis sian kanton kun du gardantoj sub sia zorgo: Kael, portanto de la Voĉo, kaj Eran, gardanto de la Silento.

Kune ili ĵuris teni la mondan flamon brulanta sub unu sola simbolo, la Doronegra Spiralo, kiu ankoraŭ hodiaŭ brilas super Naru-Shal kiel viva memoro de la unuiĝo inter kontraŭoj.

La komuna regado de Kael la Lumanta kaj Eran la Silenta komenciĝis sub la brilo de la nova Naru-Shal.

La popolo diris, ke la fajro ne plu leviĝas al la ĉielo, sed enen, kvazaŭ ĝi serĉus la koron de la tero.

Ĝi fariĝis simbolo de introspekto kaj renaskiĝo. Kael heredis la voĉon de Siriah: la kapablon unuigi per la vorto, inspiri la popolojn per paroloj, en kiuj la antikva kanto denove resonis. Eran, siavice, gardis la disciplinon de Maelar: prudenta, forta, pli homo de ago ol de promesoj.

Kie Kael alvokis, Eran subtenis; kie unu revis, la alia konstruis.

De ilia kuniĝo en la Spirala Trono, ambaŭ regis per unu sigelo dividita en du komplementaj duonoj: ora kaj nigra, kanto kaj silento.

Dum ilia regado okazis la Koncilioj de la Fajro, malfermaj asembleoj, kie reprezentantoj de ĉiu regiono povis paroli kaj oferti parton de sia loka flamo - malgrandaj flamoj, kiuj unufoje jare kuniĝis kun la Naru-Shal.

Tiu rito, nomata La Fuzio de Voĉoj, markis la finon de tribaj konfliktoj: ĉiu dividita fajrero estis voĉo de unueco.

Ne ĉio estis facila. La malnovaj gardantoj ankoraŭ timis misuzon de la potenco. Iuj konspiris por levi novan Ordenon de Ombroj, argumentante, ke pureco devas esti konservata.

Samtempe, certaj revoj de la Cirklo volis uzi la fajron ĉie - por milito, minado, regado de la maro. Sed Kael kaj Eran kune frontis tiujn disiĝojn.

Kael, per trankvila vorto, kolektis la disidentojn kaj ripetis la ĵuron de Siriah:

"La fajro ne estas mastro nek sklavo. Ĝi estas spegulo."

Kaj Eran, sen paroli, leviĝis, prenis torĉon kaj ŝaltis ĝin antaŭ ĉiuj. Poste li dividis ĝin en du kaj donis po duonon al ĉiu flanko.

"Se ambaŭ povas teni ĝin sen sin vundi," - li diris - "tiam la fajro denove elektis."

Neniu bruliĝis tiutage. Tio estis la signo, ke la paco ne estis paŭzo, sed kutimo.

Kun la jaroj, Naru-Shal floris.

La detruitaj regionoj estis rekonstruitaj per ŝtono kaj moderigita fajro; la kantado revenis en la venton, kaj la filoj de iamaj malamikoj lernis la metiojn kune.

En la centro de la nova urbo, Kael kaj Eran ordonis konstrui la Palacon de la Spirito, cirklan konstruaĵon sen pordoj nek internaj muroj, kie decidoj estis farataj sub la libera aero, sub la eterna flamo, kiun ambaŭ gardis.

Oni diris, ke ili neniam publike disputis. Ke, se malkonsento ilin trovis, ili silentis antaŭ la fajro ĝis fajrero saltis - kaj nur tiam unu ridetis kaj la alia komprenis.

Kiam ili maljuniĝis, ili dekretis, ke la trono neniam estu heredita nur per pura sango, sed per duobla heredo: ĉiu nova gvidanto de la fajro devas esti edukita de la du branĉoj - unu voĉo kaj unu ombro - por konservi la ekvilibron.

Tiel naskiĝis la Epoko de Ekvilibro, la plej longa periodo de paco registrita en la Spirala Kodekso.

Kaj kiam Kael kaj Eran finfine malaperis, sen tombo nek korpo, la kronikoj diras, ke la fajro de Naru-Shal dancis en du ondoj, kiuj interplektiĝis, kvazaŭ la fajro festus la unuan fojon kiam la kontraŭoj ĉesis sin fronti.

Kun la paso de generacioj, tio, kio komenciĝis kiel packontrakto, fariĝis nova maniero de ekzisto.

La popolo de Tanu lasis malantaŭ si la tagojn de milito kaj fondis tion, kion la kronikistoj nomus la Ora Epoko de la Spiralo, epoko kie la fajro ne plu brulis: ĝi lumigis.

La Sanktejo de Naru-Shal estis rekonstruita denove, ne kiel templo nek trono, sed kiel la Unua Akademio de la Viva Fajro, malferma centro kie kunfluis Filozofio, Kantoj-Artoj, Studoj de Resono kaj Sciencoj de Varmo.

El ĝiaj muroj naskiĝis la unuaj Gardantoj de la Spiralo, erudiciuloj kaj metiistoj, kiuj ĵuris studi, protekti kaj instrui la ekvilibron de la du fortoj: la Silento kaj la Voĉo.

La Gardantoj portis mantelojn vertikale dividitajn - unu duono blanka, la alia nigra - kaj kunportis duoblan torĉon: unu ora flamo kaj unu blua, kiuj dancis kune sen fandiĝi. Oni diris, ke dum ambaŭ restas ŝaltitaj, la mondo restos en ekvilibro.

La centra instruo de tiu epoko estis simpla, sed profunda:

"La fajro ne nur brulas. Ĝi ankaŭ memoras."

Oni fondis malgrandajn akademiojn tra la tuta valo - en la montoj, dezertoj kaj marbordoj.

Ĉiu specialiĝis:

La Turo de Lumen, dediĉita al la studo de lumo kaj energia arkitekturo.

La Domo de la Flustro-Vento, kie disĉiploj de la Kanto lernis uzi la voĉon por resanigi, movi objektojn aŭ trankviligi ŝtormojn.

La Bastiono de Silenia, heredanto de la Ordeno de Maelar, transformita nun en forton de gardo kaj modereco, trejnante tiujn, kiuj konservis kontrolon de la fajro dum ĝia rita uzo.

Unuafoje, scio estis pli valora ol milito. Komerco floris, laborejoj kreis mirindaĵojn funkciigitajn per resonaj flamoj, de veturiloj ĝis muzikiloj, kiuj povis ekbruligi fajron laŭ ritmo.

Infanoj lernis de frua aĝo identigi sian elementan afinecon: iuj naskiĝis kun la voĉo de fajro (la Voĉuloj), kaj aliaj kun la trankvilo, kiu ĝin enhavas (la Silentuloj). Neniu estis supera al la alia: ili bezonis unu la alian por regi ajnan arton. La fajro de Naru-Shal fariĝis fonto de lernado.

Ĉiu novluno, la Gardantoj ŝaltis torĉojn el la ĉefa altaro kaj portis ilin en procesio al la malproksimaj vilaĝoj. Ili ŝaltis hejmojn, lernejojn kaj placojn, ne kiel rito de potenco, sed kiel memorigilo:

"La lumo de unu fajro havas sencon nur se ĝi lumigas pli ol sian posedanton."

Dum tiu epoko aperis ankaŭ la Spiralkodeksoj, manuskriptoj kiuj kolektis la tutan saĝon de la Voĉoj kaj la Gardantoj. Ili estis studataj ne kiel dogmoj, sed kiel dialogoj inter kontraŭoj.

Junuloj devis kompreni ambaŭ flankojn: la pasion kiu movas kaj la disciplinon kiu enhavas.

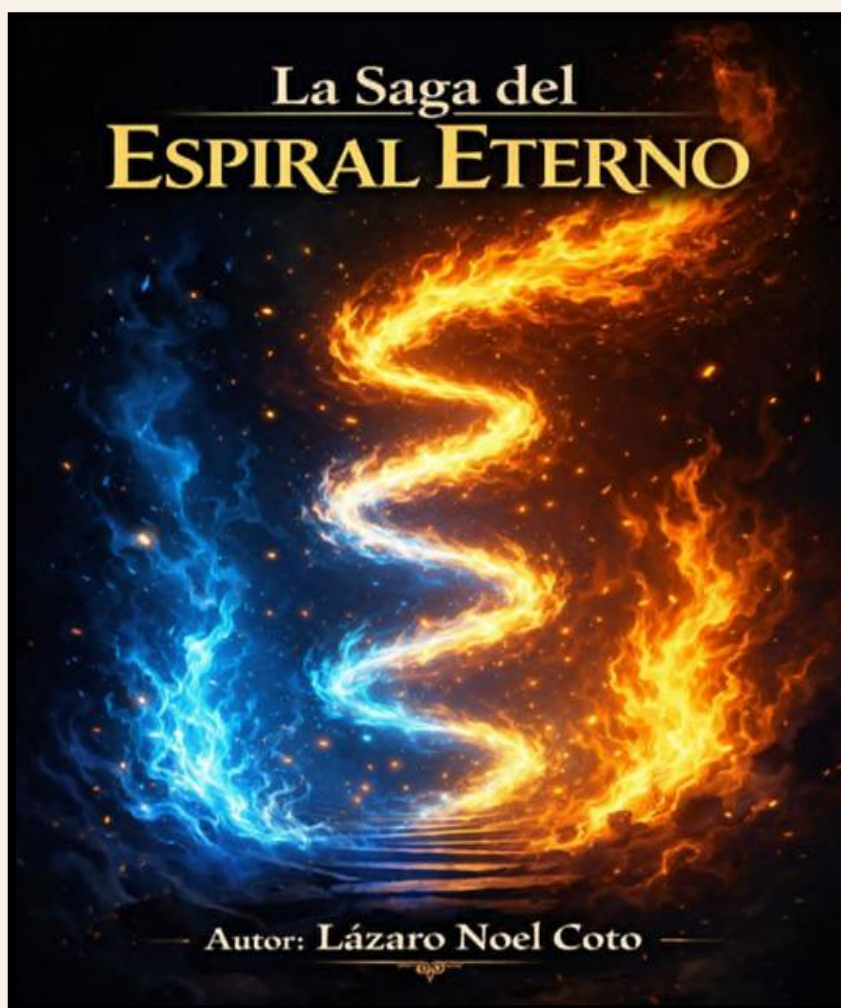
Kaj tiel, sub la doronegra emblemo, la popoloj floris.

Militoj estis anstataŭigitaj per debatoj, kasteloj per akademioj, armiloj per torĉoj de scio. La fajro fariĝis simbolo de integreco, unueco kaj viva heredo.

Ekde tiam, kiam la ventoj blovas el la valo kaj la akademioj kantas unuvoĉe, oni diras ke la voĉo de Siriah ankoraŭ resonas inter la kolonoj kaj ke la ombro de Maelar silentas gardante el la flamo.

La fajro, kiu iam dividis, nun edukas, gvidas kaj memorigas.

Tiel naskiĝis la Ora Epoko de la Komuna Fajro, kie eĉ la aero ŝajnis spiri en spiralo. ♦

Memore al s-ro Vejdo

Jadranka Miriĉ

Al famul'

Al kara amiko'.

Al profesoro vera
de ĉina semantiko

bela metriko.

Akceptis

la proponon mi.

Kunlaboro longjara

haltigita estis, fi.

Tre bedaŭris mi.

Ekkonis

vian landon mi

tra via riĉa verkad'

Plaĉis subteno de vi
por daŭre verki.

La tempo
pasas rapide.

Via sindediĉo, al
lingvo kultur-ponto de
ĉi mondo, avide.

Neniam
oni forgesos

La grandan elstarulon.

Homo homa ĉiamas.

Tra arto vivos.

© John Huang Photography

Panjo.

Aŭtoro: *Barbara Kisiel*

Traduko: *Ryszarda Kwiatkowska*

Kiel estas tie Panjo.

Aliflanke malantaŭ la mallarĝa pordego de la hela ĉielo?

Ĉu kandelo brulas en varma kuirejo, sur la tablo, apud pano?

Kia estas tagiĝo kiam vi vekiĝas, kiam vi malfermas viajn blujajn okulojn?

Eble vi laboregas en la ĉiela kuirejo, aŭ iras al la ĝardeno por floroj?

Eble vi forpelas la polvon de la nuboj, por ke ĝi ne eniru la ĉielajn ĉambrojn, sed nur la odoro de floranta rozo, ĉar tiaj estis viaj songoj.

Por ke estu bele, pure kaj orde. Tablotuko gladita sur la tablo, malgrandaj buŝtukoj en ĉiu angulo, tian hejmon vi havis ĉi tie sube.

Mi neniam povos forgesi ĉi tion, ĉar tiel ĝuste mi memoras vin.

Kun sopiro en mia koro, mi vokas supren.

"Ripozu, Panjo, vi jam estas en la ĉielo!" ♦

PATRINO

Julian Modest

La virino aperis ĉiam dum la granda interleciona paŭzo. Arjanov vidis ŝin de la fenestro sur la dua etaĝo. Nun, en la komenco de la printempo, ŝi ankoraŭ surhavis brunkoloran vintran mantelon, larĝan, ne laŭ ŝiaj mezuroj. Ŝiaj longaj malhelaj haroj falis sur la ŝultrojn flugiloj de hirundo.

Videblis, ke ŝi estas bela. Ŝiaj grandaj helaj okuloj similis al maturaj orecaj vinberoj kaj ŝia vizaĝo estis iom pala ĉina porcelano. Ŝia irmaniero memorigis la molajn movojn de kapreolo. Arjanov ne povis difini kiomjara estas la virino, eble tridek aŭ tridek kvin.

Ŝi staris kun levita kapo ĉe la lerneja barilo, aŭ vagis tien reen ĉe la granda pordo. Ofte oftege ŝi rigardis al lernejoj fenestroj kaj atendis la eksonoron de la sonorilo por la interleciona paŭzo.

Vintre kaj printempe, post la eksonoro de la sonorilo, la gelernantoj inundis la korton malbarita rivero kaj en la vasta areo kvazaŭ ekrapis sennombraj skaraboj. La virino, kiu staris ĉe la barilo, kvazaŭ rekonsciigis, eniris la korton kaj ekiris, rigardante dekstren kaj maldekstren.

Ŝi ĉirkaŭiris la korton, ŝovis sin inter la gelernantoj kaj fin-fine ŝi trovis tiun, kiun ŝi serĉis. Li estis Vasko de sepa "bo" klaso, malalta, fragila knabo kun krispa hararo kaj brilaj okuloj koloraj riveraj ŝtonetoj. La virino eltiris lin flanken kaj longe ŝi parolis ion al li.

Kun klinita kapo, senmova, Vasko aŭskultis ŝin. Kiam la sonorilo denove eksonoris por memorigi la lernantojn, ke interleciona paŭzo finiĝis, Vasko kun aliaj knaboj ekiris al la lerneja konstruaĵo.

Liaj kunklasanoj komencis primoki lin, nomis lin "la fileto de panjo" kaj "bebo", sed Vasko silentis, rigardis teren, ŝvita kaj ruĝa kiel elektra forno. Larmoj plenigis liajn helajn okulojn, tamen li premis dentojn kaj ne montris sian koleron. Ofte la infanoj estas ege kruelaj – meditis Arjanov.

La patrino de Vasko trapasis malrapide la grandan lernejan korton, kiu jam estis senhoma kaj similis al raketa dromo, ŝi eliris tra la vasta pordo kaj ekiris sur la straton, preter la lernejo. Arjanov rigardis ŝin dum ŝia malhela figuro malaperis post la stratangulo.

Li ne komprenis kial la patrino de Vasko ĉiutage venas en la lernejon kaj kion ŝi parolas al la filo dum la dudekminuta interleciona paŭzo. En la kapo de la instruisto ŝvebis diversaj supozoj, sed eĉ unu ne ŝajnis al li logika.

Vasko estis silentema, sinĝena knabo. Li evitis siajn samklasanojn kaj tre malofte partoprenis en iliaj petoloj, konversacioj kaj incitetoj. Li bone lernis, ne estis perfekta lernanto, sed kaj ne meza. Vasko penis en la lernado, tamen ofte dum la lernohoroj, liaj pensoj ŝvebis ie.

Li strabis la nigran tabulon, sed evidente li flugis ien malproksimen.

Arjanov havis la strangan senton, ke li kaj Vasko similas unu al alia. Kiam Arjanov estis knabo, lia patrino, kiel la patrino de Vasko, ege zorgis pri li. La patro de Arjanov forpasis, kiam Arjanov estis en la unua klaso de la baza lernejo kaj li ne havis nek fraton, nek fratinojn.

Arjanov ne povis forgesi, ke lia patrino vekigis frue matene por kuiri por li teon kaj ŝmiri pantranĉaĵon per butero, kaj poste ŝi akompanis lin al la lernejo. Tiam Arjanov hontis kaj li ne deziris, ke ŝi akompanu lin, sed la patrino estis ege obstina.

Ĉiumatene en neĝo kaj en ardeco ŝi iris kun li ĝis la lerneja pordo. Nun Arjanov opiniis, ke por ŝi tio estis iu rito, ege grava rito.

Ŝi certe ĝojis, ke li lernas, ke li estas diligenta lernanto kaj ŝi nepre deziris helpi al li, instigi lin, aŭ eble ŝi provis gardi lin de io, ŝi maltrankviliĝis pri li. Ja, li estis ŝia sola infano kaj ŝi timis ne perdi lin, sed tiam Arjanov ne komprenis tion kaj li hontis pri ŝi.

Tiam li opiniis sin aĝa, deziris esti memstara kaj suferis, ĉar la aliaj knaboj primokis lin.

Kiam li estis lernanto en gimnazio kaj se iam hazarde li malfruis vespere, lia patrino tuj iris serĉi lin ĉe liaj amikoj kaj samklasanoj. Tiam Arjanov deziris droni sub la tero pro honto.

Pro la patrino li ne kuraĝis inviti knabinon al rendezuo, ĉar li ne sciis kiel reagos la patrino, aŭ pli ĝuste li bone sciis kaj tial li evitis knabinojn kaj amikojn, ĉar la patrino tuj diros, ke por li ŝi laboras de matene ĝis vespere, por ke li estu sata kaj bone vestita, sed li promenas kun knabinoj kaj li lasas ŝin sola hejme kun ŝiaj doloro kaj ĉagreno.

Post tiuj ĉi pezaj ŝtonoj riproĉoj Arjanov sentis konscienciproĉon, bruligis lin terura kulpo kaj li estis preta al ĉio nur ke lia patrino ne suferu. Li ne povis trankvile aŭskulti ŝian turmentitan voĉon kaj rigardi ŝiajn dolorplenajn okulojn, en kiuj li vidis riproĉon.

Li ne deziris, ke la patrino pensu, ke li ne zorgas pri ŝi, dum ŝi pretas doni sian vivon por li.

Nun, post tiom da jaroj, Arjanov jam komprenis, ke en la konduto de la patrino estis kruelo kaj egoismo, sed tiam, kiam li estis infano, li ne konsciis tion kaj li suferis. Kiel stranga kaj nekomprenbla estas iam la patrino amo, meditis li.

En la granda strebo helpi al siaj infanoj, la patrinoj ofte kripligas ilin, senkomplete tranĉas iliajn flugilojn kaj kiam venas la momento, ke la infanoj ekflugu, ili falas en abismon kaj neniam plu ili sukcesas leviĝi al la firmamento, sed kiu klarigu tion al la patrinoj, kiu diru al ili, ke tio, kion ili faras, estas malbona kaj tiel ili ne helpas al siaj infanoj.

Foje, post la interleciona paŭzo, Arjanov vokis Vaskon.

- Kial via patrino venas ĉiutage en la lernejon? –demandis li.

Vasko alrigardis la instruiston, li iĝis ruĝa kvazaŭ seka dezerta vento subite trafis lin, sed nenion li respondis kaj kelkajn sekundojn senmova li gapis al la tero.

- Bone, diru al via patrino veni, mi deziras paroli kun ŝi – diris Arjanov.

La sekvan tagon la patrino de Vasko venis en la lernejon. Arjanov invitis ŝin en la instruistan ĉambron, li proponis al ŝi seĝon, sed ŝi restis staranta. Ŝi strabis lin streĉe kaj maltrankvile mustelo en kaptilo, eble ŝi supozis, ke Arjanov plendos pro Vasko.

Ŝi piedtretis kaj ĉirkaŭrigardis kvazaŭ ŝi tre rapidis ien. Ŝiaj okuloj, kiuj similis al maturaj orecaj vinberoj, nun brilis vitrece.

- Sinjorino, – komencis Arjanov – via filo estas bona lernanto, diligenta kaj mi estas kontenta de li, sed kial ĉiutage vi venas en la lernejon? Vasko jam lernas en la sepa klaso kaj li estas sufiĉe aĝa...

Ŝi ne tuj respondis. Eble ŝi hezitis kion diri, sed subite ŝi firme ekparolis:

- Tio koncernas nur min. Mi estas lia patrino. Kiam li diras, ke li iras en la lernejon, mi devas kontroli ĉu li vere estas en la lernejo.

Arjanov alrigardis ŝin mire kaj nenion plu demandis.

- Mi estas lia patrino kaj ne vi! –ripetis krude ŝi, turnis sin kaj foriris. Eĉ "ĝis revido" ŝi ne diris. Arjanov akompanis ŝin ĝis lerneja pordo. Kiam li revenis, Vasko staris antaŭ la klasĉambro kaj atendis lin.

- Vasko, kial vi estas ĉi tie? –demandis Arjanov.

- Sinjoro instruisto – ekflustris la knabo – ne koleru al panjo. Ŝi estas malsana. Mi ne koleru al ŝi, ke ĉiutage ŝi venas en la lernejon, malgraŭ ke la knaboj min primokas...

Arjanov alrigardis lin.

- Mi scias tion, Vasko – malrapide diris la instruisto. ♦

Poemoj de Maria Nazaré Laroca

Maria Nazaré Laroca

Drivanta poemo

Sen permeso de l' aŭroro
pala plenluno ŝvebas
en ĉi frida junia mateno.

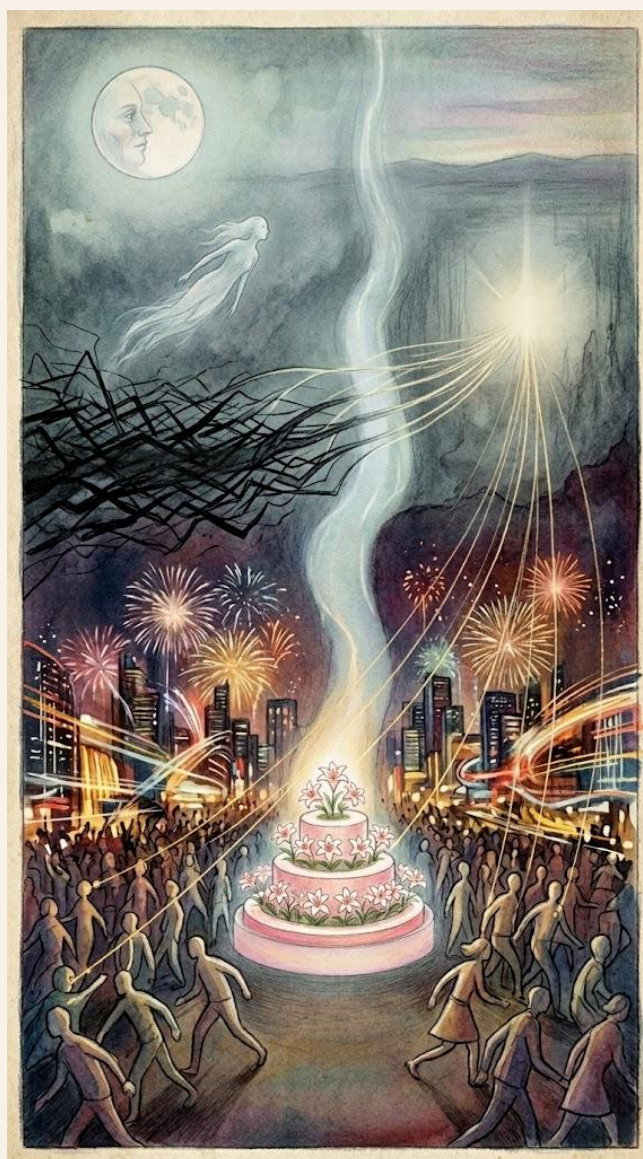
Ankaŭ ŝvebas l' animo
drive de doloraj tempoj
serĉante miraklon.

Lilioj de San-Paŭlo

La svarma urbeg' furoras:
Jarfinaj festoj eksplodas
Kaj tempon englutas brile.

Tiam amas' da homoj blinde
Preterpasas donacon dian:
Tiujn etajn anĝelojn, kiuj fariĝis

Rozkolora ĝardeno el lilioj,
Por ĉiutage nin regali
Per neatendita salut' gracia.

Somere

Surstrandas
duonnudaj korpoj,
kiel ludantaj infanoj.

Jen glor' al vivo
de provizoraj
anonimuloj!

Poezio ĉeestas,
kaj plaĝo ŝajnigas
homaranan egalecon.

Poemeto por Marjorie Boulton

Marjorie Boulton: poetin' multobla,
nia plej brila stelo el poezio,
virino homama, nin adiaŭas,
kaj l' esperanta mond' sopiras orfa.

Tamen Parnaso glori al ŝi festas;
gaje dancantaj muzoj ŝin akceptas,
kaj al ŝi regalas per donac' unika:
bunta bukedo da poemoj ŝiaj,
kiuj iĝis vivantaj floroj lumaj.

Rakontoj de Elena Popova

PAROLADO DUM LA PLENLUNO

Sidiĝanta sur floranta arbusto, grileto ludis. Li ludis, etendis siajn flugiletojn, kaj kriis:

- Mi estas la plej bona muzikisto en ĉi tiu mondo! Jen, la Lampiroj dancas ĉirkaŭ mi, floroj aŭskultas min kaj revas, birdoj plenigas la nokton kun sonoj. Mi pensas, ke mi estas Sorĉisto...

La luno, turniĝanta per radianta vizaĝo al la tero, aŭskultis kun intereso.

- Ho, flugilhavulo, ĉu mi aŭdas ĝuste? Via mondo estas tro malgranda, kiel vi. Vi kreskos, lernos kaj nur tiam, se vi estas obstina, vi povus atingi vian kulminon de perfekteco.

La apogeo, kiun iu talenta grileto povas atingi.

- Sed mi estas sur la pinto, mi ludas bele kaj vidas kiel bela estas la nokta mondo.

- Vi estas sur la pinto de iu arbusteto, sed mi ne parolas pri tia pinto. Ĉiu dum sia vivo havas kulminon, grileto, al kiu li devas iri. Kaj ĝi ne estas facile atingebla. Vi ne povas flugi antaŭen sen porti la ŝarĝon de la scio kaj la sperto.

Kaj kiam vi atingos la apogeon, vi rimarkos, ke ne ekzistas loko por fiero kaj laŭdo, sed por trankvila ĝojo de la atingo kaj deziro helpi la aliajn.

Estu modesta, grileto, vi estas ankoraŭ ĉe la komenco de la vojo kaj la fiero povas nur malhelpi vin. Kaj nun, mi petas vin, ludu ion por mi, ke estu trankvila mia nokto!

Estis plenluno. Ĉe la supro de la arbusteto, ludis ravite grileto - estonta granda muzikisto.

LA REVOJ DE LA BLANKA KOLOMBO

Ĝu blanka kolombo ofte venas en mian balkonon.

Rigardante tiun kvietan birdon, mi volus scii pri kio ĝi pensas. Ĉu nur pri nutraĵo?

– Ĉu la birdoj revas?

– Ne! – dirus iuj.

– Jes! – respondas mi. Se ili ne revas tage, eblas nokte dum ili dormas.

Mia blanka kolombo revas, ke ĉie estu paco, neniam milito. Ĉu vi ne kredas je tio? Pablo Pikaso vidis tion kaj ĝin pentris.

Mia kolombo vidas la bluan ĉielon kaj la blankajn nubojn, inter kiuj ĝi flugas tiel alte, ke ĝi atingu la ĝisnune ne atenditajn altecojn. Ĉu ĝi eble bruligos siajnflugilojn? Ĉu la vento malpermesos tion? Ĉu estas danĝere? Verŝajne..., sed la kolombo revas, ĝi volas vidi sian estontecon.

Ĉu ĝi sukcesos flugi trans la tempo? Se ĝi volas, ĝi povus. Laciĝante, ĝi povus sidi kaj ripozigi sur iu nuboj, kiel sur la tero, kaj poste denove ekflugi.

Ĉu vi ne kredas, ke la revoj realiĝas? Kiu ne revas, neniam komprenos...

PAROLADO KUN LA SOLECO

- Kiu flustras ĉirkaŭ mi?
- Mi estas, la Soleco.
- La Soleco? Sekve vi ne estas muta? Kiu vin sendis?
- Ĉu vi ne memoras? Vi invitis min.
- Mi ne estis malŝlosinta la pordon.
- Ne, sed mi havas ŝlosilon pri ŝlositaj pordoj.
- Iru, mi volas nenium ĉirkaŭ mi!
- Pro tio mi estas tie ĉi, pro bedaŭro.
- Kion vi volas?
- Ke ni interparoladu!
- Mi ŝatas la silenton. La Fato decidis, ke mi estu sola.
- Kara, nenion decidis la Fato, la vivo estas via propra elekto!
- Ne! ...Eble...

LA NASKIĜO DE LA TAGO

Fajro inundis la ankoraŭ malhelan ĉielon. Super ĝi la nuboj haltis, kiel flugiloj de vulturoj.

Malproksime, tie, kie ankoraŭ dormis akvo kaj ĉielo, ekfloris kampo de kalenduloj kaj dispelis siajn helajn bukedojn sur la ondojn. Ili kunfandiĝis.

La suno naskiĝis. Ĝi ekrigardis supren por vidi kie ĝi estas, sed harabunda mano ĝin duonigis. La mallumo superpendis por faligi kurtenojn antaŭ la mateno. Kaj la suno pendis — duone supre, duone suben, disŝirita. Ĝi aspektas al mi kiel herbejo, lumigita de kaŝita lumo, aspergita de pluvo.

Nun fandita kupro fluis kiel lafo. Aŭ ili estas orfiŝoj?

Ondo etendis arĝentkoloran dorson. Post ĝi alia. Momenton — kaj kun arĝentaj ornamaĵoj, la ĉielo je la senfino sinapogis.

La tago ridetis mire - ĝi ŝanĝis tiom da vestaĵoj, kaj ni ankoraŭ ne vekigis... ♦

MEMORO PRI ĈEVALETO

Elena Popova

En vilaĝo super duonseka rivereto estis fendita ligna ponto, super kiu homoj kaj ĉaroj pasis ĉiutage, sed neniu trovis tempon ripari ĝin.

Ĉevaleto kuris libere apud sia patrino, jungita al la ĉaro, konatiĝante kun la mondo, kiu estis sorĉita en la printempa mateno. Lia patrino certe sendis al li la signalon: "Estu singarda!", sed li apenaŭ aŭdis kaj komprenis kial li devis esti singarda, kaj ŝi ne havis vortojn, kiel la homaj patrinoj, por instrui lin.

Li estis tiel juna kaj tiel feliĉa, kiel ĉiu infano. En ĉi tiu paca mateno, plago atendis lin sur la ponto - unu el liaj kruroj falis en la truon kaj rompiĝis. Oni ne povis savi lin.

La tago malumiĝis. La suno kaŝis sin malantaŭ nuboj, de kiu grandaj gutoj - larmoj ekflugis al la tero - larmoj por lia animo, fluganta al la steloj. Larmojn verŝis la ĉevalino - patrino kaj la maltrankvila posedanto.

Homa neglekto prenis junan vivon, ankoraŭ ne spertantan la unuan printempon de sia vivo.

Tie, sur la ĉiela mapo, la konstelacio Ĉevalido ankoraŭ videblas. Kaj eble oni povas aŭdi: "Mi pardonas vin, homoj!" ♦

Inter rozo kaj bluo

Stanislao M Esposito

La vespero ne falas subite.
Ĝi mallaŭte alvenas.

Unue sur la montojn,
poste sur la domojn,
kaj fine en la koron.

Ĉe la horizonto restas rozeta lumo —
kiel milda vorto
flustrata kiam la mondo kvietiĝas.

La fenestroj ekbrilas
unu post alia,
malgrandaj fidelaj flamoj
kontraŭ la vasta silento.

Kaj la ĉielo
ŝajnas murmuri:

*ne timu tion,
kio ankoraŭ ne klaras.*

Ĉar eĉ la tago,
antaŭ ol fariĝi nokto,
devas trairi belecon.

Majo ne frapas

Jacek Piekara

Tradukis: *Ryszarda Kwiatkowska*

Ĝi eniras vin subite—
 kiel aero, kiu mankis tro longe.
 Vi spiras pli profunde,
 kaj vi ne scias, kiam ĝi okazis,
 ke vi volas ĝin denove.
 Ne morgaŭ.
 Ne iam.
 Nun.
 Ies mano tenas vin sekundon pli longe,
 ies okuloj ne tuj lasas vin—
 kaj vi jam scias
 ke io komenciĝas,
 kvankam neniuj diris ĝin.
 Estas streĉo en la aero.
 Varma.
 Danĝera.
 Tia, kiu memorigas vin
 ke la korpo memoras pli ol la menso,
 kaj la koro ne estas farita por silento—
 nur por fajro.
 Kaj subite ĉio estas pli proksima.
 Paŝo.
 Tuŝo.
 Vorto, kiu estis ordinara hieraŭ,
 kaj hodiaŭ povas haltigi la tagon.
 Majo ne donas al vi tempon por analizi.
 Ĝi vekigigas.
 En vi.
 En ŝi.
 Inter vi.
 Kaj se vi lasos ĝin—
 ĝi vin portos tien, kie ne plu temas pri supervivo.
 Temas pri vera vivo.

BENO, MALBENO

BENO

Karega mia filo!

Kiam alvenis via letera peto por ricevi mian benon, mi vidis vin surgenuoj starante, kiel okazas ĉe ni la peto por beni la gejunulojn.

Je nun, jam vi tute plenkreskiĝis, el via fraŭlepoko vi nun elpaŝas definitive. Vi decidis esti unu korpo kaj unu animo kun via amatino. Mi elkore dankas vin, ke vi rigardis min via „eŭropa panjo,” per kiu akcepto, vi feliĉigis min tiam, kaj nun pere de via beno-peto, vi ĝojigis min. De via unua rigardo elekti min via Eŭropa panjo, vi ekirigis min sur la vojo de anima evoluo. Dankojn pro via ekzisto en mia vivo! Mi dankas kaj petas por restigi min en via memoro.

Nun mi akceptas la fakton, ke vi tute plenkreskiĝante elektos vivovoĵon propran, tute apartan de la pli frua. Viaj sekvaj agoj estos jam ne filaj, sed agoj de la matura viro, pro kies agoj li mem respondecas.

Metante - en penso mia – mian manon sur vian kapon, mi donas mian BENON al via vivo kaj pere de tiu manmovo mi transdonas al vi la plej multon doneblan de mi: mian AMON; la min helpantan energion, por, ke tiu gardu vin sur via longa vivovoĵo, donu al vi forton, sanon, sekurescenton, kredon en via bona estonto, por, ke ĉi tiujn poste vi povu transdoni al viaj geamatoj kaj posteuloj.

Mi esperas, ke mia ĉi beno restos kun vi por eterne. Estu ĉi sento en vi ties sento, ke vi ne estas sola en la mondo, ja ankaŭ mi estas kun vi enpenso. Nun mi transdonas al vi miajn kunkolektitajn energiojn, por, ke ankaŭ viaj estontaj idoj povu prosperi, sukcesi tra ilia tuta vivo, ankaŭ ilian vivon trapenetru la amo pleniganta ilian tutan animon, per kiu ili, al vi simile kapablos daŭrigi sian vivon al la certa, amo kaj fidoplena estonto.

El profundo de mia koro mi donas al vi mian BENON:
Hungarujo, Miŝkolc, la 22-an de aprilo 2018,
sinjorino Adrienne Pásztor,
via „esperantista panjo”

Adrienne Pasztor

LA MALBENO

En unu parto de ŝia junaĝo, post la morto de ŝia patro, ekde ŝia naŭa jaro ĝis la tridek dua, Adela vivis kun ŝia patrinflanka avino en la sama domo, flegante, helpante, subtenante ŝin dum ŝia vidvineco, maljuna aĝo.

Ŝia avino havis tri filinojn, ĉiuj edziĝintaj, familihavantaj. Ŝi amis pleje ŝian filinon duenaskitan, ĉar ŝi similis pleje al ŝia amata, frue forpasinta edzo. Ŝi amegis ankaŭ ŝian plej junan filinon, ĉar ankaŭ tiu, kiel la dua filino, kormalsana estis. El inter ili eĉ al unu ne estis rekomendita la nasko pro la atendebla vivdanĝero. Kontraŭ tio la plej juna tamen naskis du infanojn, sed la due naskitan instigis ŝia patrino por kontraŭstari al la nasko kaj kontentiĝi kun la filo devenanta el la unua geedziĝo de la edzo.

Dume la tempo pasis, fluis, la dua bofilo iĝis diabetulo kaj ankaŭ liaj familianoj multfoje preĝis por lia vivo dum la tempoj de liaj malbonfartoj. La animstaton de la baptopatrino de Adela multe plimalbonigis ankaŭ la ĉiama edza konduto, ke li ne volis rekoni ŝian kormalsanon kaj ankaŭ post ilia dudekjara geedzeco li daŭre riproĉis ŝin pro la ne nasko, la ne plenumo de ŝia edzina naskodevo. Dum la edzo malrapide resaniĝis, la edzino iĝis daŭre pli malsana. Fine post longaj kvereloj kaj disputoj la edzo akompanis ŝin al la hejma kuracisto por esplorigi, kiu diris post ŝia ekzameno, ke „via edzino havas nenian malbonon krom ŝia konata kormalsano, eble la veterŝanĝiĝo kaŭzis la problemon.” Du tagojn post ĉi tiu diagnozo la familianoj enhospitaligis la baptopatrinon de Adela. Samtage el la hospitalo telefone ŝi parolis kun ŝiaj filo, fratino, patrino kaj Adela, kiuj entuziasmigis ŝin, ke tie la doktoroj resanigos ŝin.

Tiunokte, Adela sonĝinte pri ŝia amata baptopatrino, vidis tiun sur iu preĝbenketo genuante peti Adelan por preĝi por ŝi. Adela tuj vekigis, sed poste de antaŭ Adela la vizio malaperis. Ŝi rigardis al la horloĝo. Ĝi montris la tempon 23-a horo kaj tridek minutoj. Ŝi ellitiĝinte preĝis mallonge laŭ la peto, poste ŝi vekis ŝian patrinon raporti pri la sonĝo, ĉar ankoraŭ ankaŭ tiam ŝi sentis, kvazaŭ la baptopatrino estus tiam nevideble kune kun ili en la ĉambro kortuŝe petegante por preĝi. La patrino respondis, ke tiu vizio estas malsaĝeco, ŝi enlitiĝu kaj provu redormi. Adela obee enlitiĝis, sed eĉ unu el inter ili ne povis redormiĝi, Adela maldormis. Je la nokta unua horo alvenis iu poŝtisto portante la mortononcan telegramon de la hospitalo, pri la forpaso de la baptopatrino je la 23-a horo kaj 30 minutoj. Je la enhospitaligo de lia edzino la edzo lasis al la hospitalo, se lia edzino mortus, la hospitalo informu kaj lin kaj ŝian patrinon. La du virinoj iĝis ekonsterniĝintaj post la ellego de la telegramo, kaj ne nur pro la rapida, samnokta morto, sed ankaŭ pro tio, ke ŝi mortis kiel diabetulino kaj ŝi iĝis komata en la fina stadio ne resanigebla jam. Tragedio estis la forpaso, ĉar neniu kuracis ŝin kontraŭ ŝia diabeto, ja neniu sciis pri tio, ŝia edzo malakceptis ŝiajn malbonfartojn kaj inter la jenaj situacioj ŝi forpasis kvindekjaraĝe en 1967, kiam Adela estis 24-jara.

La patrino de Adela estis multoble konsterniĝinta pro la okazintaĵoj. „Kiel vi povis eksenti la morton?” – demandis Adelan aldonante: „Nun kion ni faru?” Fine enmane kun la telegramo ili eniris en la ĉambron de la avino. Enpaŝante ili trovis la maljunan patrinon inter larmoj, tiel ŝi alrigardinte ilin demandis: „Ĉu vere mortis mia filino Helena? Tion la patrino koro eksentas.” Adela sidiĝis apud ŝin kaj karestuŝadante provis konsoli ŝin iom. Sed la avino eltiris sin de la brakumo kaj turnante sin al ŝia nepino, levante ŝiajn larmoplenajn ruĝajn okulojn al Adela, ŝi ekvoĉis:

„Neniam havu infanon por neniam ekscii kion signifas perdi vian amatan infanon en la floro de sia vivo!”

Kiam Adela ploregante forkuregis ekhavinte malbenon, la du patrinoj brakumante unu la alian kriis post ŝi, ke la avino per ŝia deziro ne volis malbonon, nur la amareco de la animo dirigis tiujn vortojn.

Adela edziniĝis tridek du jaraĝe kaj kune kun ŝia edzo ili volis baldaŭ ekhavi infanon, ĉar laŭ ilia scio ili estis postrestantaj tiurilate. Ili konsentis en tio, tiom da infanoj ili plenkreskigos, kiom donos Dio al ili. En la tria jaro de ilia geedzeco ili eksciis, tial Dio donis al ili eĉ ne unu infanon, ĉar en la patrinflankaj familioj de la edzo tielnomataj parencegedziĝoj estis plurokaze, kaj ili povu ĝoji al tio, ke Adela ne naskis idiotan infanon.

Ilia situacio instigis ilin por adopti infanon kies gepatroj mortis. Ili plenedukis lin plenkore kiel propran. Sed, se jam el iliaj korpoj, sangoj ili ne kapablis produkti posteulojn al la patrujo, sed tamen doni ion el ili mem, ili tutmense turniĝis al la lingvo Esperanto. Siajn tutajn animojn kun siaj plej bonaj scioj ili donis en iliaj esperantigoj al ilia patrujo kaj al la mondo por restigi signojn post si mem montrante, ke de tempo al tempo oni kapablas modifi sian sorton por, ke tiu estu kontentiga iel kaj por la individuo kaj por la mondo. ♦

LETEROJ EL LA KOSMO (3)

Elena Popova

Daŭrigante la enhavon de numero 008

RENKONTO KUN LILI

Jen mi denove estas sur la planedo FLORKRONO.

Mi ne povis rifuzi kaj respondis al la bonkora invito de ĝiaj loĝantoj kaj pli precize al unu el ili. Ne estis malfacile trovi ilin — ili konektis la fadenojn de amikeco. Kaj kiel oni diras — “La vojo al la domo de amiko neniam estas longa.”

Tiu bela knabino, kiu promesis konduki min danci ĉe la floroj, havas ankaŭ mem la nomon de floro: Lilio. Mi diros al ŝi nur Lili.

Ĉi tiu nomo estas tre ofta sur la Tero, same kiel la floro mem, mi komencis diri al ŝi. Estas legendo pri la lilioj.

Lili aŭskultis min kun intereso: — Mi tuj skribos kanton kaj dediĉos ĝin precipe al la lilioj, kiujn ni sendos al la Tero. Mi diris al vi, ke unue ĉiuj floroj estas kreataj ĉi tie, kaj poste ili estas disvastigataj sur la planedoj.

— Sed ekzistas specialistoj sur nia Tero, kiuj kreas diversajn variaĵojn kaj donas al ili nomojn, foje eĉ siajn proprajn. Aŭ krei variaĵojn de ekzistantaj ...

Lili ridetis: — Jes, certe, sed kun nia mensa helpo ... Kaj post kiam ni sendas la unuajn semojn... La unuaj! Kvazaŭ vi ne volas kompreni — la tuta Kosmo estas unu kaj helpas unu la alian nevideble...

Mi ne kuraĝis argumenti, mi estas gasto.

Mi estis senpacienca, mi ĉirkaŭrigardis kaj ŝi rimarkis: — Ho, nun ni iru...

Ŝi eniris la domon kaj revenis baldaŭ, vestita en blanka robo, kun blanka vualo ne nur super ŝiaj fluantaj haroj, sed atinganta la finon de ŝia vestaĵo. Vere blanka lilio, moviĝanta kaj parolanta.

— Venu! — Ŝi kaptis min kaj ni ekflugis. Ŝia vualo flugis kiel tiuj flugantaj tapiŝoj de la fabeloj, nur ĝi ne estis sub ni, ĝi estis super ni.

—Krom tio, ke ĝi estas parto de mia kostumo, ĝi gardas nin, ŝi klarigis sekvante mian rigardon.

—De kio? Ĉu io minacas vin sur ĉi tiu planedo?

—Kosmaj radioj trapenetras ĉiun planedon kaj ĉiun loĝanton. Nun ili estas plej fortaj. Ĉu vi ne zorgas?

—Mi ne scias — konfesis mi. — Mi scias nenion pri ili.

—Ankaŭ vi lernos ĉi tion...

Subite ni komencis alteriĝi glate sur kampon kun grandaj fruktoarboj, kies trunkoj estis tiel altaj kiel niaj arbustoj.

—Jen kampo kun tritiko, kiun ni rikoltos baldaŭ, ĉar ĝi jam estas matura ... Venu vespermanĝi!

Mi rigardis kaj scivolis — tritikgrajnoj estis tiel grandaj, kiel pomoj orkoloraj...

—La Tritiko sur la Tero havas malgrandajn grajnoj, oni faras el ili farunon, kaj per ĝi oni bakas panon ... Kaj oni povas manĝi la tritikon kuiritan...

—Vi eble erare nomas ĉi tritikon, ĝi estas ia frukto ... Cetere, mi ne malsatas ... Ni manĝas tri fojojn tage, mi jam vespermanĝis ...

Kaj dum mi laŭte dubis kaj mallertis pri la okazo provi ĉi tiujn "grajnoj", Lili kliniĝis, karesis frukton. Mi vidis, ke ŝiaj lipoj moviĝas iomete, kvazaŭ ŝi ion diras al ĝi.

—Provu ĝin!

Ŝi donis ĝin al mi kaj ĝi brilis, kiel ora pomo. Ŝi denove etendis la manon, sekvis la saman riton, kaj mi vidis alian frukton en ŝia mano.

—Ni manĝas nur unu fojon tage. Ĉar mi sciis, ke vi venos, mi decidis, ke ni vespermanĝu kune...

Surprizite mi demandis: — Kiel vi sciis, ke mi venos?

—La plej fortaj estas la mensaj ligoj inter parencoj kaj amikoj, kaj ni estas geamikoj, ĉu ne? Tuj kiam vi pripensis ĝin, mi komprenis ...

Mi rapide manĝis la tritikan frukton kaj demandis: —Bonvolu doni al mi alian grajnon!

—Ĉu ĉi tio estas la tritiko? Kiom trankvila estas via vivo... Kaj kiam vi rikoltos ilin? Kaj vintre?

—Ne estas vintro ĉi tie. Dum ni forigas tiujn, estas aliaj, kiuj maturiĝas. Ni konstante semas kaj prenas. Estas ĉiam freŝaj fruktoj ... Nia dieto estas tre saneca.

—Pri la maturaj, kiuj estas pli ol la necesaj por vi, kion vi faras per ili? Ĉe ni, la troaĵo estas forvendata.

—Verŝajne vi scias, ke ekzistas planedoj kun severa klimato, kie ne ekzistas maniero semi, ni sendas ilin... Ni ne povas lasi iun ajn perdi sian vivon pro malsato...

—Ĉu vi vendas aŭ donacas?

—Ni donacas, kompreneble!

Tritiko enhavas ĉion necesan por homa vivo... Alian fojon mi donos niajn aliajn manĝaĵojn al vi por gustumi. Ni ne kuiras kaj bakas ĉi tie, ni manĝas ĉion kruda. La suno sufiĉe maturigas ilin ... Ŝi ekrigardis min kaj diris: —Mi pensis, ke antaŭ ol foriri, ni dankos pro la manĝo...

Mi hontis. Kiel mi povus konfesi al ŝi, ke ĉe ni oni mokos min, se iu aŭskultus min paroli kun la floroj kaj arboj...

—Ne hontu! En la Naturo ne estas malvivaĵoj! Kaj vi iam lernos ilian lingvon...

Amike Nik♦

daŭrigota

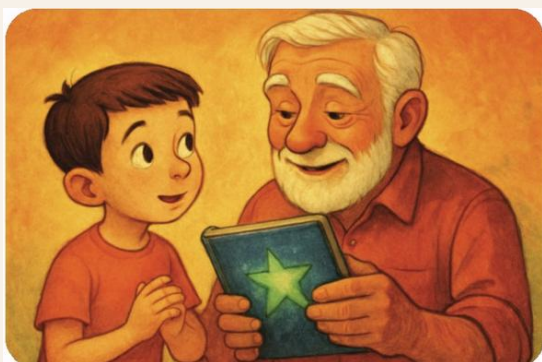
Fábio Silva

Miguel estis knabo kun nesatigebla scivolemo. Dum aliaj infanoj pasigis la posttagmezon ludante pilkon surstrate, li preferis perdiĝi en la mansardo de la domo de sia avo — loko, kiu por li estis pli ekscita ol iu ajn videoludo. La aero tie odoris je malnova ligno kaj polvo, kaj la lumo eniris tra malgranda ronda fenestro, formante orajn radiojn, kiuj malkaŝis polverojn dancantajn en la aero.

Inter skatoloj plenaj je flaviĝintaj fotoj, ŝlositaj kofroj kaj forgesitaj mebloj, Miguel trovis objekton, kiu kvazaŭ ne apartenis al la loko: malgrandan libron kun malmola kovrilo, kovritan per maldika tavolo de polvo. Per la maniko de sia ĉemizo, li singarde viŝis ĝin kaj malkovris en la mezo de la paliĝinta blua kovrilo kvinpintan verdan stelon, kiu ŝajne lumetis mallaŭte sub la krepuska lumo.

Kiam Miguel malfermis la libron, li tuj sentis konfuzon. La paĝoj estis plenaj je nekonataj vortoj, kun strangaj supersignoj kaj misteraj finaĵoj, kiajn li neniam antaŭe vidis. Ĉio ŝajnis kvazaŭ paĝo de sekreta kodo — eble eĉ mapo al kaŝita trezoro. Fascinite kaj kun koro plena je scivolemo, li rapide kuris malsupren la ŝtuparon por montri la libron al sia avo.

— Avĉjo, rigardu ĉi tion! Kio estas ĝi? — li demandis, apenaŭ povante spiri pro ekscito.

La avo, viro kun malglataj, de laboro harditaj manoj kaj trankvila saĝa rigardo, prenis la libron kun preskaŭ ceremonia respekto. Li glitigis la fingrojn super la verda stelo sur la kovrilo kaj ridetis, kvazaŭ revidinte malnovan, karan amikon.

— Ho, Miguel... — li diris mallaŭte, kaj liaj okuloj ekbrilis per miksaĵo de nostalgio kaj profunda fiero. — Ĉi tio, mia kara, estas Esperanto.

Li klarigis, ke Esperanto estas lingvo kreita antaŭ pli ol jarcento por kunigi homojn el diversaj landoj, permesante al ili kompreni unu la alian sen lingvaj baroj. Lingvo de amikeco kaj paco, destinita por proksimigi korojn kaj forigi distancojn.

Miguel aŭskultis kun plena atento, fascinite, dum la avo prononcis vortojn kiel “saluton”, “amiko” kaj “paco”. La sono estis simpla kaj klara, sed samtempe muzika, kvazaŭ dolĉa melodio, kiu ŝajnis al Miguel konata, malgraŭ ke li neniam antaŭe aŭdis ĝin.

Ekde tiam li starigis novan kutimon. Ĉiun posttagmezon li sidis en la korto, kun la libro apogita sur la genuoj, kaj la avo instruis al Miguel novajn vortojn kaj frazojn. Miguel zorge notis ĉion en sia kajero, penante imiti la elegantan kaligrafion de la malnovaj paĝoj. Post kelkaj semajnoj li jam sukcesis kunmeti mallongajn konversaciojn.

Iun dimanĉon, Miguel kunportis la libron al la parko. Li sidiĝis sur benko sub la ombro de arbo kaj eklegis. Tiam li rimarkis knabinon, kiu observis lin el distanco. Ŝi havis brunajn harojn, kiuj briletis en la suno, kaj portis kolorriĉan robon, kiu ŝajnis veni el alia loko. Per timida paŝo, ŝi alproksimiĝis kaj diris ion, kion Miguel ne komprenis.

Li aspektis dubeme, kaj ŝi ripetis, sed la vortoj restis nekompreneblaj. Tiam Miguel rememoris

tion, kion la avo diris: “Kiam vi ne scias, kion diri, parolu per la koro... kaj en Esperanto.”

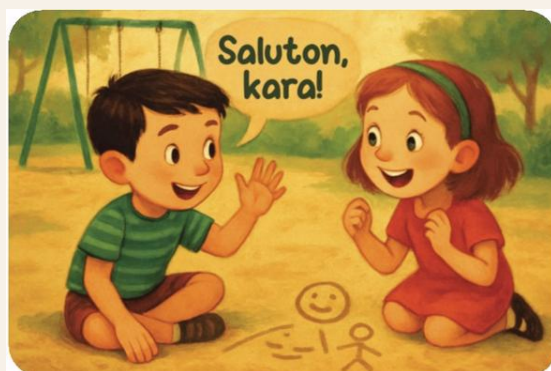
Li ridetis kaj diris:

— Saluton, kara!

La okuloj de la knabino ekheliĝis. Larĝa rideto aperis sur ŝia vizaĝo, kaj ŝi respondis, per milda akĉento:

— Saluton!

Ili komencis komuniki per miksaĵo de vortoj el la libro, gestoj kaj desegnaĵoj en la sablo de la parko. Ili malkovris, ke ŝi venis el malproksima lando por viziti parencojn, kaj ke Esperanto estis la sola lingvo, kiun ambaŭ povis uzi por interkompreniĝi, eĉ se ankoraŭ tre simple.

Tiam Miguel komprenis, ke la libro ne estis nur antikva kodo. Ĝi estis ŝlosilo, kiu povus malfermi pordojn al neatenditaj amikecoj kaj rakontoj, kiuj transpasus oceanojn.

Kaj la verda stelo sur la kovrilo? Nun li sciis, ke ĝi ne estis nur ornamaĵo. La stelo estis lumturo, memorigilo, ke, kie ajn li estus, li povus trovi amikojn kaj kompreni la mondon en maniero, kiun ordinaraj vortoj ne ĉiam permesas.

Ekde tiu tago, la subtegmento de la avo ĉesis esti nur loko plena de memoroj de la pasinteco. Ĝi fariĝis la deirpunkto por aventuroj, kiuj kondukos lin multe pli for ol li povus imagi. ♦

Suspiro

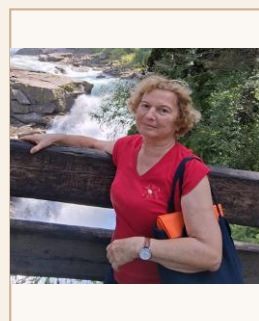
Ripozu nun en la somera vesper',
akompanu vin plu ĉiam la esper'.

La milda nokto gardu viajn sonĝojn,
brilantaj steloj pelu viajn zorgojn.

La venteto karesu viajn harojn,
via haŭto plezuru miajn manojn.

Viajn sulkojn glatigu milde l' amo,
en vi por mi ĉiam vekiĝu l' flamo.

Mia sincera am' donu la forton,
kaj helpu min senĉese vian sorton.

Judit Estók

KHRONOS'-KAIROS'

Funkcias vi laŭ Khronos,

mia koro, laŭ Kairós.

Tamen, restas ni,

mi amas vin en mi.

Simbolas vi la principon devi.

Nenion ignoras aŭ forlasas,

ekvilibras vi la viv',

laŭplezure funkcias mi.

Malpli da Khronos, pli da Kairós,

malpli horloĝoj, for antaŭ kaj post,

laŭ tamen via antaŭsento kaj dezir',

mi estas via donaco,

ĉeeste en vi, en mi, en ni!

Paulo Nascentes

KHRONOS'-KAIROS'

Funcionas no modo Chronos,
meu coração, no Kairós.

Ainda assim, somos,
amo você em nós.

Encarnas o princípio do dever
nada deixa a dever

e pode equilibrar o viver:
funciono no modo prazer.

Menos Chronos mais Kairós,
menos relógios, fora de antes, depois,
como você deseja e presente,
sou seu presente
presente em você, em mim, em nós!

MODERNA VIVO

Moderna vivo sen reto,
 elektriĝo ĉu eblas, restas mi nur mi,
 sen ajna hundo en arbaro?
 Se mi restu, besto min ĉasas,
 do, ĉu forfuĝo al monto, al arbaro?
 Longaj, horoj ne paŝas,
 malvarmaj, horoj ja fridaj,
 nu, do vi preĝu, sen reto,
 kvietiĝu.
 Se io en vi ploras,
 kvietiĝu, estu poeto!

Paulo Nascentes

VIDA MODERNA

Vida moderna sem Internet,
 eletricidade dá pé, me sinto a pé,
 num mato sem cachorro?
 Se ficar o bicho pega,
 Fujo pro mato ou pro morro?
 Longas, as horas não passam,
 Frias, as horas vazias,
 Ora, então ora sem net,
 Se aquiete
 Se algo em você chora,
 Se aquiete, seja poeta!

El Dorado

Edgar Allan Poe

Traduko de Cristina Bollini

Gaje ornamita,
Kuraĝa kavaliro,
En suno kaj en ombro,
Longtempe vojaĝis,
Kantante melodion,
Serĉante Eldoradon.

Sed li maljuniĝis
La kuraĝa kavaliro
Kaj sur lia koro ombro
Faladis, ĉar li vane serĉis
Eĉ unu teron
Similan al Eldorado.

Kaj kiam jam liaj fortoj
Fine lin forlasis,
Li renkontis pilgriman ombron
"Ho Ombro," li diris,
"Kie povas esti
La lando Eldorado?"

"Trans la Montoj
De la Luno
Malsupren en la Valon de Ombro,
Rajdu, oh kuraĝe rajdu,"
Tiel respondis la ombro
"Se vi ankoraŭ serĉas Eldoradon!"

Stranga homo

Laimundas Abromas

Mi vidadis lin en la subtera trapasejo por piedirantoj sub la trafikaktiva urbostrato. Li sidadis silente, sur la malvarma planko sterninte aĉan ĉifonon, gambojn altirinte al brusto kaj genuojn ĉirkaŭpreninte per manoj. Kvazaŭ sin volvinte en rompiĝeman travideblan kokonon.

Eble tiel li konservis varmon, aŭ eble li tiel limigis sin for de ĉirkaŭanta mondo. De ĉio, kio lin vundis, dolorigis, forlasis aŭ forgesis. Okuloj liaj direktitaj al griza betonita pado. Per rigardo ili neniam akompanis maloftajn preterpaŝantojn. Dubinde iu rimarkis lin. Stranga homo.

La unua penso, kiu venkis en mian kapon – mizerulo senhejma, tradrinkinta sian pasintecon, nuntempon kaj estontecon. Serĉanta trankvilan lokon en la bruanta mondo. De tempo al tempo mi rimarkadis tiun viron sur la strato, portanta malnovan trivitan dorsosakon, kiun enestis tuta lia havaĵo.

Iam mi vidis lin en vendejo aŭ malrapide paŝantan surtrotuare. Kien li rapidu? Pasinteco jam polvokovrita, estonto – fragila kaj neperceptebla. Kaj ne klaras, kiom da ĝi estos. Kaj tiu ĉi tago... Nu, estos tia, kian Dio donos.

Verdire mi devas konfesi, ke neniam mi vidis lin ebria kaj ŝanceliranta, pro tio mi decidis, ke nomi lin senespera drinkulo mi ne rajtas. Kaj por almozpeto li neniam etendis la manon, kiel tiuj tedaj almozpetantoj ĉe vendeja pordo aŭ ĉe preĝejo.

Simple laciĝinta homo, netranspaŝinta limon de elprovoj.

Unu malvarman aŭtunan tagon mi denove ekvidis lin, sidantan en la sama subtera trapasejo, en la sama loko. Rapidis preterpaŝantoj, plenigantaj la urbon per vigleco, super iliaj kapoj surstrate svarmis aŭtoj.

Malvarma vetero peladis lastajn sekiĝintajn arbofoliojn. La ĉielo estis makulita de grizaj pluvozaj nubetoj.

„Malagrablas sidi en la trapasejo trablovata de vento”, - mi opinis proksimiĝante al la homo. La kapuĉo iom kaŝis lian vizaĝon, li mem estis vestinta eluzitan ventjakon, sur la fleksiĝintajn genuojn estis metita plejdo – dubinde ĉu ĝi varmigis...

Ne unu fojon, preterirante tiun homon, mi pensis, kia estas historio de tiu homo. Ja ĉiu havas ĝin. „Ĉifoje mi alparolos lin, - decidis mi. –En plej malbona okazo li forpelos min”.

-Ĉu vi ne malvarmumas? – pli stultan demandon mi ne elpensis...

Venis nenia respondo, nenia reago. Kaj kion mi esperis? Mi jam intencis foriri, sed li levis kapon. Liaj grizaj okuloj estis profundaj kaj malgajaj, kiel senfundaj malplenaj putoj. Hirtiĝinta barbo kaŝis magriĝintajn vangojn. „Kiom li aĝas? - mi ekpensis.

Certe ne maljunulo, eble iom pli aĝa ol kvardek aŭ iom pli multe.

Li kapneis, verŝajne respondis al mia demando. Kaj kio plu? Ja ne komencos mi demandadi pro scivolemo. Vere ne scivolemo min turmentis, sed ia perceptebla peza malĝojo tiris min al tiu homo.

-Verŝajne vi malsatas? – de sur miaj lipoj eksonis pli aserto, ol demando.

Mi prenis el mia aĉetaĵsaketo la pakajeton da krakenoj. Li ne etendis manon por preni. Mi metis ĝin sur la genuojn, kovritajn plejde, kaj returnis por iri. Mi esperis, ke ne ofendis lin per tia mia konduto.

-Dankon, -mi ekaŭdis forirante. Ŝajne, li ne ofendiĝis.

Vintro atingis la mezon, per etaj paŝetoj proksimiĝante printempen. Viron en la subtera trapasejo mi ne plu vidis, tamen tiel eble okazis hazarde, ĉar mi mem malofte tien iradis. Mi esperis, ke por malvarma periodo li trovis pli komfortan kaŝejon kaj nenio malbona okazis al li.

Printempo kaj sunaj tagoj instigis deziron vivi kaj ĝoji. En la menciitan trapasejon revenis la malgaja ĝia „luanto“. Mia humuro pliboniĝis.

-Saluton, mi delonge ne vidis vin, - en tiu ĉi fojo mi alparolis lin pli kuraĝe..

-Jes, por mallonge mi deflankiĝis,- mi ekaŭdis respondon. Mi ne plu demandadis.

Baldaŭ venis somero. Dorlotis la varmo. Mi iris promeni. Sur la benko mi rimarkis konatan silueton. Tiu sama verda ventjako. Tiu sama rigardo, vaganta en la flava sablo, kvazaŭ ion serĉanta. Malgaja homo en sia malgaja mondeto.

-Ĉu vi ne kontraŭos, se mi eksidos apude, ĉu mi ne ĝenos vin?- mi demandis lin.

-Vi ne ĝenos. La benko longas.

Ni longe tiel sidis, ĉiu perdiĝinta en la labirinto de siaj pensoj. Mi regalas lin per bombono, ial pro hazardo restinta en mia poŝo.

-Verŝajne vi scivolas, kial mi falis ĝis tia vivnivelo, - neatendite demandis viro, kvazaŭ divenante mian silentan scivolemon.

-Nuuu...,-mi provis mallerte nei. Mi ne plu sukcesis kompili frazon.

Ni iun tempon silentis. Poste li komencis rakonti. Verŝajne jam delonge li volis interparoli konfide pri ĉio, nur la homoj evitis lin.

Li estis aviadisto, piloto. En sia antaŭa vivo – kiel li mem diras. Kio povas pli boni – ol flugado inter nuboj, per okulrigardo provante ĉirkaŭpreni la nepriskribeblan belecon de la tero. Ĉiu flugo estis kvazaŭ peceto de feliĉo, donacita de la sorto.

Reveninte lin atendis agrabla hejmo, edzino kaj ĉarma filineto. Kion pli oni volu?..

La vivo iam donas, sed iam ŝanĝas opinion kaj forprenas. Tadeo (tiel prezentis sin mia kunparolanto) tiufoje tre rapidis al vica flugo. Ial li retenis sin hejme. Li petis edzinon veturigi lin, ĉar tiel estos pli rapide ol veturi per urba trafiko.

Aŭton stiris li mem, apude sidis edzino, kaj sur posta seĝo – filino kun amata unuokula leporeto.

Eble li malatentis, eble babiladis- kiu nun memoros. Okazis fortega kolizio kontraŭ vojrande situinta ŝarĝaŭto. Filineto forlasis tiun ĉi mondon kun griza leporeto enmane.

-Iun tempon mi kun edzino suferis doloran perdon. Poste ŝi ne eltenis kaj restigis min. Eble tiel pli bone... Mi tre suferis pro ŝia silenta riproĉo, - li rakontis.- Krom tio mi devis adiaŭi aviadistan laboron – dum averio ricevitaĵ traŭmatoj ne plu permesis flugadi.

-Do, kaj hejmon vi perdis?- enpense mi kontraŭis min pro tia nepardonebla scivolemo.

-Ne, loĝejon mi posedas. Edzino eĉ ne volis ĝin...

-Do, pro kio vi tiel... en subtera trapasejo estas?

-Mi ne volas resti hejme. Mi eĉ ne povas loĝejon vendi, mi timas, ke tiam mi forgesos la estadon de mia filineto. Mi tiel preferas – surstrate, en trapasejo... Mi estas kvazaŭ inter la homoj kaj samtempe solas...

Nun li ne plu estas stranga homo, almenaŭ por mi. Li posedas la nomon kaj malgajan vivhistorion. ♦

La mondo estas teatro, kaj la teatro estas la mondo de la aŭtenteco

Kiryl Shukh

Ekzistas la antikva toposo "theatrum mundi" — "la tuta mondo estas teatro". Sed kutime ĝi estas uzata kun nuanco de pesimismo: kvazaŭ ni estus devigitaj ludi rolojn en fremda spektaklo. Mi prenis ĉi tiun koncepton kiel bazon por mia propra kredo, sed mi ŝanĝis ĝin. Laŭ mia rigardo, la teatro de la vivo ne senigas je libereco, sed male malfermas ĝin. Ĉi tie ne ekzistas supera scenaristo kaj reĝisoro, kaj la rolo estas elektata ne pro antaŭdestino, sed de la homo mem.

Aktoroj kaj spektantoj ekzistas unuj por la aliaj kaj povas interŝanĝi siajn lokojn. Plie, la aktoro kaj la spektanto estas la sama persono. Ĉi tie ne ekzistas hierarkio. La teatro mem estas ne malliberejo, sed donaco — la scenejo por la agado de la vivo. Ĉiu ĉi tie estas la aŭtoro de sia propra vojo, kaj tio estas libereco, ne malpleno.

La aktoro devas vivi siajn rolojn kiel aspektojn de sia propra personeco. La rolo estas elmonro de la aŭtenteco kaŝita en la animo, ne stulta ŝajnigo. La spektanto devas taksi la ludadon, ne malestimu ĝin. Kaj li devas kapabli distingi bonan aktoron disde malbona — la veron disde la falsaĵo. Tio estas la rajto de la observanto.

La vivo ne estas fremda scenaro. Ĝi estas nia tragikomedio. Kaj ĝi ĉiam estas ludata tute blinde, ludata nur unufoje. En ĝi, la sincereco estas la plej bona akto, kaj la kontemplado estas la plej bona respondo. ♦

La blua birdo de feliĉo el papero – kiam origamio renkontas literaturon

Erika Godó

EsperOri Zoom 196 MAJO 2026 **24**

**KIEL KAPTI
BLUAN BIRDON?**

Filozofio de la fabelo
"La Blua Birdo" de M. Maeterlinck.

La modelo estas variaĵo de Zanate de Michael G. LaFosse

Walter Antonio Orozco Monzón

20.00 ĝis 21.30
(Laŭ la horzono de Francio)

LARYSA OSADCHUK ALAIN DELMOTTE

En la rapida ritmo de la moderna cifereca mondo, ĉiam pli da homoj serĉas agadojn, kiuj trankviligas la menson kaj donas veran sperton. Origamio, la japana arto de paperfaldado, kaj literaturo unuavide ŝajnas esti tute malsamaj mondoj, tamen ili havas ion komunan:

ambaŭ baziĝas sur imagopovo kaj homaj sentoj. Simpla papera birdo aŭ bele verkita rakonto demandas la saman demandon: kie troviĝas la feliĉo?

La simbolo de la "blua birdo" jam delonge reprezentas esperon kaj feliĉon en la eŭropa kulturo. Ĝi fariĝis aparte konata danke al la teatraĵo La Blua Birdo de Maurice Maeterlinck, en kiu du infanoj ekvojaĝas por serĉi la misteran birdon de feliĉo.

Ili fine komprenas, ke la feliĉo ne troviĝas en malproksimaj lokoj, sed ofte estas tre proksime al ni, en la simplaj momentoj de la ĉiutaga vivo.

Similan mesaĝon portas ankaŭ origamio. El unu sola kvadrata folio da papero, per pacienco kaj atento, povas naskiĝi birdo, floro aŭ eĉ tuta rakonto. La procezo de faldado ne nur evoluigas manan lertecon, sed ankaŭ trankviligas la animon.

Pro tio multaj homoj turnas sin al origamio dum streĉaj periodoj: la regula ritmo de la faldado helpas eskapi el la ĉiutaga hasto.

En lernejoj kaj kulturaj programoj oni ĉiam pli ofte kunigas literaturon kun kreaĵmanlaboroj. Post legado de poemo aŭ rakonto, infanoj ofte faras propran "bluan birdon" el papero. Tiel la rakonto ne restas nur penso, sed fariĝas palpebla sperto.

Laŭ specialistoj, tiaj agadoj estas aparte gravaj por la hodiaŭa junularo. Legado evoluigas imagopovon kaj empatian, dum origamio instruas paciencon, koncentriĝon kaj persistemon. Kune ili donas kreivan sperton, kiu samtempe amuzas kaj spirite riĉigas.

La esprimo "la blua birdo de feliĉo" devenas ĉefe de la fama teatraĵo *The Blue Bird*, publikigita en 1908. La verko fariĝis tre konata en Eŭropo kaj poste en la tuta mondo, kaj danke al ĝi la "blua birdo" fariĝis simbolo de feliĉo.

En la rakonto, du infanoj ekvojaĝas por trovi misteran bluan birdon, kiu reprezentas veran feliĉon. Dum sia longa serĉado, ili travivas multajn aventurojn kaj renkontas strangajn estaĵojn. Fine ili malkovras, ke la birdo troviĝis tre proksime al ili jam de la komenco.

La ĉefa mesaĝo de la verko estas, ke feliĉo ofte ne troviĝas en malproksimaj lokoj aŭ en grandaj revoj, sed en la simplaj kaj ĉiutagaj aferoj de la vivo.

La simbolo tamen estas pli malnova ol la verko de Maeterlinck. En diversaj eŭropaj popolarakontoj aperas miraklaj birdoj, kiuj simbolas bonŝancon, esperon aŭ spiritan liberecon. La blua koloro mem tradicie rilatas al trankvilo, ĉielo, espero kaj idealoj.

Pro la granda influo de la teatraĵo, la esprimo "la blua birdo de feliĉo" eniris multajn lingvojn kiel metaforo por la serĉado de feliĉo, neatingebla revo, aŭ la konscio, ke vera ĝojo ofte troviĝas en nia propra vivo.

Ankoraŭ hodiaŭ, la "blua birdo" restas poezia simbolo de espero kaj homa serĉado de feliĉo.

Jen mia poemo pri blua birdo de feliĉo, kiun mi deklamis en kunveno de EsperOri.

Blua birdo de feliĉo

Birdo flugas alten, en la ĉielo blua,
ĝiaj plumoj brilas, kiel oceano pura.
Inter plumoj bluaj, sekretoj kuŝas,
momentoj feliĉaj, la koroj tuŝas.

Silentaj flugiloj, revoj alportas,
feliĉo disvastiĝas, en koroj vi portas.
Malproksime super, inter montoj ĝi flugas,
vento milde ludas, sub flugiloj ĝi rugas.

Dancas en ridetoj, kantas kun ĝojaj sonoj,
blua birdo de feliĉo, en niaj koraj tonoj.
Se koroj malfermiĝas, ĝi trovos nin,
la blua birdo de feliĉo, ne forflugos fin'. ♦

Kontinua Pluvo Ĉesis

laŭ melodio Xi Qianying
Verkis: Zhou Bangyan (Song-dinastio)
Tradukis: Ardo

Kontinua pluvo ĉesis, somera brizo mildas.
cikadoj ĉirpas sur branĉoj de saliko.
jen pavilonoj reflektiĝas sur ondetaro,
ludantaj fiŝoj kirlas freŝajn lotusfoliojn.
silka kurteno flirtas, pluma ventumilo ŝikas.
kuŝante sur komforta mato en la korto,
ĉimomente mi sentas min feliĉa
kiel libera vivanto sen iuj zorgoj.

喜迁莺 ● 梅雨霁

周邦彦 (宋)

梅雨霁，暑风和。
高柳乱蝉多。
小园台榭远池波，
鱼戏动新荷。
薄纱厨，轻羽扇。
枕冷簟凉深院。
此时情绪此时天，
无事小神仙。

Infankanto

Li Weilun

Jupo estas vesto,
 Hundo estas besto.
 Loĝas bird' ... en nesto,
 Ĝojas ni en festo.

LITERATURA PREZENTO de libroj de Leonardo Sciascia kaj Luigi Pirandello.

Erika Godó

Mi aŭskultis bonegan prezentaĵon de Carlo Minnaja, la tradukisto de la libroj, kune kun Laura Brazzabeni kaj Gigi Montalbano. La prezentaĵo estis ne nur informplena, sed ankaŭ inspiriga, montrante la profundan interligon inter literaturo, tradukado, kaj sociaj temoj.

La kontribuoj de Minnaja, Brazzabeni, kaj Montalbano helpis al la publiko pli bone kompreni la nuancojn de itala literaturo kaj la gravecon de la temoj, kiujn ĝi traktas.

Ĉi tiu diskuto ne nur vastigis la horizontojn de la ĉeestantoj, sed ankaŭ instigis ilin al pli profunda esplorado de la verkoj de ĉi tiuj eminentaj verkistoj.

Luigi Pirandello (1867-1936)

Luigi Pirandello estis itala verkisto, dramaturgo kaj poeto, kiu gajnis la premion Nobel de literaturo en 1934. Pro lia vasta produktado, la temoj, kiujn li pritraktas, kaj la renovigo de la teatra rakonto, li estas konsiderata inter la plej grandaj dramaturgoj de la 20-a jarcento.

Inter liaj plej gravaj verkoj troviĝas diversaj noveloj kaj mallongaj rakontoj (en la itala kaj Sicilia-lingvo), same kiel ĉirkaŭ kvardek dramoj, el kiuj la lasta estas nekompleta.

Unu, neniu kaj cent mil

"Unu, neniu kaj cent mil" (itala originalo: *Uno, nessuno e centomila*) estas romano publikigita en 1926. Ĝi estas la lasta romano de Pirandello, kiun li karakterizis kiel "la plej amara, profunde humura verko, pri diserigo de la vivo."

La rakonto sekvas Vitangelo Moscarda, viro, kiu komencas dubi pri sia identeco post rimarko de sia edzino, kiu diras, ke lia nazo iom kliniĝas dekstren. Tiu ĉi malgranda observaĵo profunde skuas lin, ĉar li komprenas, ke aliaj homoj vidas lin alimaniere ol li mem vidas sin.

De tiu momento, Vitangelo ekpensas, ke ne ekzistas unu sola "mi". Ĉiu persono havas malsaman bildon pri li; do li estas "unu" por si mem, "cent mil" por aliaj, kaj finfine "neniu", ĉar ne ekzistas vera kaj fiksa identeco.

Li provas liberigi sin de la roloj kaj maskoj, kiujn la socio trudas, kondukante strange laŭ la opinio de aliaj. Li ŝanĝas sian vivmanieron, rezignas pri sia riĉeco kaj distanciĝas de familio kaj amikoj. Sed ju pli li serĉas sian veran esencon, des pli li perdas sian lokon en la socio.

Fine, Vitangelo rifuzas ĉian fiksitajn identecon kaj elektas vivi ekster la sociaj konvencioj, en stato de konstanta ŝanĝiĝo kaj libereco. La verko estas filozofia kaj psikologia romano, verkita per interna monologo kaj ofta rekta alparolo al la leganto.

La tago de la noktuo

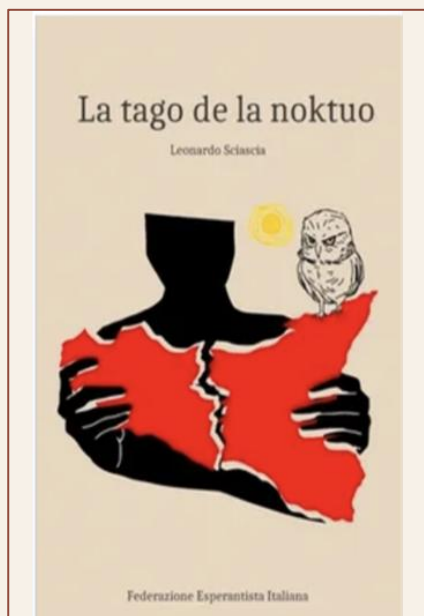
La tago de la noktuo (Il giorno della civetta) estas longa rakonto de Leonardo Sciascia, finita en 1960 kaj unue publikigita en 1961. Leonardo Sciascia (1921-1989) estas unu el la plej signifaj figuroj en la itala literaturo, konata pro sia profunda analizo de Sicilia socio kaj la mafiaj strukturoj.

Li ne nur skribis krimromanojn, sed ankaŭ utiligis la ĝenron por esprimi socian kritikon, malkaŝante korupton kaj moralajn malfacilaĵojn en la itala socio.

La romano esploras la temojn de mafio, korupto, kaj la socia realeco en Sicilio. La rakonto komenciĝas per la murdo de konstrulaboristo, kio ekigas enketon de la polico. La ĉefa protagonisto, inspektoro Bellodi, provas malkaŝi la veron malgraŭ la obstakloj, kiujn la mafio starigas.

Mafio kaj Korupto: La romano profunde esploras la influon de la mafio en la itala socio kaj la malfacilaĵojn, kiujn oni renkontas en la provo kontraŭbatali ĝin.

Sciascia prezentas la dilemojn de justeco en la mondo, kie korupto regas, kaj la karakteroj ofte devas fari moralajn decidojn, kiuj ne estas simplaj.

La libro reflektas la sociajn strukturojn en Sicilio, montrante, kia la mafio estas interplektita kun la ĉiutaga vivo de la civitanoj.

La skribo de Sciascia estas konciza kaj intensa, uzante dialogon por konstrui tension kaj montri la kompleksan interrilaton inter la karakteroj. La atmosfero estas malgaja, reflektante la malfacilan realon de Sicilia-vivo.

La libro estas grava verko, kiu ne nur rakontas interesan historion, sed ankaŭ invitas la leganton pensi pri pli profundaj temoj de moralo, justeco, kaj la efikoj de la mafio. Ĝi estas rekomendinda por ĉiuj, kiuj interesiĝas pri itala literaturo kaj sociaj temoj.

Al ĉiu la sia

Al ĉiu la sia (itale: A ciascuno il suo) estas romano verkita de Leonardo Sciascia, publikigita en 1966. La verko estas detektiva romano, kiu esploras la temojn de justeco, vero, kaj la malfacilaĵojn de sociaj rilatoj en Sicilio.

La rakonto sekvas Salvatore, kiu troviĝas en la mezo de mistera murdo kaj lian serĉadon de la vero.

La romano esploras la koncepton de justeco en socio, kie la vero ofte estas malfacile atingebla. Sciascia montras, kiel personaj interesoj kaj korupto povas malhelpi la serĉadon de la vero.

Li uzas la rakonton por kritiki la sociajn strukturojn en Sicilio, montrante, kiel la mafio kaj lokaj influoj formas la vivon de la civitanoj.

La detektiva elemento de la romano kreas suspenson kaj tenas la leganton engaĝita, dum la mistero de la murdo malkaŝiĝas laŭ malrapida ritmo.

La stilo de Sciascia estas simpla sed efika, kun klaraj bildoj kaj koncizaj priskriboj. Lia uzo de dialogo helpas krei vivajn karakterojn kaj realisman atmosferon. La tono estas serioza, reflektante la malfacilan realon de la temo.

Ĝi estas pensiga romano, kiu ne nur ofertas intrigantan misteron, sed ankaŭ invitas la leganton reflekti pri pli profundaj sociaj kaj moralaj temoj. Ĝi estas rekomendinda por tiuj, kiuj interesiĝas pri itala literaturo kaj la kompleksaj aspektoj de la sicilia socio.

La itala literaturo estas riĉa je profundaj temoj, kompleksaj karakteroj, kaj socia kritiko, kiel evidente montras la verkoj de Luigi Pirandello kaj Leonardo Sciascia. En ĉi tiu artikolo, ni esploris tri el la plej signifaj romanoj de ĉi tiuj verkistoj:

"Unu, neniuj cent mil", "La Tago de la noktuo", kaj "Al ĉiu la sia". Ĉiu romano ne nur rakontas intrigajn historiojn, sed ankaŭ invitas la leganton pensi pri la profunde enradikiĝintaj sociaj kaj moralaj temoj, kiuj daŭre influas la italan socion hodiaŭ.

Pirandello, per sia introspektiva stilo, malkaŝas la kompleksan naturon de identeco kaj la efikojn de sociaj konvencioj sur la individuon. Dume, Sciascia utiligas la detektivan ĝenron por esplori la malfacilaĵojn de justeco en mondo regata de korupto kaj mafio.

Ĉi tiuj verkoj, kun iliaj unikecoj kaj profundo, ne nur formas la italan literaturon, sed ankaŭ instigas reflektadon pri la homa stato kaj la socio en kiu ni vivas.

Mi esperas, ke ĉi tiu artikolo instigos vin malkovri kaj legi ĉi tiujn gravajn verkojn, kiuj restas relevaj en la hodiaŭa mondo. ♦

Drakboata Venk'

*Verkis: Lu Zhao, Tang-dinastio
Trad.: John Huang*

Ĉe Ŝtonriver' revis mi pri fest',

ĉe gastej-tur' ekflugis jam boat'.

Tamburoj tondris tra la bord',

bestkap' disŝprucis ŝaŭmon for.

Tra ondoj ŝprucis kri' kaj boat',

eĉ birdoj cedis al ĝia fort'.

"Jen drak'!" oni diris — dubis mi,

ĝi venkis, kun premio revenis ĝi.

Ni levu du remilojn

Verkis: Qiao Yu Muziko: Liu Zhi Trad.: John Huang

La du remilojn ni levu,
 ondojn puŝas boato;
 Blankan turon spegulas la lago,
 Ĉirkaŭ staras verdarb' kaj ruĝa muro.
 Boato glitas milde en akvo,
 freŝa vento blovas rekte al ni.

Ruĝaj koltukoj al la suno,
 sunbril' sur lago lumas nun;
 Lagaj fiŝoj nun rigardas al ni,
 ili aŭskultas nian ĝojan kantadon,
 boato glitas milde en akvo,
 freŝa vento blovas rekte al ni.

Post taga lerno kaj laboro,
 ni ĝojas el la tuta kor'.
 Mi demandas vin, karaj amikoj:
 kiu donis al ni feliĉajn tagojn?
 boato glitas milde en akvo,
 freŝa vento blovas rekte al ni.

Ansero

Verkis: Luo Binwang

Trad.: John Huang

Ansero, ansero, ansero,
kurbkole kantas al ĉielo.
Blankplume flosas sur verda akvo,
ruĝpiede ludas en ondeto.

La Patro

Verkis: Zhao Wenying

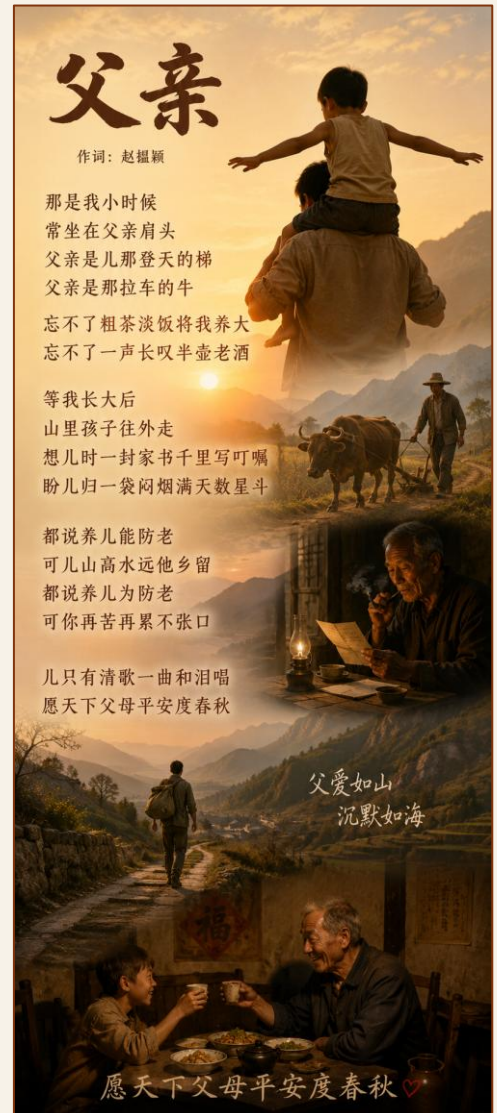
Trad.: John Huang

Kiam estis mi infan',
 sur patraj ŝultroj sidis mi.
 Patro — ŝtup' al ĉiel' por fil',
 Patro — bov' sub peza tir'.

Mi ne forgesas simplan panon, kiu min grandigis,
 Nek longan ĝemon, duon-vinon, kiu lin silentigis.

Kiam mi fariĝis viro,
 monta infan' ekpaŝis al foriro.
 Al fil' li skribis hejman leteron kun admon',
 Atende filon fumis li sub stela fon'.

Oni diras: fil' vin gardas en maljun',
 Sed fil' restas trans montoj, riveroj, en fremdland' nun.
 Oni diras: fil' apogas en maljun',
 Sed vi, tra pen' kaj lac', plendon diras al neniun nun.
 La fil' havas nur kanton, kun larma flu',
 Ke gepatroj pace vivu sub benata lun'.

Rozoj

Hagiko Kato

Ĉiuvespere mi promenas.

La promenvoja estas borderita de ĉerizarboj.

Printempe, ĉerizfloroj floras, kaj somere, la verdaj folioj kreas agrablan ombron.

Mi ŝatas promeni laŭ tiu pado.

Nun estas tre agrabla sezono. Rozoj floras en la ĝardenoj de domoj.

Inter ili, la rozoj en unu domo estas grandiozaj kaj impresaj. En la ĝardeno kaj sur la heĝoj multaj rozoj floras. Blanka, ruĝa, flava, rozkolora, helviola, kaj multaj aliaj koloroj.

La domo ŝajnas kvazaŭ envolvita per rozoj.

Unu viro, kiu ŝajnas esti la posedanto de la domo, prizorgas la rozojn ĉutage.

Vespere, kiam mi preterpasas lian domon, li ĉiam rigardas la rozojn en sia ĝardeno, eĉ vintre.

Hodiaŭ hazarde mi ekvidis virinon, kiu ŝajnis esti la edzino de Roza Gardanto.

Ŝi estis tre bela.

Mi imagis, [Kiam la roza gardanto proponis geedziĝon al ŝi, li eble dirus "Dum mi vivos, mi donos al vi rozojn.]

La edzino diris,

"Antaŭ longe mia edzo diris, ke li donos al mi belajn rozojn, tiel longe li vivas.

Jes li donas rozojn ĉiujare.

Tuj kiam li vekigis, li iras al la ĝardeno por rigardi la rozarbustojn. Ĉiumatene kaj ĉiuvespere, eĉ vintre.

Li ŝajnas kompreni la sentojn de la rozoj.

Kiam rozoj bezonas akvon, li donas ĝin. Kiam rozoj bezonas sterkon, li donas ĝin.

Kiam rozoj volas pritondi siajn branĉojn, li bone tondas ilin.

Iafoje mi deziras, ke li komprenu min, same kiel li komprenas la rozojn.

Kiam mi estas laca, mi volas, ke li lavu la telerojn kaj purigu la kuirejon.

Dum agrabla vespero, kiam mi volas promeni, li promenu kun mi, kaj rigardu la lunon kune senvorte. Ne li nur rigardas rozojn en la ĝardeno.

Rigardante belajn rozojn en mia mano, mi flustras al mi mem.

"Mi ne volas rozojn. Tio, kion mi volas, estas io nevidebla por la okulo."

La edzo diris,

"Antaŭ longe, kiam mi estis juna, mi renkontis dolĉan knabinon.

Ŝi estis gaja kaj havis mirindan rideton. Ŝia rideto igis min senti feliĉon.

Ŝi amis florojn, precipe rozojn. Mi aĉetis rozojn por ŝi kaj petegis ŝin edziniĝi al mi.

Mi diris, "Dum mi vivos, mi donos al vi belajn rozojn."

Ŝi ridetis kaj diris "Jes".

Kelkajn jarojn poste, ŝi naskis filon. Ni estis tre feliĉaj.

Tamen, mi devis labori ĉe la firmao de frua mateno ĝis malfrua nokto. Mia laboro estis malfacila.

Mi ne kapablis prizorgi la bebon. Mi eĉ ne sukcesis havi konversacion kun mia edzino.

Mi tute elĉerpis mian energion ĉe la firmao. Tio estis tragedio, kiu okazis en japanaj hejmoj tiutempe. Mi perdis la kapablon komuniki kun mia edzino.

Post nia emeritiĝo, ni aĉetis domon kun malgranda ĝardeno. Mi plantis multajn rozojn por plezurigi mian edzinon. Ŝi ŝajnis feliĉa kun belaj rozoj.

Ĉiumatene kaj ĉiuvespere mi rigardis rozojn.

Eble mi amis rozojn pli ol mian edzinon. Ĉar la rozoj silente respondis al mia amo.

Ĉivespere, mi vidis geedzojn sur la vojo, kie mi promenas. La du ne parolis, sed ili ŝajnis trankvilaj. La edzino ne estis pli bela ol antaŭe, sed ŝi ŝajnis kontenta. ♦

Rezultoj de “D-ro Ivan Kirĉev”- urbo Razgrad, Bulgario lan Internacian Esperantan konkurson por originala esperanta poezio kaj humuro – EKRA-26

PROKOKOLO

Nº1

Hodiaŭ, la 13an de junio, 2026, ĵurio en konsisto: prezidanto Ivaniĉka Rajkova Maĝarova – verkistino, longjara esperantistino kaj vicprezidanto de EDK “D-ro Ivan Kirĉev”; membroj:

1. Vasil Kadifeli – fama turka esperantisto, ĉefredaktoro kaj eldonisto de la riĉenhava esperanta revuo “Turka stelo”

2. Dimitrinka Kateva – esperantistino, instruistino kaj filologo, prezidanto de EDK

DECIDIS:

Atribuas jenajn premiojn:

PRI POEZIO:

Unuan premion: al Ewa Grochowska el Francio pro la poemo “Malnova domo”

Duan premion: 1. al Erika Godó el Hungario pro “La rakonto de la maljuna arbo” kaj “Plenluno”

Triajn premiojn: 1. al Lenke Szasz el Rumanio pro “Eksonis violono”

2. al Zivanko Novakov el Serbio pro “Honta poemo”

PRI HUMURO:

1. Unuan premion: al Miklos Cseszney el Hungario pro “La universala solvo, perdita en Nkumbe”

2. Duajn premiojn: 1. al Ewa Grochowska el Francio pro la humura poemo “Bela kokino” 2. al Cho Sung Ho el Koreo pro “Perdita ŝafo”

3. Triajn premiojn: 1. al Tatjana Terehova el Rusio pro “Kion plej bezonas la verkistoj?” 2. al Charles Germany el Usono pro “Papera balkono kaj la homarano” ♦

ĴURIO: Prezidanto: Iv. Maĝarova

Membroj: 1. V. Kadifeli

2. D. Kateva

Librorekomendo

Erika Godó

La 22an de decembro 2025 (laŭ la indonezia tempo), estis eldonita en Antverpeno, Belgio, plurlingva poemaro de Yohanes Manhitu, "Oceano de Vortoj". La eldonejo estas Eldonejo Libera, kun Lode Van de Velde (belga verkisto, tradukisto, eldonisto kaj aktiva esperantisto) kiel ĝia "ŝipestro".

La libro konsistas el 200 paĝoj kaj enhavas 160 poemojn. Ĝi estas kolekto de 80 poemoj tradukitaj en Esperanton kun originalaj tekstoj en ok lingvoj (po 10 poemoj), nome la indonezia, la davana, la oficiala tetuma (de Orienta Timoro), la kupang-malaja, la angla, la franca, la hispana kaj la portugala. Esperantigis la poemojn la aŭtoro mem.

DETALOJ

Verkinto & tradukinto: Yohanes Manhitu

Kovrilotipo: Poŝlibro (Paperback)

Eldonejo: Eldonejo Libera (22.12.2025)

Internaj koloroj: Nigra kaj blanka

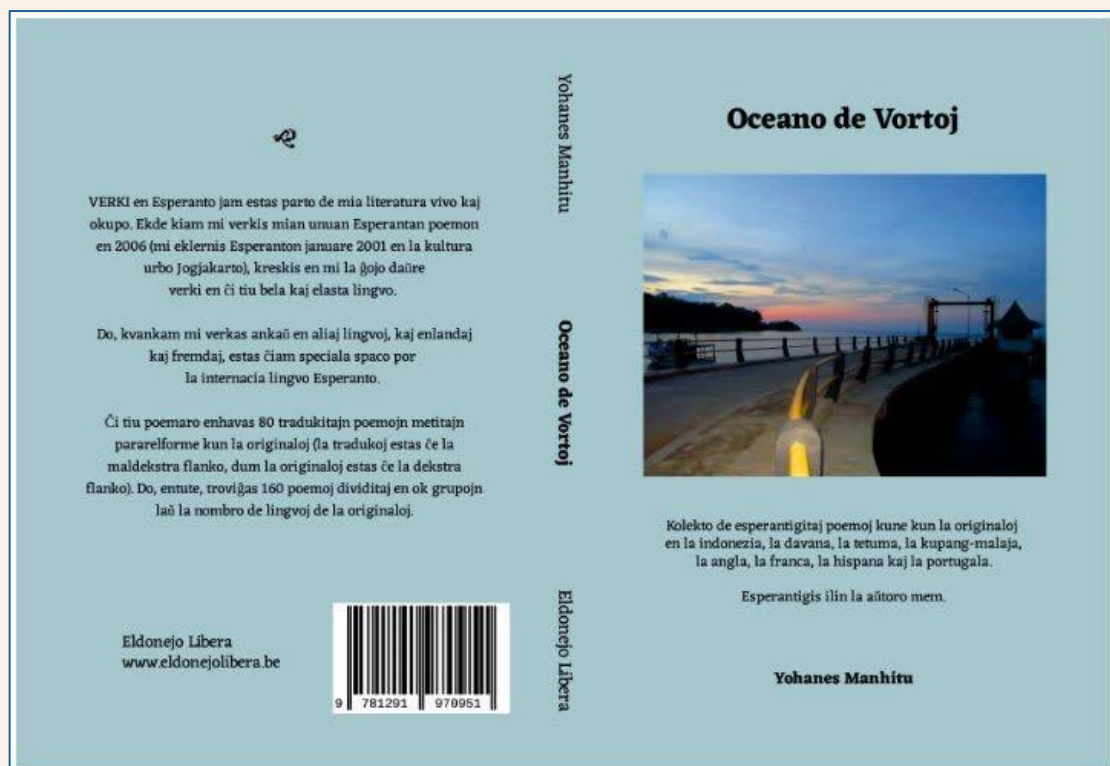
Prezo por libro: 16,36 USD

Lingvo (ĉefa): Esperanto

Paĝnombro: 200 paĝoj

ISBN: 978-1-291-97095-1

Dimensioj: 148 x 210 mm

Arto kaj Literaturo: La Kreiva Verk-semajno

Erika Godó

Dum Verk-Semajno inter la 25-a kaj 31-a de majo, ni ĉiutage laboris por antaŭeniri per niaj literaturaj kaj artaj projektoj. Ĉi tiu semajno estis plena je kreemo, inspiro, kaj subteno de la komunumo de Bobelarto, kiu helpis nin realigi niajn taskojn.

La plej interesa parto de la programo estis "vorto de la tago", kiu estis nova vorto ĉiutage. Ĉi tiu vorto ne nur funkciis kiel inspirfonto, sed ankaŭ kiel defio por verki poemon aŭ rakonton bazitan sur ĝi. La ĉiutaga vorto instigis nin pensi kreeme kaj rigardi aferojn el novaj vidpunktoj. Kelkaj vortoj estis facile interpreteblaj, dum aliaj postulis pli profundan pripensadon. Tio montris, kiel diversaj perspektivoj kaj emocioj povas esti esprimitaj tra la literaturo. La taskoj helpis min skribi pli kuraĝe kaj pli bone koni mian propran stilon.

La procezo de verkado ne nur plibonigis mian vortprovizon, sed ankaŭ mian kapablon esprimi pensojn kaj sentojn en pli nuancita maniero. Kiam mi renkontis pli malfacilajn vortojn, mi lernis esplori iliajn signifojn kaj ludi kun la lingvo.

Je la fino de la semajno, mi havis etan kolekton de poemoj, kiuj memorigas min pri tiu inspira periodo. Ĉiu poemo reflektis la unikan influon de la vorto de la tago kaj la emociojn, kiujn ĝi vekis en mi. La sperto montris, ke eĉ unu simpla vorto povas naski novajn ideojn, emociojn, kaj rakontojn.

Entute, la kreiva verka semajno ne nur evoluigis miajn verkajn kapablojn, sed ankaŭ donis al mi ĝojan kaj instigan sperton. La subteno de la komunumo kaj la ĉiutaga vorto estis esencaj por mia progreso. Mi partoprenos similan programon denove en la estonteco, ĉar ĝi ne nur helpas al mi evoluigi miajn kapablojn, sed ankaŭ alportas novan energion al mia verkado. Mi ĝojus montri al vi la poemojn, kiujn mi verkis dum la semajno. Ĉi tiu sperto estis nepre memorinda, kaj mi esperas, ke aliaj havos similan ŝancon en la estonteco.

Dankon Bobelarto!

La unua vorto de la tago estis: **finfine**

Finfine venis trankvila vento,
post la bruoj de la longa nokto,
birdo kantis super verda monto,
kaj la mondo rejuniĝis per forto.

Mildaj paŝoj tuŝis la vojetojn,
roso briletis sur florpetaloj,
ĉiu spiro portis al koretoj,
paco por forigi la horojn.

Finfine ankaŭ mia koro
trovis havenon por espero,
kaj en matena, pura verda tero,
mi retrovis mondon de oro.

La dua vorto de la tago estis: **miniatur**

Miniatur – pentraĵo hela,
brila kvazaŭ maten-stela,
per fajna penik' kaj milda koloro,
ĝi vekas silenton en homa koro.

Sur porcelano aŭ flavpapero
floras ĝardenoj en vesper-aero,
kaj ĉiu linio, eta detalo,
gardas sekreton de temp-kristalo.

Per mola tuŝo de lerta mano,
revivas sonĝo el fora temp-plano,
en eta kadro sen laŭta bruo,
pulsadas mondo en bela fluo.

La tria vorto de la tago estis: **rikolti**

Matene leviĝas nebulo el kampo,
la suno ekbrilas kvazaŭ ora lampo.
La spikoj ondadas en milda venteto,
kaj birdoj salutas per gaja kanteto.

La manoj laboras kun paco kaj forto,
ĉar venis la tempo de bela rikolto.
La korboj pleniĝas per fruktoj kaj greno,
rekompenco dolĉa longa pleno.

Vespere la vilaĝo silentas en lumo,
aŭdiĝas nur paŝoj kaj fojna parfumo.
Kaj dankas la koro kun ĝojo kaj sento
pro la benoplena kaj riĉa rikolto.

La kvara vorto de la tago estis: **celo**

En nokta vento brilas stelo,
en mia koro vivas celo.
Tra vojoj longaj kun espero,
mi paŝas firme sen sufero.

La sun' leviĝas super belo,
kaj lumas klare mia celo.
Eĉ kiam venas ombroj, timo,
min gvidas antaŭen forta stelo.

Kun amikeco kaj fidelo,
pli proksimiĝas ĉiu celo.
Kaj fine kantas mia animo:
"Venko naskiĝas el kuraĝo."

La kvina vorto de la tago estis:
atingebla / neatingebla

(Du opcioj de la sama radiko.
Elektu unu kaj verku priel!)

En la ĝardeno de espero,
dancas sonĝoj, ĉiu mistero.
Ĉiu peto, ĉiu lamento,
ne malaperas en la tempo.

Atingebla estas la ĉielo,
kiel malproksima belo.
Kie koroj kunfandiĝas,
animo de homo pleniĝas.

La vojo plena de fidoj,
la vivo plena de ĝojoj.
Ĉiu paŝo, ĉiu decido,
atingebla estas la fido.

La sesa vorto de la tago estis: **joro**

En silento de nokta gloro,
flustras vento en koro de tero,
Kaj en ombro de fora memoro,
vivas milda, tremanta joro.

Ĝi ruliĝas kiel lumo en maro,
inter revoj kaj spuroj de ploro.
Kvazaŭ kanto sen certa klaro,
ĝi dormas simple en blua maro.

Iu momento, plena de espero,
kondukas nin al la nekonata tero.
La tempo senĉese flugas,
sed nur la memoroj restas.

La sepa vorto de la tago estis: **heroe**

La vento flustras nomojn forgesitajn,
pri homoj sen laŭdoj forpasintaj.
Ili iris antaŭen, ne ĉielo,
kaj vivis la momenton heroe.

Kaj eĉ, se neniu skribos ilian historion,
la mondo mem memoras la veron,
ke granda forto ne ĉiam bruas,
sed foje simple — kviete — fluas.

En mateno de silenta brilo,
kreskas espero en ĉiu koro,
Ne per glavo aŭ laŭta krio,
sed per paŝo kontraŭ la timo. ♦

Poemoj de Yi Qiao

Denove sur la holmon

Alte super la trankvila valo,
nubo-pecoj lante sin etendas.
En aer' bongusto de migdalo,
sur la holmon sola mi ascendas.

Kiel la animo de naturo,
ora lumo jen lontane brilas.
Ĝhas kvazaŭ kveranta murmuro,
antaŭlonge junaj ni babilas.

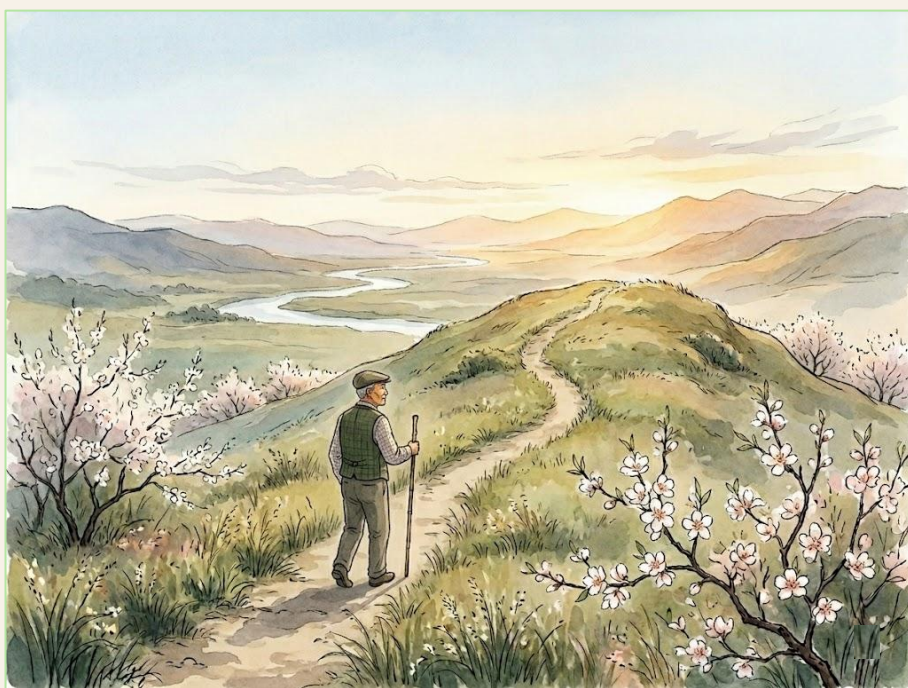
Arde ni fidelaj nin brakumis,
dolĉa kis' nin benis kun kareso.
La avidon ĉastan ni plenumis,
ho ĝisnune viglas ĉi impresio.

Al mi temas pri l' revelacio,
kun ĉiama freŝa nostalgio.

— Sonetfaris Yi Qiao

Yi Qiao

Papavfloroj

Sur kamparo jen papavoj floras,
rozaj kiel lipo de belino.
Ili charme en zefir' fervoras,
kaj l' aromo flosas al kor-sino.

La belec' animon songĝ-obsedas,
neĝ-glacion fandas la pasio.
Tamen ili pekon jam heredas,
fonto de mania agonio.

Ruĝ-petaloj brilas kun fiero,
sed en tenta ombro makulata.
Migre inter fido kaj despero,
devojiĝo povas esti fata.

Teme pri anĝelo kaj demono,
papavfloroj flustras kun admono.

— de Yi Qiao laŭ metriko de angla soneto

Flugiloj de amo

Ĉirpas orioloj frumatene
dolĉaj en-ĝardene
kaj unisone kun susuro de mildvento
el oriento.

Kveras hirundoj dumtage
viglaj super-lage
kaj unisone kun lirlado de akvfluo
kun plena ĝuo.

Trilas fringeloj vespere
bravaj tutlibere
kaj unisone kun flirtado de nubaro
super maro.

Rukulas najtingaloj noktomeze
sorĉaj kor-karese
kaj unisone ja kun mia zumo
en bano de lunlumo.

La birdoj kunflugiloj de amo
kantas unisone kun la versdeklamo.

— de Yi Qiao laŭ libera versmetriko

Yi Qiao

Hajkoj pri Pentekosto

Glor-lumo brilas
kun la Sankta Spirito,
ĉiuj jubilas.

Ĉiel' sen bordo,
vasta kiel Sinjora
mizerikordo.

Arda fidelo
ligas nian sorton kun
l' am' el ĉielo

Eterna vivo
pro karitato graca
en perspektivo.

Ho, l' avataro
de Pentekosto nome
ben' por homaro.

— Hajkojn verkis Yi Qiao

Rendevuo en la sonĝo

Via kis' kortuŝas dolĉtenera,
ni brakumas en ekstaza mutio.
La pasio vervas ja sincera,
kun la reciproka korsaluto.

Graca sento restas neforgesa
kiel la pompanta pimpa floro.

Mar' profunda ondas plenkaresa,
milde kun printempa zefirgloro.

Rendevuon en la sonĝo bela,
alte varti ni pasie devas.
Tiel linde vi ridetas hela,
estas vi, mi kiun ofte revas!

Estingiĝos ne l' beata flamo,
nek delice korinklina amo.

— de Yi Qiao laŭ la metriko de angla soneto

Se vi havas

Se vi havas revon en la koro,
kial ne malkaŝas ĝin fiere?

Realiĝu l' revo kun honoro,
kaj l' diino benas vin prospere.

Se doloron havas vi en koro,
kial ne konfesas ĝin sincere?
Ŝi karesu l' vundon kun favoro,
tiel sentas vi vin kor-libere.

Se vi havas amon en la koro,
kial ne ĝin fandas kun la ŝia?
La homar' progresu al aŭroro,
regos fine l' mondo harmonia.

Kiel la lumtur' en nokt' obskura,
ŝi prilumas nin kun grac' am-pura.

Somnambulado en la koŝmaro

La militoj daŭras sufokante,
pleboj tumultegon tro suferas.
Siegite ni rifuĝas vante,
pro infesta plag' ni jam mizeras.

Sur ŝirmejon falas frida neĝo,
vestoj kaj manĝaĵoj al ni mankas.
Petas ĉiopovon ni per preĝo,
pro minuta paco ni jam dankas.

Somnambule ni jen dolorplenas,
fronte al l' obskuro de morozo.
Katastrofo ege nin ĉagrenas,
ĉu haveblas el Ĉiel' almozo?

Kugla pluv' kirlas kun hororo,
en konfuzo svarmas mort-angoro.

— de Yi Qiao laŭ metriko de angla soneto

Hajkoj pri la Ĝardeno de l' Giganto

— Sinoptiko de la fabelo de Oscar Wilde

— Hajkojn verkis *Yi Qiao*

Belan ĝardenon

jen havas la giganto,

mirindan scenon.

Floroj prosperas,

kaj dek du persikarboj

fruktojn oferas.

Infanoj tie

petolas kun plezuro,

plenharmone.

L' infanojn pelas

la giganto brutale,

kruelas.

Nun ĉirkaŭmuro

staras ĉe la ĝardeno,

sen aperturo.

Do tie regas

tutjare ĉiam vintro,

ventego blekas.

Tra l' mura truoj

rampas l' infanoj enen

kun riska ĝuo.

Sur persikarboj

ili grimpas kaj staras,

jen gloraj farboj.

Unu knabeto

ne eblas alten grimpi,

kun larmo-ĵeto.

Nun simpatio

vekiĝas ĉe l' giganto,

kun emocio.

Li zorge metas

l' etulon sur la arbon,

bontempo pretas.

Jeno misteras:

kalva l' arbo tuj floras,

nove prosperas.

Do l' alta muro

estas malkonstruata,

bona aŭguro.

Estas feliĉa

l' giganto kun l' infanoj,

plezuro-riĉa.

Plurjaroj glitis,

la giganto oldiĝas,

ofte meditas.

Inter l' infanoj
 havas l' etul' najlvundon
 sur ambaŭ manoj.
 Surprizas mire
 l' giganton la spektaklo,
 preskaŭ delire.
 L' etul' konfesas:
 "la najlvundo pro l' Amo,
 ofer' necesas.
 Via ĝardeno
 belas, tamen pli gloras
 mia Ĝardeno."
 "Kiu estas Vi?"
 la giganto miregas
 kun tim-fantazi'.
 Genuiĝas nun
 l' giganto kun pentado,
 ĵus en oportun'.
 Tuj la kerubo
 konduktas la giganton
 alten tra l' nubo.
 Al la Ĝardeno
 ili kune sor-flugas,
 ho, al l' Edeno!

Esperoj en ĉiutago

(forme de hajko)

Gajo

Viva espero

'stas laŭ Natura Leĝo
kun gaja belo

Eka espero---
retsaluto de kara
el ĉemartero!

Maten-espero
en manĝo far l' edzino
per kormielo!

Taga espero---
pretigas ni tagmanĝon
per amsukero!

Plia espero---
siesto tre necesas
por lacopelo!

posta espero---
retbabilad' kun frato
en ridlibero!

Sekva espero---
TV donas korĝojon
dum la vespero!

Dorma espero---
Mi sonĝu pri ŝi juna:
brilanta stelo !

Klarigoj

- 1) ĉemartero sonas vakema kaj forema, kiu indikas forforan lokon malcerte .
- 2) TV estas mallongigo de televido, kiu sonas kiel du silaboj to vo.

Post Pluvo

Viktoria

Malproksimajn montojn nuboj ĉirkaŭvolvas,
Proksima akvo spegulas pavilonojn.
Verdaj bordoj ĉirkaŭas la riveron,
Kvakoĵ vokas la serenon.

雨 后

远山云缭绕，
近水映亭台。
翠色环江里，
蛙声唤晴开。

(Originala poemo de Chen Weiqin (Viktoria) el Chaozhou, Guangdong-provinco, Ĉinio.)

Feniksafloroj

Viktoria

Marte, mi kantas pri kapokfloroj.
Maje, mi renkontis la feniksaflorojn —

Meze de abunda verd',
de malproksime
ĝia ruĝo estas tiel modesta,
tiel milda kaj mola.

Sed alproksimiĝante,
vi rimarkos,
ke ĝi fakte estas helega kaj suka.

Nur ĉar ĝi scias,
ke la ĉirkaŭa verd'
estas egala kun ĝi,
tial ĝi neniam trudas sin antaŭen.

Ĝi kaj la verdaĵo interplektiĝas,
ornamas unu la alian,
nek rapidas nek malrapidas,
nek konkuras nek bruas,
kune kreas belan bildon.

Ĉi-momente,
ho, la feniksafloroj en miaj okuloj,
vi tiel mildas,
sed tiel allogas.

(Originala poemo de Chen Weiqin (Viktoria) el Chaozhou, Guangdong-provinco, Ĉinio.)

Fabela Ponto

Ĉiamĝoja

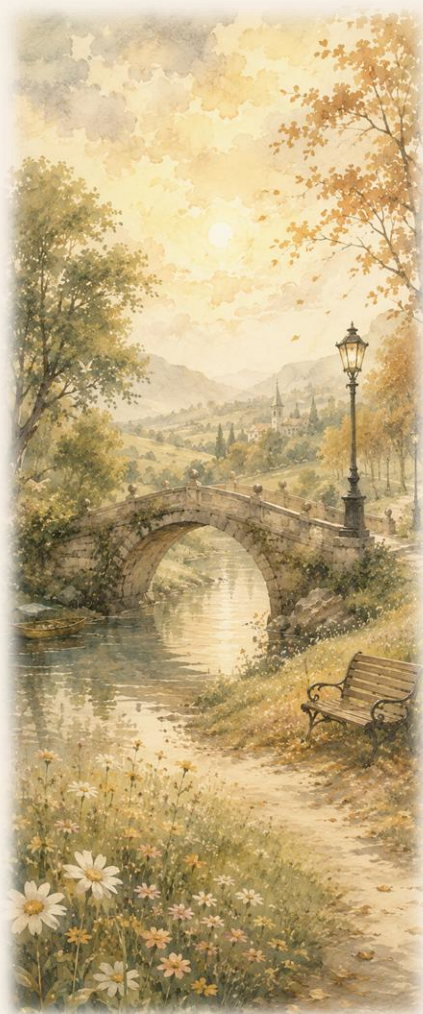
En bildo estas pejzaĝo tre bela,
La verdaj branĉoj en brak' de fabel',
La ŝtona ponto aspektas modela,
Sur ponto iras knabino sen cel'.

Prospera Kampo

La kampo disfloras, ĉio estas bela.
Artistino pentras vidaĵon en pomp'.
La nuboj nun flosas sur ĉielo hela.
Kaj pentrilo ŝia ekbrilas kun pimp'.

Mistero de l' Aŭtuno

L' aŭtuno belas, la folioj falas al la tero,
La suno brilas, la orarboj staras en mister'.
Knabino sidas sur la benko, ĝoje pro liber',
Ŝi ĝuas belan mirindaĵon parke, kun fier'.

La Ĝojo Post Laboro

Post la laboro venas dolĉa paco,
Kun ĝojo flugas mi al mia plaĉo,
Al mi aperas fine ĝoja spaco,
Mi plene ĝuas dancon sur la placo,
Senlace mi leviĝas, sen laceco,
Kaj mi ridetas kun feliĉa vizaĝo.

暮作余欢

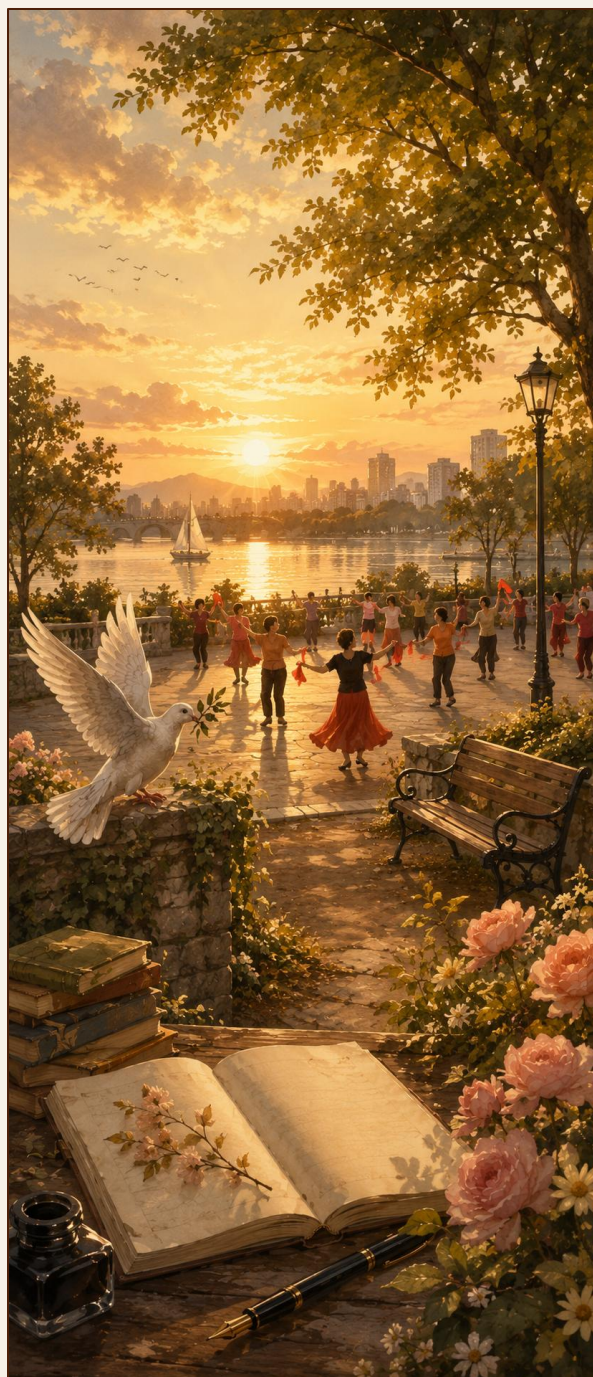
暮褪尘嚣，化作甘甜宁谧，
心生雀跃，奔赴心之所喜。
豁然开朗，满眼皆是欢喜，
广场翩跹，沉醉曼妙舞步里。
忘倦飘飞，尽扫一身疲乏，
唯余一抹浅笑，尽显幸福面颊。

Espero Venas

Jaro post jaro,
Librojn vi legas.
Tago post tago,
Scion vi lernas.
Plumo en mano,
Brilon vi kreas.
Plano en menso,
Frukton vi gajnas.
Flugo al supro,
Espero venas.

希望来临

年复一年，展卷耕读；
日复一日，求索求知。
执笔在手，绽放华光；
心怀远志，终得硕果。
乘风而上，希望将至。

Neesprimebla Sapiro

Verkis: Huoda

Trad.: Batalanto

UNUA STROFO: Soleca Gastejo, Frosta Fenestro

Soleca gastejo, fenestro frosta,
 Vent' kaj pluv' en hor' sen fin'.
 Volus diri — sed vorto perdiĝas...
 Printempa varm' hieraŭ, hodiaŭ aŭtuna frost'.
 Fidela amik' — ho ve! — apenaŭ trovebla,
 Serĉas man' en vana sopir'!

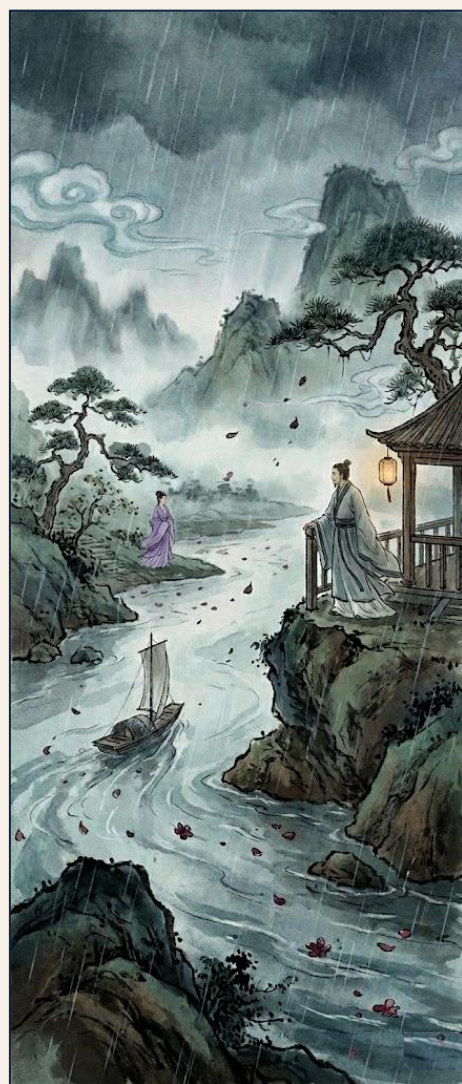
DUA STROFO: Tra Kvar Maroj, Hejmo Nenie

Tra l' kvar maroj, hejm' en nenie,
 Mil mejlojn for — la patruja ter'.
 Sur rando de l' ĉiel' — boato sola
 Drivas, drivas en senlima aer'.
 Hieraŭ am-tajd', hodiaŭ forfluo —
 Kun mi en flus' kaj malflus', kiu restos kun esper'?

TRIA STROFO: Vento kaj Pluvo Tra l' Nokto

Vento kaj pluvo tra l' nokto —
 Belsonĝo forkuris for!
 Koron mian fordonis al vana fluo,
 Restas nur hont' kaj dolor'!

难诉相思

KVARA STROFO: Vento, Pluvo — Ve al la Floro

Vent' kaj pluvo — ve al la flor' en sufero!
 Falas la ruĝo, neniŭ reten'.
 Printempa vespero, aŭtunece malvarma —
 Sen fin' la malĝoj', sen lim' la ĉagren'!

KVINA STROFO: Streĉita Kordo, Ne Sonas Sapiro

Streĉita kord', ne sonas sapiro —
 Proksime ni, sed inter ni abism'.
 Floroj flugas, akvo fluas sen celo,
 Ĉe l' turo sola, koron premas ŝir'.
 Ho, la amo neelparata —
 Larm' en la nokt' sen luna bril'!

SESA STROFO: Nokt' Post Nokto — Kie la Luma Brilo?

Nokt' post nokto — kie l' luna brilo?
 Ne plu la laŭra ombr' sur ter'.
 Guan-guan — la birdoj ĝemas sen fino:
 Sama dolor', du veoj en sufer'.
 Ho, la sorto kruela —
 Kiu disigas korojn en mond' de esper'?

FINALO: Postludo — Senvorta Kantado

Ho...
 Sapiro... sapiro...
 Neelparata... neforgesita...
 En la vento de l' eterno...
 En la vento de l' eterna spir'...

Kordolora Ruĝfloro

— La Am-rakonto de Lu You kaj Tang Wan

Vortoj: *Zhang Shen* Trad. *Batalanto*

断肠红

——陆游与唐婉的故事

Amar' aŭtuna — jen floras ruĝflor',
dolĉa memor' revenas en la kor'.
Milda nokt' pasintan revon vekas,
nur tiu flor' revokas perditan amor'.
En brakum' kreskis ama varm' —
nun nur restas la muta dolor'.
Kvankam floroj brilas brokade,
restas nur soleca kor'.

Amar' aŭtuna — jen floras ruĝflor',
dolĉa memor' revenas en la kor'.
Amar' aŭtuna pasintan revon vekas,
nur tiu flor' revokas perditan amor'.
En brakum' kreskis ama varm' —
nun nur restas la muta dolor'.
Kvankam floroj brilas brokade,
restas nur soleca kor'.

Momenteto

Luo Shuigen / rememoro

Daŭrigante la enhavon de numero 012

Mi pasigis la jaron 1979 en konfuzo, sed kiam ŝajnis ke estas nenia elirejo, subite aperis nova ŝanco. En 1980, la provinco Zhejiang anoncis konkurson por dungu komercajn oficistojn. Mi tuj aliĝis. La ekzameno konsistis nur el du fakoj: fremdaj lingvoj kaj matematiko, kiuj estis miaj fortaj flankoj kompare kun aliaj fakoj. Mia persistado en lernado de la angla lingvo dum dek jaroj fine donis fruktojn. Pro limigita tempo, mi ne povis prepari min speciale, sed mi sukcese trapasis la ekzamenon kun relative bonaj rezultoj.

La persono, kiu venis al la fabriko por fari politikan kontrolon, estis s-ro Hu, kiu poste iĝis mia ĉefa estro en la nova oficejo. S-ro Hu estis eksmilitisto, diplomiĝinta pri la angla lingvo en la Nankina Militista Akademio, kaj laboris pri malamika aŭskultado en la armeo. Li estis honesta kaj bonkora homo. Poste li estis sendita al Makao por longtempa laboro ĝis sia emeritiĝo.

Post kiam mi sukcesis en la ekzameno, la plimulto de miaj kunlaborantoj gratulis min kaj ĝojis por mi, sincere esperante ke mi estos akceptita. Kelkaj tamen montris malsimplajn esprimojn, kaj la sekretario de la laborejo rigardis min malsame ol kutime dum tiuj tagoj. Mi ĉiutage atendis la akceptleteron kun maltrankvilo. Fine, la fabriko ricevis la oficialan translokigan ordonon de la Zhejiang Provinca Fajna Industria Departemento, kaj mi estis asignita al la subordigita Zhejiang Silk-Importa kaj Eksporta Kompanio.

La jaro 1980 estis mia bonŝanca jaro. En la sama jaro, la 9-an de septembro, Instruista Tago, mi edziĝis al la knabino, kiun mi amis, vere duobla ĝojo. La sekvan jaron ni havis filinon, kies karesnomo estis Linlin.

Post eniri la Zhejiang Silk-Importan kaj Eksportan Kompanion, mi ekkontaktiĝis kun eksterkomercaj aferoj. Mi sentis, ke eksterkomerco estas la plej taŭga laboro por mi kaj ankaŭ mia plej ŝatata laboro, kaj mi pensis ke mi ne plu ŝanĝos laboron en mia vivo. Tiutempe mi jam diplomiĝis de la Hangzhou Laborista Vespera Universitato kaj enskribiĝis al la nokta universitato de Hangzhou-Universitato, kiu daŭris kvar jarojn, iel realigante mian revon pri Hangzhou-Universitato. Dum la kvarjara studperiodo, mi servis kiel klasestro.

Mi komencis en 1982 kaj diplomiĝis en 1986, entute kvar jarojn. Dum tiu tempo, mi akiris kelkdek dolarojn per helpo de iama najbaro kaj iris al Ŝanhajo por fari la TOEFL-ekzamenon. Tiu najbaro ankaŭ estis kunlernanto de mia mezlernejo. Li havis parencojn eksterlande. Mi kontaktis usonajn universitatojn, esperante plu studi eksterlande. Mi estis akceptita de kvar usonaj universitatoj samtempe, sed pro manko de sufiĉa mono por lernokotizoj, mi fine devis rezigni.

Tiutempe mi havis multajn planojn, inkluzive prepari por la enir-ekzameno de profesoro Li Xiaoxian en la Ĉina Universitato de Eksterlanda Komerco, sed mia oficejo ne konsentis, dirante ke mi celas tro alte kaj la afero restis nesolvita. Mi sciis, ke mi ne havis formalan edukon en eksterlanda komerco kaj mankis konojn pri komercaj aferoj. Do, krom laboro, mi lernis memstare rilatan komercan scion kaj silkajn produktojn por plibonigi mian profesion scion. Mi sukcese trapasis la kvalifikajn ekzamenojn por Internacia Komerca Inĝeniero kaj Ekonomia Inĝeniero, same kiel la ekzamenon por eksterkomerca agento.

Post diplomiĝo ĉe Hangzhou Universitato en 1986, mia laborunuoj sendis min partopreni eksterlandan grupon organizitan de Ĉina Silk-Eksporta kaj -Importa Ĉefa Kompanio, kaj ni vizitis Pakistanon kaj Turkion. Estis mia unua eksterlanda vojaĝo, kaj mi tre ekscitiĝis. Unue mi sciigis la bonan novaĵon al miaj gepatroj, kiuj ankaŭ ĝojis kaj konsoliĝis. Tia bona afero kiel eksterlanda vojaĝo antaŭe estis nepensebla.

La Respubliko Turkio, mallonge Turkio, estas lando transiganta du kontinentojn - Azion kaj Eŭropon. Norde ĝi limas kun la Nigra Maro, sude kun la Mediteraneo, sudoriente kun Sirio kaj Irako, okcidente kun la Egea Maro kaj kun Grekio kaj Bulgario, oriente kun Kartvelio, Armenio, Azerbajĝano kaj Irano. Turkio havas ekstreme gravan geografian kaj geopolitikan strategian signifon, estante krucvojo inter Eŭropo kaj Azio. Ĝia nuna ĉefurbo estas Ankaro, kaj la antaŭa ĉefurbo estis Konstantinopolo, nuntempe Istanbulo. La landareo estas 783,600 kvadrataj kilometroj kun loĝantaro de 85.66 milionoj, el kiuj pli ol 80% estas turkoj kaj ĉirkaŭ 15% kurdoj. La lando dividiĝas en 81 provincojn.

Turkio heredis la kulturon de la Orienta Roma Imperio kaj islaman kulturon, tial orientaj kaj okcidentaj civilizacioj tie unuiĝis. En 1919, Turkio sub gvido de Kemal forpelis fremdajn invadantojn. La 29-an de oktobro 1923 fondiĝis la Respubliko Turkio.

Kvankam Turkio transiras Azion kaj Eŭropon, ĝiaj politikaj, ekonomiaj kaj kulturaj sistemoj sekvas eŭropajn modelojn. Ĝi estas kandidato por EU-membreco. Turkio estas membro de NATO, fonda membro de OECD kaj membro de G20. Kun solidindustria bazo, ĝi estas unu el la novaj ekonomiaj potencoj kaj unu el la plej rapide kreskantaj landoj tutmonde.

En 1988, mi partoprenis la provincan konkurson pri internacia komerca scio en Zhejiang. Post preliminaraj kaj duonfinalaj rondoj, venis la finalo kun tujrespondaj demandoj elsenditaj televide. Dek kelk eksterkomercaj entreprenoj kvalifikiĝis por la finalo. La gajninto estis decidita per plej alta poentaro, 10 poentoj por ĉiu demando. Nia kompanio sendis kvar partoprenantojn al la finalo, kiuj entute gajnis 50 poentojn, el kiuj mi kontribuis 40. Tiel ni atingis la unuan lokon kaj ricevis premion de la organizantoj - Feniks-markan biciklon. Tiutempe la salajrojnivelo estis relative malalta, kaj tia biciklo kostis preskaŭ kelkmonatan salajron.

Dum mia studado en Hangzhou Universitato, hazarde mi ekkonis Esperanton kaj tuj fasciniĝis pri ĉi tiu mirinda lingvo. Tiutempe jam ekzistis Esperanto-organizo en Hangzhou - la Hangzhou-a Esperanto-Asocio, kies prezidanto estis la maljuna profesoro Lü Moye de Hangzhou Universitato. Mi rapide enskribiĝis en la korespondan kurson de Esperanto organizitan de la Ĉina Esperanto-Ligo kaj finis la bazan kaj mezgradan kursojn dum du jaroj. Esperanto profunde influis mian postan

vivon kaj iagrade ŝanĝis mian vivovoĵon. Poste mi servis kiel ĝenerala sekretario, vicprezidanto kaj honora prezidanto de la Hangzhou-a Esperanto-Asocio, kiel membro de la estraro de la Zhejiang-a Esperanto-Asocio, kaj kiel dumviva membro de la Ĉina Esperanto-Ligo kaj ankaŭ de la Universala Esperanto-Asocio. En 1986 mi partoprenis la 71-an Universalan Esperanto-Kongreson en Pekino, kiu altiris 2482 partoprenantojn el 54 landoj kaj regionoj. Mi organizis Esperanto-prekursojn en pluraj altlernejoj kiel la Ĉina Universitato de Metrologio kaj Fervoja Profesia Kolegio. Tra la ponto de Esperanto, mi establis amikajn rilatojn kun multaj Esperanto-aktivuloj kaj organizoj enlande kaj eksterlande. Invitite de la Hungara Esperanto-Asocio, en 1996 mi vizitis Hungarion kiel Esperantisto.

Esperanto, ankaŭ nomata internacia helpa lingvo, estas neŭtrala kaj facile lernebla lingvo. Ĝi estas artefarita lingvo projektita antaŭ pli ol 100 jaroj de pola-juda okulkuracisto Zamenhof (1859-1917). La celo estis provizi al homaro neŭtralan, egalecan kaj transnacion lingvon, tial ĝi nomiĝas Esperanto - "Esperanto" signifas "espero", do Esperanto ankaŭ nomiĝas "la lingvo de esperantoj".

Esperanto uzas la latinan alfabeton kun 28 literoj, ĉiu litero havas unu solan prononcon, kaj skribo kaj prononco kongruas. Samtempe Esperanto konservas la tremantan "R"-sonon, kaj ĝia prononco similas al la rusa.

Leksike, ĝi ĉefe prenas la komunajn partojn de latinidaj, ĝermanaj kaj slavaj lingvoj. Koncerne vortfaradon, Esperanto amplekse uzas kunmetitajn vortojn, simile al la ĉina lingvo, kie vortoj konsistas el ideogramoj. Ekzemple: "mateno" plus "manĝo" fariĝas "matenmanĝo"; "tagmezo" plus "manĝo" fariĝas "tagmanĝo"; "vespero" plus "manĝo" fariĝas "vespermanĝo". Kontraste al la angla, kie "breakfast", "lunch" kaj "dinner" estas tute malsamaj vortoj.

Same por "lerni", "lernanto", "lernejo" - ĉiuj konsistas el la verba radiko "lern-" plus substantivaj elementoj ("-ant-", "-ej-"), malsimile al la angla kie "learn", "student", "school" estas tute sendependaj vortoj.

Esperanto ankaŭ amplekse uzas prefiksojn kaj sufiksojn. Ekzemple, vortoj kiel "bona", "granda", "pura", "seka", "sana" iĝas "malbona", "malgranda", "malpura", "malseka", "malsana" per la prefikso "mal-"; "lerni", "labori" plus loksufikso "-ej-" fariĝas "lernejo", "laborejo"; plus il-sufikso "-il-" fariĝas "lernilo", "laborilo"; plus person-sufikso "-ant-" fariĝas "lernanto", "laboranto", ktp. Tio signife reduktas la necesan vortprovizon.

Por propraj nomoj, oni uzas transskribon el originalaj lingvoj, ekzemple "Jin-Jang", "Ĉi", "Taĝio", "tofuo", "goo", "zeno", ktp.

Post sia naskiĝo, Esperanto ricevis varman subtenon de vastaj popolamasoj. En 1905, dum la unua Universala Kongreso de Esperanto en Bulonjo-ĉe-Mar, francaj sciencistoj proponis uzi Esperanton kiel laborlingvon por internaciaj sciencaj kunvenoj, por montri ke scienco estas senlanda kaj por faciligi komunikadon. En UN jam ekzistas propono uzi Esperanton kiel laborlingvon por signife ŝpari homajn kaj financajn rimedojn pri tradukado kaj plene esprimi egalecon inter nacioj.

La Universala Kongreso de Esperanto okazas ĉiujare, alterne en diversaj landoj. La sidejo de Universala Esperanto-Asocio estas en Roterdamo, Nederlando. Esperanto eniris Ĉinion antaŭ pli ol 100 jaroj, kaj internaciaj Esperanto-organizaĵoj faris certajn kontribuojn al nia kontraŭ-japana milito.

La eksporta negoco de nia kompanio estas specife prizorgata de eksterkomercaj dungitoj laŭ var-tipoj, landoj kaj regionoj. Mi respondecas pri silkaj produktoj, kaj miaj respektivaj landoj kaj regionoj estas ĉefe Singapuro, Tajlando, Suda Azio, Mezoriento kaj Afriko.

Tajlando, ankaŭ nomata Reĝlando Tajlando, situas en la centro-sudo de Hinduĉina Duoninsulo. Ĝi limas kun Kamboĝo, Laoso, Birmo kaj Malajzio, oriente bordas la Tajlandan Golfon (Pacifiko), sudokcidente la Andamanan Maron (Hinda Oceano). Ĝi havas tropikan musonan klimaton kun tri sezonoj: varma, pluva kaj malvarma. La jara averaĝa temperaturo estas 27° C.

Ĝia areo estas 513,000 kvadrataj kilometroj kun loĝantaro de 67.9 milionoj. La ĉefurbo estas Bankoko. En la lando ekzistas pli ol 30 etnaj grupoj - la taja grupo estas la ĉefa, ĉirkaŭ 40% de la loĝantaro, la ceteraj estas laosanoj, ĉinoj, malajoj, kmeroj ktp. La taja lingvo estas la nacia lingvo. Pli ol 90% de la loĝantaro praktikas budhismon, kaj ĉirkaŭ 5% islamon.

Tajlando praktikas liberan ekonomian politikon. Ĝi apartenas al eksterorientita ekonomio, dependa de eksteraj merkatoj kiel Ĉinio, Usono kaj Japanio. Estante tradicia agrikultura lando, agrikulturaj produktaĵoj estas unu el la ĉefaj fontoj de valutaj enspezoj, kaj ĝi estas la plej granda eksportanto de natura kaŭĉuko en la mondo. En la 1980-aj jaroj, elektronika industrio kaj aliaj fabrikindustrioj rapide disvolviĝis, la industria strukturo ŝanĝiĝis signife, la ekonomio daŭre kreskis alte, la vivnivelo de la popolo pliboniĝis respondige, la minimuma salajro de laboristoj kaj la salajroj de oficistoj plurfoje altiĝis, kaj la edukado, sano kaj socia bonstato de loĝantoj konstante pliboniĝis. En 1996 ĝi estis klasifikita kiel mezkotiza lando. La turismo en Tajlando konservas stabilan disvolviĝan emon kaj estas unu el la gravaj fontoj de valutaj enspezoj. La ĉefaj turismaj lokoj inkluzivas Bankokon, Phuket, Chiang Mai, Pattaya, Chiang Rai, Hua Hin kaj Koh Samui. En la tuta lando estas entute 47 havenoj, inkluzive de 26 marhavenoj kaj 21 internaciaj havenoj. En la tuta lando estas entute 57 flughavenoj, inkluzive de 8 internaciaj flughavenoj. En Tajlando tempoj troveblas ĉie, kaj ili estas obrilaj.

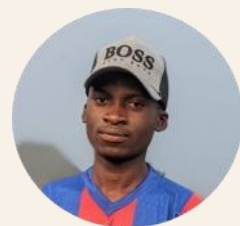
Tajlando ĉefe importas prilaboritan silkon de nia kompanio. Mi kunlaboras kun tajlandaj klientoj tre bone. Unu kliento nomiĝas "Sitalen", kaj ĝia prezidinto, maljuna sinjoro Xie, antaŭ ol morti pro maljuneco kaj malfortiĝo, ne forgesis diri al sia familio kaj subuloj serĉi sinjoron Luo por komercado.

Sudazio ĉefe konsistas el Barato kaj Pakistano. Kvankam Barato ankaŭ estas granda produktanto de silkraŭpoj, pro klimato kaj aliaj kialoj, la kvalito de silkraŭpoj produktitaj en Barato mem estas tre malbona kaj povas nur esti teksita en krudan silkaĵon, uzatan de lokaj homoj kun relative malbonaj ekonomiaj kondiĉoj. Tamen, altkastaj tavoloj aŭ riĉaj familioj ĝenerale uzas altkvalitajn silkajn ŝtofojn, kaj la krudmaterialoj por ĉi tiuj altkvalitaj silkaj ŝtofoj estas importitaj silkfadenoj el Ĉinio. Barato estas lando kun granda loĝantaro, sed la diferenco inter riĉeco kaj malriĉeco estas tre granda, kaj la plej multaj homoj estas malriĉuloj. Dum vojaĝo al Barato, eĉ en urboj kiel Mumbajo, kiuj estas relative ekonomie disvolvigitaj por Barato, tuj post eliri el la hotelo, multaj almozuloj ĉirkaŭas nin "fremdulojn" por peti monon, kaj ili ne permesas al ni foriri, se ni ne donas. Ĉi tiuj almozuloj estas plejparte neplenkreskaj knaboj kaj knabinoj, vestitaj per ĉifonaj kaj malpuraj vestoj, kiuj jam nigriĝis. Sed unu afero, kiun mi tre admiras, estas, ke ili ĉiuj povas paroli flue la anglan. La klimato en Barato estas relative varma, kaj tradicie virinoj kaj knabinoj kun ĝeneralaj ekonomiaj kondiĉoj uzas sari-on, kiu estas silka ŝtofo, aŭ se ili ne povas pagi silkajn ŝtofojn, ili envolas sin en kotontukon antaŭ ol eliri. Krome, Barato importas silkfadenojn el nia lando, teksitajn laŭ barataj karakterizaĵoj en baratan silkoton, kaj ankaŭ eksportas ilin al eŭropaj kaj usonaj landoj, aŭ rekte faras vestojn aŭ aliajn finitajn produktojn el barata silko por eksporto. Pro laborrilatoj, mi vizitis Baraton plurfoje kaj vizitis la kvin grandajn urbojn de Barato: Nov-Delhi, Mumbajo, Kolkato, Ĉenajo kaj Bengaluro. Bengaluro similas al nia Kunming, kun agrabla klimato la tutan jaron, kaj la pintaj teknologiaj entreprenoj de Barato koncentriĝas en Bengaluro. ♦

daŭrigota

AL ESPERANTISTOJ

Kelly Muteke

Mi estis en krizo
Ne plu havis mi trezoron
Ne aŭdis mi la riveron
Ĉar mi travivis malbonan fazon

Dum vojaĝo mi havis renkontiĝojn
Iam komplikan, iam interkompreniĝo
Sed estas iu ne forgesbla
Tiu persono komprenebla

Vi ŝanĝis mian vivon
Vi estas mia inspiro
Mi volas havi vian koron
Por beligi mian vivon.

Kiam mi bezonas vin,
Vi estas preta helpi min
Dum nur unufoje vidis nin
Tamen nia ligo estas altvalora

Ĉi tiu poemo esprimas mian dankemon
Al vi kiu legas ĝin,
Sciu ke malgraŭ la distanco
Mi sincere amas vin.

La kampo de laboro kaj mallonga kanto

Bibon Justin

En la tero kuŝas silenta forto,
Semoj dormas sub la griza mateno.
Per manoj ŝvitaj venas la vorto:
"Sen peno ne kreskas la estonteco."

La plugilo kantas sian malnovan kanton,
La suno benas ĉiun guton da ŝvito.
Ĉiu sulko estas vojo al fido,
Ĉiu rikolto – venko kontraŭ forgeso.

Laboro ne estas nur ŝarĝo peza,
Ĝi estas ponto inter sonĝo kaj vivo.
Kiu semas hodiaŭ kun pacienca prezo,
Tiu rikoltos morgaŭ dignon kaj vivon.

Ĉar valoro ne naskiĝas en oro,
Sed en la koro kiu ne laciĝas.
La kampo instruas al ni sen bruo:
Ke homo kreskas kiam li kreas

Kanto de la kampo

Laboru, laboru, ne laciĝu!
Semoj kreskas per via man'
Hodiaŭ ŝvito, morgaŭ rikolto,
Tiel naskiĝas nova plan'.

Sen peno ne venas la pano,
Sen kanto ne movas la kor'
La tero redonas al vi
Kion vi donas kun amor'.

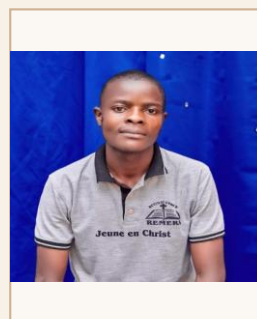
Kantu kun mi:

Laboro estas vivo, vivo estas lum'
Kiu kreas hodiaŭ, havas morgaŭan sum'.

Esperanto, la ponto

Hérítier Barasebanya

Inter popoloj staras ponto,
Ne de ŝtono, sed de vorto.
Esperanto kantas klare,
Lingvo por la tuta mondo.

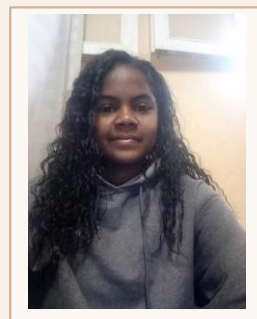
Neniu limoj en la sono,
Ĉiu voĉo tie hejmas.
De Tokio ĝis Brazilo,
Ni komprenas, ni amikas.

Internacia, ne de unu,
Sed de ĉiuj homoj kune.
Unu lingvo por la paco,
Esperanto nia brilo.

Lingvo de espero

Juna talento el Madagaskaro

Celestine Fanjasoa

Ne landojn ĝi havas.
Ne landojn ĝi kunigas.
Sed koroj, kio kunfandiĝas.
16 reguloj, neniu eksperto.
Kaj ĉiuj homoj povas ĝin kompreni.
Zamenhof esperis pacon.
Kiam li kreis nin el amo
Esperanto lingvo estas eta.
Sed granda estas ĝia flamo.

Taglibro de Pipi

Pipi

17a, oktobro, 2025

Hodiaŭ matene mi laboris en mia delica ĝardeno. Mi tondis bambuajn rizomojn, por ke bambuoj kresku sendepende kelkan tempon kaj mi en la venonta printempo povu facile elfosi ilin por transplantado. Dumlabore mi vidis ke granda araneo ŝpinas sian reton. Mi per fingre tuŝetis ĝin kaj tiu faris movadon. Mi ne celis vundi ĝin. Mi nur volis inciti ĝin. Ĝi estas utila insekto kapabla kapti moskitojn kaj muŝojn. Oni devas protekti ĝin. En la reto sin trovis kelke da kadavroj de fiinsektoj. Rigardante ilin, mi elpuŝis amaran ridon. Mi, ĝuste simila al la fiinsektoj algluiĝintaj al la araneaĵo, neniam sukcesas forsavi min el la sieĝo, kiom ajn mi baraktas ...

9a, oktobro, 2025

Ĉiufoje, kiam mi soriris-sobiris la ŝtuparon, mi vidis ĉi tiun floreton kaj atente preterpasis ĝin, timante vundi ĝin. El inter la ŝtonaj fendoj ĝi elkreskis. Mankis tero, mankis suno, mankis akvo, sed ĝi ankoraŭ firme vivis. Ĝi vivis kiel sur vulkano ĉiun tagon. Ĝi neniam plendis kontraŭ la sorto. Ĝi ĉiam milde ridetis, kvazaŭ salutante ĉiun pasanton.

Ho, kara floreto, mi kompatas vin! Mi amas vin! Mi dankas vin! Mi admiras vin!

6a, oktobro, 2025

Hodiaŭ posttagmeze mi promenigis hundon en la privatdoma kvartalo. Mia hundo malrapidigis siajn paŝojn kaj eksnufis la apudvojan herbon. Plau! Sennombraj dompaseroj subite pafiĝis el la herbo, kaj kelkaj el ili frapiĝis kontraŭ la muro kaj terenfalas kun obtuza bruo. Ili senmove kuŝis sur la tero. Probable ili svenis de frapiĝo. Mi estis stupora de surprizo. Post longa tempo mi elkomatiĝis. Mi ekkonsciis, ke mia hundo ilin teruris. Ĝi alproksimiĝis al ili kaj malfermis la buŝon provante mordi ilin. Mi forpuŝis ĝin de ili, por ke ĝi ne vundu ilin. Iom poste, ili rekonsciigis kaj sagis for. Mi tre ĝojis, ke ili estas vivaj.

Estas la unua fojo, ke mi vidis ke la birdoj puŝiĝis al la muro. Tio estas tre amuza. Ĉe tiu penso, mi ne povas min deteni de rido.

Mi miras, kial tiom da birdoj kuniĝis en la herbo? Hodiaŭ estas la Aŭtunmeza Festo, kiu ĉe ili supozeble ankaŭ estas festo de familia kunestado. Kredeble ili grandioze festis kune la feston! Kiel domaĝe, ke mia hundo ĝenis ilin kaj venenis ilian plezuron!

10a, oktobro, 2025

La viro kurbigas sian dorson kaj eltiras askalonojn. Lia edzino apudstaras kaj tenervoĉe demandas lin, kvazaŭ deklamante versaĵon: "Kara edzo, kio igas vin veni hejmen por prepari por mi manĝon en la plua tago? Ĉu tio estas devo aŭ amo?"

Je tio, li eksplodas de furiozo kaj abrupte donas al ŝi survangon, dirante: "Ĉar mi scias ke vi estas frandema, ke vi estas maldiligenta. Mi estis sufiĉe blinda por edziĝi kun vi. La tutan tagon vi vin okupas je filmado per via aĉa poŝtelefono. Ĉu vi famiĝas pro tio? Iru hejmen, tuj!" Ĉe la lastaj vortoj li donas al ŝi alian klaran vangofrapon. (Tio elvokas rideksplodon.)

5a, oktobro, 2025

Kiam iliaj infanoj estis for de la hejmo, ili nutris sin per nudeloj. Kiam iliaj infanoj revenis hejmen, ili preparis abundajn manĝaĵojn. Meze de la ĉambro staris unu kvadrata tablo, sur kiu estis jam metitaj diversaj rafinitaj pladoj. Vidu, la tuta familio sidis ĉirkaŭ la tablo kaj ĝoje frandis la delikatan manĝon. La ĉambro plenis de voĉbruo kaj rido. Kiel feliĉa familio!

4a, oktobro, 2025

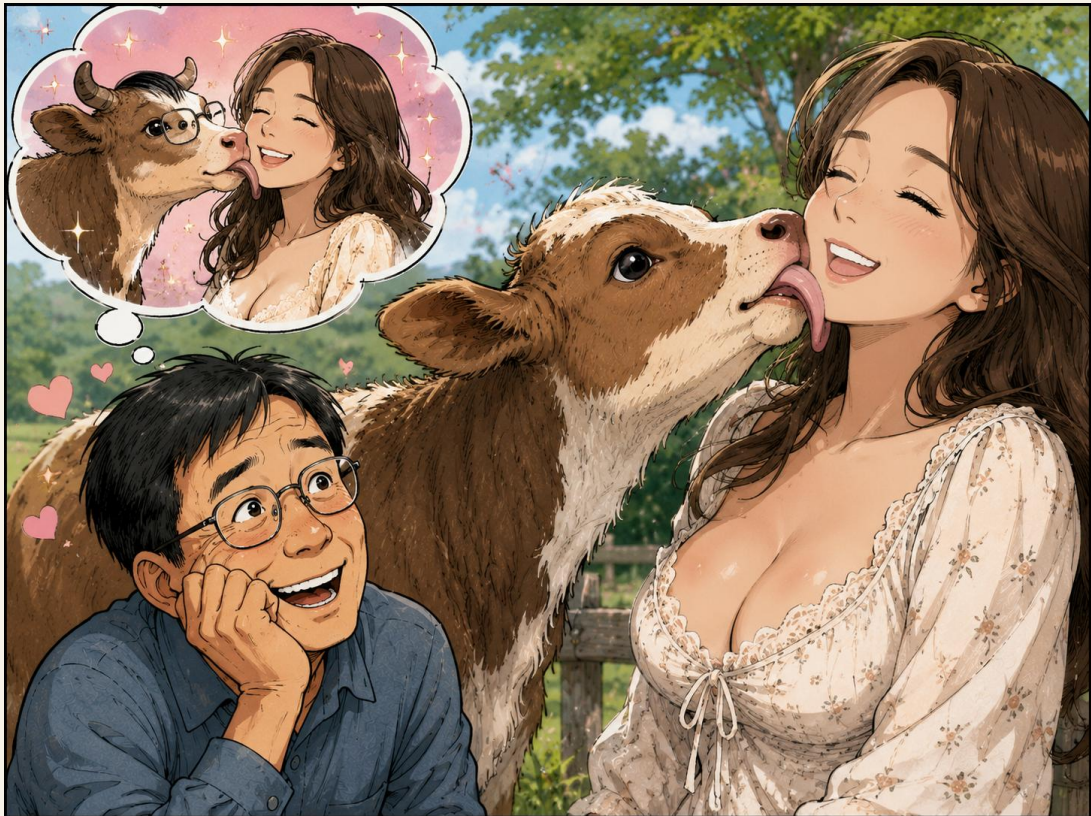
Jam vesperiĝis. La stratlampoj estis lumigitaj. Pokis pasantoj sur la strato. Kun tornistro ŝultre, la pli aĝa frato revenis el la lernejo hejmen. Kun etenditaj brakoj kaj kun ĝoja krio la pli juna fratino kuregis renkonte al li. Je ŝia vido li tuj kaŭriĝis kaj malfermis siajn brakojn al ŝi. Ŝi ĵetis sin en liajn brakojn. Li premis ŝin al sia sino.

Ŝi karese nestis en lia sino. Ili reciproke sin brakumis dum ioma tempo. Poste ŝi surŝultrigis lian tornistron. Li stariĝis kaj milde karezis ŝian kapon kelkajn fojojn. En la fino li rekaŭriĝis kaj prenis ŝin sur la dorson. Ili iris ĝojegaj hejmen.

2a, oktobro, 2025

Aŭtuno. La kamparo flaviĝas. La arboj estas nudaj. Hieraŭ mi kaj mia edzino faris kampaĵon ekskurson. Ni paŝis en poplaron kaj tie ni trafis multajn kuracajn herbojn. Ŝi sin okupis je kolektado de kuracaj herboj. Min apogante al poplo, mi staris en malproksimeco de kelke da paŝoj de ŝi kaj filmis ŝin, deklamante: "Jen estas mia edzino. Rigardu ŝin! Antaŭ 25 jaroj mi aĉetis ŝin kontraŭ 100.000. Okule pesu ŝin! Kiom ŝi kostas nun?"

Antaŭ 25 jaroj ŝi estis naiva virgulino. Depost kiam mi malligis ŝian zonon, ŝi apartenis al mi, sekvis min kiel mia ombro kaj akompanis min ĝis nun. Ŝi velkis en mia sino. La jaroj faltis ŝian vizaĝon. Okulkaresante ŝian maljunetan figuron, mi sentas grandan rimorson.

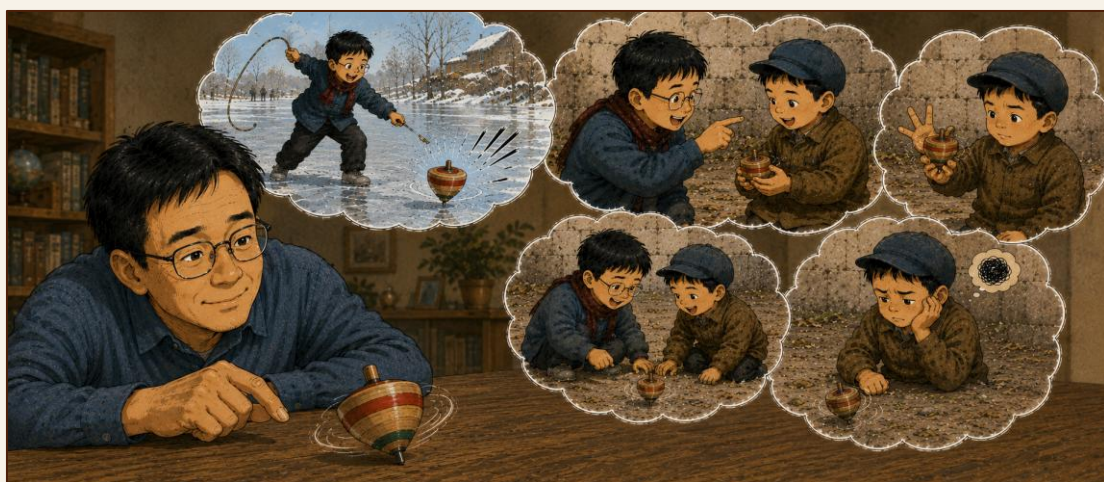

30a, septembro, 2025

Jen la bovido per longa mola lango tenere lekas la vangon de l' belulino, ĝuste kiel amanto tiun de amantino. Ĝi eĉ soifas leki kaj suĉi ŝiajn alabastrajn mamojn. La mondo efektive ŝanĝiĝas. Eĉ besto ankaŭ pasie amas belulinon. Pro tiu vidaĵo mi raviĝas kaj pli rapide batas mia koro maljuna. Kiel feliĉa la bovido estas! Mi envas ĝin. Ho, se mi lekus ŝin! Mi deziras, ke Dio reenkorpiĝu min kiel bovon en la estonta vivo.

28a, septembro, 2025

Ĉu vi konas ĉi tiun ludilon? Kiel ĝi nomiĝas? En Dalian oni nomas ĝin turbo. Ĝi estas mia plej favorata ludilo en mia infaneco. Vintre, kiam la rivero antaŭ la vilaĝo alfrostiĝis, mi klakigis la vipon kaj vipis ĝin sur la glacio. Ĝi turnadis senĉese ĉirkaŭ si mem kaj zumadis, kio min tre amuzis. Mi iam aĉetis belan turbon de iu amiketo kontraŭ du ĝiaŭoj post longegaj marĉandoj.

Li ne tre entuziasmis pri l' transakcio. Ĉu vi scias diveni, kiom li postulis por tio en la komenco? Kvin ĝjaŭojn li volis pagigi al mi. Li persistis ĉe la prezo. Tion kompreneble mi ne akceptis. Mi kverelis kun li. En la fino mi minacis lin per la fingro kaj li cedis ĝin al mi. Nun la sceno marĉandi kun li pri tio ankoraŭ ŝvebas en mia menso. Mi tiam vere barbaris. Ĉe tiu penso mi sentas kaj honton kaj bedaŭron.

27a, septembro, 2025

Kvardek jarojn antaŭe ...

Iun someran posttagmezon unu knabo en pantaloneto kuŝis surdorse en la lito en la korto. Cikado ĉirpadis sur la arbo.

Post la pluvego rano ĉe la rojo antaŭ la domo kvakis, base kaj peze.

Ĉe la aŭroro koko klarionis al la ellitiĝo.

La tritikoj maturiĝis. La birdoj fajfis al la rikolto. Du kampuloj kun falĉiloj malhaste paŝis en la tritikkampojn.

La pluvo tamburis sur la tegoloj.

La nokto falis. La griloj bele ludis.

De malproksime iu virino vokis al sia patrino erpanta tritikojn en la draŝejo: "Panjo, la manĝo vin atendas!"

23a, septembro, 2025

La juna virino estas monstre ĝuema. Ŝi amas rajdi ĉevalon. Jen ŝi gaje rajdas sur poneo. La poneo pene trotras kaj aŭdigas obtuzan sonon per siaj hufoj sur la vojo. La virino sentas grandan plezuron. Eĉ ŝiaj grandaj mamoj hopadas de ĝojo. Ŝi estas tiel korpulenta, ĉu ĝi povas porti ŝin? Jen ĝi malleviĝas sub la ŝarĝo. Mi estas tre zorgoplena. Kiel mi esperas, ke ĝi kalkitros, por ke ŝi falu teren!

23a, septembro, 2025

Hodiaŭ estas Aŭtuna Ekvinokso. Post la du ekvinoksoj la vetero pli kaj pli friskos, la nokto longiĝos, kaj la aŭtuna pejzaĝo pli kaj pli ĉarmos. Jen la aŭtuno jam bunte vestas la montarojn. La oraj velkintaj folioj plukas kaj tapiŝas la teron. La blankaj nubamasoj velas sur la lazura ĉielo. La bunte vestitaj montoj speguliĝas en la klara lago. Kia pejzaĝo!

22a, septembro, 2025

Rigardu la morditan lunkukon surprisitan per tri ideogramoj: Lü Dongbin. Kiu kaj kio estas Lü Dongbin? Laŭlegende li, ĉar tre bonkora, fariĝis feo. Fakte li estis eruda taoisto. Ĉu vi ankoraŭ memoras la frazon "Bojado al Lü Dongbin sonas — la bonkorulon hund' ne konas!?" Ĝi celas sendankulojn, kiuj ne scias distingi bonon disde mavo. Laŭ mi, kiu bojas, ne mordas! Ekzemple, Pipi ne mordas, kvankam li bojas. ♦

Fotado kaj klarigo:

Liu Shimin

Tradukis:

John Huang

Ekipaĵo:

Canon 5D Mark III

Ĉefaj parametroj:

Aperturo: f/11

Eksponaŭro: 1/200 s

Fokusa distanco: 45mm

ISO: 250

Fototempo: 2024-10-16,

9:05

Fotoloko: Gansu-
provinco, Ĉinio

Nuboj Leviĝas super Qilian-montaro

Sunlumo torentas inter la ondantaj montaroj, kvazaŭ la naturo renversus sian kolorpaletro kaj libere disĵetus profundan verdon, helan verdon kaj skarlaton. Serpentuma vojo, kiel rubando, trairas la smeraldan valon kaj kondukas la rigardon al la tavolo sternitaj majestaj montopintoj en la malproksimo. Proksime, brilkolora flormaro balanciĝas en la milda vento, harmonie respondante al la kvieta vilaĝo malproksime. Tio estas ne nur la teksturo de la tero, sed ankaŭ majesta poemo pri foro kaj libero, vekanta sopiron kaj ebrigiĝanta la animon per la ekstrema romantiko de montoj kaj riveroj.

Ekipaĵo:
Canon 5D Mark
Aperturo: f/11
Ekspondaŭro:
1/200 s
Fokusa distanco:
45 mm
ISO: 250
Fototempo:
2024-10-16, 9:05
Fotoloko:
Gansu-provinco,
Ĉinio

Matena Lumo sur Zhuo'er-Monto

Tio estas altebena montara pejzaĝa foto kun tre forta vida impresio. En la malfono videblas vigla verda herbejo; en la meza parto etendiĝas ondanta monteta tereno. La forta flanka lumo klare konturas la mildajn kurbojn de la montoj kaj montras riĉajn tavolojn de lumo kaj ombro. En la fono, malhelaj rokaj montopintoj estas ĉirkaŭataj de nuboj kaj nebulo; super ili troviĝas profunda blua ĉielo kun pezaj amasnuboj. Ĉe la montopiedo, inter la alternado de lumo kaj ombro, oni povas klare vidi tibetstilajn konstruaĵojn kaj orde vicigitajn preĝflagojn aŭ blankajn stupojn. Kelkaj elektrofostoj inter ili aldonas realisman detalon, montrante harmonian kunekziston inter natura pejzaĝo kaj la spuroj de homa kredo kaj agado.

Pri la aŭtoro: Liu Shimin, kies reta nomo estas Hanmo, estas nun 68-jara kaj devenas de Chengde, Hebei-provinco. Li iam laboris ĉe la Elektroproviza Kompanio de Chengde. Ĉirkaŭ la tempo de sia emeritiĝo li ekŝatis fotografadon. Kune kun fotamikoj li vojaĝis al diversaj lokoj, tra montoj, riveroj, famaj vidindaĵoj kaj belaj pejzaĝoj de la patrujo, registrante per sia fotilo tion, kion li vidis kaj sentis. Dum la pandemio, pro limigoj de moviĝado, li turnis sin al portreta fotografado. Li konsideras sin ankoraŭ komencanto en la kampo de fotografio. Li esperas konatiĝi kun pli multaj amikoj, multe lerni kaj interŝanĝi spertojn, por plibonigi sian fotografian nivelon. ♦

Alvoko por kontribuoj al *Literatura Vivo*

Redakcio de Literatura Vivo

Literatura Vivo estas internacia Esperanta literatura revuo, dediĉita al verkado, tradukado kaj esplorado de Esperanta literaturo. Ni bonvenigas kontribuojn de verkistoj, poetoj, tradukistoj, kritikistoj kaj literaturamantoj el la tuta mondo.

Bonvenaj kontribuoj

Poemoj, noveloj, eseoj, fabeloj, fabeloj, recenzoj, intervjuoj, memoraĵoj, biografioj, vojaĝliteraturo, tradukoj kaj esploraj artikoloj pri Esperanta literaturo.

Postuloj

La kontribuoj estu prefere verkitaj en Esperanto. Bonvolu aldoni mallongan aŭtoran biografion kaj, se eble, foton. Tradukoj devas klare indiki la originalan aŭtoron, fonton kaj rajtigatan staton. La redakcio rajtas fari necesajn lingvajn kaj formatajn korektojn; gravaj ŝanĝoj estos konfirmitaj kun la aŭtoro.

Publikigo kaj rajtoj

Akceptitaj verkoj povos aperi en la papera kaj elektronika versioj de *Literatura Vivo*, kaj sur rilataj informaj platformoj. La aŭtoro konservas sian aŭtorrajton, donante al la revuo rajton je unua publikigo kaj konvena diskonigo.

Sendado

Bonvolu sendi viajn kontribuojn en formato Word aŭ Text al:

info@literaturavivo.com

Retpoŝta titolo:

[Kontribuo] Nomo de aŭtoro + titolo de verko

Ni atendas viajn valorajn kontribuojn!

Redakcio de Literatura Vivo

Kanado, Ontario, Misisogo; Hungario, Miskolc.

Per literaturo ni kunligu la mondon.

